

HANFA

HRVATSKA AGENCIJA ZA
NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

2024.

Godišnje izvješće

2024.

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ.....	1
1. Hanfa u brojevima	6
2. Kretanja u sektoru finansijskih usluga	11
2.1. Makroekonomska kretanja i tržište kapitala	11
2.2. Investicijske usluge	15
2.3. Mirovinski sustav.....	20
2.4. Osiguranje	26
2.5. Nebankarsko financiranje.....	28
3. Nadzorne aktivnosti.....	32
3.1. Mikrobonitetni nadzor	32
3.2. Makrobonitetni nadzor.....	68
4. Normativne aktivnosti	71
4.1. Tržište kapitala i investicijske usluge.....	71
4.2. Investicijski fondovi	76
4.3. Mirovinski sustav	78
4.4. Osiguranje.....	84
4.5. Ostale normativne aktivnosti.....	86
5. Licenciranje i edukacije	92
5.1. Licenciranje.....	92
5.2. Ispiti i edukacije.....	95
6. Zaštita potrošača i unaprjeđenje finansijske pismenosti	98
6.1. Zaštita potrošača	98
6.2. Edukativne aktivnosti.....	104
7. Komunikacijske aktivnosti	113
7.1. Komunikacijske aktivnosti u 2024.	113
7.2. Pristup informacijama	115
8. Međunarodna suradnja	117
8.1. Sudjelovanje u radu nadzornih tijela i udruženja.....	117
8.2. Tehnička međunarodna suradnja, bilateralna međunarodna suradnja i razmjena informacija	127

9. Sudski postupci	130
9.1. Prekršajni postupci	130
9.2. Upravni sporovi.....	132
9.3. Kaznene prijave	133
9.4. Postupci radi naplate potraživanja	133
10. Poslovanje Hanfe.....	135
10.1. Unutrašnji ustroj i ljudski resursi	135
10.2. Poslovanje interne revizije.....	137
10.3. Informacijska sigurnost Hanfe.....	138
10.4. Informatički sustavi Hanfe	139
10.5. Financijsko poslovanje Hanfe.....	139
11. Statistički pregled industrija	145
11.1. Investicijski fondovi	145
11.2. Mirovinski fondovi	147
11.3. Društva za osiguranje	149
11.4. Leasing društva	150
11.5. Faktoring društva	150
12. Dodaci.....	152
Dodatak 1. Popis pravilnika donesenih u 2023.....	152
Dodatak 2. Financijska izvješća Hanfe.....	156

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga

Adresa: Franje Račkoga 6, 10000 Zagreb

Telefon centrale: +385 1 6173 200

Telefaks: +385 1 4811 406

WEB: www.hanfa.hr

ISSN: 1846-6362

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

UVODNA RIJEČ

Kakva je za sektor financijskih usluga bila 2024. godina? Bez puno promišljanja mogu reći: iznimno uspješna. I za nas regulatore i za subjekte pod našim nadzorom. Uspjeh je tim veći što je prethodna godina bila vrlo zahtjevna, s brojnim izazovima i preprekama koje smo zajednički savladali, na što sam izuzetno ponosan.

Unatoč geopolitičkim nestabilnostima i rastućoj globalnoj neizvjesnosti, hrvatsko je gospodarstvo zabilježilo snažan rast od 3,9 %, potaknut niskom nezaposlenosti i robusnim rastom plaća, što je rezultiralo rastom osobne potrošnje, koja je ponovno bila najveći generator rasta. Iako je inflacija tijekom godine nastavila usporavati, u posljednjem tromjesečju oživjeli su inflatorni pritisci, podižući inflaciju na relativno visoku razinu od 4,5 %, što je dvostruko više od prosjeka europodručja. Pozitivna gospodarska kretanja pridonijela su i poboljšanju kreditnog rejtinga Hrvatske, na razinu A-, koju su potvrdile sve tri glavne agencije za kreditni rejting. Iako se poboljšanje rejtinga kratkoročno nije značajno odrazilo na prinose državnih obveznica, ono dugoročno smanjuje rizik financiranja javnog duga, a posredno i sistemske rizike u sektoru financijskih usluga.

Pozitivna gospodarska kretanja odrazila su se i na izvrsne rezultate društava u financijskom sektoru. Na tržištu kapitala nastavljen je snažan rast započet u prethodnoj godini, pri čemu je CROBEX porastao za 26 %, a u listopadu je prvi put od 2008. premašio 3.000 bodova. Rast je prvenstveno rezultat dobrih poslovnih rezultata izdavatelja, ali i povećane potražnje ulagatelja. CROBIS je također ostvario rast od 4 %, potaknut smanjenjem kamatnih stopa ESB-a i poboljšanim fiskalnim izgledima. Izdanje „narodnih“ obveznica i trezorskih zapisa ponovno je privuklo interes malih ulagatelja: u ukupno šest izdanja prikupljeno je oko 3,8 mlrd. eura, čime se dodatno osnažuje razvoj domaćeg tržišta kapitala i građanima omogućuje sigurna alternativa bankovnoj štednji.

Institucionalni ulagatelji također su ostvarili izvrsne rezultate u 2024. godini. Imovina mirovinskih fondova narasla je za 14,8 %, dosegnuvši 24,7 mlrd. eura. Taj rast rezultat je povoljnih tržišnih čimbenika, povećanja broja članova te viših doprinosa uslijed rasta plaća. Istovremeno je ojačana otpornost sektora putem diversifikacije ulaganja, dodatno potaknute zakonskim izmjenama koje su stupile na snagu početkom godine i koje dodatno proširuju ulagačke mogućnosti na tzv. „alternativne klase ulaganja“. Otpornost portfelja dodatno se osigurava i uvođenjem jasnih kriterija za održivo i odgovorno upravljanje rizicima, što će fondovima pružiti dodatnu sigurnost i dugoročno olakšati isplate mirovina članovima. U 2024. snažno je porastao značaj UCITS fondova, čija je neto imovina porasla za 41,0 %, dosegnuvši 3,2 mlrd. eura na kraju godine, što je najviša razina u posljednjih pet godina. Otpornost sektora osiguranja dodatno je povećao porast kapitaliziranosti, koja je na kraju 2024. iznosila 232 %, mjerena SCR omjerom. Takvi rezultati potvrđuju da regulatorna stabilnost, uz odgovornu politiku ulaganja, donosi konkretne koristi za sve – za članove fondova, osiguranike, ali i za dugoročnu održivost financijskog sustava u cjelini.

Hanfa je tijekom godine aktivno sudjelovala u pripremi i implementaciji europskih uredaba DORA i MiCA. Suradnjom s nacionalnim i europskim regulatornim tijelima, edukacijama i izgradnjom zakonodavnog okvira pripremali smo tržište za njihovu dosljednu primjenu. Uredba DORA uvodi visoke standarde digitalne operativne otpornosti financijskih institucija. Ona podrazumijeva ne samo otkrivanje i prevenciju, već i brzi oporavak od ozbiljnih kibernetičkih prijetnji. Iako donosi dodatne operativne zahtjeve, također pruža priliku za jačanje sigurnosti, otpornosti i povjerenja klijenata. Za nas regulatore Uredba DORA donosi širu nadležnost i novu razinu odgovornosti u postupcima nadzora u kojima ćemo prvi put nadzirati ne samo subjekte nadzora, već i njihove odnose s vanjskim pružateljima usluga. Uredba MiCA dodatno proširuje nadzornu odgovornost regulatora i donosi prvi sveobuhvatan pravni okvir za regulaciju tržišta kriptoomovine. Usmjerena je na pravnu sigurnost, zaštitu ulagatelja i stabilnost financijskog sustava u području koje je dosad bilo djelomično ili potpuno neregulirano te propisuje pravila za izdavatelje i pružatelje usluga, koja podrazumijevaju obvezno licenciranje i nadzor. Uvjeren sam da provedba ovih uredaba ne predstavlja samo regulatornu obvezu, već i priliku da zajedno postavimo temelje sigurnijeg, transparentnijeg i inovacijama otvorenog financijskog sustava, spremnog odgovoriti na izazove digitalnog doba koje je pred nama. Hanfa će i dalje biti pouzdan partner u tom procesu, dosljedna u svojim nadzornim zadaćama, ali i podrška razvoju modernih financijskih usluga u korist tržišta i građana.

Hanfa je također dala važan doprinos jačanju povjerenja i atraktivnosti domaćeg tržišta kapitala sudjelovanjem u izradi novog Kodeksa korporativnog upravljanja i Strateškog okvira za razvoj tržišta kapitala u Republici Hrvatskoj. Kodeks predstavlja usklađenje s međunarodnim standardima OECD-a i skupine G20 te zahtjevima EU-a. Njegove odredbe potiču odgovornost, transparentnost i etiku, štiteći interese dioničara i jačajući povjerenje ulagatelja. Nastojanja da Hrvatska

postane *emerging market* te time privuče veće globalne investicije i olakša pristup kapitalu domaćim poduzećima pretvorena su u konkretne ciljeve izradom Strateškog okvira za razvoj tržišta kapitala u Republici Hrvatskoj. Okvir se temelji na pet strateških smjerova: jačanju regionalne integracije, digitalizaciji, unaprjeđenju korporativnog upravljanja, povećanju likvidnosti te razvoju novih investicijskih instrumenata. Vjerujem da su upravo ovakvi iskoraci ključni za izgradnju snažnog, modernog i međunarodno prepoznatog tržišta kapitala – tržišta koje će stvarati prilike za rast domaćih poduzeća i osigurati veću dobrobit za sve građane.

Tijekom godine proveli smo brojne neposredne i posredne nadzore te vježbe sa sudionicima iz financijskog sektora. Posebnu pažnju i dalje posvećujemo edukaciji i financijskoj pismenosti građana. Tijekom 2024. organizirali smo ili sudjelovali na više od 100 edukativnih događaja, s gotovo 4.300 sudionika i dodatnih 3.000 koji su sadržaje pratili *online*. U usporedbi s prethodnom godinom, broj aktivnosti povećali smo za 28 %, a za 9 % je porastao i broj sudionika. To ukazuje na sve veći interes građana, koji su svjesni da financijska pismenost nije samo dodatna vrijednost, već nužna kompetencija. U vremenu sve kompleksnijih financijskih proizvoda, ubrzane digitalizacije i povećane osobne odgovornosti za vlastitu financijsku sigurnost, edukacija postaje ključna za zaštitu građana i jačanje otpornosti sustava.

Razdoblje pred nama donosi brojne izazove, ali i prilike. Digitalna transformacija, klimatski rizici, novi regulatorni okviri i ubrzane promjene na tržištima traže od svih sudionika proaktivnost, prilagodljivost i zajedničko djelovanje. U takvim okolnostima Hanfa ostaje predana svojem mandatu: osigurati stabilan, transparentan i održiv financijski sustav, u kojem je zaštita korisnika financijskih usluga u središtu svih aktivnosti. Naš je cilj stvoriti regulatorni okvir koji ne sputava razvoj, već ga potiče odgovorno, dugoročno i utemeljeno na povjerenju. Vjerujem da zajedničkim naporima, uz dijalog i profesionalnost, možemo uspješno odgovoriti na sve izazove koji nam predstoje i doprinijeti jačanju financijskog sustava na dobrobit svih njegovih sudionika.

dr. sc. Ante Žigman
predsjednik Upravnog vijeća

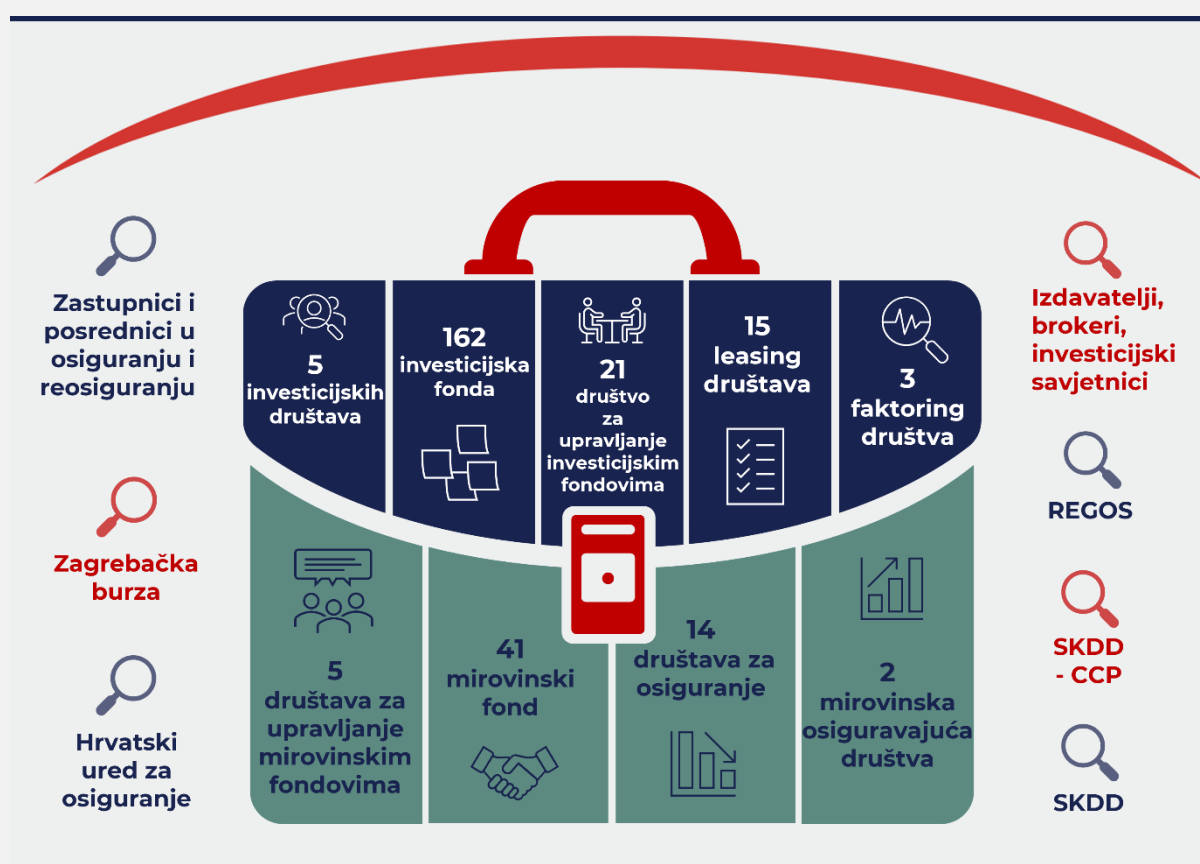
Članovi Upravnog vijeća Hanfe (slijeva nadesno):

dr.sc. Tomislav Ridzak, Anamarija Staničić, dr.sc. Ante Žigman
(predsjednik Upravnog vijeća), Jurica Jednačak i Antun Palarić

HANFA U BROJEVIMA

1. HANFA U BROJEVIMA

Slika 1. Subjekti nadzora

Izvor: Hanfa

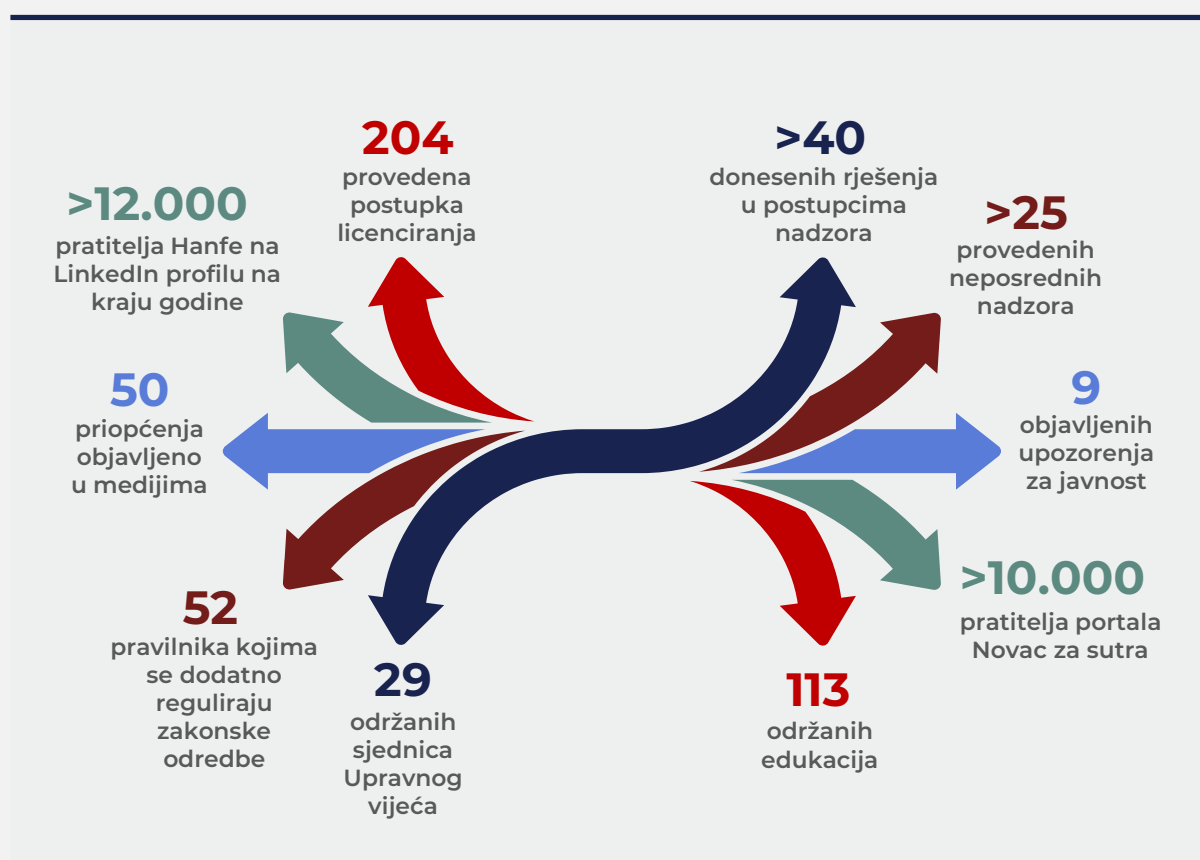
Slika 2. Financijska slika

Napomena: *nerevidirani podaci na dan 31.12.2024.

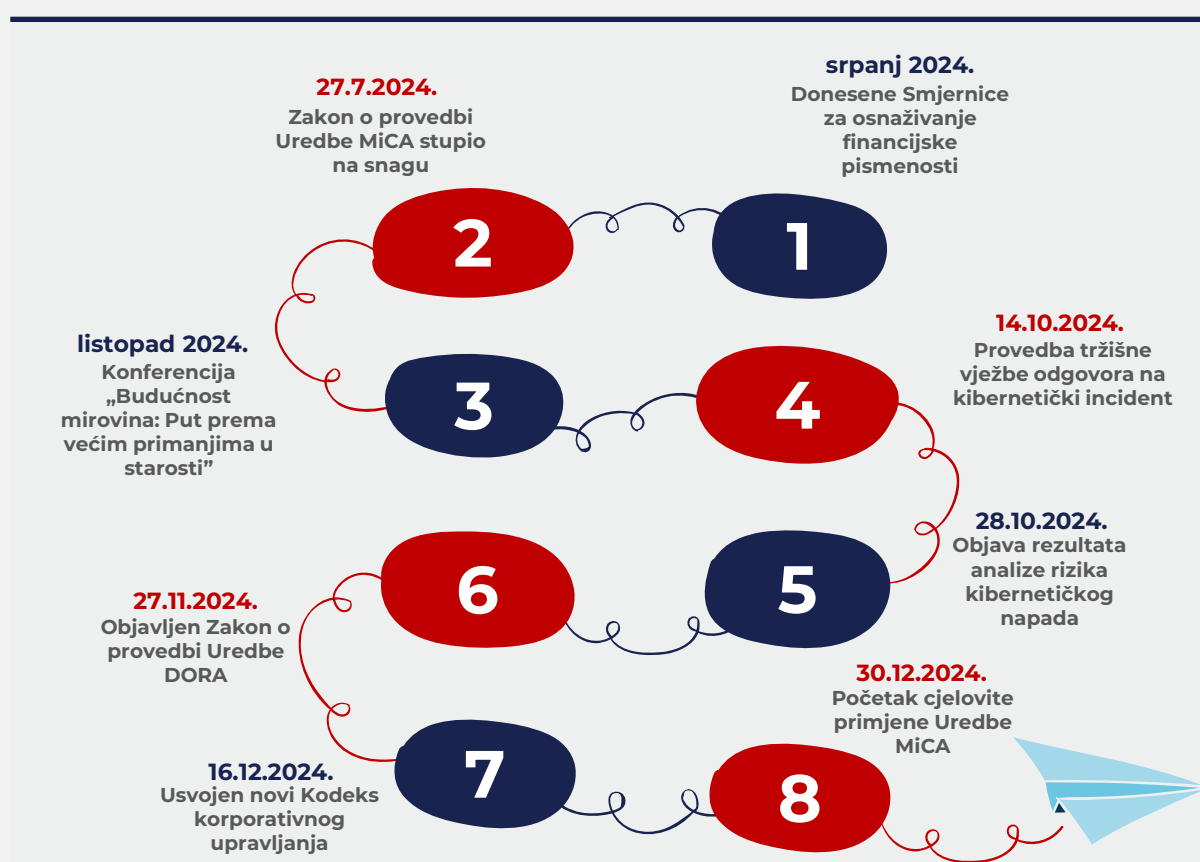
Izvor: Hanfa

Slika 3. Aktivnosti Hanfe

Izvor: Hanfa

Slika 4. Važni datumi

Izvor: Hanfa

KRETANJA U SEKTORU FINANCIJSKIH USLUGA

2. KRETANJA U SEKTORU FINANCIJSKIH USLUGA

Domaće gospodarstvo nastavlja bilježiti pozitivne stope rasta i snižavanje stope inflacije unatoč prisutnosti geopolitičkih tenzija i globalnih neizvjesnosti. Ekspanziji gospodarstva najviše su doprinijeli rastuća osobna potrošnja potaknuta snažnim tržištem rada i rast bruto investicija. Povoljna gospodarska situacija pozitivno se reflektirala i na javni dug te na kreditni rejting, koji nastavljaju bilježiti poboljšanje u odnosu na prethodne godine. Pozitivna kretanja na globalnim financijskim tržištima odrazila su se i na domaće tržište kapitala, pri čemu je CROBEX tijekom godine zabilježio snažan rast od 26 % nastavivši s pozitivnim kretanjima iz prethodne godine. U skladu s povoljnim tržišnim kretanjima, institucionalni investitori izloženi dioničkim tržištima, poput mirovinskih i investicijskih fondova, zabilježili su rast prinosa i ukupne imovine. Navedena kretanja rezultirala su rastom imovine sektora financijskih usluga od 14,7 %, pri čemu je ukupna imovina krajem godine iznosila 40,4 mlrd. eura.

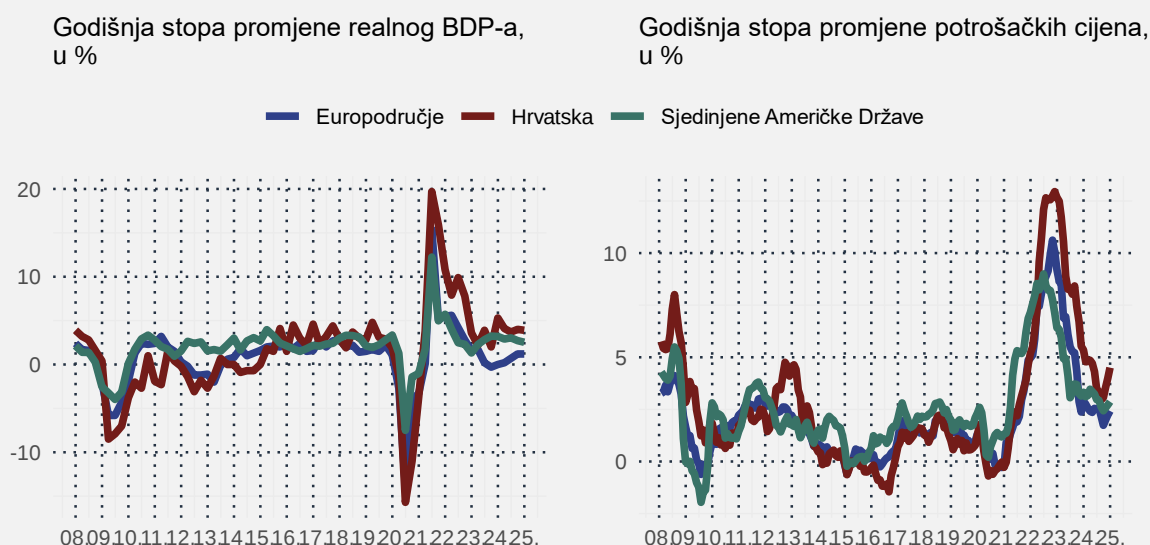
2.1. Makroekonomska kretanja i tržište kapitala

Domaće je gospodarstvo u 2024. ostvarilo snažan rast od 3,9 %, što je 0,6 p.b. više u odnosu na prethodnu godinu. Inflacija je nastavila slabiti tijekom 2024. i na godišnjoj je razini iznosila 4 %. Povijesno niska razina stope nezaposlenosti od 5 % krajem godine i realni rast neto plaća od 10,5 % ponovno su generirali rast osobne potrošnje, koja je uz rast bruto investicija bila glavna odrednica gospodarskog rasta u 2024. godini. Unatoč negativnom doprinosu neto izvoza zbog prigušene inozemne potražnje i rasta uvoza, domaće gospodarstvo i dalje bilježi dinamičan rast, čime je četvrtu godinu zaredom među najbrže rastućim gospodarstvima u Europi. Za razliku od domaćeg gospodarstva, zemlje europodručja zabilježile su u 2024. prigušen rast od 0,9 % (povećanje od 0,5 p.b. u odnosu na 2023.), što odražava slab oporavak u uvjetima povišenih geopolitičkih napetosti i usporene inozemne potražnje.

Unatoč povećanju rashoda, javne financije opće države ostale su stabilne zahvaljujući snažnom rastu gospodarske aktivnosti i višim proračunskim prihodima. Osjetno povećanje rashoda od 12,6 % djelomično je nadomjestio rast prihoda od 8,9 %, čime je na kraju 2024. ostvaren proračunski manjak od 2,03 mlrd. eura, odnosno 2,4 % BDP-a. Iako je javni dug nominalno porastao za 2,1 %, njegov udio u BDP-u smanjen je na 57,6 %, što je smanjenje od 4,3 p.b. u odnosu na prethodnu godinu. Time je omjer javnog duga i BDP-a prvi put od 2010. pao ispod granice od 60 % propisane kriterijima iz Maastrichta. Povoljni makroekonomski indikatori i održivo upravljanje javnim dugom pozitivno su djelovali na uvjete financiranja, odnosno na prinose na dugoročne državne obveznice, koji su krajem godine iznosili 3,1 %, što je za 30 b.b. niže nego krajem 2023. godine. Time je nastavljena konvergencija prinosa prema ostalim zemljama

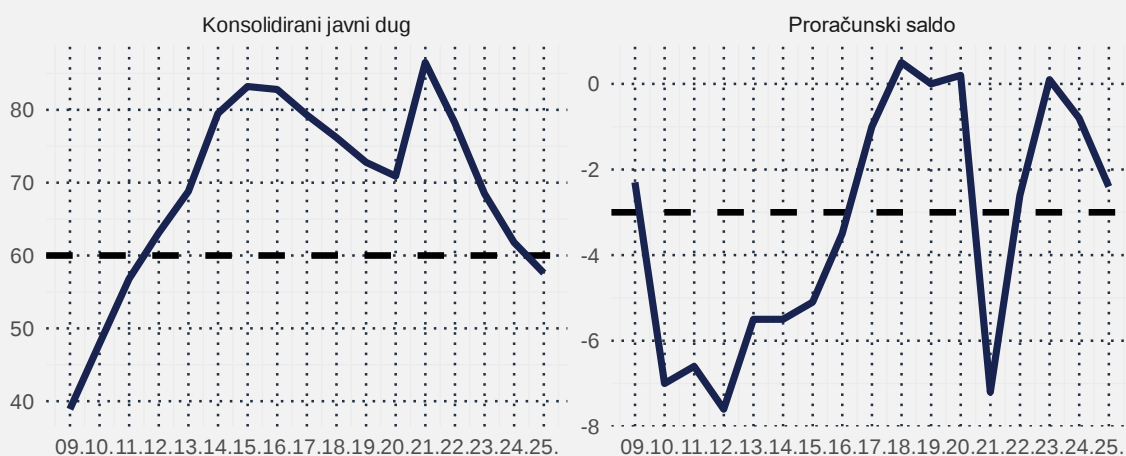
europodručja, što je uz ostale pozitivne makroekonomske pokazatelje rezultiralo podizanjem kreditnog rejtinga RH na najviše povijesne razine¹.

Slika 2.1. Godišnje stope promjene realnog BDP-a i inflacije

Izvori: Eurostat, St. Louis Fed

Slika 2.2. Indikatori zaduženosti i stanja financija opće države
U % nominalnog BDP-a

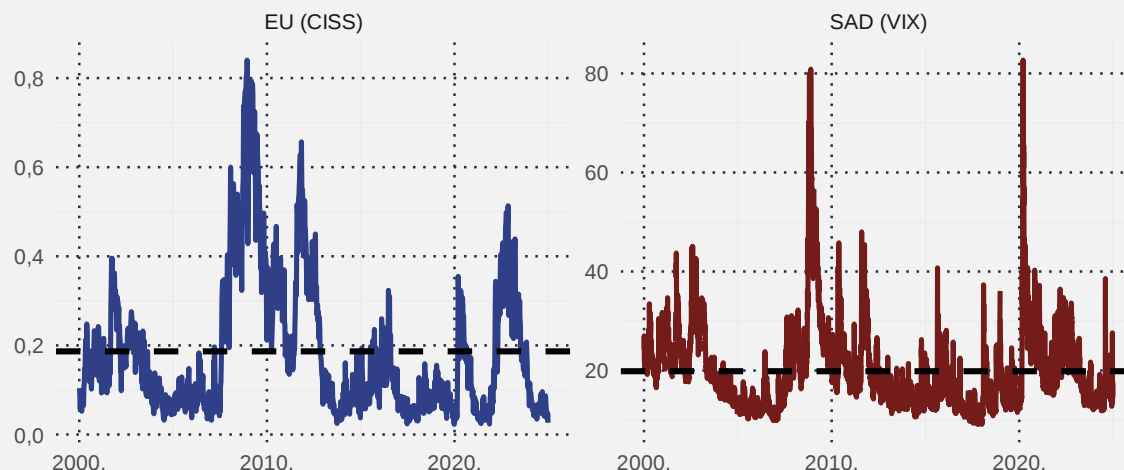
Napomena: Istaknute razine označuju razine javnog duga i proračunskog salda definirane kriterijima konvergencije na temelju Ugovora iz Maastrichta.
Izvor: Eurostat

Vodeće središnje banke započele su sredinom 2024. s primjenom ekspanzivne monetarne politike smanjujući referentne kamatne stope, uz nastavak procesa smanjenja aktive. Smanjenje kamatnih stopa, izbjegavanje recesije i rastući entuzijazam u pogledu tehnoloških kompanija potaknuli su optimizam ulagatelja, koji je tijekom 2024. bio na vrlo visokim razinama. Optimizam investitora i niska tržišna volatilitet pridonijeli su smanjenju financijskog stresa u 2024. (slika 2.3.) i pozitivno se odrazili na tržišna vrednovanja. Većina klasa financijske imovine ostvarila je solidne

¹ Sve tri glavne agencije za kreditni rejting podigle su kreditni rejting RH na ocjenu A-, odnosno A3.

povrate u 2024., pri čemu su se istaknule rizične klase imovine poput kriptovaluta, ali i tradicionalni sektori poput banaka, osiguranja i tehnoloških kompanija.

Slika 2.3. Indeksi volatilnosti financijskih tržišta EU-a i SAD-a

Napomena: Horizontalne isprekidane linije označavaju prosjek prikazanih vrijednosti.
Izvori: ESB, St. Louis FED

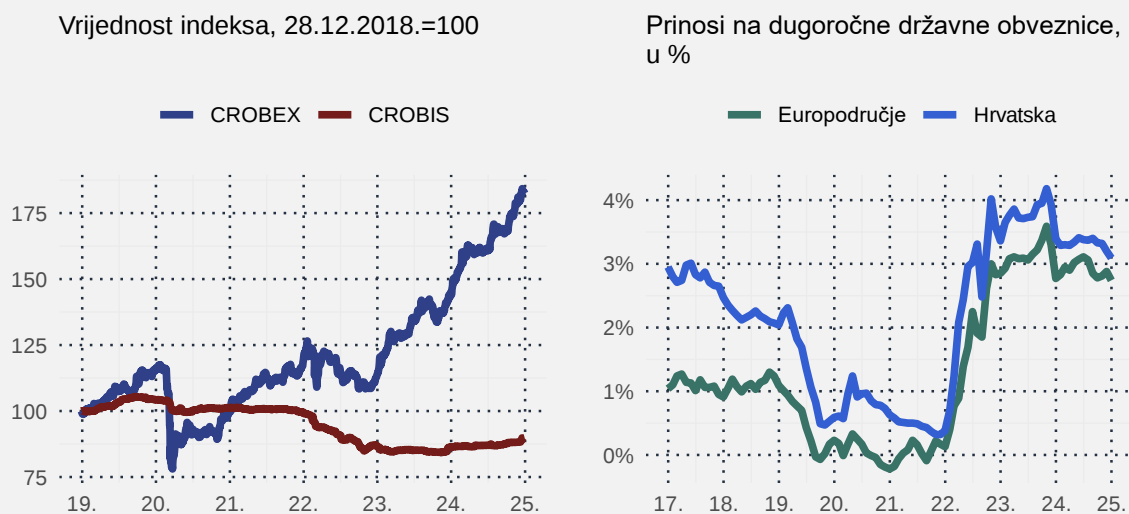
Pozitivan sentiment investitora i rast vrednovanja na međunarodnim financijskim tržištima proširili su se i na domaće dioničko tržište, koje je doseglo rekordne vrijednosti u 2024. godini (slika 2.4.). Nakon snažnog rasta od 28 % u 2023. dionički indeks CROBEX porastao je za dodatnih 26 % u 2024. te je prvi put od 2008. premašio razinu od 3.000 bodova. Obveznički indeks CROBIS također je ostvario rast od 4 % u 2024. zahvaljujući smanjenju referentnih kamatnih stopa od strane ESB-a te stabilnim javnim financijama.

Aktivnost na domaćem tržištu kapitala snažno je porasla tijekom 2024. pa je ukupan promet na Zagrebačkoj burzi dosegao 459,4 mil. eura, što je 23,6 % više nego godinu prije (slika 2.5.). Najviše se trgovalo dionicama, s prometom od 386,4 mil. eura (rast od 26,7 %). Istovremeno je redovni promet obveznicama smanjen za 7,5 % (na 47,1 mil. eura). Burzovno utrživi fondovi (dalje u tekstu: ETF-ovi) ponovno su ostvarili snažan rast prometa od 61,6 %, koji je u 2024. dosegao 25,95 mil. eura. Time je njihov udio u ukupnom prometu dosegao 7,3 % što ukazuje na njihovu rastuću važnost za tržišnu likvidnost.

Na kraju 2024. na Zagrebačkoj burzi bilo je uvršteno 78 dionica, što je 9 manje u odnosu na prethodnu godinu², čime je nastavljen višegodišnji trend pada broja uvrštenih izdanja. Tržišna kapitalizacija izvrštenih dionica iznosila je 280,7 mil. eura, odnosno gotovo 0,7 % ukupne tržišne kapitalizacije na kraju 2023. godine. Unatoč izostanku novih uvrštenja, tržišna kapitalizacija dionica porasla je za 26,3 % u 2024., potaknuta porastom vrednovanja te je krajem godine iznosila 28,9 mlrd. eura.

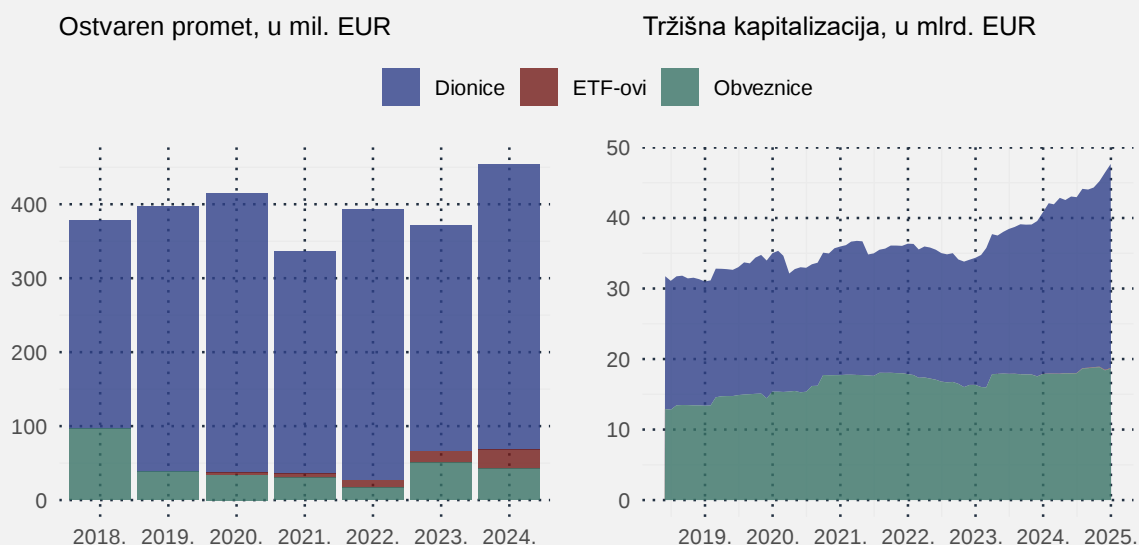
² Sedam dionica izvršteno je s Redovitog tržišta, dok su dvije dionice izvrštene sa Službenog tržišta.

Slika 2.4. Kretanje dioničkog i obvezničkog indeksa Zagrebačke burze i prinosa na dugoročne državne obveznice

Izvori: Eurostat, Zagrebačka burza

Slika 2.5. Ostvareni promet i tržišna kapitalizacija na Zagrebačkoj burzi

Izvor: Zagrebačka burza

Na obvezničkom tržištu bilo je uvršteno 35 izdanja s tržišnom kapitalizacijom od 21,3 mlrd. eura, što je povećanje od 19,3 % u odnosu na prethodnu godinu. Na Službenom tržištu uvrštena su tri obveznička izdanja (jedna korporativna i dvije državne obveznice), a isto toliko ih je i izvršteno tijekom 2024. godine. Ministarstvo financija nastavilo je izdavati državne obveznice za institucionalne i male ulagatelje. U srpnju je izdana druga „narodna” obveznica s ročnosti od tri godine, u koju je 6.457 građana uložilo 158 mil. eura³. Izdano je i pet trezorskih zapisa s dospeljima od 91 i 364 dana u koje je 123,5 tisuća građana uložilo 3,7 mlrd. eura.

³ Osim toga, izdana je i jedna domaća obveznica s nominalnim iznosom od 1,25 mlrd. eura te međunarodna obveznica od 1,5 mlrd. eura s ciljem refinanciranja prethodnih obveza.

Segment ETF-ova dodatno je proširen sredinom godine uvrštenjem fonda koji ulaže u rumunjske državne obveznice s dospijanjem između pet i deset godina. To je peti ETF na domaćem tržištu, a njihovu rastuću atraktivnost potvrđuje i tržišna kapitalizacija koja je u 2024. zabilježila rast od 211 % te je na kraju godine dosegla 73,4 mil. eura.

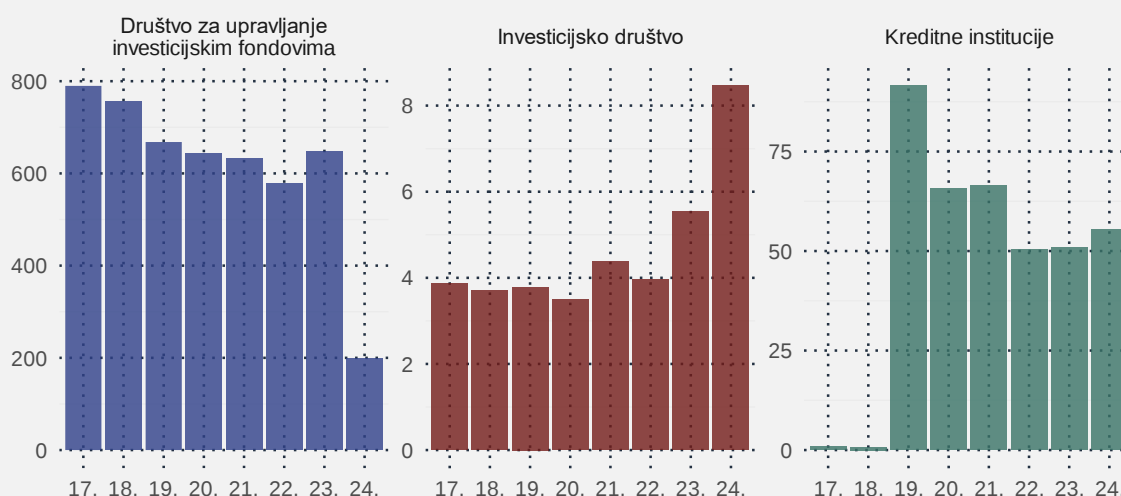
2.2. Investicijske usluge

2.2.1. Pružatelji investicijskih usluga

Krajem 2024. investicijske usluge u Republici Hrvatskoj pružala je 21 financijska institucija, od čega četiri društva za upravljanje fondovima, šest investicijskih društava i 11 kreditnih institucija. U odnosu na prethodnu godinu investicijske usluge pružala su dva društva za upravljanje manje te jedno investicijsko društvo više. Ukupna vrijednost imovine pod upravljanjem pružatelja investicijskih usluga smanjila se za 62,9 % te je na kraju 2024. iznosila 261,6 mil. eura (slika 2.6.). Društva za upravljanje investicijskim fondovima zabilježila su najveći pad (od 69,5 %) i na kraju 2024. upravljala su imovinom u vrijednosti od 197,9 mil. eura. Kreditne institucije povećale su imovinu za 8,5 % (55,3 mil. eura), a investicijska društva za 52,9 % (8,5 mil. eura) u odnosu na 2023. godinu.

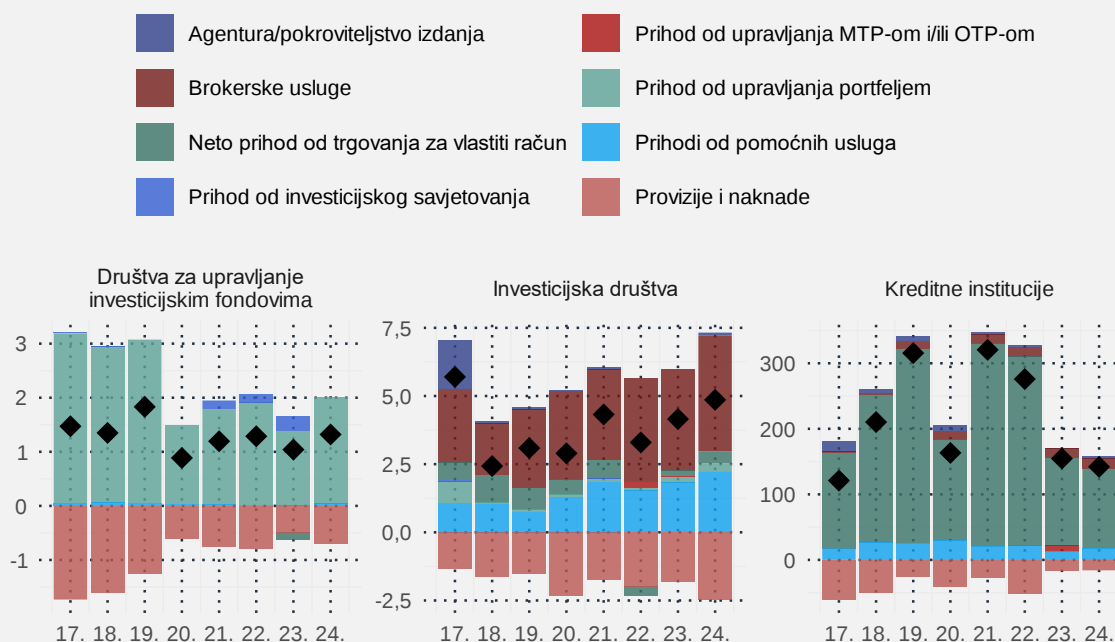
U 2024. pružatelji investicijskih usluga ostvarili su ukupno 148,2 mil. eura neto prihoda (slika 2.7.), što je pad od 7,3 % u odnosu na prethodnu godinu. Najveći dio prihoda ostvarile su kreditne institucije (95,8 % ili 142,0 mil. eura), dok su investicijska društva činila 3,3 % ukupnih neto prihoda (4,9 mil. eura), a društva za upravljanje investicijskim fondovima 0,9 % (1,3 mil. eura). Glavni izvor prihoda kreditnih institucija u 2024. bio je neto prihod od trgovanja za vlastiti račun (94,5 % ukupnih prihoda), dok su kod ostalih pružatelja investicijskih usluga to bile brokerske usluge (43,7 % ukupnih prihoda). Pritom su neto prihodi od trgovanja za vlastiti račun kreditnih institucija smanjeni za 10,0 % (na 120,5 mil. eura), dok su brokerske usluge ostalih pružatelja financijskih usluga smanjene za 3,8 % (na 3,7 mil. EUR) u odnosu na prethodnu godinu.

Slika 2.6. Vrijednost imovine pod upravljanjem pružatelja investicijskih usluga
U mil. EUR

Izvor: Hanfa

Slika 2.7. Prihodi i rashodi pružatelja investicijskih usluga prema vrsti usluge
U mil. EUR

Napomena: Istaknute točke označuju neto prihode pružatelja investicijskih usluga u promatranoj godini.
Izvor: Hanfa

2.2.2. Investicijski fondovi

Otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom

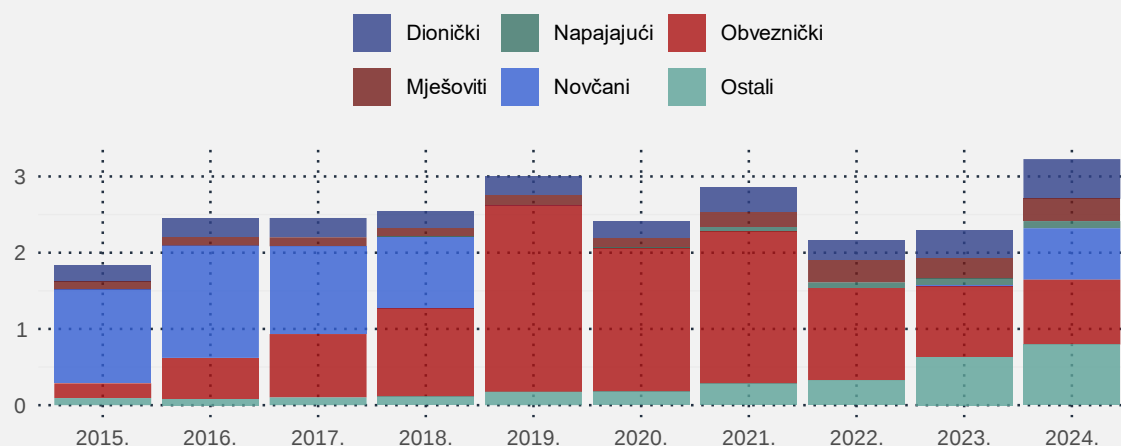
Krajem 2024. na domaćem je tržištu poslovalo 117 otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom (dalje u tekstu: UCITS fondovi). Vrijednost neto imovine UCITS fondova porasla je za 41,0 % tijekom 2024. te je na kraju godine dosegla 3,2 mlrd. eura, što je najviša razina od 2019. godine (slika 2.8.). To je rezultat osnivanja novih vrsta fondova te pozitivnog neto priljeva sredstava, ali i rasta vrijednosti imovine. Ipak, nisu sve vrste fondova ostvarile rast: obveznički fondovi zabilježili su pad od 8,1 % (na 0,85 mlrd. eura), ponajprije zbog prelaska ulagatelja u druge niskorizične vrste fondova poput novčanih i fondova s dospijanjem. Novčani fondovi zabilježili su najviši rast neto imovine, koja je krajem 2024. dosegla 0,67 mlrd. eura, odnosno 20,9 % ukupne neto imovine UCITS fondova. Slijede dionički fondovi s rastom od 44,1 % (na 0,52 mlrd. eura) i kategorija ostalih fondova s rastom od 26,2 % (na 0,8 mlrd. eura). Umjeren rast ostvarili su napajajući fondovi (16,9 %, na 0,09 mlrd. eura) te mješoviti fondovi (9,9 %, na 0,29 mlrd. eura).

Struktura ulaganja UCITS fondova ostala je relativno nepromijenjena tijekom 2024. godine (slika 2.10.). Najveći udio činile su obveznice (46,2 %), zatim novac i depoziti (17,7 %), dionice (15,9 %), ostala ulaganja (13,1 %) i udjeli investicijskih fondova (7,1 %). Na godišnjoj razini najviše je porasla zastupljenost instrumenata tržišta novca (za 11,1 p.b.) i depozita (za 5,2 p.b.), a istovremeno je smanjena zastupljenost obveznica (za 12,7 p.b.), čiji je udio u ukupnim ulaganjima pao ispod 50,0 %. Smanjena su i ulaganja u

investicijske fondove (za 1,7 p.b.), novčana sredstva (za 1,1 p.b.) i ostalu imovinu (za 0,9 p.b.). Ta su kretanja odraz osnivanja većeg broja novčanih fondova i migracije investitora iz obvezničkih u novčane fondove.

Slika 2.8. Neto imovina UCITS fondova

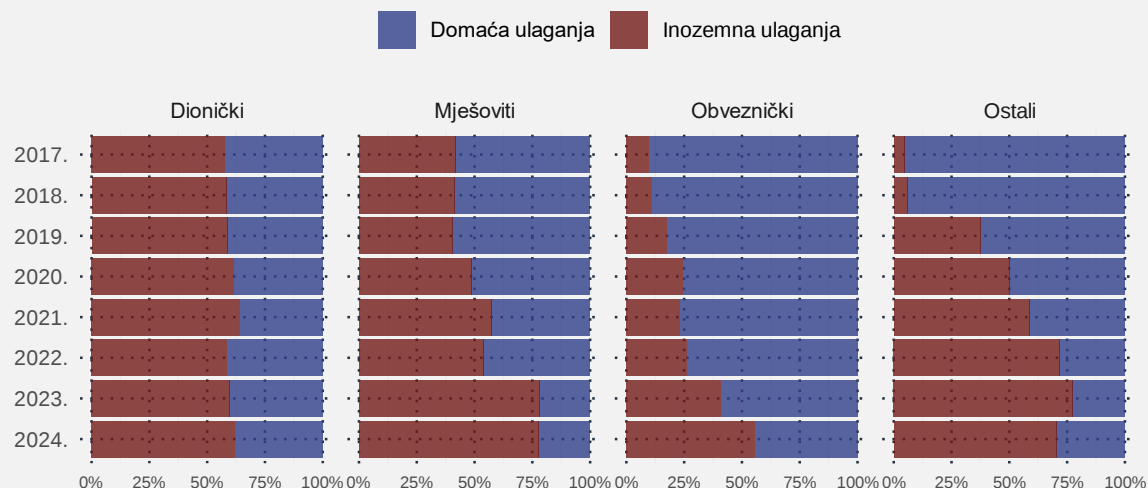
U mlrd. EUR

Napomena: Zbog stupanja na snagu Uredbe o novčanim fondovima većina se novčanih fondova početkom 2019. preregistrirala i nastavila poslovati kao kratkoročni obveznički fondovi.
Izvor: Hanfa

Slika 2.9. Struktura imovine UCITS fondova prema domicilnosti

U %

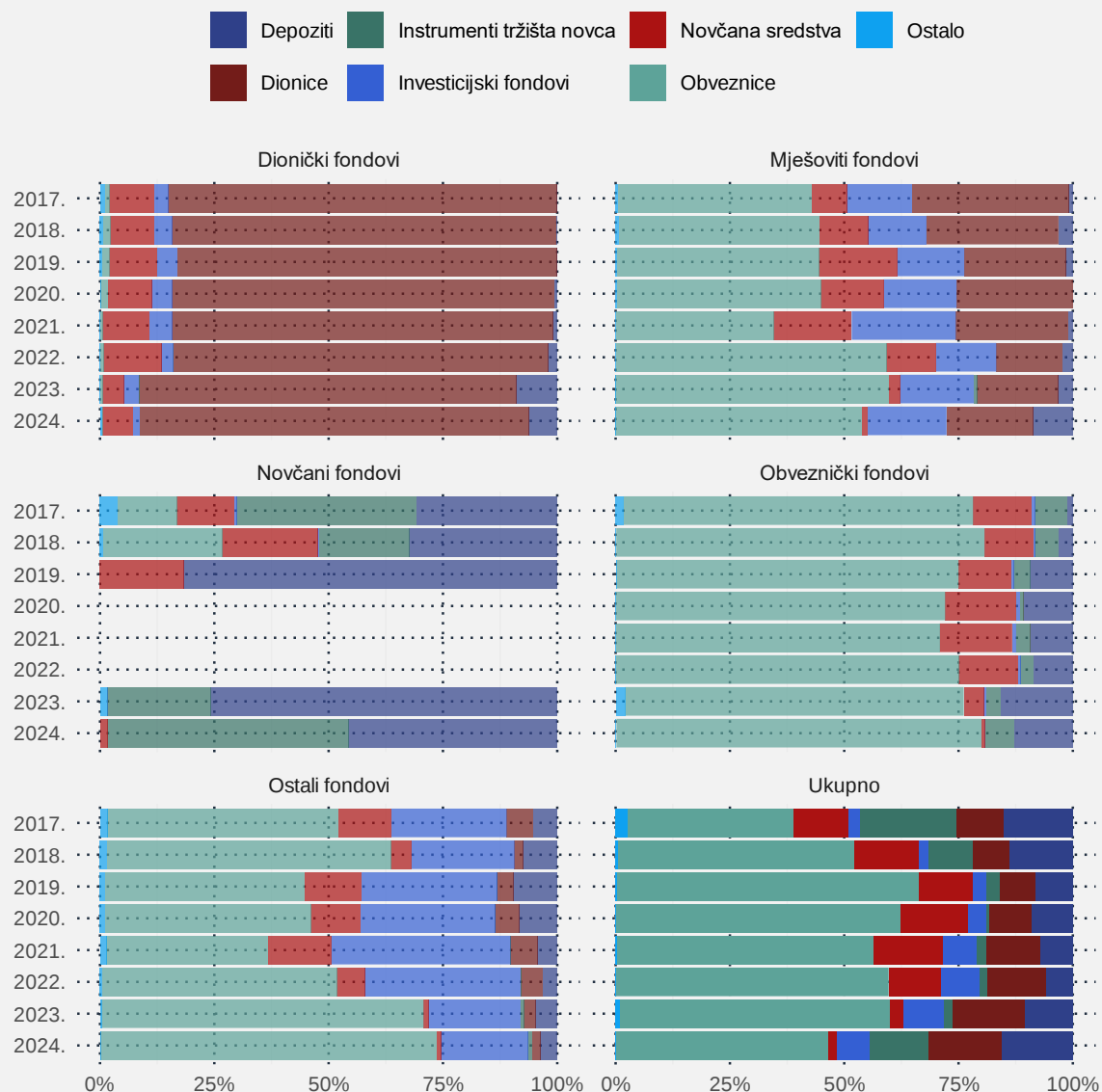
Izvor: Hanfa

Tijekom 2024. većina fondova povećala je svoja inozemna ulaganja (slika 2.9.), čime se nastavio višegodišnji trend povećanja prekogranične izloženosti. Udio inozemnih ulaganja porastao je u gotovo svim kategorijama fondova, a ponajviše kod obvezničkih fondova (za 14,7 p.b.) i dioničkih fondova (za 2,4 p.b.). Pad zastupljenosti inozemnih ulaganja zabilježili su mješoviti fondovi (za 0,4 p.b.) i ostali fondovi (za 7,1 p.b.). Veća diversifikacija portfelja omogućuje veću stabilnost sektora prilikom potrage za

konkurentnim prinosima te ujedno smanjuje rizik koncentracije izloženosti s obzirom na njihovu dominantnu izloženost državnim obveznicama.

Slika 2.10. Struktura imovine UCITS fondova prema vrsti ulaganja

U % ukupne imovine

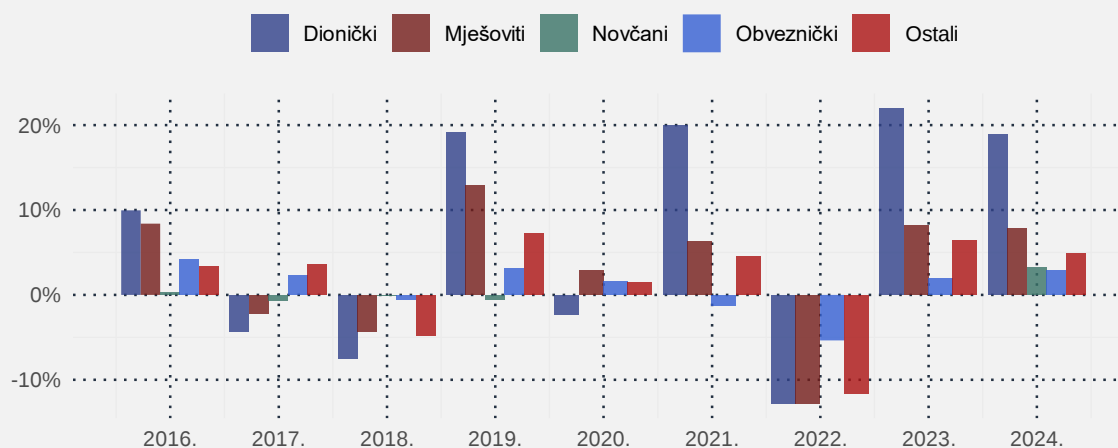

Napomena: Nakon stupanja na snagu Uredbe o novčanim fondovima od ukupno 21 novčanog fonda u Hrvatskoj svi su u 2020. poslovali kao kratkoročni obveznički fondovi ili su klasificirani u kategoriju ostali fondovi.
Izvor: Hanfa

Povoljna tržišna kretanja u 2024., prvenstveno na domaćem dioničkom i obvezničkom tržištu, pozitivno su se odrazila na prinose svih vrsta investicijskih fondova (slika 2.11.). Najveće prinose ostvarili su dionički fondovi (17,6 %), a solidne su rezultate ostvarili i mješoviti (7,8 %) te napajajuć fondovi (7,6 %). Ostali fondovi upisali su prinose od 3,9 %, novčani fondovi 3,3 % te obveznički fondovi 2,4 %. Povoljni rezultati iz 2024. predstavljaju nastavak trenda iz prethodne dvije godine, što je pozitivno pridonijelo snažnom rastu neto uplata i općenitom rastu sektora u 2024. godini.

Slika 2.11. Prosječni godišnji prinosi po vrstama fondova

U %

Napomena: Prikazane vrijednosti prosječni su prinosi ponderirani udjelom neto imovine pojedinog fonda u ukupnoj neto imovini promatrane kategorije.
Izvor: Hanfa

Tablica 2.1.: Imovina AIF-ova po vrstama

U tisućama EUR

Alternativni investicijski fondovi	2023.	Udio	2024.	Udio	Apsolutna promjena	Relativna promjena
Javna ponuda	23,480	2.2%	27,904	2.1%	4,424	18.8%
Otvoreni	3,247	0.3%	3,098	0.2%	-148	-4.6%
Zatvoreni	20,234	1.9%	24,806	1.8%	4,572	22.6%
Osnovni (nekretninski)	20,234	1.9%	24,806	1.8%	4,572	22.6%
Privatna ponuda	1,051,002	97.8%	1,325,744	97.9%	274,742	26.1%
Otvoreni	727,907	67.7%	827,156	61.1%	99,249	13.6%
Osnovni	55,088	5.1%	67,851	5.0%	12,763	23.2%
Posebni	672,819	62.6%	759,305	56.1%	86,486	12.9%
Hedge fond	188,988	17.6%	232,700	17.2%	43,712	23.1%
Multi asset	458,649	42.7%	478,313	35.3%	19,664	-
Poduzetničkog kapitala	15,146	1.4%	19,098	1.4%	3,953	26.1%
Rizičnog kapitala	0	0.0%	0	0.0%	0	-
Specijalizirani AIF	426	0.0%	500	0.0%	74	17.5%
Za ulaganje u nekretnine	0	0.0%	2,371	0.2%	2,371	-
Za ulaganje u suvereni dug	8,150	0.8%	5,270	0.4%	-2,880	-35.3%
Za ulaganje u vlasničke instrumen	1,461	0.1%	21,052	1.6%	19,591	1341.1%
Zatvoreni	323,095	30.1%	498,588	36.8%	175,493	54.3%
Osnovni	285,091	26.5%	444,593	32.8%	159,502	55.9%
Posebni (rizičnog kapitala)	38,004	3.5%	53,995	4.0%	15,991	42.1%
Ukupno	1,074,482	100.0%	1,353,648	100.0%	279,166	26.0%

Izvor: Hanfa

Alternativni investicijski fondovi

Na kraju 2024. aktivna su bila 44 alternativna investicijska fonda (dalje u tekstu: AIF), od čega 41 s privatnom i tri s javnom ponudom. Ukupna neto imovina AIF-ova u 2024. rasla je za 25,3 % te je iznosila 1,35 mlrd. eura. Pritom su AIF-ovi s privatnom ponudom činili 97,9 % ukupne neto imovine AIF-ova (njihova je imovina rasla za 25,8 % na godišnjoj razini), dok se preostalih 2,1 % neto imovine odnosilo na AIF-ove s javnom ponudom (njihova je imovina rasla za 4,6 % na godišnjoj razini).

Fond osnovan posebnim zakonom

Na kraju 2024. neto imovina Fonda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji iznosila je 217,3 mil. eura, što je porast od 48,4 % u odnosu na 2023. godinu. Cijena udjela na godišnjoj je razini veća za 50,4 % te je 31. prosinca 2023. iznosila 124,5 eura.

Društva za upravljanje investicijskim fondovima

U 2024. za upravljanje fondovima bila su licencirana 24 društva. Od toga su 23 društva imala pod upravljanjem 162 investicijska fonda. Pet je društava upravljalo samo UCITS fondovima, 15 društava samo AIF-ovima, a četiri društva i AIF-ovima i UCITS fondovima. Na kraju 2024. ukupna imovina društava za upravljanje investicijskim fondovima iznosila je 46,7 mil. eura, što je za 35,7 % više u odnosu na godinu prije. U 2024. njihova je neto dobit iznosila 16,0 mil. eura, što je za 87,9 % više nego u odnosu na 2023. godinu.

2.3. Mirovinski sustav

2.3.1. Obvezni mirovinski fondovi (OMF-ovi)

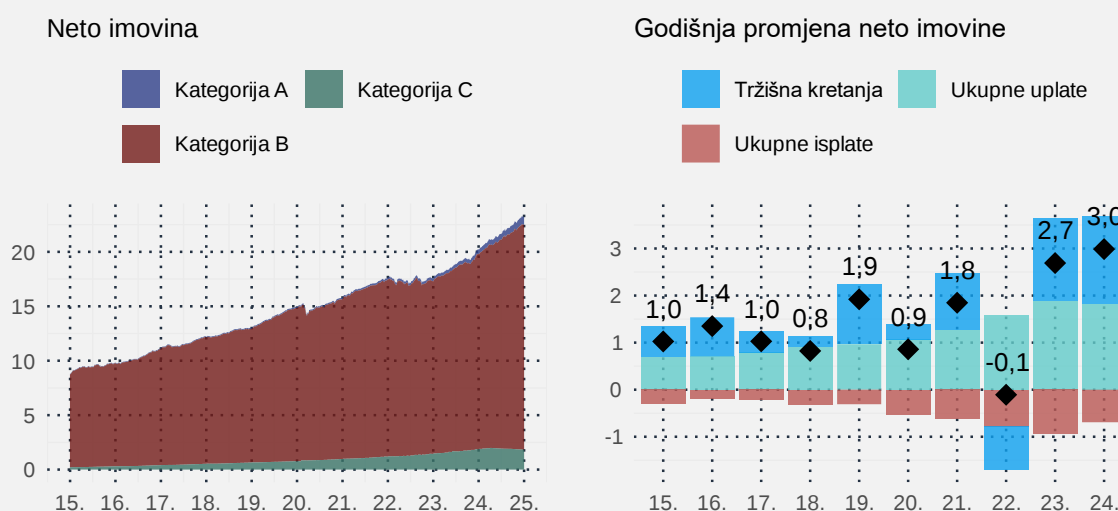
Na kraju 2024. u Hrvatskoj je poslovalo 12 obveznih mirovinskih fondova (dalje u tekstu: OMF-ovi), s neto imovinom od 23,2 mlrd. eura (27,1 % BDP-a), što je 14,8 % više nego godinu ranije (slika 2.12.). Rast imovine mirovinskih fondova rezultat je povoljnih tržišnih kretanja i povećanih uplata članova, koje su u 2024. dosegle 1,5 mlrd. eura (20,7 % više u odnosu na 2023. godinu). Najveći porast neto imovine zabilježili su fondovi kategorije A (za 76,6 %, odnosno 319,8 mil. eura), primarno zbog priljeva sredstava novih osiguranika. Kategorija B, koja čini glavninu imovine OMF-ova (89,0 %), porasla je za 15,0 % (2,7 mlrd. eura). Imovina kategorije C blago je pala, za 1,7 % (32,0 mil. eura), prvenstveno zbog smanjenih uplata povezanih sa zakonskim izmjenama iz travnja 2024. kojima je ukinut automatski prijelaz članova fonda u kategoriju C pet godina prije umirovljenja.

Struktura ulaganja OMF-ova ostala je relativno nepromijenjena tijekom 2024., uz nastavak blagog smanjenja zastupljenosti obvezničkih ulaganja i povećanja značaja dionica i udjela investicijskih fondova u ukupnim ulaganjima. Obveznice su i dalje najizraženiji oblik ulaganja (slika 2.13.), s udjelom od 61,5 % u ukupnoj imovini na kraju 2024. (pad od 1,5 p.b. u odnosu na 2023.), dok su dionice činile 23,1 % (rast od 0,5 p.b. prema 2023.). Ulaganja u investicijske fondove ostala su stabilna na 10,5 % (pad od 0,2 p.b.), dok su depoziti porasli na 3,7 % (rast od 1,1 p.b.). Ulaganja u preostale skupine imovine (instrumenti tržišta novca, novčana sredstva i ostalo) činila su 2,10 % na kraju

2024. godine (rast od 0,5 p.b.) Na strukturu ulaganja OMF-ova u značajnoj mjeri utječu zakonski limiti, posebice u pogledu ulaganja u različite klase imovine. Kako bi se upraviteljima mirovinskih fondova osigurala veća fleksibilnost i olakšala prilagodba promjenjivim tržišnim okolnostima poslovanja, zakonske izmjene koje su stupile na snagu u 2024. dodatno su proširile investicijske mogućnosti mirovinskih fondova. Tako su, ovisno o kategoriji, proširene mogućnosti ulaganja u nove oblike imovine poput nekretnina, neuvrštenih hipotekarnih obveznica i vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje na multilateralnim trgovinskim platformama. Fondovima kategorije C omogućena su ulaganja u visokolikvidne i niskorizične dionice i ETF-ove. Osim toga, ublažena su ograničenja i za postojeća ulaganja, u pogledu zastupljenosti pojedine klase imovine ili pak pojedinog izdavatelja.

Slika 2.12. Neto imovina, ukupne uplate i isplate te tržišna kretanja OMF-ova

U mlrd. EUR

Izvor: Hanfa

Krajem 2024. OMF-ovi su imali 2,3 mil. članova, što je porast od 85,2 tisuće (3,8 %) u 2024. godini. Broj članova kategorije A porastao je za 109,7 tisuća (32,3 %), dok je pad broja članova kategorije B usporio na 18,1 tisuća (1,0 %), a pad broja članova zabilježili su i fondovi kategorije C (za 6,4 tisuće). S obzirom na relativno slabu zastupljenost osobnih prelazaka između fondova ta su kretanja rezultat odredaba Zakona o obveznim mirovinskim fondovima⁴ (dalje u tekstu: ZOMF), prema kojima se članovi koji prilikom ulaska u sustav mirovinskog osiguranja sami ne odaberu fond automatski raspodjeljuju u jedan od fondova kategorije A. Pad broja članova kategorije C izravno je povezan s ukidanjem automatskog prelaska članova u fondove kategorije C pet godina prije umirovljenja.

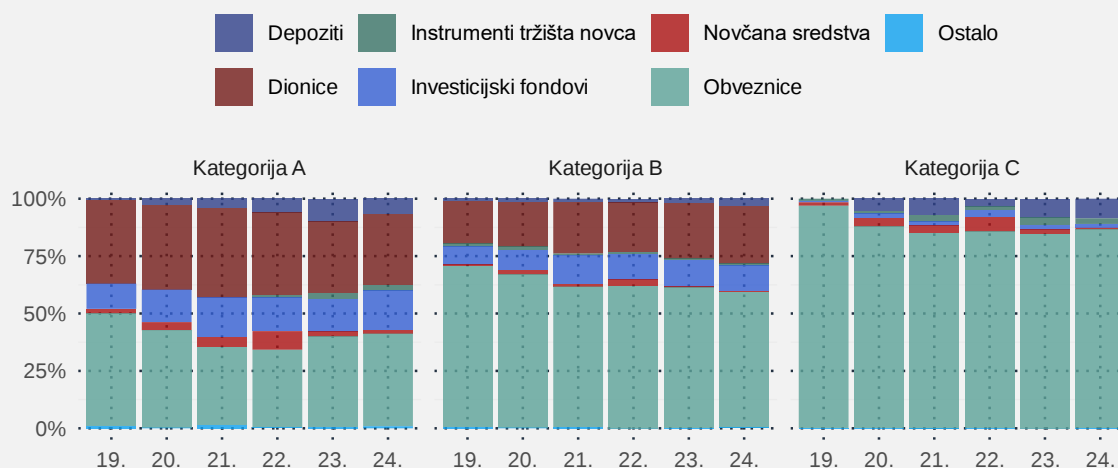
U 2024. nastavljen je trend pozitivnih prinosa OMF-ova potaknut snažnim rezultatima na financijskim tržištima, pri čemu su sve tri kategorije OMF-ova ostvarile pozitivne

⁴ Zakonske izmjene uređuju proceduru prema kojoj se novi članovi automatizmom svrstavaju u jedan od četiri fonda kategorije A ako u roku od 30 dana od zaposlenja samostalno ne odaberu mirovinski fond (**NN, br. 115/18**).

godišnje prinose (slika 2.14.). Dionička tržišta ostvarila su snažniji rast od obvezničkih, stoga su fondovi kategorije A ostvarili najviši prinos, od 13,3 %, dok su fondovi kategorije B ostvarili prinos od 9,7 %, a fondovi kategorije C prinos od 3,6 %.

Slika 2.13. Struktura imovine OMF-ova prema vrsti ulaganja

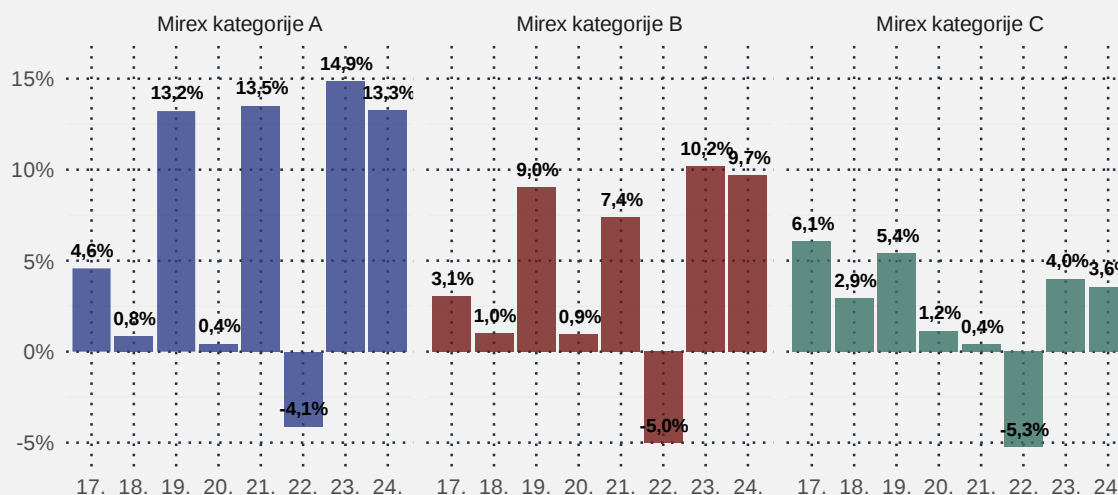
U % ukupne imovine

Napomena: Skupina Ostalo sadrži izvedenice, potraživanja, nekretnine, udjele u d.o.o. i ostalu imovinu.
Izvor: Hanfa

Slika 2.14. Godišnji prinosi OMF-ova

U %

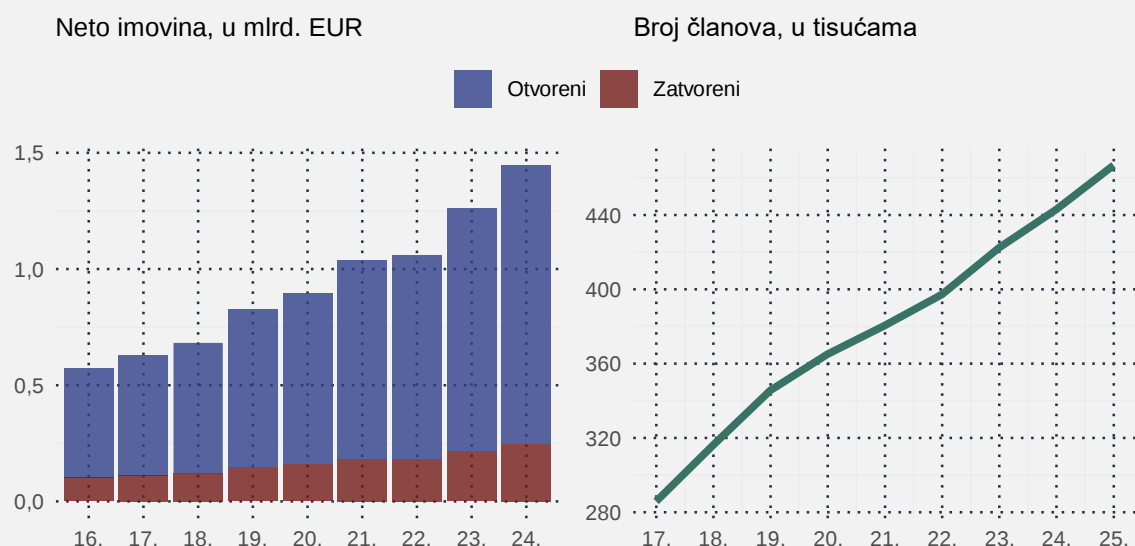
Izvor: Hanfa

2.3.2. Dobrovoljni mirovinski fondovi (DMF-ovi)

Broj dobrovoljnih mirovinskih fondova (dalje u tekstu: DMF-ovi) ostao je nepromijenjen u 2024. godini. U Hrvatskoj je na kraju 2024. poslovalo 29 DMF-ova, od čega osam otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova (dalje u tekstu: ODMF-ovi) i 21 zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond (dalje u tekstu: ZDMF).

Rast tržišta i pozitivne neto uplate u 2024. pozitivno su se odrazile na imovinu DMF-ova, koja je na kraju godine dosegla vrijednost od 1,4 mlrd. eura (rast od 14,8 % u usporedbi s 2023.). Od toga se na ODMF-ove odnosilo 1,2 mlrd. eura, a na ZDMF-ove 247,0 mil. eura (slika 2.15.). Broj članova DMF-ova nastavio je rasti te je krajem godine dosegnuo 466,8 tisuća, što je za 23,8 tisuća, odnosno 5,4 % više nego prethodne godine. Pritom je broj članova ODMF-ova porastao za 22,8 tisuća (za 5,8 %), a ZDMF-ova za 926 (za 1,9 %).

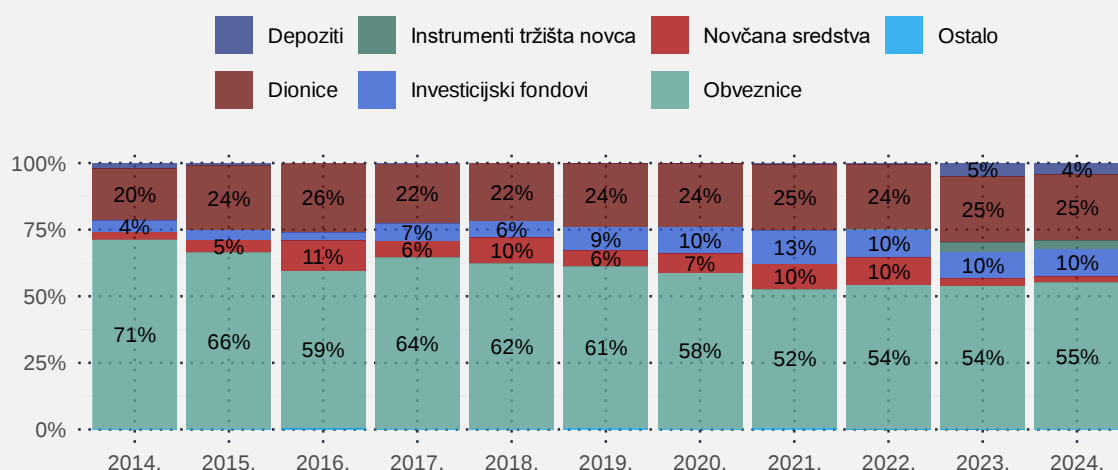
Slika 2.15. Neto imovina i broj članova DMF-ova

Izvor: Hanfa

Slika 2.16. Struktura ulaganja DMF-ova

U % ukupne imovine

Napomena: Skupina Ostalo sadrži izvedenice, potraživanja, nekretnine, udjele u d.o.o. i ostalu imovinu.

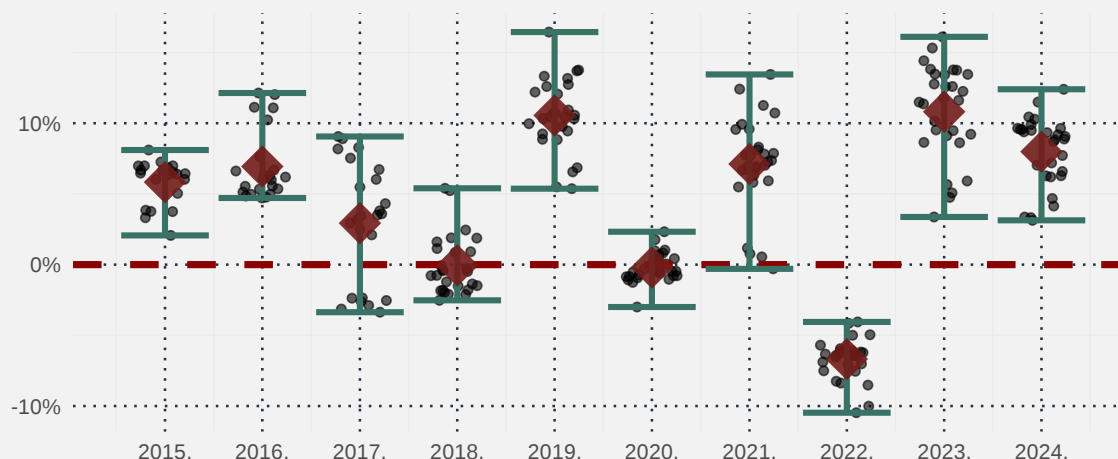
Izvor: Hanfa

U strukturi ulaganja DMF-ova na kraju 2024. najzastupljenije su bile obveznice (55,1 %), zatim dionice (24,8 %) te investicijski fondovi (10,2 %) (slika 2.16.). U odnosu na 2023. povećana su ulaganja u obveznice (za 1,4 p.b.) i investicijske fondove (za 0,2 p.b.), dok je

smanjen udio depozita (za 0,6 p.b.), novčanih sredstava (za 0,4 p.b.), instrumenata tržišta novca (za 0,3 p.b.) i dionica (za 0,2 p.b.). Nakon dobrih rezultata u 2023. svi su DMF-ovi i u 2024. ostvarili pozitivne prinose, koji su se kretali između 3,1 % i 12,4 %, s prosječnim prinosom od 8,0 % (slika 2.17.).

Slika 2.17. Godišnji prinosi DMF-ova

U %

Napomena: Prikazani su prosječni godišnji prinosi i raspon prinosa dobrovoljnih mirovinskih fondova u promatranoj godini. Točke označuju godišnji prinos pojedinog dobrovoljnog mirovinskog fonda.
Izvor: Hanfa

2.3.3. Mirovinska društva

Imovinom 12 obveznih i 29 dobrovoljnih mirovinskih fondova upravljalo je pet mirovinskih društava tijekom 2024. Tri su društva upravljala i obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, dok je po jedno društvo upravljalo isključivo obveznim odnosno isključivo dobrovoljnim mirovinskim fondovima.

Neto rezultat od upravljanja fondom iznosio je 41,2 mil. eura u 2024., što je za 3,7 % manje u odnosu na prethodnu godinu. Prihodi od upravljanja blago su porasli, za 0,7 %, dok su rashodi od upravljanja porasli za 7,9 %. Neto dobit u konačnici je iznosila 21,8 mil. eura, što je za 6,3 % manje u odnosu na 2023. godinu. Smanjenje dobiti mirovinskih društava rezultat je promjena ZOMF-a koje su na snagu stupile u 2024., a prema kojima je ukinuta ulazna naknada u OMF te je nastavljen proces smanjenja stope naknada za upravljanje OMF-ovima.⁵

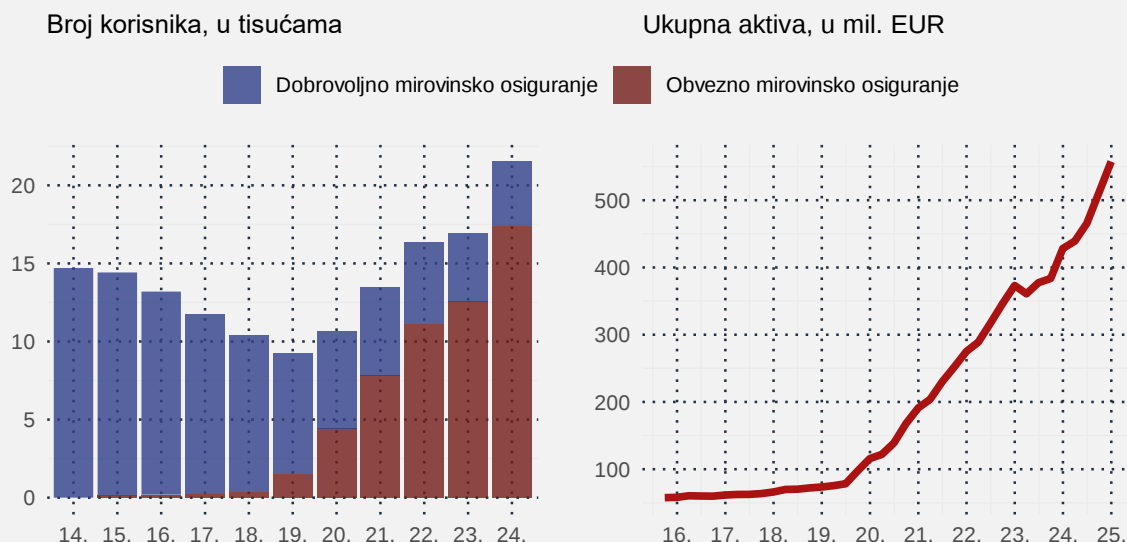
2.3.4. Mirovinska osiguravajuća društva (MOD-ovi)

U 2024. u Hrvatskoj su nastavila poslovati dva mirovinska osiguravajuća društva (dalje u tekstu: MOD-ovi). Njihova ukupna imovina porasla je za 30,2 % u odnosu na prethodnu godinu te je na kraju 2024. iznosila 557,5 mil. eura. Taj rast proizlazi iz porasta broja korisnika MOD-ova za 21,5 % na godišnjoj razini, čime su oni na kraju 2024.

⁵ Zakonske izmjene definiraju visinu naknade za upravljanje u iznosu od najviše 0,25 % godišnje od ukupne imovine umanjene za financijske obveze mirovinskog fonda u 2024., najviše 0,24 % u 2025., najviše 0,23 % u 2026., najviše 0,22 % u 2027., najviše 0,21 % u 2028. te najviše 0,20 % u 2029. i nadalje (**NN, br. 156/23**).

dosegnuli brojku od 21,5 tisuća (slika 2.18.). Pritom se broj korisnika obveznog mirovinskog osiguranja povećao za 30,9 % (na 17,4 tisuće), dok se broj korisnika dobrovoljnog mirovinskog osiguranja smanjio za 6,6 % (na 4,1 tisuću). Trend rasta broja korisnika obveznog mirovinskog osiguranja uz istodoban pad korisnika dobrovoljnog mirovinskog osiguranja dijelom je posljedica zakonskih izmjena iz 2019.⁶, kojima je uvedena mogućnost isplate dobrovoljne mirovinske štednje i putem mirovinskih fondova i putem društava za životno osiguranje, ali i kombinirane isplate, koju koristi značajan dio članova.

Slika 2.18. Broj korisnika mirovinskog osiguranja i aktiva MOD-ova

Izvor: Hanfa

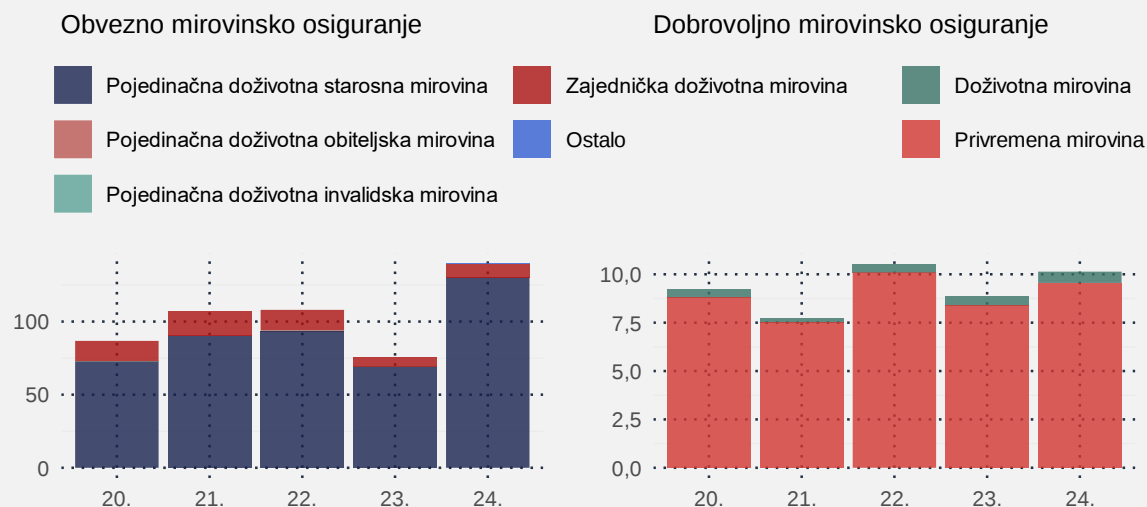
Uplate u MOD-ove dosegnule su 149,6 mil. eura u 2024., što je za 77,3 % više nego u 2023. godini. Najveći dio (86,9 % ukupnih uplata) odnosi se na pojedinačnu doživotnu starosnu mirovinu. Slijede uplate u privremenu mirovinu sa 6,4 % te uplate u zajedničku doživotnu mirovinu sa 6,1 %, dok uplate u ostale vrste mirovinskog programa čine manje od 1 % ukupnih uplata. Pritom je u doživotnu mirovinu pristiglo 0,4 %, u pojedinačnu doživotnu invalidsku mirovinu 0,2 %, a u pojedinačnu doživotnu obiteljsku mirovinu 0,1 % ukupnih uplata (slika 2.19.).

Ukupna ulaganja MOD-ova iznosila su 503,8 mil. eura (90,4 % ukupne aktive) na kraju 2024., što je porast od 28,2 % u odnosu na prethodnu godinu. MOD-ovi su u 2024. ostvarili neto dobit od 1,9 mil. eura, što je dodatno ojačalo njihovu kapitaliziranost, koja je, kao i u prethodnoj godini, bila značajno iznad regulatornih zahtjeva.

⁶ NN, br. 115/18

Slika 2.19. Uplate u MOD-ove prema vrsti mirovinskog programa

U mil. EUR

Izvor: Hanfa

2.4. Osiguranje

Tijekom 2024. broj društava za osiguranje ostao je nepromijenjen te je krajem godine poslovalo 14 društava za osiguranje, od čega dva isključivo životna, četiri isključivo neživotna i osam složenih društava.

Ukupna naplaćena premija društava za osiguranje u 2024. iznosila je 1,9 mlrd. eura, što je rast od 9,9 % u odnosu na 2023. godinu. Najveći doprinos došao je od premije neživotnih osiguranja, koja je porasla za 11,2 %, dosegnuvši gotovo 1,6 mlrd. eura. Rast premije neživotnih osiguranja najviše je generiralo osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila, osiguranje cestovnih vozila te osiguranja imovine, koji su u 2024. zajedno činili 73,3 % ukupne premije neživotnih osiguranja. Naplaćena premija životnih osiguranja također je porasla za 4,2 % (na 0,3 mlrd. eura), prvenstveno zbog značajnog povećanja (od 23,0 %) premije osiguranja kod kojeg ugovaratelj snosi rizik ulaganja (engl. *unit-linked*), čime je njegova zastupljenost u ukupnoj premiji životnih osiguranja dosegla 21,0 %.

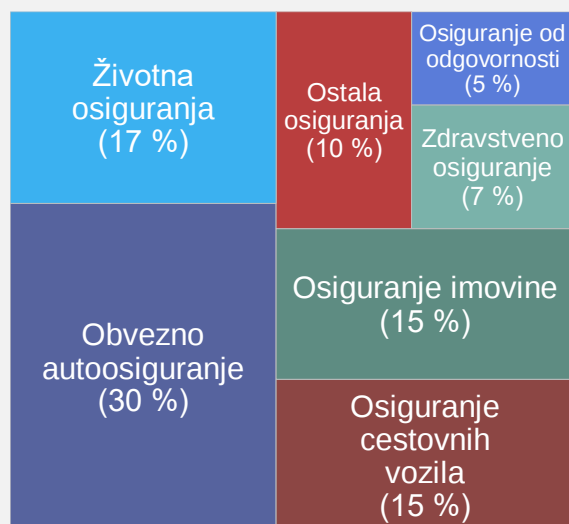
Likvidirane štete iznosile su u 2024. godini 1,3 mlrd. eura, što je rast od 8,2 % u odnosu na prethodnu godinu. U segmentu neživotnog osiguranja likvidirane štete iznosile su 0,8 milijardi eura (rast od 10,5 %), najviše zbog osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila, osiguranja cestovnih vozila te zdravstvenog osiguranja. Štete životnih osiguranja dosegnule su 0,4 milijarde eura, što je rast od 4,2 % u odnosu na kraj 2023. godine.

Bruto dobit društava za osiguranje u 2024. iznosila je 163,1 mil. eura, što je rast od 17,1 % u odnosu na prethodnu godinu. Pritom je dobit u segmentu neživotnih osiguranja porasla za 45,8 % zahvaljujući snažnom rastu prihoda od ugovora o osiguranju i neto rezultata ulaganja. Istovremeno je segment životnih osiguranja zabilježio pad dobiti od

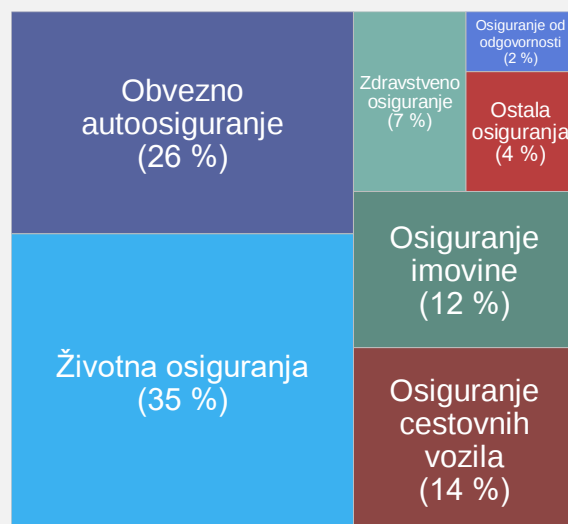
15,4 % prvenstveno zbog rasta neto financijskih rashoda od ugovora o osiguranju i (pasivnog) reosiguranja.

Slika 2.20. Struktura naplaćene premije i likvidiranih šteta u 2024. godini

Naplaćena premija

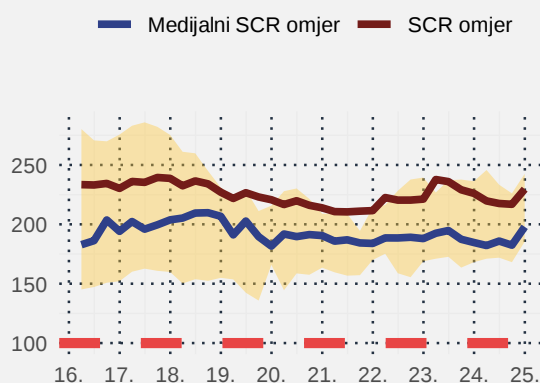
Likvidirane štete

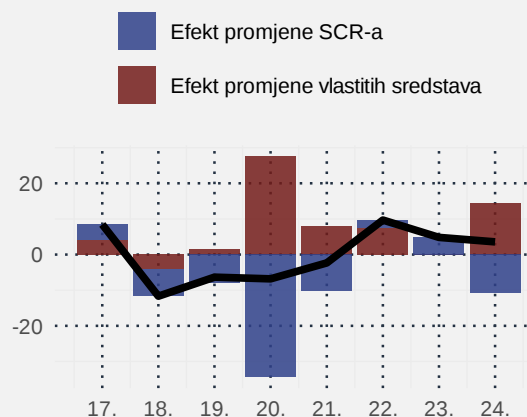
Izvor: Hanfa

Slika 2.21. Solventnost društava za osiguranje

Ukupni i medijalni SCR omjer, u %

Godišnja promjena SCR omjera, u postotnim bodovima

Napomena: Označeno područje na lijevom grafikonu označuje interkvartilni raspon SCR omjera po društvima. Istaknuta linija na desnom grafikonu označuje postotnu promjenu SCR omjera.
Izvor: Hanfa

Ukupna aktiva društava za osiguranje na kraju 2024. iznosila je 6,0 mlrd. eura, što je rast od 2,2 % u odnosu na 2023. godinu. Vrijednost ulaganja, koja čine 85,2 % ukupne aktive, povećana je za 2,7 % u 2024. pod utjecajem pozitivnih kretanja na financijskim tržištima. Na strani pasive su obveze iz ugovora o osiguranju te kapital i rezerve, koji čine 61,8 % odnosno 30,5 % ukupne pasive, ostvarili rast od 1,3 % odnosno 4,1 % u odnosu na 2023. godinu.

Kapitaliziranost društava za osiguranje mjerena omjerom solventnosti (dalje u tekstu: SCR omjer) zadržana je visoko iznad propisanog minimuma tijekom 2024. godine (slika

2.21.). Agregatni SCR omjer na kraju godine iznosio je 229,6 % (rast od 3,6 p.b. u odnosu na kraj 2023.), a medijalni SCR omjer 197,9 % (rast od 13,2 p.b. u odnosu na kraj 2023.).

Hrvatski ured za osiguranje

Konsolidirana ukupna imovina Hrvatskog ureda za osiguranje (dalje u tekstu: HUO) na kraju 2024. iznosila je 1,8 mil. eura, dok su obveze iznosile 912,8 tis. eura, a izvori financiranja 923,3 tis. eura. Ukupni prihodi HUO-a iznosili su 1,7 mil. eura, što je za 1,9 % više u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu je najznačajniji prihod bio onaj od članica za troškove poslovanja. Ukupni rashodi iznosili su 1,6 mil. eura, što je za 1,3 % manje u odnosu na kraj 2023., a najviše su se odnosili na funkcionalne rashode, koji su porasli za 2,0 % i u 2024. su iznosili 625,7 tis. eura. Ukupna imovina Garancijskog fonda iznosila je na kraju 2024. 3,7 milijuna eura, što je povećanje od 19,6 % u odnosu na prethodnu godinu.

Hrvatski POOL za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika, GIU

Na kraju 2024. osnivači – članovi Hrvatskog POOL-a za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika GIU (dalje u tekstu: Hrvatski Nuklearni POOL) bili su Allianz Hrvatska d.d., Croatia osiguranje d.d., Generali osiguranje d.d. i Triglav osiguranje d.d. Krajem 2024. Hrvatski Nuklearni POOL raspolagao je financijskim sredstvima u iznosu od 10,1 mil. eura. U strukturi ulaganja udio novca povećan je s 87,7 % na 94,0 % tijekom 2024., dok se udio obveznica smanjio s 12,3 % na 6,0 %. Ukupne tehničke pričuve na kraju godine iznosile su 9,9 mil. eura, što je rast od 2,7 % u odnosu na prethodnu godinu. Ostvarena bruto dobit na kraju 2024. iznosila je 7,5 tis. eura.

2.5. Nebankarsko financiranje

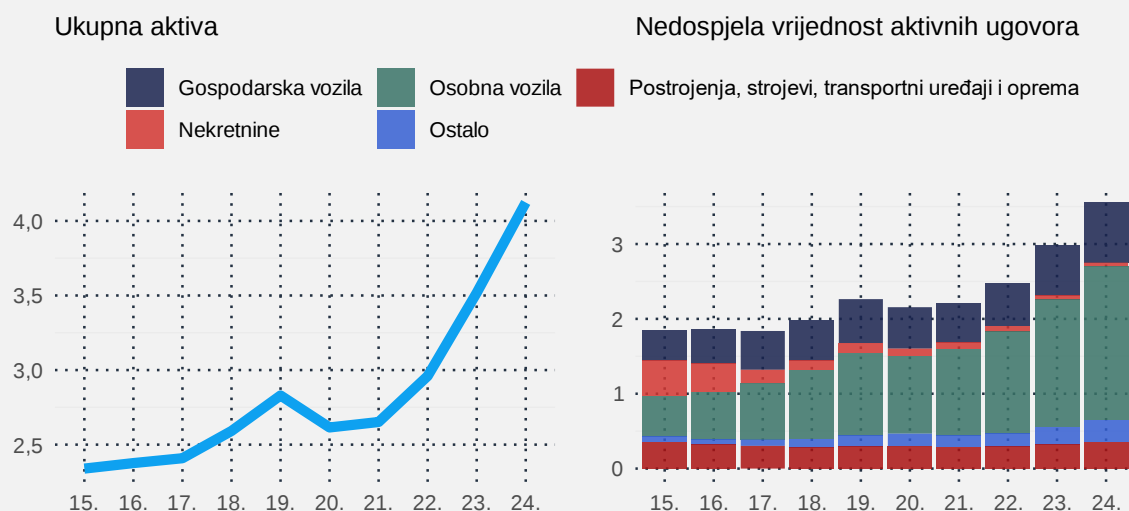
2.5.1. Leasing društva

Zahvaljujući povoljnim gospodarskim kretanjima poslovanje leasing društava i u 2024. bilježi izvrsne rezultate. Broj leasing društava ostao je nepromijenjen pa je na kraju 2024. i dalje poslovalo 15 leasing društava. Ukupna je aktiva krajem 2024. dosegla 4,1 mlrd. eura, što je povećanje od 17,4 % u odnosu na prethodnu godinu. Pritom su potraživanja po osnovi financijskog leasinga krajem 2024. iznosila 3,1 mlrd. eura (rast od 19,2 % na godišnjoj razini). Primarni izvor financiranja leasing društava i dalje su bili krediti i zajmovi inozemnih institucija, koji su porasli za 17,8 % na godišnjoj razini te su na kraju godine iznosili 3,0 mlrd. eura, a istovremeno su ukupne obveze dosegly 3,6 mlrd. eura. Profitabilnost leasing društava mjerena povratom na prosječnu imovinu smanjena je u odnosu na 2023. te je iznosila 1,7 % iako je u apsolutnom iznosu dobit rasla za 8,3 % na 70,2 mil. eura. Vrijednost novozaključenih ugovora porasla je za 13,0 % u 2024. te je dosegla 2,0 mlrd. eura zahvaljujući rastu financijskog (15,0 %) i operativnog leasinga (3,2 %), čemu su djelomično doprinijele i više cijene objekata leasinga, ali i porast potražnje za leasingom, koji je vidljiv i u rastu broja novozaključenih ugovora (9,0 %). Vrijednost i broj aktivnih ugovora također su se povećali: krajem 2024. godine vrijednost aktivnih ugovora iznosila je 3,6 mlrd. eura (rast od 18,8 %), a broj ugovora dosegao je 182,5 tisuća (rast od 5,4 %). U strukturi ugovora prema objektu leasinga prevladavaju osobna i gospodarska vozila, koja su krajem 2024. činila 80,3 %

ukupne vrijednosti aktivnih ugovora. Najveći su korisnici leasinga nefinancijska društva iz turističkih djelatnosti, koja čine 28,8 % vrijednosti aktivnih ugovora na kraju 2024. godine.

Slika 2.22. Kretanje aktive i vrijednosti aktivnih ugovora leasing društava

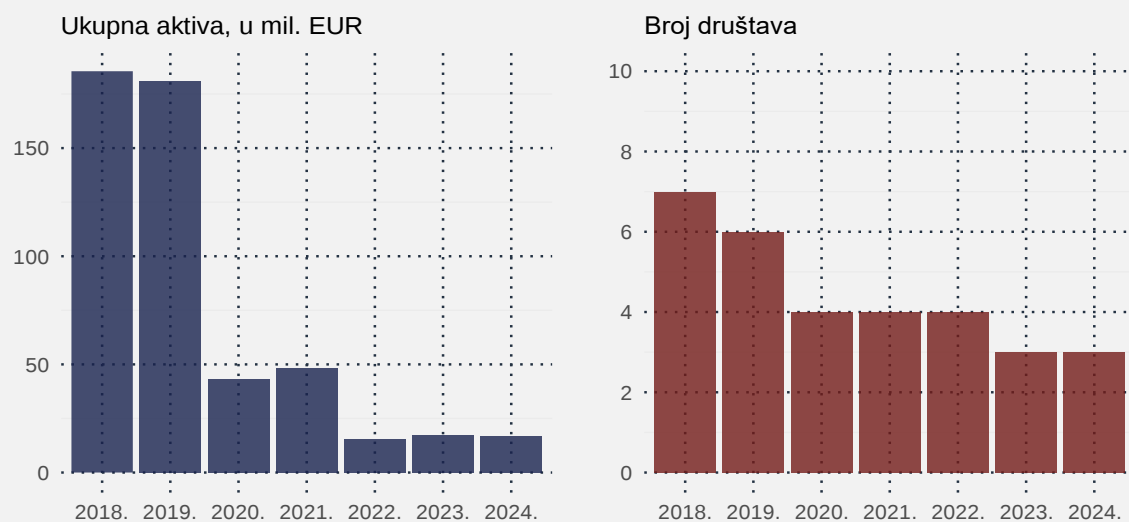
U mlrd. EUR

Izvor: Hanfa

2.5.2. Faktoring društva

Slika 2.23. Kretanje aktive i broja faktoring društava

Izvor: Hanfa

Na kraju 2024. poslovala su tri faktoring društva, čime je broj aktivnih društava ostao nepromijenjen tijekom godine i pri čemu je s radom započelo jedno novo društvo, dok je jednom društvu ukinuto odobrenje za rad. Ukupna aktiva faktoring društava smanjila se za 2,1 % u odnosu na 2023. te je iznosila 16,7 mil. eura. Volumen transakcija je u 2024. iznosio 82,8 mil. eura, što je smanjenje od 13,1 % na godišnjoj razini. Najveći udio imale su transakcije običnog faktoringa, koje su činile 87,5 % ukupnog iznosa

transakcija, dok je dobavljački ili obrnuti faktoring činio preostalih 12,5 %. Potraživanja faktoring društava porasla su za 21,5 % te su na kraju 2024. iznosila 12,2 mil. eura, pri čemu je obični faktoring činio 85,0 %, a obrnuti faktoring 15,0 % ukupnih potraživanja. Faktoring društva ostvarila su na kraju 2024. neto dobit od 377 tisuća eura, što je 61 % manje u odnosu na 2023. godinu.

NADZORNE AKTIVNOSTI

3. NADZORNE AKTIVNOSTI

U okviru svojih zakonskih ovlasti Hanfa nadzire subjekte koji djeluju na tržištima kapitala, osiguranja, leasinga, faktoringa te mirovinskih i investicijskih fondova. Nadzorne aktivnosti obuhvaćaju kontinuirano praćenje poslovanja nadziranih subjekata, analizu rizika i provedbu neposrednih nadzora na terenu. Svrha je nadzora osigurati zakonito, stabilno i transparentno poslovanje financijskih institucija te zaštita korisnika financijskih usluga. Hanfa primjenjuje preventivne mjere kako bi otklonila moguće nepravilnosti te, prema potrebi, poduzima korektivne radnje i izriče nadzorne mjere. U svojem djelovanju Hanfa se vodi načelima profesionalnosti, objektivnosti, proporcionalnosti i transparentnosti. Zbog svojih nadzornih aktivnosti Hanfa ima ključnu ulogu u očuvanju stabilnosti i integriteta financijskog tržišta u Republici Hrvatskoj.

3.1. Mikrobonitetni nadzor

3.1.1. Tržište kapitala

Nadzor infrastrukture tržišta kapitala

Hanfa je u skladu s odredbama Zakona o tržištu kapitala⁷ (dalje u tekstu: ZTK) ovlaštena provoditi nadzor tržišne infrastrukture koji obuhvaća Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. (dalje u tekstu: SKDD) kao središnji depozitorij vrijednosnih papira, društvo SKDD-CCP Smart Clear d.d. (dalje u tekstu: SKDD-CCP) kao središnju drugu ugovornu stranu te Zagrebačku burzu d.d. (dalje u tekstu: Zagrebačka burza) kao operatera uređenog tržišta i multilateralne trgovinske platforme u Republici Hrvatskoj.

SKDD i nadzor Fonda za zaštitu ulagatelja

Hanfa provodi kontinuirani nadzor SKDD-a putem neposrednih i posrednih nadzora. U 2024. Hanfa je provodila posredni nadzor temeljen na analizi financijskih i nadzornih izvještaja koje SKDD redovito dostavlja Hanfi, kao i dodatnih podataka i informacija dostavljenih po zahtjevu Hanfe. Isto tako, Hanfa kontinuirano posredno nadzire mjesečne i godišnje izvještaje SKDD-a o neuspjelim namirama, u skladu s Delegiranom uredbom (EU) 2018/1229⁸.

Pored navedenog, Hanfa kontinuirano putem posrednog nadzora prati izvještaje o internaliziranim namirama⁹, analizirajući volumene, vrijednosti, zastupljenost

⁷ NN, br. [65/18](#), [17/20](#), [83/21](#), [151/22](#) i [85/24](#).

⁸ [Delegirana uredba Komisije \(EU\) 2018/1229](#) od 25. svibnja 2018. o dopuni [Uredbe \(EU\) br. 909/2014](#) Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda o disciplini namire, SL L 230

⁹ U skladu s definicijom iz članka 2. stavka 1. točke 11. [Uredbe \(EU\) 909/2014](#) o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni

neuspjelih namira, vrste financijskih instrumenata i vrste transakcija koje se namiruju izvan sustava namire kojim upravlja središnji depozitorij. Na temelju provedenih analiza procjenjuju se rizici o kojima se putem tromjesečnih izvještaja obavještava ESMA.

Provedena je i sveobuhvatna analiza poslovanja Fonda za zaštitu ulagatelja (dalje u tekstu: Fond), čiji je operator SKDD (dalje u tekstu: Operator). U skladu s člankom 264. ZTK-a Operator Fonda dužan je za Fond izraditi polugodišnje i godišnje financijske izvještaje prema računovodstvenim propisima. Tijekom 2024. proveden je posredni nadzor u pogledu odgovornosti Operatora Fonda za pripremu i odobravanje godišnjih financijskih izvještaja za 2024. godinu. Hanfa je također kroz posredni nadzor Operatora Fonda provela analizu dostavljenih podataka o anonimiziranim listama klijenata članova Fonda i iznosu zaštićenih tražbina. U sklopu posrednog nadzora nad Operatorom Fonda nisu utvrđene nepravilnosti ili nedostaci za koje bi bilo potrebno donositi nadzorne mjere.

Fond za zaštitu ulagatelja

poseban je subjekt osnovan radi zaštite tražbina ulagatelja u slučaju kada član Fonda (npr. investicijsko društvo ili kreditna institucija) nije u mogućnosti isplatiti novac ili financijske instrumente svojim klijentima. Članstvo u Fondu obvezno je za određena investicijska društva, kreditne institucije i društva za upravljanje investicijskim fondovima.

SKDD-CCP

U skladu s člankom 21. Uredbe EMIR¹⁰ Hanfa je i u 2024. provela postupak preispitivanja, ocjene rizika i usklađenosti SKDD-CCP-ja s odredbama Uredbe EMIR i drugom pripadajućom regulativom za prethodnu godinu. Na temelju provedenog postupka SKDD-CCP-ju je izrečeno nekoliko preporuka s ciljem daljnjeg poboljšanja internih organizacijskih mehanizama, protokola i pravila. U tom je postupku provedena i ocjena rizika SKDD-CCP-ja po pojedinim kategorijama rizika¹¹. U prosincu 2024. Hanfa je započela s provedbom novog ciklusa preispitivanja i ocjene SKDD-CCP-ja za 2024. godinu. Osim toga, Hanfa je po službenoj dužnosti pokrenula postupak redovitog neposrednog nadzora nad SKDD-CCP-jem. Predmet nadzora je poslovanje SKDD-CCP-ja i obavljanje djelatnosti iz članka 535. ZTK-a, uz osvrt na sustav poravnanja iz članka 536., u skladu s odredbama Uredbe EMIR, za razdoblje od 1. siječnja 2024. do dana okončanja postupka nadzora. S početkom primjene odredaba Uredbe (EU)

direktiva [98/26/EZ](#) i [2014/65/EU](#) te [Uredbe \(EU\) br. 236/2012](#), SL L 257 (dalje u tekstu: Uredba CSDR) internalizator namire jest bilo koja institucija, uključujući ona koja ima odobrenje za rad u skladu s [Direktivom 2013/36/EU](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima ili [Direktivom 2014/65/EU](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata, koja provodi naloge za prijenos za račun klijenata ili za svoj vlastiti račun izvan sustava za namiru vrijednosnih papira. U skladu s člankom 9. [Uredbe CSDR](#) internalizatori namire obvezni su na tromjesečnoj osnovi izvješćivati Hanfu kao nadležno tijelo svojeg mjesta poslovnog nastana o zbirnom volumenu i vrijednosti svih transakcija vrijednosnim papirima koje namiruju izvan sustava za namiru vrijednosnih papira, a Hanfa je obvezna takve informacije prenijeti ESMA-i.

¹⁰ [Uredba \(EU\) 648/2012](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju, SL L 201 (dalje u tekstu: Uredba EMIR)

¹¹ Postupkom su bili obuhvaćeni poslovni rizik, operativni rizik, rizik upravljanja, rizik likvidnosti, investicijski rizik, dubinska analiza strukture članova SKDD-CCP-ja i bonitetni zahtjevi.

2021/23¹² (dalje u tekstu: Uredba CCP RRR) SKDD-CCP je postao obveznik izrade plana oporavka u skladu s navedenom regulativom. Svrha je plana oporavka kod središnjih drugih ugovornih strana osigurati da te institucije uspostave učinkovite mjere za oporavak od financijskih poteškoća. Plan oporavka treba identificirati niz budućih događaja koji mogu predstavljati ozbiljne financijske probleme i testirati učinkovitost mjera oporavka te prikladnost pokazatelja unutar plana. Time se želi osigurati održivost i stabilnost središnjih drugih ugovornih strana u slučaju financijskih teškoća, odnosno da one mogu nastaviti obavljati svoje ključne funkcije i smanjiti rizik sistemskih poremećaja u financijskom sustavu. Hanfa je nakon postupka nadzora provedenog u skladu s odredbama Uredbe CCP RRR i Uredbe EMIR u studenome 2024. izdala Rješenje kojim se SKDD-CCP obavještava o nedostacima u Planu oporavka iz lipnja 2024. godine. Nedostaci su utvrđeni tijekom postupka procjene Plana oporavka od strane Kolegija regulatora SKDD-CCP-ja¹³, koji su sastavni dio zajedničke odluke Kolegija regulatora iz listopada 2024. godine.

U Rješenju se SKDD-CCP poziva da sve nedostatke u Planu oporavka otkloni, a dane preporuke implementira i ispuni prilikom sljedećeg redovnog godišnjeg ažuriranja Plana oporavka u skladu s člankom 9. stavkom 9., odnosno prilikom dostave ažurirane/revidirane verzije Plana oporavka koju SKDD-CCP ima obvezu dostaviti Hanfi u lipnju 2025. godine.

Tijekom 2024. Hanfa je kontinuirano nadzirala ispunjavanje preporuka navedenih u Rješenju o licenciranju SKDD-CCP-ja iz 2021. u vezi s izmjenama modela i parametara SKDD-CCP-ja koji se odnose na upravljanje rizicima te izračun nadoknada, doprinosa u jamstveni fond i zahtjeva za kolateral. Isto tako, u 2024. je završen postupak validacije izmjena parametara modela za upravljanje rizicima uz praćenje ispunjenja preporuka ESMA-e i Hanfe.

Tijekom 2024. Hanfa je provela analizu prijedloga izmjena i dopuna operativnih pravila rada u sklopu Pravila poravnanja SKDD-CCP-ja, uključujući Pravilnik o kolateralu i Procedure kod povrede Pravila poravnanja i isključenja Člana. Nezakonitosti nisu utvrđene.

U 2024. organizirana su i dva sastanka Kolegija regulatora SKDD-CCP-ja (čiji su članovi HNB, ESMA i ESB), na kojima je analizirana godišnja procjena rizika SKDD-CCP-ja, ažuriran Plan oporavka, ocijenjeno ispunjenje preporuka iz licenciranja i bitnih promjena modela upravljanja rizicima te su razmjenjivana mišljenja i preporuke u vezi s donošenjem konačnih odluka te eventualnih nadzornih aktivnosti.

Hanfa je određena kao sanacijsko tijelo SKDD-CCP-ja zbog čega je osnovana zasebna organizacijska jedinica – Ured za sanaciju¹⁴, koji je zadužen za osnivanje, upravljanje i

¹² [Uredba \(EU\) 2021/23](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana, SL L 22

¹³ Kolegij regulatora SKDD-CCP-ja osnovan je u skladu s člankom 18. [Uredbe EMIR](#) pisanim sporazumom 16. kolovoza 2021., a članovi Kolegija regulatora SKDD-CCP-ja jesu Hanfa, HNB, ESB i predsjednik ili neovisni član Nadzornog odbora za središnje druge ugovorne strane iz članka 24.a stavka 2. točaka (a) i (b) (ESMA). Popis članova Kolegija regulatora SKDD-CCP-ja ažurira se nakon svake promjene te se objavljuje na internetskim stranicama Hanfe.

¹⁴ Zakonom o provedbi [Uredbe \(EU\) 2021/23](#) o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana ([NN, br. 119/22](#)), kao sanacijsko tijelo SKDD-CCP-ja određena je Hanfa, u kojoj

predsjedanje sanacijskim kolegijem SKDD-CCP-ja. U njegovu radu sudjeluju izabrani djelatnici Sektora za superviziju tržišta kapitala, koji obavljaju nadzor središnje druge ugovorne strane i njezinih članova sustava poravnanja.

U okviru nadzora poslovanja poslijetrgovinske tržišne infrastrukture Hanfa u kontinuitetu prati i nadzire promjene cjenika SKDD-a i SKDD-CCP-ja te odobrava godišnji trošak operatera Fonda za zaštitu ulagatelja.

Zagrebačka burza

Osim uređenim tržištem, Zagrebačka burza upravlja i Progress tržištem, multilateralnom trgovinskom platformom namijenjenom malim i srednje velikim poduzećima, koja ima blaže zahtjeve transparentnosti za izdavatelje, ali i veći investicijski rizik. U skladu s odredbama ZTK-a Hanfa je ovlaštena provoditi posredni i neposredni nadzor nad Zagrebačkom burzom. Tijekom 2024. provodio se kontinuirani posredni nadzor Zagrebačke burze putem analize financijskih, nadzornih i statističkih izvještaja te dodatnih dokumenata i informacija s ciljem praćenja poslovanja burze te pravovremenog prepoznavanja rizika i nepravilnosti. Hanfa je nadzirala i promjene Cjenika Zagrebačke burze. Isto tako, proveden je i posredni nadzor sustava za prekid trgovanja Zagrebačke burze, koji se sastoji od mehanizama za upravljanje volatilnošću i mehanizama za prekid i obustavu trgovanja, a oba sustava kalibrirana su prema statičkim i dinamičkim limitima promjene cijene. Osim toga, Hanfa je provodeći posredni nadzor uvjeta trgovanja na Zagrebačkoj burzi izdala mišljenje da je u slučaju proširenja trgovinske funkcionalnosti *Cross Request* na nove financijske instrumente (primjerice obveznice i ETF-ove) potrebno prilagoditi vremenski okvir unošenja naloga i uzeti u obzir karakteristike trgovanja navedenim financijskim instrumentom, dok minimalna vrijednost naloga ostaje neizmijenjena. Posljedično tome, Zagrebačka burza podnijela je Hanfi prijedlog za izmjenu Pravila Burze u dijelu kojim je propisano da se funkcionalnost *Cross Request*, osim na trgovanje dionicama, primjenjuje i na trgovanje obveznicama i ETF-ovima s ciljem transparentnosti i zaštite integriteta tržišta kapitala. Pored toga, slijedom mišljenja ESMA-e o transparentnosti prije trgovanja, Hanfa je Burzi uputila preporuku da je u skladu s navedenim mišljenjem prilikom provedbe transakcija koje imaju karakteristike velikih naloga (engl. *large in scale*) potrebno primjenjivati pravila vezana za blok transakcije te da je operater tržišta dužan definirati minimalni iznos naloga koji se može agregirati u blok transakcijama. U skladu s time, Zagrebačka burza izmijenila je Trgovinski priručnik, čime je iznos praga za minimalnu vrijednost naloga u blok transakcijama dionica podignut s 270.000,00 eura na 300.000,00 eura.

poslove sanacijskog tijela SKDD-CCP-ja u skladu s odredbama [Uredbe CCP RRR](#) obavlja zasebna organizacijska jedinica Hanfe – Ured za sanaciju. Osim toga, tijekom 2023. sanacijsko tijelo SKDD-CCP-ja utvrdilo je listu članova sanacijskog kolegija koji se uspostavlja na temelju odredaba [Uredbe CCP RRR](#) i s kojim su započete aktivnosti u svrhu zaključenja pisanog sporazuma o uspostavi i osnivanju sanacijskog kolegija SKDD-CCP-ja. Budući da [Uredba CCP RRR](#) nalaže da kada su sanacijskom tijelu imenovanom u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom pojedine države članice povjerene i druge funkcije, obveza je u takvim sanacijskim tijelima uspostaviti primjerene strukturne aranžmane za odvajanje sanacijske od drugih funkcija kako bi se izbjegli sukobi interesa između funkcija povjerenih sanacijskom tijelu na temelju [Uredbe CCP RRR](#) i svih drugih funkcija povjerenih tom tijelu.

Prema odredbama delegiranih uredaba Komisije (EU) 2017/567¹⁵, 2017/587¹⁶ i 2017/4/588¹⁷ o zahtjevima za transparentnost vlasničkih instrumenata, Hanfa je u 2024. provela provjere transparentnosti vlasničkih vrijednosnih papira¹⁸ uvrštenih na uređeno tržište Zagrebačke burze te su ESMA-i upućene potvrde izračuna uz manje korekcije.

Zbog pojačanog intenziteta otkupa trezorskih dionica od strane izdavatelja na Zagrebačkoj burzi tijekom 2024. proveden je horizontalni nadzor trgovanja svih kompanija koje su u razdoblju nadzora radile otkup vlastitih dionica. Jedan od rezultata nadzora je objava upute za vođenje programa otkupa vlastitih dionica za izdavatelje koji koriste tzv. *safe harbour* opciju iz članka 5. Uredbe o zlouporabi tržišta¹⁹ i pripadajućeg RTS-a 2016/1052²⁰.

Hanfa kao nadležno tijelo za provođenje Uredbe o zlouporabi tržišta također nadzire i brine o zaštiti integriteta tržišta kapitala i sprječavanju zlouporabe tržišta. U skladu s ovlastima iz Uredbe o zlouporabi tržišta, uz redoviti nadzor trgovanja Hanfa zaprima prijave sumnjivih transakcija i naloga koje su obvezni podnijeti operater tržišta i investicijska društva koja djeluju na mjestu trgovanja, a koje se nazivaju STOR prijave (engl. *Suspicious Transaction and Order Reports*). U 2024. Hanfa je zaprimila 12 STOR prijava, od čega četiri zbog sumnje na trgovanje na temelju povlaštenih informacija, a preostalih osam zbog sumnje na manipulaciju tržištem. Za osam zaprimljenih prijava utvrđeno je da nije bilo elemenata manipulacije tržištem, a za dvije prijave podnesene su kaznene prijave DORH-u u skladu s ovlastima Hanfe propisanim člankom 522. ZTK-a. Zbog jedne prijave doneseno je rješenje kojim je izrečena nadzorna mjera, a jedan je predmet još u postupku.

S ciljem edukacije obveznika prijave²¹ sumnjivih transakcija i naloga te poboljšanja kvalitete zaprimljenih STOR prijava zaposlenici Hanfe su u rujnu 2024. u Hrvatskoj gospodarskoj komori održali radionicu s predstavnicima industrije.

¹⁵ **Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/567** o dopuni **Uredbe (EU) br. 600/2014** Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima financijskih instrumenata u pogledu definicija, transparentnosti, kompresije portfelja te nadzornih mjera za intervenciju u području proizvoda i pozicija, SL L 87

¹⁶ **Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/587** o dopuni **Uredbe (EU) br. 600/2014** Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima financijskih instrumenata u pogledu regulatornih tehničkih standarda za zahtjeve o transparentnosti za mjesta trgovanja i investicijska društva u vezi s dionicama, potvrdama o deponiranim vrijednosnim papirima, fondovima čijim se udjelima trguje na burzi, certifikatima i drugim sličnim instrumentima te za obveze izvršavanja transakcija u pogledu određenih dionica na mjestu trgovanja ili putem sistematskog internalizatora, SL L 87

¹⁷ **Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/588** i dopuni **Direktive 2014/65/EU** Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za režim pomaka cijene za dionice, potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima i fondove čijim se udjelima trguje na burzi, SL L 87

¹⁸ Provjere su se odnosile na izračune povezane s klasifikacijom likvidnosti, pragovima transparentnosti i procjenom raspona pomaka cijene.

¹⁹ **Uredba (EU) br. 596/2014** Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage **Direktive 2003/6/EZ** Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije **2003/124/EZ**, **2003/125/EZ** i **2004/72/EZ**, SL L 173

²⁰ **Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/1052** od 8. ožujka 2016. o dopuni **Uredbe (EU) br. 596/2014** Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za uvjete primjenjive na programe otkupa i stabilizacijske mjere, SL L 173

²¹ Obveznici STOR prijava su tržišni operateri i investicijska društva koji su usklađeni s odredbom članka 16. stavka 1. **Uredbe o zlouporabi tržišta**.

Tijekom 2024. Hanfa je redovito izvještavala ESMA-u o privremenim obustavama trgovanja i/ili isključenju iz trgovanja vlasničkih financijskih instrumenata uvrštenih na uređeno tržište i provedenim nadzornim aktivnostima te dostavljala podatke o neto kratkim pozicijama i duracijom prilagođenom iznosu izdanih državnih dužničkih financijskih instrumenata.

Strateški okvir za razvoj tržišta kapitala u Republici Hrvatskoj

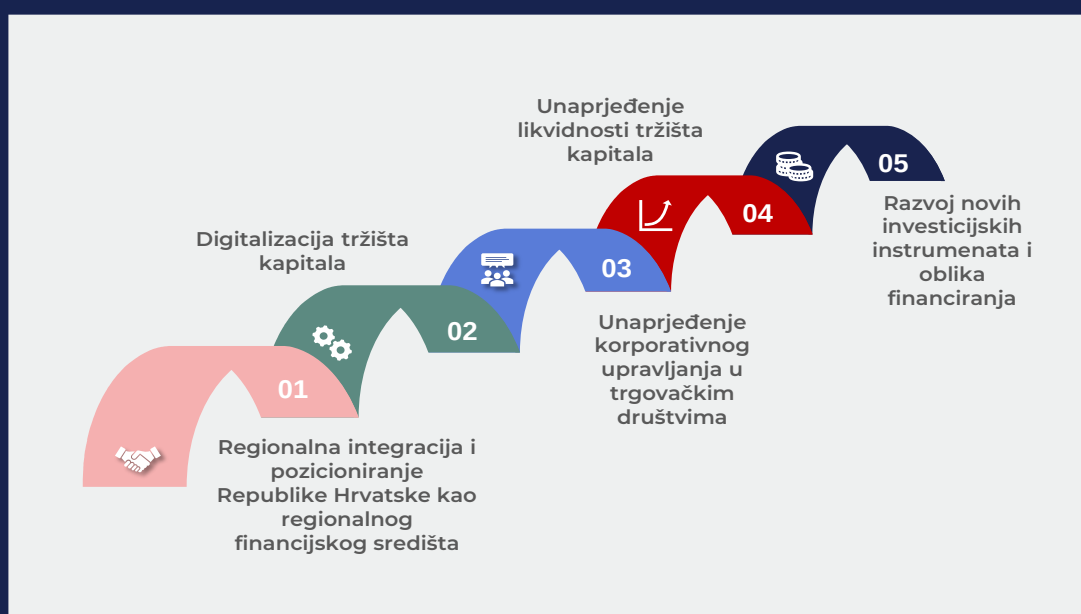
S ciljem razvoja hrvatskog tržišta kapitala Hanfa je zajedno s Ministarstvom financija i uz pomoć Europske banke za obnovu i razvoj (dalje u tekstu: EBRD) tijekom 2024. intenzivno radila na izradi Strateškog okvira za razvoj tržišta kapitala u Republici Hrvatskoj.

Cilj te inicijative bio je uključiti relevantne dionike na tržištu, organizirane kroz radnu skupinu, kako bi identificirali, procijenili i ocrtali specifične strateške poluge i inicijative u strukturiranom dokumentu koji bi poslužio kao okvir za nacionalnu strategiju.

U konačnici je inicijativa rezultirala definiranjem pet ključnih strateških poluga:

1. regionalna integracija nacionalnog tržišta i pozicioniranje Republike Hrvatske kao regionalnog financijskog središta
2. digitalizacija tržišta kapitala
3. unaprjeđenje korporativnog upravljanja u trgovačkim društvima
4. unaprjeđenje likvidnosti tržišta kapitala te
5. razvoj novih investicijskih instrumenata i načina financiranja.

Slika 3.1. Ključne strateške poluge okvira za razvoj tržišta kapitala u RH

Izvor: Hanfa

Poboljšana reputacija Republike Hrvatske, ojačana najvišim kreditnim rejtingom u regiji, prepoznata je kao ključni trenutak za kreiranje regionalne integracije i pozicioniranje RH kao regionalnog financijskog središta. Regionalna integracija omogućuje očuvanje prednosti neovisnog djelovanja pojedinačnih tržišta, dok istovremeno pruža jedinstvenu pristupnu točku za trgovanje, namiru i tržišne informacije. Takva integracija omogućava institucionalnim ulagateljima da ta tržišta percipiraju kao jedinstvenu regiju, čime se povećava njihova percipirana veličina i atraktivnost te se povećava potencijal za značajne priljeve investicija. Istovremeno se otvara prostor za značajna unaprjeđenja u post-trgovanju kroz uspostavljanje poveznica s depozitorijima u regiji.

Kako bi išla ukorak sa suvremenim digitalnim zahtjevima i prednostima digitalizacije, financijska tržišta primorana su na digitalizaciju da bi zadržala konkurentnost. Digitalni alati značajno pridonose ubrzanju i pojednostavljenju procesa i efikasnosti te povećavaju transparentnost i osiguravaju bolje analitičke mogućnosti. Vodeći se neupitno brojnim prednostima digitalizacije, Strateški okvir predlaže uspostavu informacijskih platformi koje bi omogućile:

- *on line onboarding* (digitalno uključivanje) ulagatelja, a koji bi ulagateljima značajno olakšao pristup tržištima
- e-glasanje – pojednostavljeno sudjelovanje ulagatelja na glavnim skupštinama društava bez fizičke prisutnosti
- pojednostavljenje i digitalizaciju procesa pripreme i odobrenja prospekta za izdanje
- e-učenje i sl.

Jedan od ključnih izazova s kojima se suočavaju trgovačka društva s manje razvijenih tržišta, poput hrvatskog, jest nedostatak usklađenosti s međunarodnim najboljim praksama korporativnog upravljanja, bez čega trgovačka društva mogu imati poteškoće u stjecanju povjerenja i kredibiliteta potrebnih za pristup međunarodnom kapitalu. To naravno posljedično usporava njihov rast i smanjuje konkurentnost na globalnoj razini. Hanfa tu daje i davat će značajan doprinos kroz Kodeks korporativnog upravljanja i Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju (dalje u tekstu: GIKU). GIKU analizira usklađenost društava čije su dionice uvrštene na uređeno tržište s međunarodnim najboljim praksama korporativnog upravljanja i važan je alat za praćenje napretka i izazova u području korporativnog upravljanja u RH. Snažno korporativno upravljanje pokazuje značajne koristi, što se može vidjeti u uspješnim primjerima iz drugih država iz okružja, poput Rumunjske i Litve, gdje je unaprijeđeno korporativno upravljanje rezultiralo djelomičnim javnim ponudama državnih trgovačkih društava značajno povećavajući aktivnost tržišta i interes ulagatelja. Trgovačka društva također bi mogla ostvariti koristi putem poticaja za poboljšanje korporativnog upravljanja primjerima poput IPO fondova, programa poticanja te inicijativama za privlačenje trgovačkih društava na Vodeće tržište. Osim toga, poticaji trgovačkim društvima za sudjelovanje na tržištu kapitala mogu proizaći iz aktivnije uloge HBOR-a kroz

različite opcije i mogućnosti osiguravanja izvora sredstava za poticanje sudjelovanja na tržištu kao što su Europski investicijski fond, fondovi rizičnog kapitala i sl.

Bez privlačenja malih ulagatelja (što uključuje i nefinancijska poduzeća) na tržište kapitala bit će teško postići aktivno, duboko i likvidno tržište kapitala u RH. Povećanje sudjelovanja i aktivnosti malih ulagatelja Strateški okvir predviđa podržati nizom mjera kao što su obvezna nuđenja sudjelovanja malim ulagateljima u inicijalnim javnim ponudama (prije nego što se izdanja ponude institucionalnim ulagateljima) ili uvođenje investicijskih računa koje karakterizira povoljan porezni tretman za male ulagatelje. Osim toga, likvidnost tržišta planira se poboljšati i kroz tržišta državnih obveznica uvođenjem primarnih dilera, ovlaštenih financijskih institucija za kupnju državnih vrijednosnih papira izravno od države tijekom ponude obveznica.

Zadnja poluga, razvoj novih investicijskih instrumenata i načina financiranja, uključuje alternativne izvore financiranja za trgovačka društva u početnoj fazi poslovanja, jačanje fondova rizičnog kapitala, podršku trgovačkim društvima prilikom izlaska na burzu putem inicijalne javne ponude i sličnih programa podrške. Isto tako, programi usmjereni na mala i srednja trgovačka društva te objedinjavanje financiranja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dio su inicijativa usmjerenih na podršku ponude vrijednosnih papira na tržištima kapitala u RH. S daljnjim razvojem tržišta razmatrat će se i podrška dodatnim proizvodima kao što su zeleni vrijednosni papiri, ETF-ovi, specijalizirani fondovi i sl.

Navedenih pet strateških poluga dopunjuje horizontalna inicijativa, koja će se provoditi tijekom cjelokupnog razdoblja provedbe Strateškog okvira. Ona se odnosi na optimizaciju hrvatskog zakonodavnog okvira, kao i na kontinuirano praćenje njegove konkurentnosti i učinkovitosti. Zakonodavne prilagodbe potrebno je provoditi kontinuirano kako bi se osigurala izvjesnost i smanjila prekomjerna regulacija, a sve s ciljem da pravni okvir RH ostane konkurentan, koliko je moguće jednostavan i usklađen s pravnom stečevinom i relevantnim standardima EU-a.

Vlada RH donijela je na sjednici održanoj 26. ožujka 2025. Zaključak kojim se prihvaća Strateški okvir za razvoj tržišta kapitala u Republici Hrvatskoj 2025. – 2030. i Akcijski plan Strateškog okvira za razvoj tržišta kapitala u Republici Hrvatskoj 2025. – 2026.

U skladu sa Zaključkom Vlade Hanfa će nastaviti s provođenjem mjera iz Strateškog okvira u suradnji s Ministarstvom financija i ostalim dionicima, s naglaskom na modernizaciju tržišta, poticanje ulaganja i jačanje konkurentnosti hrvatskog financijskog sektora.

Hanfa je u 2024. poduzela niz pripremnih aktivnosti u provedbi ciljeva iz Strateškog okvira, a rad na njima značajnije će se intenzivirati u nadolazećem razdoblju.

Te će aktivnosti, između ostaloga, uključivati:

- prijedloge regulatornih rasterećenja povrh minimuma propisanih u EU-u (tzv. *gold plating*)
- istraživanje regulatornih mogućnosti za povećanje likvidnosti na Zagrebačkoj burzi
- unaprjeđenje likvidnosti tržišta kapitala
- razmatranje opcija za regionalno proširenje tržišta i integraciju
- unaprjeđenje digitalne infrastrukture uspostavom elektronske aplikacije za odobrenje prospekta
- usklađivanje provođenja korporativnih akcija na hrvatskom tržištu sa standardima EU-a
- istraživanje iskustava IPO fondova u drugim zemljama EU-a i sl.

U konačnici, cilj je Strateškog okvira izgraditi dinamičnije i otpornije tržište kapitala u RH adresiranjem postojećih nedostataka u likvidnosti, dubini tržišta i investicijskim prilikama. Tijekom petogodišnjeg razdoblja provedbe Strateškog okvira cilj je usmjeriti RH prema *emerging market* klasifikaciji te privući međunarodna ulaganja i kapital. Isto tako, namjera je pozicionirati Hrvatsku na regionalnoj i globalnoj financijskoj sceni i staviti je u fokus šire međunarodne investicijske zajednice.

3.1.2. Nadzor izdavatelja

Hanfa kao nadzorno tijelo tržišta kapitala provodi i posredni nadzor izdavatelja u pogledu objave propisanih informacija i financijskih izvještaja. Osim toga, Hanfa redovno provodi edukativne aktivnosti i izravnu komunikaciju s izdavateljima. Tako je tijekom svibnja 2024. održana virtualna edukacija o zlouporabi tržišta, nefinancijskom izvještavanju, rezultatima analize primjene taksonomije jedinstvenog elektroničkog formata za izvješćivanje (engl. *European Single Electronic Format*, ESEF) i rezultatima prethodno obavljenih nadzora. U lipnju 2024. u suradnji sa Zagrebačkom burzom i SKDD-om održana je edukacija izdavatelja na teme izvještavanja o održivosti, unaprjeđenja korporativnog upravljanja, provođenja strategije razvoja tržišta kapitala i transakcijskih računa te prijave skupština izdavatelja putem SKDD-a. U listopadu 2024. uživo je održana druga samostalna edukacija Hanfe na temu otkupa vlastitih dionica i izvještavanja o održivosti.

Pravovremena i kvalitetna objava informacija u pogledu njihova opsega, sadržaja i usklađenosti s relevantnim zakonskim okvirom omogućuje uspostavu učinkovitog procesa upravljanja propisanim informacijama. Time se postiže veća transparentnost izdavatelja koja ulagateljima omogućava donošenje utemeljene odluke o ulaganju u vrijednosne papire.

Hanfa je u okviru nadzornih aktivnosti nad izdavateljima tijekom 2024. kontinuirano pratila objave propisanih informacija izdavatelja na Zagrebačkoj burzi, u Središnjem registru propisanih informacija (SRPI) i drugim javnim izvorima te analizirala potpunost, pravovremenost te primjereno označavanje i potpisivanje objavljenih

propisanih informacija²². U tom je pogledu tijekom 2024. provedeno 187 posrednih nadzora što se tiče postupanja s propisanim informacijama, od čega su se 104 odnosila na objavu propisanih informacija, 33 na obavijesti u skladu s Uredbom o zlouporabi tržišta o stjecanju i/ili otpuštanju dionica izdavatelja od strane osoba koje obavljaju rukovoditeljske dužnosti, 25 na obavijesti o stjecanju i/ili otpuštanju vlastitih dionica te 25 na obavijesti o promjenama u glasačkim pravima. Slijedom provedenih nadzora doneseno je jedno rješenje zbog neusklađenosti postupanja s povlaštenim informacijama s Uredbom o zlouporabi tržišta.

Zbog utvrđenih nepravilnosti otvorena su četiri posredna nadzora uspostave procesa upravljanja propisanim i povlaštenim informacijama izdavatelja. Utvrđene nepravilnosti odnosile su se na vođenje popisa upućenih osoba i njihovo obavješćivanje²³, kao i obavješćivanje osoba koje obavljaju rukovoditeljske dužnosti o njihovim obvezama, a koje su izdavatelji ispravili u tijeku nadzora. Otvoreno je i šest posrednih nadzora postupanja s propisanim informacijama (primjerice objave izdavatelja) te dva posredna nadzora transakcija osoba na rukovoditeljskim dužnostima (trgovanje u *lock-up* razdoblju²⁴).

Hanfa je tijekom 2024. donijela i dva rješenja o prospektima: jedno za uvrštenje dionica na uređeno tržište i drugo za uvrštenje obveznica na uređeno tržište održivih obveznica.

Odredbama ZTK-a propisani su posebni slučajevi kada pravna osoba koja namjerava ponuditi vrijednosne papire javnosti ili ih uvrstiti za trgovanje na uređenom tržištu nije obvezna objaviti prospekt. Tijekom 2024. zaprimljeno je 78 zahtjeva za izuzeće od obveze objave prospekta izdanja i/ili uvrštenja dionica ili obveznica na uređeno tržište. Najčešće je korištena iznimka s osnove izdanja dionica namijenjenih manje od 150 fizičkih osoba po državi članici, a koje nisu kvalificirani ulagatelji.

Tijekom 2024. Hanfa je redovno nadzirala objavu financijskih izvještaja izdavatelja, uključujući tromjesečne, polugodišnje i godišnje izvještaje. U skladu sa Smjernicama ESMA-e o provedbi odredaba koje se odnose na financijske informacije od 23. studenoga 2020. odabrano je sedam izdavatelja za provedbu sveobuhvatnog nadzora. S istekom 2024. okončani su nadzori triju izdavatelja, nadzor triju izdavatelja još uvijek je u tijeku, a nadzor jednog izdavatelja nije započet. Utvrđene nepravilnosti pri nadzoru financijskih izvještaja odnosile su se na nepotpunu primjenu Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (dalje u tekstu: MSFI) i Međunarodnih računovodstvenih standarda (dalje u tekstu: MRS)²⁵. Određene nepravilnosti uočene su i pri označavanju pojedinih pozicija godišnjih financijskih izvještaja u ESEF-u.

Hanfa je također ovlaštena za prikupljanje, obradu i javnu objavu podataka usklađenosti izdavatelja s Kodeksom korporativnog upravljanja (dalje u tekstu: Kodeks), koji su 2019. usvojile Hanfa i Zagrebačka burza. Analiza rezultata prikazanih u Godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju za 2023. utvrdila je poboljšanje

²² U skladu s Pravilnikom o sadržaju, obliku i načinu dostavljanja propisanih informacija Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga i u službeni registar propisanih informacija ([NN, br. 12/23](#))

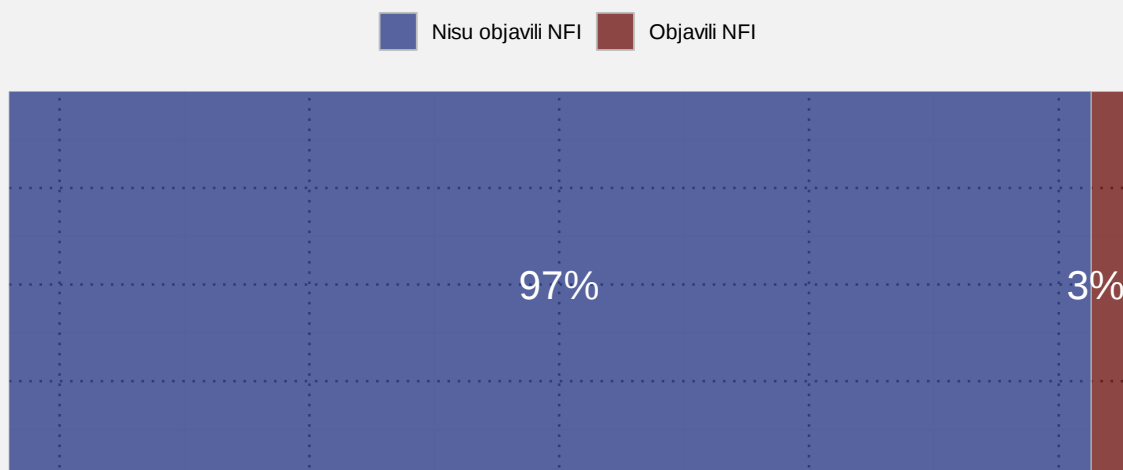
²³ U skladu s odredbama članka 18. stavka 2. [Uredbe o zlouporabi tržišta](#)

²⁴ U skladu s odredbama članka 18. stavka 11. [Uredbe o zlouporabi tržišta](#)

²⁵ Nepravilnosti su se najvećim dijelom odnosile na MRS 1 Prezentiranje financijskih izvještaja, MRS 7 Izvještaj o novčanim tokovima i MRS 37 Rezerviranja, nepredvidive obveze i nepredvidiva imovina.

ukupne usklađenosti izdavatelja dionica s Kodeksom u odnosu na prethodne godine, što je posebice bilo izraženo u poglavlju Primici članova uprave i nadzornog odbora. Unatoč poboljšanju, tijekom 2023. vidljivo je usporavanje napretka usklađenosti u većini poglavlja Kodeksa, dok je ubrzanje napretka zabilježeno u poglavlju Dioničari i glavna skupština.

Slika 3.2. Objava nefinancijskog izvještaja za 2024. godinu

Napomena: Obveznici NFI-ja mogu ga sami objaviti ili za njih to može napraviti matrica što se smatra jednako valjanim kao da su ga sami objavili.

Izvor: Hanfa

U sklopu Godišnjeg izvještaja o korporativnom upravljanju analizirane su i objave nefinancijskih izvještaja za 2023., uključujući urednost i sadržaj objave nefinancijskih izvještaja izdavatelja te usklađenost objave pokazatelja s Uredbom o taksonomiji²⁶. Analiza je pokazala da je 97 % obveznika izvršilo svoju obvezu (slika 1.).

Hanfa je u 2024. odobrila dva zahtjeva za odobrenje objave ponude za preuzimanje dioničkih društava i jedan zahtjev za odobrenje objave dobrovoljne ponude za preuzimanje dioničkih društava. U skladu s odredbama Zakona o preuzimanju dioničkih društava²⁷ (dalje u tekstu: ZPDD) koje propisuju iznimke od obveze objave ponude za preuzimanje zaprimljene su četiri obavijesti o korištenju iznimke.

²⁶ [Uredba \(EU\) 2020/852](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni [Uredbe \(EU\) 2019/2088](#), SL L 198

²⁷ NN, [br. 109/07](#), [36/09](#), [108/12](#), [90/13](#), [99/13](#), [148/13](#)

Kodeks korporativnog upravljanja

U prosincu 2024. Hanfa i Zagrebačka burza usvojile su izmijenjeni i dopunjeni Kodeks korporativnog upravljanja (dalje u tekstu: Kodeks), koji je 2019. godine izrađen u suradnji s Europskom bankom za obnovu i razvoj. Novi Kodeks primjenjuje se od 1. siječnja 2025. na društva čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište.

Izmjene i dopune Kodeksa odraz su prilagodbe promjenama regulatornog okvira na razini EU-a te nastojanjima RH da postane punopravna članica Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (dalje u tekstu: OECD), čija načela predstavljaju međunarodno mjerilo za korporativno upravljanje. Revidirana Načela skupine G20 i OECD-a o korporativnom upravljanju (engl. *G20/OECD Principles of Corporate Governance*) objavljena su 8. lipnja 2023. kao odgovor na ubrzani razvoj tržišta kapitala, klimatsku tranziciju te nove prakse korporativnog upravljanja u pogledu održivosti i otpornosti.

Jedan od preduvjeta za pristupanje OECD-u jest usklađivanje nacionalnog okvira korporativnog upravljanja s Načelima skupine G20 i OECD-a o korporativnom upravljanju, odnosno usvajanje preporuka u pogledu korporativnog upravljanja koje su dane tijekom pristupnog procesa. Ono je provedeno kroz izmjene i dopune Zakona o trgovačkim društvima²⁸, koje su stupile na snagu krajem 2024. te kroz izmjene i dopune Kodeksa, čime su standardi korporativnog upravljanja u RH u cijelosti usklađeni s najvišim međunarodno priznatim standardima te su time postavljeni temelji za njihovu primjenu od strane društava na koja se Kodeks odnosi.

Slika 3.3. Najvažnije izmjene Kodeksa korporativnog upravljanja

Izvor: Hanfa

²⁸ NN, br. 136/24

Temeljna je svrha Kodeksa promicanje djelotvornog i odgovornog upravljanja u društvima čije su dionice uvrštene na uređeno tržište. To ne uključuje samo svakodnevno odlučivanje, već i jasno definiranje svrhe, vizije i strategije društva te procjenu utjecaja poslovanja na okoliš, dioničare, radnike i druge relevantne dionike. Upravljačka tijela pri donošenju strategije i planova poslovanja moraju razmotriti utjecaj predloženih odluka na dionike, okoliš i društvo u cjelini. Takvo odgovorno vođenje poslovanja preduvjet je za dugoročni održivi uspjeh i otpornost društva.

Kodeks predviđa da uprava i nadzorni odbor društva usuglase i usvoje politike koje obuhvaćaju upravljanje utjecajem društva na okoliš i zajednicu, zaštitu ljudskih, dječjih i radničkih prava, posebice osoba s invaliditetom, poticanje uključivosti ravnoteže između poslovnog i privatnog života, sprječavanje i sankcioniranje svakog oblika diskriminacije i korupcije te zaštitu osoba koje prijavljuju nepravilnosti. Kodeksom se preporučuje objava navedenih politika na mrežnim stranicama društva radi transparentnosti prema svim dionicima.

U hrvatsko je zakonodavstvo izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima prenesena i Direktiva (EU) 2022/2381 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenoga 2022. o poboljšanju rodne ravnoteže među direktorima uvrštenih trgovačkih društava i o povezanim mjerama, koja je ugrađena i u preporuke Kodeksa.

Kodeksom je određeno da je kod imenovanja članova uprave i nadzornog odbora potrebno voditi računa o ravnomjernoj zastupljenosti obaju spolova i otkloniti svaki oblik diskriminacije. Nadzorni odbor mora uspostaviti formalne i javno dostupne procedure za imenovanja i odabir višeg rukovodstva, uz primjenu objektivnih kriterija i dajući prednost osobi podzastupljenog spola u slučaju jednakih uvjeta. Kodeks također promiče rodnu ravnotežu i u višem rukovodstvu, pri čemu zastupljenost podzastupljenog spola iznosi najmanje 40 % u nadzornom odboru ili u nadzornom odboru i upravi zajedno.

Ako društvo ne ispuni taj cilj, mora to obrazložiti u godišnjem izvještaju te iznijeti plan i rokove za ispunjenje, koji ne smiju biti dulji od dvije godine.

S ciljem jačanja uloge dioničara društva i zaštite njihovih prava, poput sudjelovanja i glasovanja na glavnoj skupštini, Kodeks omogućava sudjelovanje i glasovanje na glavnoj skupštini fizički ili na daljinu, putem punomoćnika ili putem elektroničke komunikacije. Ubrzan razvoj digitalnih tehnologija omogućio je održavanje glavnih skupština na nove načine. Međutim, organiziranje i održavanje glavne skupštine korištenjem elektroničke komunikacije predstavlja velik izazov za društva, koja se moraju osloniti na vanjska tehnološka rješenja koja moraju biti prilagođena za identifikaciju dioničara te osigurati pouzdanost i sigurnost elektroničkog komuniciranja.

Druga razina zaštite dioničara, ali i svih potencijalnih ulagatelja, odnosi se na izvještavanje i dostupnost informacija o poslovanju društva. Izmjenama i dopunama Kodeksa poseban naglasak stavljen je na važnost transparentnosti u vezi sa sukobom interesa i transakcijama s povezanim stranama unutar društva i unutar grupe, uspostavu primjerenih kontrola unutar grupe, posebno

u pogledu odgovornosti članova uprave društava unutar grupe u odnosu na matično društvo, postojanje dioničarskih ugovora i informacija o obvezama koje je društvo preuzelo sporazumima, a kojima se u slučaju kršenja uvjeta iz sporazuma mogu ograničiti prava uprave i dioničara ili tražiti promjene u poslovanju društva, kao i informacije o vjerojatnosti nastanka takvih događaja. Sve ove informacije mogu biti presudne prilikom donošenja investicijskih odluka, zbog čega je njihova dostupnost jedan od ključnih elemenata Kodeksa.

Društva na koja se odnosi Kodeks usklađivat će tijekom 2025. svoje poslovanje, politike, sustave unutarnje kontrole i upravljanja rizicima s novim preporukama Kodeksa te će o svojoj usklađenosti izvijestiti Hanfu. Hanfa će potom u godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju (GIKU) o primjeni novih preporuka Kodeksa izvijestiti javnost.

3.1.3. Investicijske usluge

Neposredni nadzor društva za upravljanje investicijskim fondovima

Hanfa je u 2024. provela neposredni nadzor poslovanja kreditne institucije u pogledu obavljanja poslova depozitara UCITS fondova i AIF-ova s ciljem provjere zakonitosti poslovanja kreditne institucije (dalje u tekstu: depozitar) u pogledu poslova pohrane i evidencije imovine fondova, obavljanja kontrolnih poslova i praćenja tijeka novca.

Nadzorom nisu uočena teža kršenja zakonskih i drugih odredaba kojima se propisuje rad depozitara, ali su uočene određene nepravilnosti i nedostaci koji su se uglavnom odnosili na ugovornu dokumentaciju i interne akte te nejasnoće u postupku procjene regulatornog i pravnog okvira države i rizika skrbništva. Dodatno je uočen prostor za poboljšanje pri obavljanju kontrolnih poslova depozitara, posebice u dijelu propisivanja kriterija za veličinu imovine fonda, određivanja profila rizičnosti i provedbe periodičke kontrole inicijalnog unosa limita ulaganja za fondove u aplikativna rješenja kojima depozitar raspolaže. Hanfa je tako na razini svih poslova depozitara uočila potrebu unaprjeđenja internih akata kako bi na cjelovit i strukturiran način obuhvatili sve regulatorne zahtjeve, omogućili učinkovito i jasno interno postupanje i osigurali kontinuitet u obavljanju poslova depozitara.

Hanfa je na temelju zapisnika o provedenom nadzoru depozitaru izdala preporuke za unaprjeđenje internih akata i propisivanje dodatne evidencije s ciljem unaprjeđenja poslovanja u gore spomenutim aktivnostima. Nakon zaprimanja zapisnika depozitar je postupio prema Hanfinim preporukama te je nadzor zaključen rješenjem o njegovu okončanju.

Hanfa je u 2024. okončala i neposredni nadzor započet u drugoj polovici 2023. nad jednim investicijskim društvom u pogledu obavljanja poslova depozitara AIF-ova. Nadzor se, kao i prethodno opisani, odnosio na poslove pohrane i evidentiranja imovine, obavljanja kontrolnih poslova te praćenja tijeka novca. Nadzorom su utvrđene nezakonitosti, nepravilnosti i nedostaci u internim procedurama depozitara, neadekvatnoj sistematizaciji radnih mjesta, postupanju depozitara kod utvrđenih nezakonitosti i/ili nepravilnosti u poslovanju UAIF-a, kao i kod ugovorne dokumentacije

depozitara. Depozitar je sve nezakonitosti, nepravilnosti i nedostatke ispravio u roku za očitovanje na nalaz iz zapisnika o nadzoru, stoga je Hanfa rješenjem u 2024. okončala ovaj neposredni nadzor.

Posredni nadzor procjene primjerenosti kvalificiranih ulagatelja u AIF-ove s privatnom ponudom

Hanfa je početkom 2024. završila posredni nadzor ispravnosti postupanja UAIF-a kod izvršavanja procjene primjerenosti kvalificiranih ulagatelja u AIF-ove s privatnom ponudom, kao i internih procedura i upitnika kojima se predmetni proces provodi. Nadzor je obavljen provjerom internih procedura i izvršenih procjena primjerenosti, ispunjavanja uvjeta za kvalificiranog ulagatelja u skladu s odredbama Zakona o alternativnim investicijskim fondovima²⁹ (dalje u tekstu: ZAIF) i podzakonskih akata na uzorku od ukupno 15 AIF-ova s privatnom ponudom kojima upravlja isto toliko pojedinačnih UAIF-ova.

Nadzorom su kod dva UAIF-a utvrđene nepravilnosti i nedostaci u izvještajima o primjerenosti i njihovoj dostavi ulagatelju, u kojima nije bilo razvidno je li ulagatelj razvrstan u kategoriju profesionalnog, profesionalnog na zahtjev ili kvalificiranog ulagatelja. Isto tako, kod ukupno osam UAIF-ova utvrđene su nepravilnosti i nedostaci u internim procedurama za koje je uočena potreba za određenim korekcijama. Društvima su upućene preporuke za unaprjeđenje izvještaja o primjerenosti, odnosno ažuriranje internih akata.

Posredni nadzor – kontrola Pravila AIF-ova s privatnom ponudom

Hanfa je u 2024. započela i završila posredni nadzor koji se odnosio na kontrolu usklađenosti pravila AIF-ova s odredbama ZAIF-a u pogledu definiranja sadržaja, objave i postupanja delegiranja poslova pohrane imovine depozitara na treću osobu te objave naknada koje UAIF izravno naplaćuje ulagateljima u AIF. Nadzor je obavljen na uzorku od ukupno devet AIF-ova s privatnom ponudom, kojima upravlja devet različitih UAIF-ova.

Nadzorom su utvrđene nepravilnosti i nedostaci u pravilima fondova koji su se odnosili na nepropisivanje poslova pohrane delegiranih na treću osobu te nepropisivanje posljedica zaključenog ugovornog odnosa, nenavođenje osoba koje smiju ulagati u fond te izostanak opisa dužnosti depozitara, revizora i drugih pružatelja usluga. Društva su po primitku nalaza ovog nadzora izvršila ispravke pravila AIF-ova.

Posredni nadzori – kontrola poštivanja zakonskih, podzakonskih i prospektnih ograničenja ulaganja za UCITS fondove

Hanfa je u 2023. započela, a u 2024. završila posredni nadzor koji se odnosio na kontrolu poštivanja zakonskih, podzakonskih i prospektnih ograničenja ulaganja za UCITS fondove. Cilj nadzora bila je provjera usklađenosti ograničenja ulaganja društava za upravljanje pri ulaganju za račun UCITS fondova pod upravljanjem s ograničenjima ulaganja propisanih Zakonom o otvorenim investicijskim fondovima s javnom

²⁹ NN, br. [21/18](#), [126/19](#), [110/21](#), [83/23](#), [152/24](#)

ponudom³⁰ (dalje u tekstu: ZOIFJP), Pravilnikom o dozvoljenim ulaganjima i ograničenjima ulaganja UCITS fonda³¹ i prospektima UCITS fondova.

Kod sedam društava za upravljanje utvrđena su kršenja limita ulaganja propisanih ZOIFJP-om, koja su se odnosila na ulaganja u depozite jedne kreditne institucije, dionice jednog izdavatelja ili neispunjavanje donje granice propisanog broja vrijednosnih papira u portfelju UCITS fonda. Nakon zaprimanja očitovanja od društava za upravljanje Hanfa je ocijenila da je riječ o manjim, nesustavnim i rijetkim greškama, zbog čega nije otvoren upravni predmet.

Ipak, kod jednog društva za upravljanje utvrđene su određene nezakonitosti, nepravilnosti i nedostaci u postupku kontrole ograničenja ulaganja imovine fondova. Zbog toga je Hanfa izdala posebnu nadzornu mjeru kreditnoj instituciji koja je obavljala depozitarske poslove, kojom je zatraženo da funkcija interne revizije provede ispitivanje i procjenu primjerenosti i učinkovitosti procesa kontrole zakonskih, podzakonskih i prospektnih ograničenja ulaganja fondova. Navedenoj kreditnoj instituciji izrečena je i opomena za nezakonitosti i nepravilnosti utvrđene u postupku nadzora. Po primitku nadzorne mjere, odnosno opomene, kreditna institucija postupila je u skladu s izdanim mjerama, nakon čega je Hanfa izdala rješenje o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti utvrđene Zapisnikom o posrednom nadzoru.

Hanfa je u 2024. pokrenula i završila još jedan posredni nadzor na istu temu, kojim su kod tri društva za upravljanje utvrđene manje nepravilnosti koje su subjekti nadzora naknadno ispravili.

Peer grupa

skup je međusobno sličnih tvrtki (prema industriji, veličini, poslovnom modelu, geografskoj lokaciji ili financijskim karakteristikama), koji se koristi kao osnova za usporedbu kod procjene vrijednosti kompanije – peer analize. Usporedba financijskih rezultata određene tvrtke vrši se u odnosu na slična poduzeća, tzv. peer grupu, kroz različite pokazatelje kao što su profitabilnost, rast i zaduženost te brojne druge multiplikatore.

Posredni nadzor – kontrola vrednovanja s naglaskom na vrednovanje neaktivnih vrijednosnih papira i na imovinu koja se vrednuje metodom amortiziranog troška

Tijekom 2024. završen je posredni nadzor društava za upravljanje u pogledu utvrđivanja neto vrijednosti imovine UCITS fondova u skladu s odredbama Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine UCITS fonda i cijene udjela u UCITS fondu³², koje se odnose na vrednovanje vrijednosnih papira kojima se trguje na aktivnom i neaktivnom tržištu.

Hanfa je na odabranom uzorku društava za upravljanje utvrdila prostor za poboljšanje prilikom procjene neaktivnih vrijednosnih papira, i to u primjerenosti tzv. peer grupe te dokumentacije samih procjena vrijednosti. Jednom društvu za upravljanje izdana je preporuka za unaprjeđenje modela procjene vrijednosti obveznica kojima se trguje na aktivnom tržištu.

³⁰ NN, br. [44/16](#), [126/19](#), [110/21](#), [76/22](#), [152/24](#)

³¹ NN, br. [110/16](#)

³² NN, br. [128/17](#), [114/18](#), [124/19](#), [2/20](#) i [155/22](#)

Hanfa je o rezultatima nadzora obavijestila Udruženje društava za upravljanje investicijskim fondovima pri Hrvatskoj gospodarskoj komori pozivajući društva na preispitivanje primjerenosti odabranih *peer* grupa te osiguranje bolje dokumentiranosti samih procjena.

Posredni nadzor – kontrola fondova s dospijećem

Hanfa je krajem 2024. započela posredni nadzor UCITS fondova s dospijećem. Cilj nadzora bila je provjera usklađenosti strukture ulaganja s dospijećem fondova, odnosno poštuju li se prospektna ograničenja ulaganja vezana uz dospijeće, usklađenost obilježja fondova i njihovih ulaganja s javno objavljenim informacijama u prospektima fondova te provjera internog procesa osmišljavanja i upravljanja ovom vrstom proizvoda. Nadzor je obuhvatio pet društava za upravljanje koja upravljaju UCITS fondovima s dospijećem, a nalaz nadzora predviđen je za naredno razdoblje.

Hanfa je u 2024. provela posredni nadzor nad jednim društvom za upravljanje i fondovima s dospijećem pod njegovim upravljanjem. Predmet nadzora bio je proces upravljanja proizvodima te primjerenost promidžbenih sadržaja za te fondove. U nadzoru je Hanfa utvrdila nepravilnosti i nedostatke u ključnim fazama procesa uvođenja novog proizvoda, koje je društvo za upravljanje obvezno interno propisati svojim politikama. Nedostaci su se odnosili na nejasno razgraničenje procesa, aktivnosti i odgovornosti sudionika ovisno o tome djeluje li društvo samo kao proizvođač ili kao proizvođač i distributer proizvoda, zatim neprecizno određene obvezne elemente procjene, nedostatak mjerljivog sustava obrade odgovarajućih kriterija i elemenata procjene te praćenja proizvoda, kao i izostanak konkretnih obveznih kriterija, aktivnosti te rokova njihove izvedbe.

Posredni nadzor – kontrola ulaganja UCITS fondova s naglaskom na prikladnost imovine i usklađenost investicijske strategije s nazivima fondova

Tijekom 2024. Hanfa je dovršila posredni nadzor društava za upravljanje pri ulaganju za račun UCITS fondova pod upravljanjem u pogledu usklađenosti ograničenja ulaganja s Kodeksom poslovanja društava za upravljanje investicijskim fondovima i Metodologijom kategorizacije otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom. Nadzorom je također provjereno upućuje li naziv fonda na određenu strategiju i u tom smislu na određena ograničenja ulaganja koja bi trebalo poštivati i propisati prospektom fonda.

ESG izvještavanje (engl. Environmental, Social and Governance Reporting)

predstavlja objavljivanje podataka o okolišu, društvu i korporativnom upravljanju. Kao i kod svih objava, svrha je ovog izvještavanja osvijetliti ESG aktivnosti tvrtke, a istovremeno poboljšati transparentnost investitora i potaknuti druge organizacije da učine isto.

Fondovi s dospijećem

imaju unaprijed određen datum trajanja, odnosno dospijeća, pri čemu se sama investicijska strategija fonda mijenja na način da se prema dospijeću fonda ulaganja u rizičnije klase imovine postupno zamjenjuju ulaganjem u konzervativnije financijske instrumente s ciljem očuvanja prikupljenih sredstava i zarađenog kapitala.

Nadzor je obuhvatio sva društva za upravljanje, a kod određenih fondova utvrđena je neusklađenost ulaganja sa sugestivnim nazivom UCITS fonda koji upućuje na neku (npr. geografsku) odrednicu. Tri društva za upravljanje tijekom nadzora su ispravila određene uočene neusklađenosti, odnosno uskladila naziv fonda sa strategijom ulaganja ili su u prospektu fonda jasnije definirala ograničenja i strategiju ulaganja (npr. geografsku regiju) kako bi se izbjegle nejasnoće ili moguća pogrešna tumačenja od strane ulagatelja.

Kodeks poslovanja društava za upravljanje investicijskim fondovima

akt je donesen od strane Udruženja društava za upravljanje investicijskim fondovima pri Hrvatskoj gospodarskoj komori, s ciljem promicanja razvoja i podizanja opće razine poslovanja, profesionalnog odnosa i stručnog obavljanja poslova upravljanja investicijskim fondovima po ekonomskim načelima i pravilima struke u skladu s dobrim poslovnim običajima i poslovnim moralom, radi osiguravanja kvalitetne zaštite i ponašanja na tržištu.

Hanfa je o rezultatima ovog nadzora obavijestila Udruženje društava za upravljanje investicijskim fondovima pri Hrvatskoj gospodarskoj komori, gdje su društva za upravljanje pozvana da u ovom dijelu poslovanja postupaju savjesno, pošteno, u skladu s pravilima struke te u najboljem interesu UCITS fondova i ulagatelja u UCITS fondove. Pozvana su da u promidžbenim sadržajima budu dosljedna i istinita u iznošenju informacija o UCITS fondu, bez navođenja netočnih izraza kojima bi se mogao stvoriti pogrešan dojam o UCITS fondu i ulagatelje dovesti u zabludu.

Posredni nadzor postupanja društva prilikom zaprimanja zahtjeva za izdavanje udjela u UCITS fondu

Hanfa je krajem 2024. dovršila izvanredni posredni nadzor društva za upravljanje u pogledu zaprimanja zahtjeva za izdavanje udjela u napajajućem otvorenom investicijskom fondu s javnom ponudom pod upravljanjem, koji je pokrenut prema zaprimljenoj predstavi jednog ulagatelja u fond.

Nadzorom je utvrđeno da je u konkretnom slučaju društvo postupalo u suprotnosti s odredbama prospekta predmetnog UCITS fonda te da fizičkim osobama nije bilo omogućeno izdavanje udjela u predmetnom fondu izravno putem tog društva, dok je prospektom fonda predviđena mogućnost podnošenja zahtjeva za izdavanje udjela izravno u društvu, ne razlikujući pritom je li potencijalni ulagatelj fizička ili pravna osoba. Isto tako, društvo relevantnim internim aktima nije predvidjelo mogućnost podnošenja zahtjeva za izdavanje udjela fizičkim osobama direktno u društvu, niti su bili uspostavljeni adekvatni mehanizmi za praćenje i kontrolu distribucije udjela u predmetnom fondu u skladu s prospektom predmetnog fonda. Isto tako, društvo nije uskladilo svoje mrežne stranice s prospektom fonda i unaprijeđenim internim aktima.

Zbog utvrđenih nepravilnosti društvu za upravljanje izrečena je opomena, a nepravilnosti je društvo naknadno otklonilo.

Zajednička nadzorna vježba o objavljivanju podataka u vezi s održivošću i integraciji rizika održivosti

Hanfa je u 2024. provela Zajedničku nadzornu vježbu o objavi podataka i integraciji rizika održivosti (engl. *Common Supervisory Action on Sustainability Risks and Disclosures*, dalje u tekstu: CSA), koja je usuglašena na razini IMSC odbora (engl. *Investment Management Standing Committee*) pri ESMA-i i koju provode sva nadležna tijela država članica. Naime, EU je kao svoj strateški nadzorni prioritet (engl. *Union Strategic Supervisory Priorities, USSP*) odredio provjeru ESG objava, koju provodi ESMA. CSA-om se utvrđuje usklađenost društava za upravljanje i UAIF-ova sa zakonodavnim okvirom održivog financiranja.

Svrha je zajedničke nadzorne vježbe postizanje nadzorne konvergencije u području objave podataka i integracije rizika održivosti kroz koordinirani nadzor nacionalnih nadležnih tijela EU/EEA te adresiranje rizika koji proizlaze iz netočnih i obmanjujućih objava, kao i drugih pitanja na razini subjekta ili proizvoda koja mogu dovesti do tzv. *greenwashing* praksi.

Ova nadzorna vježba ukazala je na nužnost sveobuhvatne nadogradnje ESG procesa u društvima, osobito što se tiče adekvatnog usklađenja sa zakonodavnim okvirom u pogledu integracije rizika održivosti, objava na razini subjekata, objava i dokumentacije u vezi s financijskim proizvodima kao i unaprjeđenja politika sukoba interesa, politika o isplaćivanju primitaka u vezi s uključivanjem rizika održivosti, samih internih procesa u svim kontrolnim funkcijama subjekata nadzora kad je u pitanju rizik *greenwashinga* kao i politika angažmana. ESMA će objaviti Završni izvještaj ove CSA za 2023. i 2024. u kojem će biti objavljeni cjeloviti rezultati vježbe.

Posredni nadzor transparentnosti štetnih učinaka na održivost na razini subjekta

Hanfa je u 2024. provela predmetni nadzor u skladu s Uredbom (EU) 2019/2088³³ (dalje u tekstu: SFDR) odnosno Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2022/1288³⁴ (dalje u tekstu: Delegirana SFDR uredba). Naime, Europska nadzorna tijela razmatraju i analiziraju opseg dobrovoljnih objava u skladu s relevantnim odredbama SFDR-a, na osnovu čega izrađuju izvješće pa su tako objavila svoje treće godišnje izvješće u vezi s objavljivanjem glavnih štetnih učinaka prema navedenoj Uredbi. Izvješće ocjenjuje objave o glavnim štetnim učincima prema SFDR-u kako na razini društava tako i proizvoda. Cilj je ovih objava pokazati negativan utjecaj ulaganja financijskih institucija na okoliš i društvo te koje radnje upravitelji imovinom poduzimaju kako bi taj utjecaj ublažili. Ključni nalazi za cjelokupno tržište EU-a pokazuju određeni napredak, odnosno da su financijske institucije poboljšale dostupnost svojih PAI objava (engl. *Principal Adverse Impact Disclosures*), ali da su i dalje potrebni dodatni naponi za postizanje potpune usklađenosti.

³³ **Uredba (EU) 2019/2088** Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o objavama povezanim s održivošću u sektoru financijskih usluga, SL L 317

³⁴ **Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/1288** od 6. travnja 2022. o dopuni Uredbe (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuju sadržaj i prikaz informacija o načelu „ne nanosi bitnu štetu”, sadržaj, metodologije i prikaz informacija o pokazateljima održivosti i štetnim učincima na održivost te sadržaj i prikaz informacija o promicanju okolišnih ili socijalnih obilježja i ciljeva održivih ulaganja u predugovornoj dokumentaciji, na internetskim stranicama i u periodičnim izvještajima, SL L 196

Izvješće također sadrži preporuke nacionalnim nadležnim tijelima za usklađenje nadzornih praksi, pregled dobrih i loših praksi u vezi s pozicijama, jasnoćom i složenošću objava na temelju podataka prikupljenih od strane nacionalnih nadležnih tijela te preporuke Europskoj komisiji za sveobuhvatnu reviziju SFDR-a. Kako bi europskim nadležnim tijelima dostavila potrebne informacije, Hanfa je provela analizu objava u skladu s relevantnim odredbama SFDR-a i Delegirane SFDR uredbe. Rezultati ovog posrednog nadzora ukazali su na potrebu daljnje dorade, unapređenja i usklađivanja sa zadanim okvirom SFDR-a, posebice kroz poboljšanje vidljivosti i dostupnosti objava na internetskim stranicama subjekata, potrebu unaprjeđenja PAI izjava te detaljnijeg objašnjenja korištenih metodologija odabira, identifikacije i ocjene pokazatelja, kao i pojašnjenje odstupanja u metodologijama te korištenim izvorima podataka.

Ostali kontinuirani posredni nadzori

U sklopu redovnog posrednog nadzora za 2023. u svrhu provjere usklađenosti dokumenata s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode s odredbama Zakona o provedbi Uredbe (EU) br. 1286/2014³⁵ i pripadajuće Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/653³⁶ Hanfa je početkom 2024. svim društvima za upravljanje uputila obavijest o potrebnim unaprjeđenjima propisanog sadržaja dokumenata s ključnim informacijama za ulagatelje, na što su društva dostavila svoje povratne informacije. Hanfa je naglasila da će i dalje, u okviru svojih nadležnosti, pojačano nadzirati ispunjavanje obveza iz navedenih propisa.

Hanfa je u 2024. obavljala i druge kontinuirane posredne nadzore koji su se odnosili na kontrolu godišnjih financijskih izvještaja društava za upravljanje UCITS fondovima i UCITS fondova, UAIF-ova i AIF-ova, kao i investicijskih društava. Provedeni su posredni nadzori izmjena prospekata i pravila UCITS fondova i AIF-ova, kako onih koji se godišnje ažuriraju, tako i onih s bitnim izmjenama. Provedena je i redovna godišnja kontrola dokumenata s ključnim informacijama za ulagatelje u UCITS fondove, koje su društva za upravljanje obvezna ažurirati jednom godišnje i objaviti na svojim internetskim stranicama.

Posredni nadzor distribucije udjela u UCITS fondovima

Na temelju informacija prikupljenih u postupku kontinuiranog nadzora Hanfa je tijekom 2024. obavila posredni nadzor kreditne institucije u pogledu distribucije udjela jednog UCITS fonda. U postupku nadzora utvrđene su određene nezakonitosti i nepravilnosti u područjima postupka upravljanja proizvodima, procjene primjerenosti i prikladnosti, obavještavanja ulagatelja o promjeni dokumenta s ključnim informacijama (KID) i periodičke procjene primjerenosti te dostave dokumentacije ulagateljima. Hanfa je kreditnoj instituciji izdala rješenje za otklanjanje utvrđenih

³⁵ NN br. **112/18** i **123/23**

³⁶ **Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/653** od 8. ožujka 2017. o dopuni Uredbe (EU) br. 1286/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP-ovi) utvrđivanjem regulatornih tehničkih standarda u vezi s prikazom, sadržajem, preispitivanjem i revizijom dokumenata s ključnim informacijama te uvjetima za ispunjavanje zahtjeva za dostavu tih dokumenata, te njezine kasnije izmjene (2018/997, 2019/1866, 2021/2268, 2022/957, 2022/1666)

nezakonitosti i nepravilnosti, uz opomenu za utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti, koje je kreditna institucija otklonila do donošenja rješenja. Kreditna institucija postupila je po nadzornoj mjeri i otklonila preostale nezakonitosti, nakon čega je izdano rješenje o okončanju postupka.

Posredni nadzor transakcijskih računa ulagatelja

Tijekom 2024. Hanfa je provela posredni nadzor otvaranja i upravljanja transakcijskim računima ulagatelja pri SKDD-u. Nadzor je obuhvatio četiri investicijska društva i dvije kreditne institucije koje pružaju navedene usluge.

Cilj nadzora bio je utvrditi koje usluge i u kojem opsegu subjekti nadzora pružaju, kako ulagateljima dostavljaju informacije prije sklapanja ugovora, kako izgleda sam proces sklapanja ugovora o pružanju navedene usluge te na koji način informiraju ulagatelje o troškovima i naknadama povezanim s uslugom.

Transakcijski račun ulagatelja

predstavlja transakcijski račun vrijednosnih papira na kojem se vode pozicije vrijednosnih papira čiji je imatelj klijent čiji je identitet individualno određen. Pozicijama raspolaže sudionik u svoje ime, a za račun klijenta. Imovina na transakcijskom računu ulagatelja u pravilu nije imovina sudionika i vodi se odvojeno od imovine sudionika.

Nadzorom je utvrđeno da dva subjekta nadzora u ugovornoj dokumentaciji nisu jasno opisala vrstu i opseg usluga koje pružaju za transakcijske račune ulagatelja. Isto tako, dva subjekta nadzora omogućavala su sklapanje sporazuma o otvaranju transakcijskog računa telefonski, što nije u skladu s odredbama Delegirane uredbe (EU) 2017/565³⁷. Dva subjekta nadzora nisu imala donesen interni akt o postupanjima u vezi s pružanjem usluge otvaranja i vođenja transakcijskog računa ulagatelja za klijenta, dok jedan subjekt nadzora nije obavještavao klijente o korporativnim akcijama povezanim s financijskim instrumentima koji se drže na transakcijskim računima ulagatelja, što je u suprotnosti s odredbama Zakona o trgovačkim društvima³⁸. Sve utvrđene nepravilnosti i nedostatke subjekti nadzora su otklonili tijekom postupka nadzora.

Posredni nadzor marketinške komunikacije investicijskog društva

Hanfa je u 2024. pokrenula posredni nadzor nad jednim investicijskim društvom kao rezultat utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti unutar Zajedničke nadzorne vježbe pod koordinacijom ESMA-e. Hanfa je utvrdila da investicijsko društvo nije uspostavilo potrebne procese i procedure za izradu, objavu i kontrolu marketinške komunikacije, zbog čega je pokrenula postupak posrednog nadzora.

Osnovni cilj obveza koje se odnose na subjekte nadzora koji pružaju investicijske usluge u pogledu marketinške komunikacije i promidžbenih sadržaja jest osiguravati primjerenost, točnost i kvalitetu informacija koje se pružaju ulagateljima, kako ih se ne bi dovelo u zabludu. Investicijsko društvo je prije donošenja rješenja o nadzornim

³⁷ **Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/565** od 25. travnja 2016. o dopuni Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s organizacijskim zahtjevima i uvjetima poslovanja investicijskih društava te izrazima definiranima za potrebe te Direktive, SL L 87

³⁸ NN, br. [111/1993](#), [34/1999](#), [121/1999](#), [52/2000](#), [118/2003](#), [107/2007](#), [146/2008](#), [137/2009](#), [111/2012](#), [125/2011](#), [68/2013](#), [110/2015](#), [40/2019](#), [34/2022](#), [114/2022](#), [18/2023](#), [130/2023](#), [136/2024](#)

mjerama uredilo poslovanje u predmetnom dijelu te otklonilo utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti. Hanfa je u 2024. izdala rješenje o okončanju postupka i time završila ovaj nadzor.

Zajedničke nadzorne vježbe

Hanfa je tijekom 2024. sudjelovala u dvije zajedničke nadzorne vježbe pod koordinacijom ESMA-e. Prva nadzorna vježba odnosila se na kontrole koje subjekti nadzora koji pružaju investicijske usluge putem algoritamskog trgovanja moraju provoditi prije trgovanja (dalje u tekstu: kontrole prije trgovanja). Druga se nadzorna vježba odnosila na uključivanje održivosti u procjenu primjerenosti i upravljanja proizvodima prema MiFID II³⁹ regulativi.

Zajednička nadzorna vježba koja se odnosila na kontrole prije trgovanja započela je u 2024. i provedena je u dvije glavne faze. U prvoj fazi nadzora cilj je bio utvrditi opseg ponude algoritamskog trgovanja, investicijske usluge uz koje se ono primjenjuje te povezane rizike. Vježba je obuhvatila 12 subjekata nadzora, od čega sedam kreditnih institucija i pet investicijskih društava, koji su zadovoljili ESMA-ine zahtjeve o kreiranju uzorka. Druga faza nadzora obuhvatila je detaljnu analizu primijenjenih kontrola prije trgovanja u jednoj kreditnoj instituciji koja primjenjuje algoritamsko trgovanje. Kod tog subjekta nadzora utvrđene su određene manjkavosti propisanih internih akata te mu je upućen poziv za njihovo unaprjeđenje i ažuriranje.

Hanfa od 2024. sudjeluje i u zajedničkoj nadzornoj vježbi koja se bavi uključivanjem održivosti u procjenu primjerenosti i upravljanje proizvodima prema MiFID II regulativi. Vježba je obuhvatila poslovanje šest kreditnih institucija koje imaju odobrenje Hanfe za pružanje investicijskih usluga i obavljanje investicijskih aktivnosti i koje su udovoljile ESMA-inim

Algoritamsko trgovanje

predstavlja trgovanje financijskim instrumentima na način da računalni algoritam automatski određuje pojedinačne parametre naloga, (otvaranje naloga, davanje naloga, cijenu, količinu, upravljanje nalogom) uz ograničenu ljudsku intervenciju ili bez nje.

Preferencije u pogledu održivosti

predstavljaju odluku klijenta ili potencijalnog klijenta o tome hoće li, i u kojem rasponu, uključiti bilo koji od sljedećih financijskih instrumenata u svoju investiciju:

(a) financijski instrument za koji klijent ili potencijalni klijent utvrdi da se minimalni udio ulaže u okolišno održiva ulaganja kako su definirana u članku 2. stavku 1. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja

(b) financijski instrument za koji klijent ili potencijalni klijent utvrdi da se minimalni udio ulaže u održiva ulaganja kako je definirano u članku 2. stavku 17. Uredbe (EU) 2019/2088 o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga

(c) financijski instrument koji uzima u obzir glavne štetne učinke na čimbenike održivosti pri čemu kvalitativne ili kvantitativne elemente koji to dokazuju određuje klijent ili potencijalni klijent.

³⁹ **Direktiva 2014/65/EU** Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU, SL L 173

kriterijima odabira za provođenje ove vježbe. Cilj je vježbe provjera internih politika, procesa i procedura povezanih s integracijom održivosti u zahtjeve za procjenu primjerenosti i upravljanje proizvodima te njihova usklađenost s MiFID II regulatornim okvirom. U prvoj fazi vježbe prikupljeni su podaci od odabranih subjekata nadzora putem prethodno formiranih i ujednačenih obrazaca, kao i interni akti kojima je propisana procjena primjerenosti, s posebnim naglaskom na dio koji se odnosi na integraciju održivosti u istu.

U drugoj fazi vježbe Hanfa će dodatno zatražiti i pregledati uzorke klijenata kojima su kreditne institucije izvršile procjene primjerenosti u nadzornom razdoblju, kao i investicijske proizvode koje odabrane kreditne institucije iz uzorka distribuiraju, uključujući podatke o ciljanim tržištima, s posebnim naglaskom na proizvode s obilježjima održivosti. Nadzor se nastavlja i u 2025., u skladu s predviđenim rokovima za njegovo okončanje.

3.1.4. Mirovinska štednja

Neposredni nadzori mirovinskih društava i kreditne institucije

U 2024. dovršena su dva postupka neposrednog nadzora nad mirovinskim društvima i mirovinskim fondovima te jedan postupak neposrednog nadzora nad kreditnom institucijom.

Hanfa je u 2024. završila postupak neposrednog nadzora nad mirovinskim društvom i mirovinskim fondovima pod njegovim upravljanjem, započet u 2022. godini. Nadzorom je utvrđeno da je mirovinsko društvo provelo sve nadzorne mjere i preporuke Hanfe te time otklonilo sve nezakonitosti i nepravilnosti koje su se najvećim dijelom odnosile na investicijski proces i ulaganje imovine mirovinskih fondova te nedostatke u dokumentaciji investicijskog procesa. Slijedom navedenog, postupak redovnog neposrednog nadzora je zaključen.

Isto tako, tijekom 2024. okončan je još jedan postupak neposrednog nadzora nad mirovinskim društvom i pripadnim mirovinskim fondovima koji je započeo u 2023. godini. Tijekom nadzora utvrđene su određene nezakonitosti, nepravilnosti i nedostaci u investicijskom procesu, koje je mirovinsko društvo otklonilo tijekom nadzora, stoga nije bilo potrebe za daljnjim postupanjem i postupak nadzora je okončan.

U neposrednom nadzoru nad poslovima depozitara jedne kreditne institucije nisu utvrđene nezakonitosti, ali su uočene nepravilnosti i nedostaci koji su se najvećim dijelom odnosili na interne procedure i ugovore o obavljanju poslova depozitara. Uočena je i potreba za unaprjeđenjem kontrolnih poslova depozitara za koje je Hanfa depozitaru dala preporuke, a koje su tijekom postupka nadzora u potpunosti provedene, čime su sve nepravilnosti i manjkavosti otklonjene. Stoga nije bilo potrebe za daljnjim postupanjem te je doneseno rješenje kojim je okončan postupak neposrednog nadzora.

U zadnjem tromjesečju 2024. započeo je postupak redovnog neposrednog nadzora nad jednim mirovinskim društvom i pripadnim mirovinskim fondovima. Predmet nadzora je investicijski proces i analiza ulaganja imovine mirovinskih fondova na određenom uzorku, zatim uključenost i učinkovitost kontrolnih funkcija u investicijskom procesu te postupci za zaprimanje i rješavanje pritužbi članova mirovinskih fondova. Okončanje predmetnog neposrednog nadzora očekuje se tijekom 2025. godine.

Posredni nadzor izvještaja mirovinskih društava o provođenju aktivnosti usmjerenih na osnaživanje financijske pismenosti u 2023. godini

Posrednim nadzorom Hanfa je provjerila usklađenost provedenih aktivnosti mirovinskih društava u području osnaživanja financijske pismenosti građana s odredbama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima⁴⁰ (dalje u tekstu: ZOMF), Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima⁴¹ (dalje u tekstu: ZDMF) te Smjernicama mirovinskim društvima za osnaživanje financijske pismenosti građana Republike Hrvatske s ciljem unaprjeđenja, razvoja i ujednačavanja postupanja mirovinskih društava. Na temelju provedene analize izvještaja Hanfa je Udruzi društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava (dalje u tekstu: UMFO) poslala Okružnicu s preporukama mirovinskim društvima za

Procjena primjerenosti

Subjekti nadzora koji pružaju investicijske usluge investicijskog savjetovanja i/ili upravljanja portfeljem u obvezi su prilikom njihova pružanja procijeniti jesu li usluga i financijski instrumenti primjereni za klijenta, a posebno jesu li u skladu sa spremnošću klijenta na preuzimanje rizika i njegovom sposobnošću za podnošenje gubitaka. Procjena mora obuhvaćati sljedeće kriterije:

- 1. usklađenost transakcije s ulagačkim ciljevima klijenta, uključujući njegove preferencije održivosti*
- 2. mogućnost klijenta da podnese rizike ulaganja koji proizlaze iz transakcija i*
- 3. je li znanje i iskustvo klijenta dostatno za razumijevanje rizika povezanih s uslugom koja mu se pruža.*

⁴⁰ NN, br. [19/14](#), [93/15](#), [64/18](#), [115/18](#), [58/20](#), [156/23](#)

⁴¹ NN, br. [19/14](#), [29/18](#), [115/18](#), [156/23](#), [52/25](#)

unaprjeđenje predmetnih aktivnosti (dalje u tekstu: Okružnica). Preporukama su dane upute mirovinskim društvima o tome koje se aktivnosti ne mogu smatrati ulaganjem u financijsku pismenost, a koje se odnose na sponzoriranje konferencija, seminara, kulturnih i sportskih događaja te održavanja konferencija za medije. Okružnicom su mirovinska društva također upućena na to da u budućim izvještajima trebaju kvantificirati odnos između provedenih aktivnosti i interesa građana za mirovinske fondove. Navedene su i preporuke za jasnije iskazivanje troškova, pri čemu treba diferencirati troškove samostalno provedenih aktivnosti i aktivnosti provedenih preko UMFO-a te navesti cjelokupni trošak pojedine edukativne aktivnosti. Zaključno, mirovinskim društvima preporučeno je da prilikom provođenja aktivnosti osnaživanja financijske pismenosti građana dodatnu pažnju obrate na kvalitetu sadržaja edukativnih aktivnosti i način komunikacije prema ciljnim skupinama građana te da o provedenim aktivnostima nastave transparentno izvještavati. Jednom mirovinskom društvu upućen je dopis s dodatnim preporukama za poboljšanje kvalitete aktivnosti i izvještavanja u vezi s projektima ulaganja u financijsku pismenost.

Posredni nadzor praćenja likvidnosti obveznih mirovinskih fondova i pregled Izvještaja o likvidnosti za prvo polugodište 2024. godine

Hanfa je u 2024. provela posredni nadzor praćenja likvidnosti svih obveznih mirovinskih fondova analizom Izvještaja o likvidnosti imovine i pokriću obveza obveznog mirovinskog fonda (dalje u tekstu: Izvještaj) na podacima za prvo polugodište 2024. godine.

U skladu s člankom 7. Pravilnika o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda⁴², mirovinska društva obvezna su dostavljati navedeni Izvještaj i to najmanje dvaput godišnje te iznimno na zahtjev Hanfe. Pri tome se trebaju pridržavati Hanfine Upute za popunjavanje nadzornog izvještaja o likvidnosti imovine i pokriću obveza obveznog mirovinskog fonda (dalje u tekstu: Uputa). Svrha je Izvještaja procjena sposobnosti obveznog mirovinskog fonda da raspoloživom likvidnom imovinom pokrije buduće obveze, pri čemu se mirovinsko društvo za procjenu tržišne likvidnosti u budućim razdobljima može koristiti vlastitim procjenama. Procjene se izračunavaju za jednogodišnje i trogodišnje razdoblje prema šest unaprijed definiranih scenarija. U početnom scenariju predviđene su normalne tržišne okolnosti bez stresnih utjecaja, dok se u ostalim scenarijima predviđaju nepovoljni događaji kao primjerice: pad likvidnosti tržišta svih relevantnih klasa imovine, rast prinosa dužničkih vrijednosnih papira, pad vrijednosti dioničkog portfelja, značajni izlasci članova obveznih mirovinskih fondova te kombinacija navedenih događaja koji nepovoljno utječu na imovinu i obveze obveznih mirovinskih fondova.

Omjeri likvidnosti izračunati od strane mirovinskih društava uspoređeni su s Hanfinim internim izračunima na razini svakog pojedinog obveznog mirovinskog fonda. Rezultati analize pokazali su da bi u promatranom razdoblju obvezni mirovinski fondovi svih kategorija trebali bi biti sposobni uredno podmirivati obveze.

Pregledom Izvještaja i internih procedura mirovinskih društava kojima je propisan postupak izrade Izvještaja kod jednog mirovinskog društva uočena je neusklađenost s relevantnim zakonskim odredbama, koju je mirovinsko društvo otklonilo po uputi

⁴² NN, br. [2/20](#), [98/20](#), [24/21](#), [146/22](#), [62/24](#)

Hanfe. Kod dva mirovinska društva utvrđeni su nedostaci prilikom popunjavanja Izvještaja, zbog čega su im poslani dopisi s uputom o načinu sastavljanja predmetnog Izvještaja kako bi se osigurala ujednačenost i međusobna usporedivost Izvještaja u budućim razdobljima.

U izvještajima fondova pod upravljanjem jednog mirovinskog društva utvrđena je neusklađenost Izvještaja s Uputom. Društvu su upućene preporuke za usklađenje postupanja i internih procedura s Uputom, uz definiran rok, a provjera usklađenosti izvršit će se u posrednom nadzoru praćenja likvidnosti i pregleda Izvještaja o likvidnosti u narednom razdoblju.

Održivo financiranje

predstavlja proces razmatranja i uzimanja u obzir okolišnih, društvenih i upravljačkih (engl. environmental, social, governance – ESG) čimbenika prilikom donošenja odluka o ulaganju.

Posredni nadzor usklađenosti statuta i prospekata mirovinskih fondova sa zakonskim odredbama o održivom financiranju

Ovim posrednim nadzorom provjeravala se usklađenost temeljnih akata obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova s promjenama relevantnih zakona u području koje se odnosi na održivo financiranje. Naime, SFDR za sudionike na financijskom tržištu propisuje nove obveze objava u vezi s održivošću. U skladu s primjenom SFDR-a, recentnim izmjenama ZOMF-a i ZDMF-a određeno je da mirovinska društva moraju u statute i prospekte fondova pod upravljanjem uključiti i određene informacije o održivim ulaganjima.

Pregledom statuta obveznih mirovinskih fondova i prospekata dobrovoljnih mirovinskih fondova, posebice dijelova koji se odnose na upravljanje rizicima održivosti i uzimanja u obzir okolišnih, društvenih i upravljačkih čimbenika, utvrđeno je da su sva mirovinska društva ažurirala navedene akte s važećim zakonskim odredbama.

Ostali kontinuirani posredni nadzori

Hanfa je tijekom 2024. provodila i kontinuirane posredne nadzore nad poslovanjem mirovinskih društava i mirovinskih fondova, a koji su se odnosili na ulaganja mirovinskih fondova u prenosive vrijednosne papire koji nisu uvršteni na uređeno tržište, pregled izvještaja o pritužbama članova mirovinskih fondova, kontrolu revidiranih godišnjih financijskih izvještaja mirovinskih društava i fondova, praćenje kapitalnih zahtjeva za mirovinska društva te pregled Izvještaja obveznih mirovinskih fondova za Hrvatski Sabor i izvješća Središnjeg registra osiguranika za Vladu RH. U provedenim nadzorima nisu utvrđene nezakonitosti, stoga nije bilo potrebe za donošenjem nadzornih mjera.

Novi okvir ulaganja za obvezne mirovinske fondove

Zakonskim izmjenama zakonodavnog okvira obveznih mirovinskih fondova iz studenoga 2023., koje su stupile na snagu 1.1.2024., proširuju se mogućnosti ulaganja obveznih mirovinskih fondova uvođenjem novih, tzv. „alternativnih

klasa ulaganja“. Cilj je predmetnih izmjena povećanje prinosa i bolja diversifikacija imovine članova fondova.

Tako se prvi puta mirovinskim fondovima dopušta izravno ulaganje u nekretnine, i to pod jasno definiranim uvjetima:

- ulaže se isključivo u poslovne zgrade koje ostvaruju stabilne novčane tokove
- nekretnine moraju biti na području Hrvatske, EU-a ili država članica OECD-a
- potrebna je procjena vrijednosti od strane neovisnog vanjskog procjenitelja, koja sadržava podatke o eventualnoj opterećenosti hipotekama i izjavu da bi nekretnina mogla u primjereno kratkom roku biti otuđena po procijenjenoj vrijednosti
- propisani su dodatni organizacijski uvjeti za društva koja ulažu u ovakvu imovinu, kao i dodatni zahtjevi za transparentnost.

Pored toga, moguće je i posredno ulaganje u nekretnine putem nekretninskih investicijskih fondova (AIF-ova).

Osim toga, dopušta se ulaganje u *premium* pokrivenne (hipotekarne) obveznice, čak i kada nisu uvrštene na uređeno tržište. Riječ je o dužničkim instrumentima koji su sigurniji od ostalih obveznica i koje mogu izdavati isključivo kreditne institucije iz EU-a, a temelje se na hipotekarno osiguranim kreditima. Time fondovi dobivaju novu mogućnost izloženosti tržištu stambenih kredita, uz visoku razinu zaštite ulagatelja, ali i poticanje razvoja domaćeg tržišta pokrivenih obveznica.

Do sada su mirovinski fondovi smjeli ulagati samo u dionice uvrštene na uređena tržišta (npr. burze). Novi zakon uvodi mogućnost ulaganja i u prenosive vlasničke vrijednosne papire kojima se trguje na multilateralnim trgovinskim platformama (MTP). Ovo otvara vrata ulaganjima u manje kompanije, često s visokim rastom, koje su uvrštene upravo na MTP-ovima, čime se potiče domaća poduzetnička scena i diversifikacija portfelja.

U alternativne klase ulaze i ulaganja u poslovne udjele i vlasničke vrijednosne papire koji se nude putem platformi za skupno financiranje (engl. *crowdfunding*) što omogućuje fondovima da sudjeluju u ranoj fazi razvoja domaćih malih i srednjih poduzetnika.

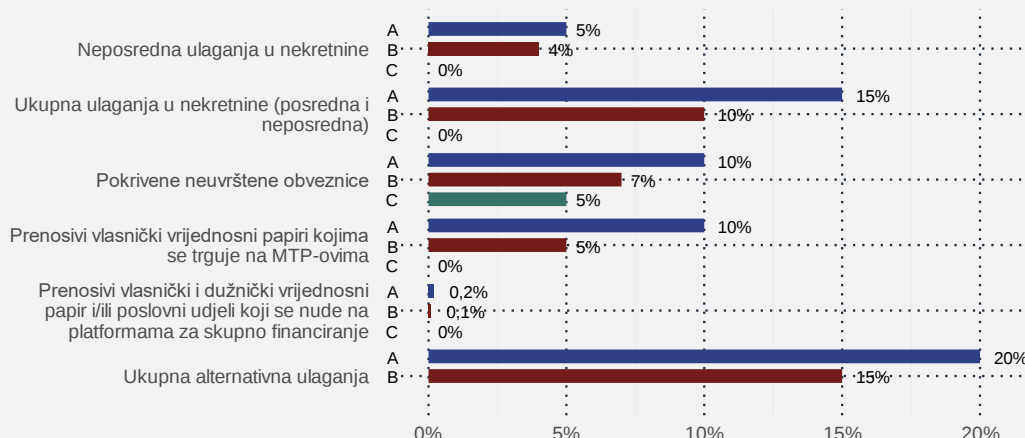
Nove zakonske izmjene predstavljaju još jedan iskorak u razvoju hrvatskog mirovinskog sustava. Proširenjem okvira ulaganja na nekretnine, hipotekarne obveznice, MTP tržišta i *crowdfunding* platforme:

- osigurava se viši potencijal prinosa
- povećava se otpornost portfelja kroz diversifikaciju
- uvode se jasni kriteriji za održivo i odgovorno upravljanje rizikom.

Fondovi tako dobivaju dodatni alat za osiguravanje stabilnih i dugoročnih mirovina svojim članovima, u skladu s trendovima u financijskom sektoru.

Slika 3.4. Ograničenja ulaganja obveznih mirovinskih fondova u alternativne klase ulaganja

U % neto vrijednosti imovine mirovinskog fonda, prema kategoriji fonda

Izvor: NN, br.19/14, 93/15, 64/18, 115/18, 58/20, 156/23, članci 126., 126.a i 126.b.

3.1.5. Osiguranje

Hanfa je u 2024. provela ukupno 12 postupaka nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje, od čega tri neposredna i devet posrednih. Osim toga, Hanfa je tijekom 2024. pratila i postupanja po nadzornim mjerama izrečenim u prethodnim godinama.

Neposredni nadzori provedeni tijekom 2024. obuhvatili su sljedeća područja:

- zaštitu potrošača te zaštitu općeg dobra prilikom pružanja usluge distribucije osiguranja
- proces obrade i likvidacije šteta
- obradu zaprimljenih pritužbi i prigovora zainteresiranih osoba
- promidžbene aktivnosti
- sustav upravljanja, uključujući sustav nadgledanja i upravljanja proizvodima
- sustav izvještavanja
- mjere i politike upravljanja kapitalom,
- vrednovanje i validaciju najbolje procjene tehničkih pričuva
- upravljanje kibernetičkom sigurnošću i izdvojenim poslovima.

Posredni nadzori provedeni tijekom 2024. obuhvatili su sljedeća područja:

- ispunjavanje obveze pravovremene dostave financijskih i statističkih izvještaja distributera u osiguranju
- ispunjavanje obveza prema ZOOP-u
- proces obrade i likvidacije šteta
- sustav nadgledanja i upravljanja proizvodima
- preispitivanje osnovanosti i visine kapitalnog dodatka.

Na temelju nadzora provedenih u 2024., kao i nadzornih aktivnosti iz prethodnih godina, Hanfa je u 2024. donijela 14 rješenja. Sedam se rješenja odnosi na okončanje

postupaka nadzora, tri se odnose na izricanje nadzornih mjera, dok se četiri odnose na oduzimanje dozvola distributerima osiguranja – posrednicima u osiguranju.

Ostale nadzorne aktivnosti

Nakon analize rezultata na temelju Upute osigurateljima u vezi sa zahtjevima za nadgledanje i upravljanje proizvodima osiguranja otplate kredita iz 2023., Hanfa je tijekom 2024. provela dodatnu usporednu analizu proizvoda osiguranja otplate kredita. Analiza je uključivala pregled općih i posebnih uvjeta osiguranja, Informacija o proizvodu osiguranja (IPID) te podataka o kanalima distribucije i ugovorenim provizijama. Cilj ove nadzorne aktivnosti bio je potaknuti osiguratelje da unaprijede svoje proizvode osiguranja otplate kredita, spriječe rizik od štete za potrošače te pravovremeno poduzimaju odgovarajuće mjere za nadgledanje i upravljanje proizvodima, vodeći računa o složenosti i svojstvima proizvoda, ciljnom tržištu, zahtjevima i potrebama stranaka i pripadajućem riziku od štete za potrošača.

Tijekom 2024. Hanfa je također provela horizontalnu analizu procesa obrade šteta osiguranja cestovnih vozila (kasko) svih osiguratelja koji pružaju tu vrstu osiguranja. Analiza je obuhvatila provjeru uspostavljenih procedura i mehanizama obrade šteta u odnosu na zakonske rokove definirane primjenjivim propisima.

U svrhu poticanja i podizanja svijesti o važnosti održivog financiranja, ali i praćenja postupanja društava za osiguranje i mirovinskih osiguravajućih društava u skladu s regulativom o održivosti⁴³, Hanfa je u 2024. nastavila provoditi uvid u objave povezane s održivosti na internetskim stranicama društava. Osim toga, redovito su se analizirale godišnje PAI izjave (engl. *Principal Adverse Impact Statement*)⁴⁴, u sklopu čega je Hanfa tijekom 2024. subjektima nadzora nastavila pružati podršku i smjernice za postupanje putem okružnica i redovnog odgovaranja na zaprimljene upite, s obzirom na to da je regulativa o održivosti relativno nova i još uvijek u razvoju.

Nakon značajnih izmjena u financijskom izvještavanju koje su nastupile primjenom novih međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI 9 i MSFI 17) od 1.1.2023., nastupile su i značajne izmjene u izvještavanju za potrebe Solventnosti II⁴⁵. Iako su nova pravila izvještavanja primjenjiva od 31.12.2023., prvi izvještaji zaprimljeni su u 2024., kada je proveden i značajan dio aktivnosti usmjeren na navedene izmjene. Tijekom 2024. nastavljene su i kontinuirane provjere i analize redovnih financijskih, nadzornih i ostalih

⁴³ **Uredba o taksonomiji** - Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni **Uredbe (EU) 2019/2088**, SL L 198, **Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/1288** od 6. travnja 2022. o dopuni **Uredbe (EU) 2019/2088** Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuju sadržaj i prikaz informacija o načelu „ne nanosi bitnu štetu”, sadržaj, metodologije i prikaz informacija o pokazateljima održivosti i štetnim učincima na održivost te sadržaj i prikaz informacija o promicanju okolišnih ili socijalnih obilježja i ciljeva održivih ulaganja u predugovornoj dokumentaciji, na internetskim stranicama i u periodičnim izvještajima, SL L 196

⁴⁴ Izjava o politikama dužne pažnje u vezi s glavnim štetnim učincima odluka o ulaganjima na čimbenike održivosti, koju društva objavljuju svake godine do 30. lipnja, a koja sadrži informacije za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca prethodne godine

⁴⁵ **Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/894** od 4. travnja 2023. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda za primjenu **Direktive 2009/138/EZ** Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu predložaka koje društva za osiguranje i društva za reosiguranje upotrebljavaju za podnošenje informacija svojim nadzornim tijelima za potrebe nadzora i o stavljanju izvan snage Provedbene uredbe (EU) 2015/2450, SL L 120

izvještaja društava za osiguranje, mirovinskih osiguravajućih društava, Hrvatskog ureda za osiguranje (HUO), Hrvatskog Nuklearnog POOL-a, društava za osiguranje iz drugih država članica koja preko podružnica pružaju usluge osiguranja i reosiguranja na području Republike Hrvatske te osoba koje imaju dozvolu za obavljanje poslova distribucije osiguranja i/ili distribucije reosiguranja.

Tijekom 2024. Hanfa je nastavila s aktivnostima usmjerenim na unapređenje procesa vlastite procjene rizika i solventnosti (dalje u tekstu: ORSA) i ORSA izvješća društava za osiguranje. Na tu su temu održani sastanci s predstavnicima društava za osiguranje, a posebna je pozornost bila usmjerena na analizu rizika od klimatskih promjena koju su društva provodila u okviru ORSA-e.

Primjena međunarodnog standarda MSFI 17

Od početka 2023. sva društva za osiguranje i mirovinska osiguravajuća društva u Hrvatskoj primjenjuju novi međunarodni standard MSFI 17 Ugovori o osiguranju. S prelaskom na novi standard nastupile su promjene u strukturi obveza te prihoda i rashoda društava za osiguranje i mirovinskih osiguravajućih društava. Tijekom 2024. Hanfa je analizirala revidirane godišnje izvještaje koji su prvi put sastavljeni prema MSFI-ju 17, s naglaskom na glavne učinke njegove primjene, tržišne pokazatelje i metode mjerenja. Analiza je obuhvatila osnovne pokazatelje vezane uz primjenu MSFI 17: grupiranje ugovora o osiguranju, pristupe pri vrednovanju obveza iz ugovora o osiguranju, diskontiranje obveza iz ugovora o osiguranju i učinke na rezultat iz ugovora o osiguranju.

Grupiranje ugovora o osiguranju

U skladu s MSFI-jem 17 ugovori o osiguranju grupiraju se prema sličnosti rizika i načinu kojim se njima upravlja u kontekstu određivanja cijena, obrade šteta i raspodjele troškova. Portfelji ugovora u osiguranju dalje se dijele u grupe ugovora u osiguranju (GIC). Pritom većina društava koristi pojednostavljen pristup pri određivanju GIC-ova te se oslanjaju na linije poslovanja ili vrste osiguranja uz dodatnu podjelu zbog određene specifičnosti portfelja i samoga društva za osiguranje.

U skladu s MSFI-jem 17 ugovori o osiguranju grupiraju se unutar portfelja u minimalno tri skupine:

- neprofitabilni ugovori (engl. *onerous contracts*), kod kojih se očekivani gubitak odmah priznaje u Računu dobiti i gubitka (RDG-u)
- ugovori bez značajnog rizika da postanu neprofitabilni kod početnog mjerenja
- ostali profitabilni ugovori (engl. *other contracts*).

Prema podacima domaćih osiguratelja, približno 93,4 % prihoda dolazi od ostalih profitabilnih ugovora, 2,8 % prihoda je od ugovora bez značajnog rizika da postanu neprofitabilni, a 3,8 % od neprofitabilnih ugovora.

Vrednovanje obveza iz ugovora o osiguranju

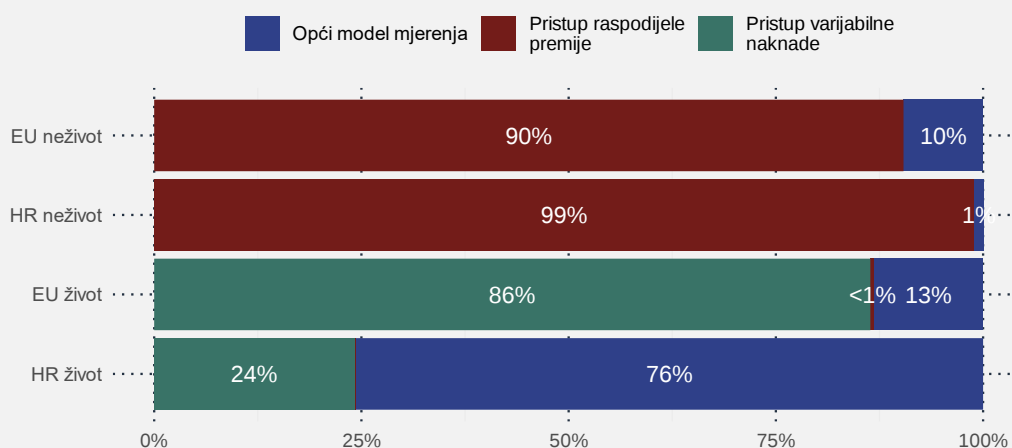
Fokus standarda MSFI 17 je na vrednovanju obveza iz ugovora o osiguranju, uzimajući u obzir dugoročnost osigurateljnog posla, kao i neizvjesnosti u vezi s trajanjem i iznosima, pri čemu se koriste sljedeći modeli mjerenja:

- opći model mjerenja (engl. *General Measurement Model* – GMM)
- pristup varijabilne naknade (engl. *Variable Fee Approach* – VFA)
- pristup raspodjele premije (engl. *Premium Allocation Approach* – PAA).

Većina portfelja neživotnih osiguranja (98,9 %) domaćih osiguratelja vrednuje se putem pristupa raspodjele premije (PAA), dok je većina portfelja životnih osiguranja (75,7 %) očekivano vrednovana općim putem mjerenja (GMM) (slika 3.5.).

Slika 3.5. Vrednovanje obveza iz ugovora o osiguranju

U % ukupnih obveza

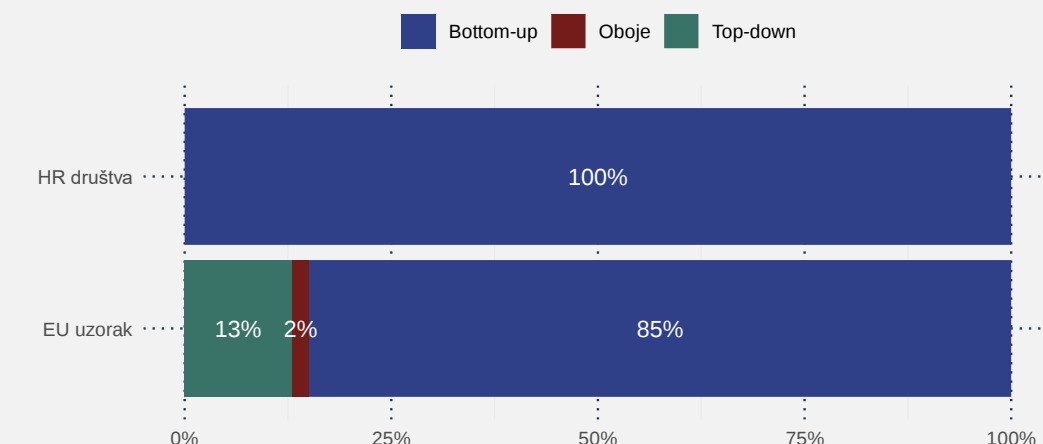
Izvor: Hanfa

Diskontiranje obveza iz ugovora o osiguranju

U okviru MSFI-ja 17 diskontiranje se primjenjuje na buduće novčane tokove kako bi se odrazila vremenska vrijednost novca i financijski rizici koji nisu uključeni u procijenjene novčane tokove. Ova prilagodba omogućuje da se obveze iz ugovora o osiguranju priznaju po sadašnjoj vrijednosti. Stopa diskontiranja treba biti u skladu s karakteristikama novčanih tokova obveza (npr. valuta, rok dospeljeća, likvidnost). Može se primijeniti pristup temeljen na tzv. *top-down* ili *bottom-up* metodi, ovisno o dostupnosti tržišnih podataka i karakteristikama obveza.

Slika 3.6. Pristup izvođenju stopa diskontiranja

U % društva za osiguranje

Izvor: Hanfa

Sva društva za osiguranje u Republici Hrvatskoj koriste *bottom-up* pristup (bezrizična kamatna stopa⁴⁶ + prilagodba za nelikvidnost) za određivanje diskontne krivulje za potrebe vrednovanja obveza iz ugovora o osiguranju

Prihodi iz ugovora o osiguranju

Proces priznavanja prihoda prema MSFI-ju 17 razlikuje se od prijašnjih računovodstvenih standarda, a cilj mu je pružiti veću transparentnost (eksplicitna prezentacija očekivanog profita/gubitka) i dosljednost.

Priznavanje prihoda odvija se tijekom vremena na temelju očekivanja, odnosno pretpostavki te je iznos razmjernan pruženoj usluzi u promatranom razdoblju. Premija osiguranja više nije mjera prihoda iz ugovora o osiguranju.

OCI opcija

MSFI 17 omogućuje osiguravateljima da odluče hoće li se utjecaj promjena u ekonomskim/financijskim pretpostavkama obračunati kroz RDC ili kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit (OCI). Ova se opcija može koristiti i samo na pojedinoj razini portfelja.

Osiguravajuća društva u Republici Hrvatskoj u pravilu koriste OCI opciju u slučaju primjene općenitog modela mjerenja (GMM) i pri korištenju metode raspodjele premije (PAA).

Nadzorne aktivnosti u suradnji s EIOPA-om i drugim nacionalnim nadzornim tijelima

Zaposlenici Hanfe su tijekom 2024. sudjelovali na kolegijima nadzornih tijela osam grupa (povezanih društava za osiguranje odnosno reosiguranje te osigurateljskih ili mješovitih financijskih holdinga) kojima pripadaju pojedina društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Sudjelovali su na deset redovnih sastanaka kolegija

⁴⁶ engl. *risk-free interest rate* (RFR)

nadzornih tijela grupa u organizaciji nadležnih nadzornih tijela država članica, s ciljem razmjene informacija i podataka o društvima za osiguranje koja pripadaju grupi, a obavljaju poslove osiguranja u drugim državama članicama. Osim toga, zaposlenici Hanfe prisustvovali su i na jednom zajedničkom kolegiju nadzornih tijela grupe povodom 20. godišnjice održavanja kolegija, gdje je naglasak bio na tri stupa grupnog nadzora: suradnji, razmjeni informacija te zajedničkim alatima poput zajednički koordiniranih analiza i nadzora.

Tijekom 2024. Hanfa je sudjelovala u testiranju otpornosti na stres koje EIOPA redovito provodi u svrhu procjene otpornosti europske industrije osiguranja na razvoj nepovoljnih financijskih i gospodarskih uvjeta. U testu otpornosti na stres sudjelovalo je 48 društava za osiguranje iz 20 država članica.

Hanfa je također sudjelovala u EIOPA-inoj vježbi u vezi s primjenom Mišljenja EIOPA-e o korištenju scenarija klimatskih promjena u ORSA-i za 2023. (engl. *Questionnaire on the monitoring exercise on the application of the EIOPA's Opinion*; dalje u tekstu: Mišljenje). Cilj vježbe bio je prikupiti informacije o tome kako društva primjenjuju Mišljenje. Društva za osiguranje pozvana su na ispunjavanje upitnika u vezi s provedenom analizom rizika klimatskih promjena i scenarija rizika od klimatskih promjena, uz dodatna pitanja iz područja bioraznolikosti i rizika povezanih s prirodom.

U 2024. Hanfa je sudjelovala u reviziji podataka i pregledu nacrtu tzv. blagog pregleda (engl. *light review*) EIOPA-ine Nat Cat nadzorne ploče⁴⁷, a prikazuje razinu osigurateljne zaštite i ranjivost europskih zemalja na rizike od prirodnih katastrofa (engl. *dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes*). EIOPA svake godine provodi tzv. „blagi“ pregled (engl. *light review*) koji obuhvaća jednostavna ažuriranja, a svakih pet godina provodi temeljiti pregled i ažuriranje ocjena. Najveću nedostatnost u osigurateljnoj zaštiti od rizika prirodnih katastrofa u Europi imaju Grčka, Italija, Rumunjska, a odmah iza njih i Hrvatska (u 2023. Hrvatska je bila na trećem mjestu).

Nat Cat nadzorna ploča

Nat Cat nadzorna ploča pruža prikaz povijesnih i trenutačnih nedostataka u zaštiti osiguranja od prirodnih katastrofa korištenjem pristupa modeliranja, stručne procjene i informacija o funkcioniranju osiguranja od prirodnih katastrofa u svakoj zemlji.

3.1.6. Nebankarsko financiranje

Leasing

Hanfa je tijekom 2024. provela dva postupka neposrednog nadzora leasing društava, koji su se odnosili na upravljanje kreditnim rizikom s naglaskom na proces odobravanja i sklapanja ugovora o leasingu. Tijekom nadzora provjeravala se adekvatnost politika i procedura odobravanja poslova leasinga te njihova primjena, kao i ostali postupci kojima društva upravljaju kreditnim rizikom. Navedeni nadzori okončani su rješenjima

⁴⁷ [EIOPA Dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes](#), koji je javno dostupan na internetskoj stranici EIOPA-e

u narednom razdoblju nakon što je Hanfa utvrdila da su nepravilnosti utvrđene zapisnicima otklonjene.

Hanfa je u prvoj polovici 2024. završila nadzorne aktivnosti nad svim aktivnim leasing društvima, koje su se odnosile na obračun ispravaka vrijednosti potraživanja po ugovorima o financijskom i operativnom leasingu te je donijela rješenje kojim je okončan i posljednji otvoreni postupak nadzora na ovu temu.

Tijekom 2024. Hanfa je donijela dva rješenja kojima se društvima naložilo otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti u pogledu primjene kamatnih stopa po ugovorima o financijskom leasingu sklopljenim s potrošačima. Nadzorom je provjerena usklađenost internih akata i ugovornih odredaba leasing društava s odredbama Zakona o potrošačkom kreditiranju⁴⁸, izračun rata leasinga, usklađivanja kamatnih stopa s promjenama referentne kamatne stope, primjena maksimalno dopuštene kamatne stope propisane Zakonom o potrošačkom kreditiranju i obavješćavanje primatelja leasinga o promjenama kamatnih stopa. S obzirom na to da je jedno rješenje po ovoj temi nadzora Hanfa donijela krajem 2023., u 2024. su rješenjima okončana ukupno tri postupka nadzora u pogledu primjene kamatne stope po ugovorima o financijskom leasingu sklopljenim s potrošačima. Predmetnim nadzorima utvrđene su nezakonitosti i nepravilnosti koje se odnose na neispravan obračun rata leasinga te postupanje protivno Zakonu o potrošačkom kreditiranju u pogledu premašivanja maksimalno dozvoljene kamatne stope.

Krajem 2024. Hanfa je započela nadzorne aktivnosti nad jednim leasing društvom u vezi s procesom odobravanja leasing plasmana, s posebnim naglaskom na financiranje rabljenih vozila. Daljnje aktivnosti u ovom postupku nadzora nastaviti će se u sljedećem razdoblju.

Hanfa je tijekom godine obavljala i postupke kontinuiranog posrednog nadzora, što je uključivalo provjeru financijskih, dodatnih i ostalih izvještaja koje su leasing društva obvezna redovito dostavljati Hanfi.

Factoring

Hanfa je tijekom 2024. provela neposredni nadzor nad jednim društvom u dijelu usklađenosti društva s odredbama Zakona o faktoringu⁴⁹ u pogledu obavljanja djelatnosti, upravljanja rizicima i financijskog izvještavanja te primjene Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma⁵⁰ (dalje u tekstu: ZSPNFT) i Zakona o mjerama ograničavanja⁵¹. Nadzorom su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti u dijelu obavljanja djelatnosti (koje se tiču poslova dobavljačkog faktoringa i poslova upravljanja potraživanjima), upravljanja rizikom koncentracije, vođenja poslovnih knjiga i izvještavanja Hanfe te sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma. Nadzorni postupak obustavljen je jer je Hanfa u drugom postupku donijela rješenje kojim se predmetnom društvu ukida odobrenje za obavljanje posla faktoringa.

⁴⁸ NN, br. [75/09](#), [112/12](#), [143/13](#), [147/13](#), [09/15](#), [78/15](#), [102/15](#), [52/16](#), [128/22](#), [156/23](#)

⁴⁹ NN, br. [94/14](#), [85/15](#), [41/16](#)

⁵⁰ NN, br. [108/17](#), [39/19](#), [151/22](#)

⁵¹ [NN, br. 133/23](#)

Krajem 2024. pokrenut je još jedan postupak nadzora s istim predmetom nadzora, koji će biti okončan u narednom razdoblju.

Hanfa je u 2024. nastavila s nadzornim aktivnostima u pogledu potencijalnog obavljanja poslova faktoringa bez odobrenja Hanfe te postupala po zaprimljenim predstavkama u vezi s takvim slučajevima.

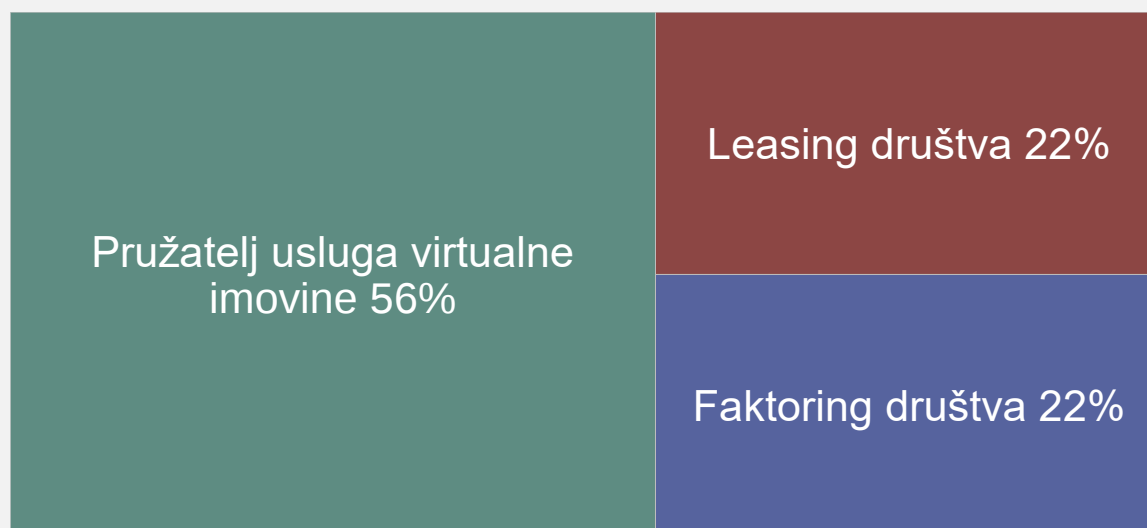
Isto tako, nastavljene su nadzorne aktivnosti provjere poslovanja digitalnih platformi na kojima se odvija kupoprodaja potraživanja te su redovito kontrolirani financijski, dodatni i ostali izvještaji koje su faktoring društva obvezna dostavljati Hanfi.

3.1.7. Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma

Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma jedan je od prioriteta financijskog nadzora u Republici Hrvatskoj, ali i globalni izazov. Posljedice ovih kaznenih djela ne ugrožavaju samo međunarodnu sigurnost, već izravno narušavaju financijsku stabilnost i povjerenje u financijski sustav. U Hrvatskoj je ovo područje uređeno ZSPNFT-om, čiju provedbu nadzire Hanfa kod subjekata iz svoje nadležnosti. Hanfa u svojem nadzornom radu primjenjuje pristup temeljen na riziku, koji omogućuje učinkovitije upravljanje nadzornim resursima, a istovremeno osigurava veću usmjerenost na subjekte i aktivnosti koje predstavljaju viši rizik od pranja novca i financiranja terorizma.

Slika 3.7. Neposredni nadzori u 2024. godini

U %

Izvor: Hanfa

Kako bi osigurala dosljednost i kvalitetu takvog pristupa, Hanfa je razvila vlastiti model procjene rizika, odnosno matricu rizika, koja se redovito ažurira u skladu s tržišnim i regulatornim promjenama. U skladu s tim, u 2024. provedeno je ukupno 90 nadzora u području SPNFT-a, od čega 81 posredni i devet neposrednih (slika 3.7.). Svi obavljeni neposredni nadzori ukazuju na to da su obveznici svjesni važnosti sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma. U svim provedenim neposrednim nadzorima i mjerama koje je Hanfa donijela išlo se u smjeru poboljšanja kako organizacijskih uvjeta u dijelu

SPNFT tako i načina provođenja dubinske analize, povezivanja transakcija, prijave sumnjivih transakcija itd. Svi nadzirani obveznici bez odlaganja su postupili po naloženim mjerama. Neposredni nadzori obuhvatili su različite vrste subjekata, uključujući društva za upravljanje fondovima, društva za osiguranje, investicijska društva, ali i sve važniji sektor pružatelja usluga virtualne imovine.

Značajan pomak u nadzoru nad ovim dijelom tržišta postignut je izmjenama ZSPNFT-a koje su stupile na snagu 1. siječnja 2023., a koje su uvele režim obvezne registracije pružatelja usluga virtualne imovine, u skladu s međunarodnim standardima koje postavlja Radna skupina za financijsko djelovanje (engl. *Financial Action Task Force*, FATF). Time je omogućena veća transparentnost, bolji nadzor, smanjenje pravne nesigurnosti te jačanje zaštite sudionika na tržištima virtualne imovine. U tu su svrhu donesena i dva podzakonska akta koja propisuju način vođenja registra i kriterije za procjenu dobrog ugleda fizičkih osoba u pružateljima usluga virtualne imovine. Na temelju ovih propisa Hanfa prikuplja podatke koji omogućuju kontinuirano praćenje tržišta i procjenu rizika. Do kraja 2024. Hanfa je zaprimila 23 zahtjeva za upis u registar pružatelja usluga virtualne imovine, od čega je registracija odobrena za 17 društava, dok je šest zahtjeva odbijeno. Time je potvrđena dosljednost u primjeni regulatornih uvjeta i važnost sadržajne provjere prijavljenih subjekata. U slučaju odbijanja, najčešći razlozi bili su neusklađenost sa zakonom, nepostojanje mehanizama za upravljanje rizicima te neadekvatne procedure sprječavanja pranja novca.

Kako bi dodatno zaštitila građane, Hanfa je tijekom godine objavila više upozorenja javnosti u kojima poziva na oprez prilikom poslovanja s neregistriranim društvima. Istaknuto je da društva koja nisu evidentirana u registru Hanfe pružaju usluge virtualne imovine bez odgovarajućeg odobrenja, što građane izlaže povećanom riziku od prijevara, gubitka sredstava i pravne nesigurnosti.

U svrhu jačanja razumijevanja regulatornih zahtjeva i obveza, Hanfa je provela niz edukacija koje su bile usmjerene na nadzirane subjekte iz različitih sektora. Poseban interes iskazan je za radionice koje su obrađivale teme financijskih sankcija, a značajan naglasak stavljen je na usklađenost s financijskim sankcijama koje proizlaze iz međunarodnih obveza Republike Hrvatske, osobito onih prema Europskoj uniji i Ujedinjenim narodima. Dio edukacija održan je samostalno, a dio u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom. S pomoću praktičnih primjera i strukturiranih predavanja sudionicima su pružene konkretne informacije o tome kako pravilno provoditi zakonske obveze u svakodnevnom poslovanju.

Poseban edukacijski modul bio je posvećen pružateljima usluga virtualne imovine. Tijekom održanih radionica dodatno su im pojašnjene sve obveze koje proizlaze iz ZSPNFT-a i Zakona o mjerama ograničavanja, ali i potencijalni rizici poslovanja koji proizlaze iz neusklađenosti sa zakonskim okvirom.

Na međunarodnoj razini Hanfa je i u 2024. nastavila aktivno sudjelovati u radu nadzornih kolegija i stručnih skupina na razini EU-a. Ova suradnja važan je dio izgradnje regulatorne otpornosti jer omogućuje razmjenu znanja i iskustava s kolegama iz drugih nadzornih tijela, usklađivanje praksi i zajednički rad na rješavanju izazova koji se sve češće javljaju u prekograničnom kontekstu.

3.2. Makrobonitetni nadzor

Tijekom 2024. Hanfa je nastavila kontinuirano pratiti, analizirati i identificirati sistemske rizike u sektoru financijskih usluga, s ciljem očuvanja stabilnosti financijskog sustava i zaštite tržišnih sudionika. Glavni kanali informiranja javnosti o rezultatima provedenih analiza, trendovima na financijskom tržištu te potencijalnim izazovima za financijsku sigurnost bile su publikacije Makroprudencijalni skener rizika i Financijska stabilnost. Osim standardnih procjena rizika, u publikacijama su izdvojeno analizirane i aktualne teme čime je Hanfa dodatno ojačala svoju ulogu u makrobonitetnom nadzoru i pravovremenom prepoznavanju sistemskih rizika.

Jedna od obrađenih tema u 2024. bila je važnost i dugoročni izazovi mirovinskih sustava⁵². Analiza je pokazala da su u brojnim zemljama EU-a prisutni različiti oblici mirovinskih sustava te ne postoji univerzalan model izgradnje tog bitnog elementa socijalne politike. Iako mirovinski fondovi predstavljaju važnu kariku ukupnog gospodarstva, financijskog sustava, ali i individualnih financijskih planova građana, stope dobrovoljne participacije i dalje su relativno skromne, uz izražene razlike po jurisdikcijama. U svrhu povećanja održivosti mirovinskih sustava te osiguravanja adekvatne razine mirovinskih primanja potrebno je podizati svijest o dugoročnim rizicima i nastaviti poboljšavati financijsku pismenost. Iako ne postoji savršeno dizajniran mirovinski sustav koji bi u potpunosti eliminirao sve postojeće izazove, povećanje značaja i otpornosti 2. i 3. stupa može pomoći adresirati dio ranjivosti, pri čemu treba osigurati da su planovi individualne kapitalizirane štednje dovoljno fleksibilni i u investicijskom i u korisničkom kontekstu.

U navedenim publikacijama analizirano je i poslovanje fondova s dospijanjem,⁵³ koji su na domaćem tržištu prisutni od 2022., a koji su u međuvremenu postali sve zastupljenija kategorija UCITS fondova na domaćem tržištu. Riječ je o relativno konzervativnim fondovima koji dominantno ulažu u obveznice te čine konkurenciju klasičnim obvezničkim fondovima, koje investitori na domaćem tržištu tradicionalno preferiraju. Analiza je pokazala da iako se na prvi pogled čine niskorizičnima s obzirom na konzervativnu strukturu ulaganja i razmjerno visoke izlazne naknade, oni ipak nose određene rizike, poput kreditnog rizika i rizika likvidnosti, koji se u slučaju iznenadnih povlačenja ulagatelja i pada vrijednosti ulaganja mogu prelići na ostatak tržišta.

Kao i prethodnih godina, Hanfa je i u 2024. analizirala rizike povezane s potencijalnim prekomjernim korištenjem financijske poluge alternativnih investicijskih fondova u skladu s člankom 25. Direktive 2011/61/EU⁵⁴ i Smjernicama o članku 25. Direktive 2011/61/EU. Analiza podataka za kraj 2023. pokazala je da nijedan fond nije prekomjerno koristio financijsku polugu te na taj način utjecao na povećanje sistemskih rizika, rizika

⁵² Vidjeti Okvir 1. Jačanje mirovinskih sustava za buduće generacije: put ka dugoročnoj otpornosti u Makroprudencijalnom skeneru rizika br. 10, koji je dostupan na [poveznici](#).

⁵³ Vidjeti Okvir 1. Investicijski fondovi s dospijanjem – sigurni prinosi ili tihi rizik? U Makroprudencijalnom skeneru rizika br. 11, koji je dostupan na [poveznici](#).

⁵⁴ [Direktiva 2011/61/EU](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010, SL L 174/1

poremećaja na tržištu ili rizika za dugoročni gospodarski rast. Stoga nisu uvedena ograničenja u pogledu financijske poluge, a o rezultatima analize izviještena je i ESMA.

U 2024. provedena je i redovna godišnja procjena sistemski važnih institucija u sektoru financijskih usluga, a rezultati su interno priopćeni na Odboru za rizike. Hanfini predstavnici nastavili su surađivati s domaćim i europskim nositeljima makrobonitetne politike sudjelovanjem u Vijeću za financijsku stabilnost i radnim skupinama Europskog odbora za sistemske rizike (ESRB). Suradnja s ostalim nositeljima makrobonitetne politike od iznimne je važnosti jer omogućuje usklađenost regulatornih pristupa, pravovremenu razmjenu informacija i koordinirano djelovanje u slučaju financijskih šokova ili kriznih situacija. Takva suradnja jača otpornost financijskog sustava na nacionalnoj razini, ali i doprinosi stabilnosti europskog financijskog prostora jer su financijska tržišta sve više međusobno povezana.

NORMATIVNE AKTIVNOSTI

4. NORMATIVNE AKTIVNOSTI

S obzirom na intenzivne regulatorne aktivnosti na razini EU-a Hanfa je u 2024. aktivno sudjelovala u više radnih skupina za izradu zakonodavnih prijedloga iz područja tržišta kapitala, investicijskih fondova, revizije, kreditnih institucija, kao i zakona o provedbi različitih uredaba kojima se uređuju pitanja nadležnosti, nadzornih mjera, prekršaja i dr., poput zakona o provedbi uredaba MiCA⁵⁵ i DORA⁵⁶.

S tim je u vezi Upravno vijeće Hanfe u 2024. donijelo i 52 pravilnika⁵⁷, pet smjernica, jednu odluku te četiri službena stajališta s ciljem dodatnog pojašnjavanja zakonskih odredaba i postizanja boljeg razumijevanja u pogledu primjene relevantnih propisa.

4.1. Tržište kapitala i investicijske usluge

4.1.1. Zakonodavne aktivnosti

Krajem srpnja 2024. stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala⁵⁸. Novosti u odnosu na do tada važeći zakon prvenstveno se odnose na daljnje usklađivanje hrvatskog regulatornog okvira za tržište kapitala s odredbama Uredbe CSDR⁵⁹ i Uredbe DORA. Dodatno su izvršene izmjene Direktive o transparentnosti⁶⁰ (koja je izmijenjena Direktivom CSRD⁶¹) kako bi se osiguralo da su poduzeća čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu u EU-u, uključujući izdavatelje iz trećih zemalja, obuhvaćena istim zahtjevima za izvješćivanje o održivosti te su sada prenesene u Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala. U njega su unesena i potrebna upućivanja na sve zahtjeve za izvješćivanje o održivosti u godišnjem financijskom izvještaju. Transparentnost se unaprjeđuje uvođenjem obveze izrade i objave izvješća o održivosti za izdavatelje. Zakonom je

⁵⁵ [Uredba \(EU\) 2023/1114](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2023. o tržištima kriptoomovine i izmjeni uredaba (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 1095/2010 te direktiva 2013/36/EU i (EU) 2019/1937, SL L 150

⁵⁶ [Uredba \(EU\) 2022/2554](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i izmjeni uredbi [\(EZ\) br. 1060/2009](#), [\(EU\) br. 648/2012](#), [\(EU\) br. 600/2014](#), [\(EU\) br. 909/2014](#) i [\(EU\) 2016/1011](#), SL L 333

⁵⁷ Popis pravilnika koje je Hanfa donijela u 2024. nalazi se u Dodacima.

⁵⁸ [NN, br. 85/24](#)

⁵⁹ [Uredba \(EU\) 2023/2845](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2023. o izmjeni [Uredbe \(EU\) br. 909/2014](#) u pogledu discipline namire, prekograničnog pružanja usluga, suradnje u području nadzora, pružanja pomoćnih usluga bankovnog tipa i zahtjeva za središnje depozitorije vrijednosnih papira iz trećih zemalja te o izmjeni [Uredbe \(EU\) br. 236/2012](#), SL L 2023/2845

⁶⁰ [Direktiva 2004/109/EZ](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u vezi s informacijama o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu i o izmjeni [Direktive 2001/34/EZ](#), SL L 390

⁶¹ [Direktiva \(EU\) 2022/2464](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti, SL L 322

osigurana i primjena Uredbe DORA na investicijska društva i tržišnog operatera, i to od 17. siječnja 2025. godine. Propisuju se stroža pravila o IKT riziku za investicijska društva i mjesta trgovanja koja se bave algoritamskim trgovanjem, dok se manje detaljni zahtjevi primjenjuju na usluge dostave podataka i trgovinske repozitorije. Radi primjene Uredbe CSDR uvodi se odobravanje stjecanja kvalificiranog udjela u središnjem depozitoriju, umjesto samo za kontrolni udio, kako je prethodno bio slučaj.

U svrhu primjene Uredbe CSDR u prosincu 2024. u Narodnim novinama objavljen je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o provedbi Uredbe (EU) br. 909/2014⁶². Tim Zakonom nastoje se smanjiti troškovi usklađivanja i regulatorna opterećenja za središnje depozitorije, kao i olakšati njihovo prekogranično poslovanje kroz unaprjeđenje prekograničnog nadzora. Njime se također prenosi i nova definicija imenovanog središnjeg depozitorija⁶³, definiraju se dodatne nadležnosti Hanfe i HNB-a te se mijenjaju prekršajne odredbe uslijed izmjena normativnog dijela Uredbe (EU) br. 909/2014⁶⁴.

Digitalna operativna otpornost u financijskom sektoru

Financijski sektor sve se više oslanja na digitalne tehnologije, informacijske sustave i pružatelje IT usluga. S obzirom na sve učestalije i sofisticiranije kibernetičke prijetnje bilo je nužno uspostaviti jedinstven regulatorni okvir koji će osigurati visoku razinu digitalne operativne otpornosti svih financijskih subjekata u EU-u⁶⁵. Upravo s tim ciljem donesena je Uredba DORA.

U Republici Hrvatskoj primjena Uredbe DORA osigurava se Zakonom o provedbi Uredbe (EU) 2022/2554 o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor⁶⁶ (dalje u tekstu: Zakon o provedbi Uredbe DORA), koji je usvojen s ciljem osiguravanja njezine učinkovite primjene i definiranja nadležnosti nacionalnih nadzornih tijela.

Što je Uredba DORA i na koga se odnosi?

Uredba DORA prvi put uspostavlja jedinstvena pravila na razini EU-a za sve sudionike financijskog tržišta, a odnosi se na kreditne institucije, osiguratelje, investicijska društva, društva za upravljanje fondovima, tržišne infrastrukture, pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom te niz drugih financijskih i pomoćnih subjekata. Zakonom o provedbi Uredbe DORA proširena je primjena

⁶² Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o provedbi [Uredbe \(EU\) br. 909/2014](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva [98/26/EZ](#) i [2014/65/EU](#) te [Uredbe \(EU\) br. 236/2012](#) (NN, br. 152/24)

⁶³ Radi se o središnjem depozitoriju koji nakon tih izmjena može drugom središnjem depozitoriju pružati pomoćne usluge bankovnog tipa, što do sada nije bilo moguće.

⁶⁴ [Uredba \(EU\) br. 909/2014](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva [98/26/EZ](#) i [2014/65/EU](#) te [Uredbe \(EU\) br. 236/2012](#), SL L 257

⁶⁵ [Uredba \(EU\) 2022/2554](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i izmjeni uredbi [\(EZ\) br. 1060/2009](#), [\(EU\) br. 648/2012](#), [\(EU\) br. 600/2014](#), [\(EU\) br. 909/2014](#) i [\(EU\) br. 2016/1011](#) (SL L 333, 27.12.2022)

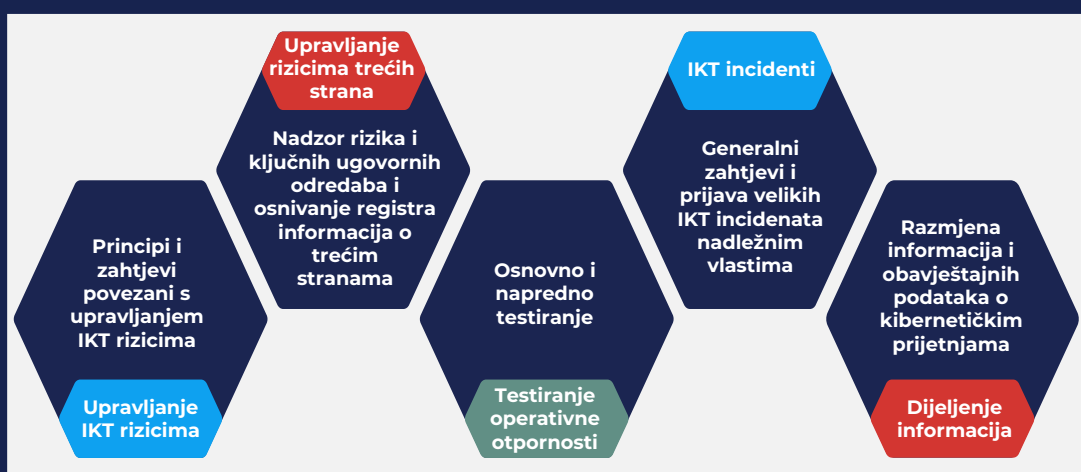
⁶⁶ [NN br. 136/24](#)

Uredbe na mirovinska društva koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima zbog značaja obveznih mirovinskih fondova za financijski sustav Republike Hrvatske.

Ciljevi Uredbe DORA i ključna područja primjene

Cilj je Uredbe DORA osigurati da svi financijski subjekti u EU-u, bez obzira na veličinu, vrstu poslovanja ili tehničku razvijenost, budu sposobni pravodobno otkriti, spriječiti, obuzdati i učinkovito se oporaviti od incidenata povezanih s informacijskim i komunikacijskim tehnologijama (dalje u tekstu: IKT). Takvi incidenti, kao što su kibernetički napadi, prekidi u radu informacijskih sustava ili zlorporabe podataka, mogu imati ozbiljne posljedice ne samo za pojedinačne institucije nego i za ukupnu stabilnost financijskog sustava.

Slika 4.1. Područja regulacije Uredbe DORA

Izvor: Hanfa

Kako bi se taj cilj ostvario, Uredba DORA propisuje niz obvezujućih zahtjeva grupiranih u četiri temeljna područja:

1. Upravljanje IKT rizicima

Financijski subjekti moraju uspostaviti sustavan i sveobuhvatan okvir za upravljanje IKT rizicima, što znači da upravljanje informacijskim tehnologijama više nije tehničko pitanje, već sastavni dio strateškog upravljanja i korporativnog upravljanja rizicima.

To uključuje, između ostalog, procjenu i klasifikaciju informacijske imovine, redovito identificiranje ranjivosti i prijetnji (npr. sigurnosne rupe, zastarjeli sustavi), uspostavu procedura za prevenciju, detekciju i odgovor na incidente, planove kontinuiteta poslovanja i oporavka u slučaju IKT prekida te uključivanje upravljačkih tijela (npr. uprave) u donošenje IKT odluka.

Navedeno podrazumijeva reorganizaciju internih procedura i značajnije ulaganje u upravljačke kapacitete unutar IKT sektora.

2. Testiranje digitalne otpornosti

Uredba DORA uvodi obvezu redovitog tehničkog i operativnog testiranja informacijske infrastrukture, čiji je cilj otkriti slabe točke sustava prije nego što dođe do stvarnog napada ili kvara.

Testiranja uključuju interne procjene sigurnosnih kontrola, skeniranja ranjivosti, simulacije napada (npr. *phishing* kampanje, pokušaji proboja), a kod većih i ključnih subjekata penetracijsko testiranje vođeno prijetnjama (engl. *Threat-Led Penetration Testing*, TLPT), koje oponaša stvarne metode sofisticiranih kibernetičkih napada.

Takva testiranja omogućuju subjektima nadzora da ne reagiraju tek kada dođe do incidenta, već da proaktivno unaprijede svoje sigurnosne mehanizme.

3. Izvještavanje o IKT incidentima

Uredba DORA uspostavlja jedinstven okvir za klasifikaciju, prijavljivanje i analiziranje IKT incidenata. Subjekti moraju razviti mehanizme za brzo otkrivanje incidenata, voditi evidencije o svim značajnim IKT problemima, prijaviti značajne incidente nadležnim tijelima u roku od 24 sata od detekcije te dostavljati dopunska izvješća s analizom uzroka i planom oporavka.

Taj zahtjev povećava transparentnost i pravodobnu reakciju nadzornih tijela, ali i potiče same subjekte na bolju pripremljenost i brže djelovanje. Na razini EU-a prikupljeni podaci pomoći će u stvaranju šire slike o razmjerima i učestalosti digitalnih prijetnji.

4. Upravljanje rizicima kod trećih strana pružatelja IKT usluga

Budući da velik broj financijskih subjekata koristi vanjske dobavljače za IKT usluge, uključujući *cloud* usluge, razvoj aplikacija, sigurnosna rješenja i održavanje infrastrukture, Uredba DORA snažno naglašava važnost upravljanja tim odnosima.

U bitnome, propisano je da ugovori s trećim stranama moraju sadržavati jasne sigurnosne i operativne zahtjeve te da subjekti zadržavaju pravo nadzora nad vanjskim pružateljima i da moraju provoditi procjene rizika povezane s eksteralizacijom IKT funkcija.

Posebno je propisan i zajednički europski nadzor nad tzv. ključnim pružateljima IKT usluga (npr. veliki *cloud* servisi poput AWS-a, Azurea ili Google Clouda).

Tim se pristupom želi izbjeći situacija u kojoj problemi kod jednog pružatelja izazivaju sistemske poremećaje na razini više financijskih institucija istovremeno.

Ova četiri područja DORA-e tvore zajednički sigurnosni minimum koji svaki financijski subjekt u EU-u mora dostići neovisno o veličini, tehnološkoj zrelosti ili resursima.

Ujednačavanjem prakse i obveza Uredba DORA stvara temelje za otporniji, povezaniji i sigurniji europski financijski sektor, sposoban suočiti se sa sve kompleksnijim izazovima digitalnog doba.

Zakon o provedbi Uredbe DORA

Zakonom o provedbi Uredbe DORA definirana su nadležna tijela za provedbu i nadzor, sankcije za nepridržavanje obveza iz Uredbe te mehanizmi suradnje među nadzornim tijelima.

Hanfa je zajedno s HNB-om jedno od nadležnih nacionalnih tijela za provedbu Uredbe DORA. U okviru svoje nadležnosti Hanfa nadzire usklađenost subjekata nadzora s obvezama iz Uredbe, procjenjuje sustave upravljanja IKT rizicima, zaprima i analizira izvješća o IKT incidentima te po potrebi poduzima nadzorne i korektivne mjere, uključujući izricanje prekršajnih sankcija.

Hanfa ujedno ima aktivnu ulogu u usklađivanju domaćih nadzornih praksi s europskim regulatornim smjernicama koje razvijaju ESMA, EIOPA, EBA i druge institucije unutar Europskog sustava financijskog nadzora.

Utjecaj na subjekte nadzora Hanfe

Za subjekte koje nadzire Hanfa Uredba DORA donosi novi sloj obveza, ali istodobno i priliku za povećanje otpornosti, povjerenja ulagatelja i konkurentnosti. Ključne promjene za te subjekte uključuju:

- formalizaciju i standardizaciju upravljanja IKT-om, uključujući politike, planove kontinuiteta poslovanja i procjene rizika
- obvezu pravovremenog prijavljivanja značajnih IKT incidenata, uz definirane rokove i sadržaj izvješća
- provođenje redovitog testiranja digitalne otpornosti, uključujući i penetracijsko testiranje vođeno prijetnjama za veće ili ključne subjekte
- detaljnije upravljanje odnosima s vanjskim pružateljima IKT usluga, uz ugovorne obveze, praćenje i mogućnost nadzora nad njihovim uslugama.

Iako implementacija Uredbe DORA zahtijeva organizacijske i tehničke prilagodbe, posebno za manje subjekte, Hanfa je u 2024. aktivno djelovala putem edukacija i komunikacije sa subjektima kako bi olakšala taj proces.

Uredba DORA predstavlja značajan iskorak u izgradnji otpornijeg financijskog sustava na razini EU-a. Za Hanfu njezina provedba znači jačanje regulatorne uloge u digitalnom području i nadogradnju nadzornih procesa. Za subjekte nadzora Uredba DORA predstavlja obvezu, ali i priliku da unaprijede svoje IKT kapacitete, zaštite se od kibernetičkih rizika i dugoročno ojačaju svoje poslovanje.

Hanfa će i u narednom razdoblju sustavno raditi na edukaciji tržišta, pružanju podrške subjektima nadzora te osiguravanju ujednačene i proporcionalne primjene Uredbe DORA u nebankarskom financijskom sektoru.

4.1.2. Podzakonski propisi

U svibnju 2024. Hanfa je donijela Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o stečaju i sanaciji središnjeg depozitorija⁶⁷. Najvažnije izmjene odnose se na privremene zabrane uplata i isplata s računa institucije nakon donošenja odluke o podnošenju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka nad pojedinom institucijom, a s ciljem usklađivanja s izmjenama u platnom sustavu kojim upravlja središnja banka, odnosno s pravilima rada sustava TARGET-HR.

U rujnu 2024. Hanfa je objavila službeno stajalište⁶⁸ o situaciji u kojoj izdavatelj istovremeno usvoji i provodi dva programa otkupa vlastitih dionica, a za čije bi izvršenje bila zadužena različito regulirana investicijska društva. Hanfa u predmetnom službenom stajalištu zauzima stav da takav pristup nije sporan ako izdavatelj vrijednosnih papira poštuje sve obveze propisane odredbama Uredbe MAR⁶⁹ i pravila poslovnog ponašanja propisana ZTK-om od strane tih investicijskih društava.

4.2. Investicijski fondovi

4.2.1. Zakonodavne aktivnosti

Dana 24. prosinca 2024. u Narodnim novinama objavljeni su:

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o alternativnim investicijskim fondovima⁷⁰ i
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom⁷¹.

Najznačajnije izmjene i dopune Zakona o alternativnim investicijskim fondovima odnose se na:

- **izmjene povezane s upravljanjem IKT rizicima**, kojima se propisuje primjena zahtjeva Uredbe DORA na veliki UAIF u dijelu organizacijskih zahtjeva i upravljanja IKT rizicima. Mjere i postupke koje su mali i srednji UAIF-ovi dužni uspostaviti u pogledu mrežnih i informacijskih sustava kojima upravljaju u svrhu postizanja digitalne operativne otpornosti Hanfa će propisati podzakonskim aktom.
- **izmjene nacionalnog režima za distribuciju AIF-ova iz trećih država**, kojima se UAIF-ovima iz Republike Hrvatske i drugih država članica omogućuje da profesionalnim ulagateljima u Republici Hrvatskoj distribuiraju udjele AIF-ova iz trećih država kojima upravljaju, uz ispunjavanje zakonom propisanih uvjeta.

⁶⁷ **NN, br. 65/24**

⁶⁸ **KLASA: 008-02/21-03/01**, URBROJ: 326-01-70-72-24-14 od 23. rujna 2024.

⁶⁹ To uključuje prije svega uspostavu aranžmana, mjera i protokola kojima se dokazuje legitimnost ponašanja u smislu članka 9. stavka 1. Uredbe MAR, a zatim i odredbe članka 11. Uredbe MAR koje se odnose na istraživanje tržišta.

⁷⁰ **NN, br. 152/24**

⁷¹ **NN, br. 152/24**

- **izmjene nacionalnog režima za obavljanje poslova UAIF-a iz treće države u Republici Hrvatskoj**, kojima se propisuju uvjeti za osnivanje podružnice te dokumentacija i informacije koje je potrebno dostaviti Hanfi uz zahtjev za odobrenje za rad podružnice, razlozi za odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad podružnice, kao i razlozi za ukidanje odobrenja za rad podružnice UAIF-a iz treće države te se propisuju uvjeti koje mora ispunjavati osoba koja će biti odgovorna za upravljanje podružnicom UAIF-a iz treće države.
- **poslovanje depozitara AIF-ova**: u cilju postizanja adekvatne razine zaštite ulagatelja AIF-ova koji se nude malim ulagateljima propisuju se odredbe kojima se uređuje izdavanje odobrenja za rad investicijskom društvu za obavljanje poslova depozitara, podnošenje zahtjeva za takvo odobrenje, sadržaj zahtjeva te postupanje po tom zahtjevu.

Najznačajnije izmjene i dopune Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom odnose se na:

- **izmjene povezane s upravljanjem IKT rizicima**, kojima se propisuje primjena zahtjeva Uredbe DORA na društva za upravljanje u dijelu mrežnih i informacijskih sustava kojima upravljaju u svrhu postizanja digitalne operativne otpornosti.
- **poslovanje depozitara UCITS fondova**: investicijskim društvima koja su osnovana u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici, a imaju podružnicu u Republici Hrvatskoj, Zakonom se omogućuje i obavljanje poslova depozitara UCITS fonda. Kako bi se osigurala zaštita ulagatelja UCITS fondova, koji su najvećim dijelom mali ulagatelji, propisane su nove odredbe kojima se uređuje izdavanje odobrenja za rad investicijskom društvu za obavljanje poslova depozitara, podnošenje zahtjeva za takvo odobrenje, sadržaj zahtjeva te postupanje po tom zahtjevu, kao i ovlast Hanfe da te odredbe dodatno razradi podzakonskim aktom. Uvodi se propisivanje posebnih nadzornih mjera koje Hanfa može izreći depozitaru, a koje su potrebne radi popunjavanja pravne praznine u dijelu posebnih nadzornih mjera koje se mogu izreći depozitaru, radi osiguravanja učinkovitog ostvarenja svrhe nadzora nad depozitarom i adekvatne razine zaštite ulagatelja.

4.2.2. Podzakonski propisi

Na sjednici Upravnog vijeća održanoj 23. srpnja 2024. usvojeni su pravilnici o utvrđivanju neto vrijednosti imovine AIF-a i UCITS fonda i cijene udjela AIF-a i u UCITS fondu.⁷² S obzirom na velik broj izmjena i dopuna predmetnih pravilnika sve su izmjene i dopune u svrhu optimizacije objedinjene u jedan pravilnik za UCITS fondove i jedan za AIF-ove. Dodatno je izvršeno usklađenje s posljednjim izmjenama pravilnika o vrednovanju mirovinskih fondova u dijelu koji se odnosi na izračun NAV-a vikendom (ukinuta obveza izračuna NAV-a za subote i nedjelje, osim u slučaju kada padaju na zadnji dan u mjesecu) te usklađenje u dijelu koji se odnosi na primjenu referentnog

⁷² Pravilnik o utvrđivanju neto vrijednosti imovine AIF-a i cijene udjela AIF-a ([NN, br. 89/24](#)) i Pravilnik o utvrđivanju neto vrijednosti imovine UCITS fonda i cijene udjela u UCITS fondu ([NN, br. 89/24](#))

tečaja Europske središnje banke umjesto srednjeg tečaja HNB-a s obzirom na to da su postojale određene razlike u odnosu na mirovinske fondove.

4.3. Mirovinski sustav

4.3.1. Zakonodavne aktivnosti

Direktivom (EU) 2022/2556⁷³ donosi se niz izmjena potrebnih radi pravne jasnoće i dosljednosti u vezi sa zahtjevima u pogledu digitalne operativne otpornosti. Odredbom njezina članka 8. izmijenjen je članak 21. stavak 5. Direktive IORP II⁷⁴, kojim je propisana obveza država članica u pogledu primjene Uredbe DORA u institucijama za strukovno mirovinsko osiguranje pri uspostavljanju mrežnih i informacijskih sustava. Izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima⁷⁵ i Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima⁷⁶ implementirana je Direktiva 2022/2556 s obzirom na važnost upravljanja IKT rizicima u poslovanju mirovinskih osiguravajućih društava te se obveza primjene Uredbe DORA proširila na njihovo cjelokupno poslovanje.

4.3.2. Podzakonski propisi

Slijedom izmjena i dopuna mirovinskih zakona donesenih u 2023.⁷⁷ Hanfa je u 2024. godini izradila nacрте, provela javnu raspravu te usvojila 45 pravilnika, četiri smjernice i jednu odluku.

U području dobrovoljnih i obveznih mirovinskih fondova Hanfa je donijela pravilnike o izdavanju odobrenja za rad te stjecanju kvalificiranog udjela mirovinskog društva za upravljanje dobrovoljnim odnosno obveznim mirovinskim fondovima⁷⁸. Navedenim pravilnicima precizira se njihov opseg primjene na način da se, osim zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad mirovinskog društva, uređuje i sadržaj poslovnog plana mirovinskog društva te dodatna dokumentacija i informacije koje se moraju priložiti uz zahtjev za proširenje odobrenja za rad mirovinskog društva. Njima se također precizira i dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za povećanje kvalificiranog udjela u mirovinskom društvu.

Hanfa je donijela i pravilnike kojima se mijenjaju pravilnici o uvjetima za članstvo u upravi i nadzornom odboru mirovinskog društva za upravljanje obveznim odnosno

⁷³ [Direktiva \(EU\) 2022/2556](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni direktiva [2009/65/EZ](#), [2009/138/EZ](#), [2011/61/EU](#), [2013/36/EU](#), [2014/59/EU](#), [2014/65/EU](#), [\(EU\) 2015/2366](#) i [\(EU\) 2016/2341](#) u pogledu digitalne operativne otpornosti za financijski sektor, SL L 333

⁷⁴ [Direktiva \(EU\) 2016/2341](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o djelatnostima i nadzoru institucija za strukovno mirovinsko osiguranje, SL L 354

⁷⁵ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima ([NN, br. 52/25](#))

⁷⁶ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima ([NN, br. 52/25](#))

⁷⁷ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima ([NN, br. 156/23](#)),

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima ([NN, br. 156/23](#)) i

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima ([NN, br. 156/23](#))

⁷⁸ Pravilnik o izdavanju odobrenja za rad te stjecanju kvalificiranog udjela mirovinskog društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima ([NN, br. 51/24](#)) i Pravilnik o izdavanju odobrenja za rad i stjecanju kvalificiranog udjela mirovinskog društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima ([NN, br. 51/24](#))

dobrovoljnim mirovinskim fondovima.⁷⁹ Izmjenama tih pravilnika prošireno je područje njihove primjene tako što je propisano da se njima uređuju i opravdani razlozi zbog kojih Hanfa može izdati odobrenje za mandat kraći od zahtijevanog. Također, detaljnije su se uredile i stručne kvalifikacije potrebne za obavljanje funkcije člana uprave mirovinskog društva.

Pravilnicima o izmjenama i dopunama pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i cijene udjela dobrovoljnog mirovinskog fonda odnosno vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda⁸⁰ ukida se obveza računanja vrijednosti neto imovine i obračunske jedinice mirovinskog fonda za subote i nedjelje⁸¹ te se uređuje preračunavanje imovine koja je stečena u stranoj valuti i naknadno mjerenje imovine i obveza mirovinskog fonda denominiranih u stranoj valuti u eursku protuvrijednost. Osim toga, dopunama pravilnika uvode se odredbe povezane s ulaganjem mirovinskog fonda u nekretnine.

Izmjene i dopune Pravilnika o promidžbi i ostalim informacijama za članove dobrovoljnih mirovinskih fondova⁸² odnose se na način dostave promidžbenog sadržaja Hanfi te na preciziranje sadržaja tromjesečnog izvještaja o strukturi ulaganja fonda. Izmjene pravilnika koji se tiče promidžbe i ostalih informacija za članove obveznih mirovinskih fondova⁸³ odnose se na dodatno uređenje podataka i informacija koje mora sadržavati mrežna stranica mirovinskog društva, posebice u dijelu koji se odnosi na strukturu ulaganja mirovinskog fonda i naznake postotnog udjela prenosivih vrijednosnih papira u neto imovini mirovinskog fonda.

Pravilnici koji se odnose na kapital i tehničke pričuve mirovinskih društava⁸⁴ sada imaju nove nazive: „Pravilnik o regulatornom kapitalu i tehničkim pričuvama mirovinskog društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom“ i „Pravilnik o regulatornom kapitalu mirovinskih društava koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima“.

Hanfa je u 2024. donijela nove pravilnike o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja za mirovinske fondove⁸⁵ kao i za mirovinska osiguravajuća

⁷⁹ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za članstvo u upravi i nadzornom odboru mirovinskog društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima ([NN, br. 51/24](#)) i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za članstvo u upravi i nadzornom odboru mirovinskog društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima ([NN, br. 51/24](#))

⁸⁰ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda ([NN, br. 51/24](#)) i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i cijene udjela dobrovoljnog mirovinskog fonda ([NN, br. 51/24](#))

⁸¹ Iznimno, vrijednost neto imovine i cijene udjela fonda odnosno obračunske jedinice mirovinskog fonda uvijek se izračunava za zadnji dan u mjesecu idućeg radnog dana.

⁸² Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o promidžbi i ostalim informacijama za članove dobrovoljnih mirovinskih fondova ([NN, br. 70/24](#))

⁸³ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o promidžbi, informativnom prospektu i ostalim informacijama za članove obveznih mirovinskih fondova ([NN, br. 52/24](#))

⁸⁴ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kapitalu mirovinskih društava koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima ([NN, br. 52/24](#)) i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kapitalu i tehničkim pričuvama mirovinskog društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom ([NN, br. 52/24](#))

⁸⁵ Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja obveznog mirovinskog fonda ([NN, br. 152/24](#)) i Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja dobrovoljnog mirovinskog fonda ([NN, br. 152/24](#))

društva⁸⁶, u skladu s liberalizacijom dozvoljenih ulaganja i ograničenja ulaganja obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova te dozvoljenih ulaganja i ograničenja ulaganja imovine za pokriće tehničkih pričuva mirovinskog osiguravajućeg društva.

Pravilnikom o organizacijskim zahtjevima za mirovinsko društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima⁸⁷ raspisuju se dodatni zahtjevi društvu za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima kako bi se osiguralo pravilno i učinkovito poslovanje te umanjio rizik poslovanja s obzirom na kibernetičke rizike i način upravljanja njima, rizike temeljne imovine i odabrane metode za procjenu rizika povezanih s transakcijama s izvedenim financijskim instrumentima za svaki mirovinski fond kojim mirovinsko društvo upravlja.

Izmjenama i dopunama Pravilnika o organizacijskim zahtjevima za mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima⁸⁸ proširuju se postojeći zahtjevi i uključuju dodatna pravila s obzirom na upravljanje kibernetičkim rizicima, identifikaciju druge ugovorne strane te limite iz Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima koje mirovinsko društvo može primijeniti prema središnjoj drugoj ugovornoj strani, kao i kriterije prema kojima se može smatrati da se za imovinu za pokriće tehničkih pričuva dobrovoljnog mirovinskog osiguranja postiže jednakovrijedna razina zaštite kao kod individualne segregacije u smislu Zakona. Također se uređuje i sadržaj i dostava revizije o pridržavanju pravila o upravljanju rizicima i stanju informacijskog sustava i adekvatnosti upravljanja informacijskim sustavom, kao i razlozi zbog kojih Hanfa može odbiti ocjenu revizorskog društva.

Pravilnicima o izvještavanju o održivosti za mirovinska društva i obvezne mirovinske fondove⁸⁹ te za mirovinska osiguravajuća društva i mirovinske programe obveznog mirovinskog osiguranja⁹⁰ uređeni su:

- sadržaj i prikaz informacija o načelu „ne nanosi bitnu štetu”
- sadržaj, metodologija i prikaz informacija o pokazateljima održivosti i štetnim učincima odluka o ulaganjima na održivost
- sadržaj i prikaz informacija o promicanju okolišnih ili socijalnih obilježja i ciljeva održivih ulaganja
- sadržaj i prikaz informacija o promicanju okolišnih ili socijalnih karakteristika odnosno cilju održivog ulaganja u godišnjim financijskim izvještajima.

Osim toga, Hanfa je donijela još pet pravilnika:

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za ostvarivanje prava na mirovinu temeljem dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, registru članova te obustavi uplata i isplata iz dobrovoljnog mirovinskog fonda⁹¹

⁸⁶ Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i ograničenjima ulaganja imovine za pokriće tehničkih pričuva mirovinskog osiguravajućeg društva ([NN, br. 152/24](#))

⁸⁷ [NN, br. 152/24](#)

⁸⁸ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizacijskim zahtjevima za mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima ([NN, br. 70/24](#))

⁸⁹ Pravilnik o izvještavanju o održivosti za mirovinska društva i obvezne mirovinske fondove ([NN, br. 141/24](#))

⁹⁰ Pravilnik o izvještavanju o održivosti za mirovinska osiguravajuća društva i mirovinske programe obveznog mirovinskog osiguranja ([NN, br. 141/24](#))

⁹¹ [NN, br. 52/24](#)

- Pravilnik o troškovima koji se mogu plaćati iz imovine dobrovoljnog mirovinskog fonda te načinu i sadržaju izračuna pokazatelja ukupnih troškova dobrovoljnog mirovinskog fonda⁹²
- Pravilnik o minimalnom sadržaju obavijesti o informativnom izračunu mirovine⁹³
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o postupanju Središnjeg registra osiguranika i mirovinskih društava prema članovima obveznih mirovinskih fondova⁹⁴ te
- Pravilnik o sadržaju i strukturi izvještaja o radu obveznih mirovinskih fondova koji se podnose Hrvatskom saboru⁹⁵, koji je donesen u cilju ujednačenosti sastavljanja i prikazivanja podataka za obvezne mirovinske fondove te radi transparentnosti i lakše usporedbe rada pojedinih mirovinskih fondova kojima upravljaju različita mirovinska društva.

Hanfa je donijela niz pravilnika i u području mirovinskih osiguravajućih društava, kao što su Pravilnik o minimalnim standardima koji se primjenjuju u postupku obračuna tehničkih pričuva mirovinskog osiguravajućeg društva⁹⁶ i Pravilnik o strukturi i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja mirovinskog osiguravajućeg društva⁹⁷.

Nadalje, Pravilnikom o redovitim izvješćima i sadržaju obavijesti o jediničnim iznosima mirovina i zajamčenim isplatama mirovinskog osiguravajućeg društva⁹⁸ propisuje se sadržaj redovitih izvješća koje mirovinska osiguravajuća društva dostavljaju Hanfi, kao i sadržaj obavijesti koju je potrebno dostaviti Hanfi prije namjeravane primjene novih ili izmijenjenih jediničnih iznosa mirovina i zajamčenih isplata te način i rokovi tog izvještavanja. U Pravilnik su dodane odredbe o obvezi redovitog izvještavanja s obzirom na sklapanje ugovora o izvedenim financijskim instrumentima (ISDA izvještavanje), kao i odredbe u vezi s obavijesti o isplati dobiti. Dodatno je precizirana odredba u pogledu izvještavanja u dijelu promjene u strukturi kapitala.

Pravilnik o organizacijskim zahtjevima mirovinskog osiguravajućeg društva⁹⁹ donesen je s obzirom na izmijenjene odredbe Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima u dijelu kibernetičkih rizika i upravljanja kibernetičkim rizicima te u dijelu sukoba interesa i upravljanja sukobom interesa. Osim toga, u pogledu unutarnje organizacijske strukture i podjele na *front / middle / back office* napravljene su izmjene u skladu s preporukama OECD-a.

Izmjene Pravilnika o osnovici za izračun i način naplate naknade za upravljanje imovinom¹⁰⁰ odnose se na činjenicu da je u Pravilnik sada uključena i naknada za upravljanje imovinom za pokriće interventnih pričuva. Visina naknade propisana je Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima, dok su osnovica za obračun te

⁹² [NN, br. 105/24](#)

⁹³ [NN, br. 152/24](#)

⁹⁴ [NN, br. 152/24](#)

⁹⁵ [NN, br. 152/24](#)

⁹⁶ [NN, br. 20/24](#)

⁹⁷ [NN, br. 152/24](#)

⁹⁸ [NN, br. 145/24](#)

⁹⁹ [NN, br. 145/24](#)

¹⁰⁰ [NN, br. 145/24](#)

naknade i način njezine naplate propisani na istovjetan način kao i za naknadu za upravljanje imovinom za pokriće tehničkih pričuva.

Hanfa je donijela i Pravilnik o minimalnom sadržaju plana oporavka mirovinskog osiguravajućeg društva¹⁰¹, kojim se detaljnije propisuje minimalni sadržaj plana oporavka iz članka 82.a Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima.

Izmjene Pravilnika o reviziji u mirovinskom osiguravajućem društvu¹⁰² napravljene su s obzirom na članak 100.f Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima, koji uvodi reviziju informacijskog sustava za potrebe Hanfe, dok se izmjene Pravilnika o djelomičnoj jednokratnoj isplati korisniku starosne i prijevremene starosne osnovne mirovine¹⁰³ odnose na promjenu visine djelomične jednokratne isplate – umjesto „15 %“ ona sada iznosi „do 20 % od ukupno primljene doznake iz obveznog mirovinskog fonda za isplatu mirovine prije njezina umanjenja za naknadu mirovinskom osiguravajućem društvu“.

Pravilnikom o dopuni dopunjen je Pravilnik o uvjetima za stjecanje i provjeru stručnih znanja potrebnih za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara¹⁰⁴ s obzirom na Odluku Hrvatskog aktuarskog društva o izmjeni i dopuni Plana i programa dodatnih ispita od 21. prosinca 2022. Kao dokaz specijalističke izobrazbe iz područja aktuaristike dodaje se uspješno polaganje dvaju dodatnih ispita u organizaciji Hanfe.

Donošenje Pravilnika o sadržaju zahtjeva za izdavanje odobrenja za preuzimanje portfelja ugovora o mirovini mirovinskog osiguravajućeg društva¹⁰⁵ temelji se na izmjenama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima u dijelu kojim se propisuje kako će Hanfa pravilnikom propisati navedeni sadržaj i dokumentaciju koja se dostavlja uz takav zahtjev.

Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za obavljanje funkcije člana uprave i člana nadzornog odbora mirovinskog osiguravajućeg društva¹⁰⁶ sada se propisuju i sadržaj zahtjeva i potrebna dokumentacija za izdavanje odobrenja za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora mirovinskog osiguravajućeg društva. Uvedene su odredbe kojima se uređuju razlozi zbog kojih Hanfa može izdati odobrenje za obavljanje funkcije člana uprave mirovinskog osiguravajućeg društva za razdoblje koje je kraće od navedenog u zahtjevu.

Izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za obavljanje ključne funkcije u mirovinskom osiguravajućem društvu¹⁰⁷ uvodi se obveza dostave dokaza o ispunjavanju uvjeta iz članka 54. Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima kada se donosi odluka o imenovanju nositelja aktuarske funkcije.

Donošenjem Pravilnika o promidžbenim aktivnostima i mrežnoj stranici mirovinskog osiguravajućeg društva¹⁰⁸ uvedena je obveza dostave promidžbenih informacija koje

¹⁰¹ **NN, br. 145/24**

¹⁰² **NN, br. 131/24**

¹⁰³ **NN, br. 121/24**

¹⁰⁴ Pravilnik o dopuni Pravilnika o uvjetima za stjecanje i provjeru stručnih znanja potrebnih za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara (**NN, br. 128/24**)

¹⁰⁵ **NN, br. 121/24**

¹⁰⁶ **NN, br. 121/24**

¹⁰⁷ **NN, br. 121/24**

¹⁰⁸ **NN, br. 121/24**

upućuju ili se pozivaju na podatke i/ili izračune iz kalkulatora za informativni izračun mirovine Hanfi u svrhu davanja odobrenja za objavu. Također, uvedena je i obveza objave podataka u skladu sa smjernicama za izradu informativnih izračuna mirovina i smjernicama za osnaživanje financijske pismenosti građana, kao i obveza objave podataka o troškovima koji se naplaćuju iz imovine za pokriće tehničkih pričuva kojom mirovinsko osiguravajuće društvo upravlja.

Pravilnikom o distribuciji mirovinskih programa mirovinskih osiguravajućih društava¹⁰⁹ preciznije se propisuju dokazi za ispunjavanje uvjeta neosuđivanosti, nepokretanja istrage i kaznenog postupka za kaznena djela propisana zakonom te se propisuje uvjet poznavanja hrvatskog jezika za distributere mirovinskih programa mirovinskih osiguravajućih društava. Također, detaljnije se propisuje dokumentacija kojom se dokazuje da je mirovinsko osiguravajuće društvo osiguralo da su osobe koje obavljaju distribuciju upoznate s opsegom dokumentacije i informacija koje su dužne dostaviti korisniku mirovine.

Donošenjem Pravilnika o vrednovanju imovine mirovinskog osiguravajućeg društva¹¹⁰ uveden je dodatni članak koji se odnosi na postupanje s dokumentacijom korištenom u postupcima vrednovanja. Uvedeni su i članci koji se odnose na vrednovanje ulaganja u izvedene financijske instrumente, kao i na obvezu propisivanja internog akta u vezi s umanjenjem vrijednosti i s očekivanim kreditnim gubicima. Izmijenjen je članak koji se odnosi na vrednovanje ulaganja u nekretnine te su propisani kriteriji za imenovanje ovlaštenog procjenitelja financijske imovine i/ili nekretnina.

Osim navedenih pravnih akata, Hanfa je donijela i pravilnike u vezi s obvezama pružatelja i distributera paneuropskog osobnog mirovinskog (PEPP) proizvoda. Tako je donijela Pravilnik o obliku i sadržaju dodatnih informacija potrebnih za provedbu nadzora nad pružateljima PEPP-a¹¹¹, Pravilnik o podnošenju pritužbi na rad pružatelja i distributera PEPP-a i postupanju Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga po zaprimljenim pritužbama¹¹² te Pravilnik o sadržaju zahtjeva za registraciju PEPP-a¹¹³.

Osim spomenutih pravilnika, Hanfa je donijela i sljedeće smjernice te odluku:

- Smjernice za izradu informativnih izračuna mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje¹¹⁴, kojima se uređuju načela kojih bi se mirovinska osiguravajuća društva trebala pridržavati kada na zahtjev člana obveznog mirovinskog fonda izrađuju informativne izračune mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje iz članka 112. stavka 11. Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima. Svrha je Smjernica osigurati ujednačeno postupanje mirovinskih osiguravajućih društava, odnosno uspostaviti ujednačene i ustaljene poslovne prakse prilikom izrade informativnih izračuna mirovina u cilju poboljšanja razine kvalitete

¹⁰⁹ [NN, br. 121/24](#)

¹¹⁰ [NN, br. 152/24](#)

¹¹¹ [NN, br. 51/24](#)

¹¹² [NN, br. 51/24](#)

¹¹³ [NN, br. 51/24](#)

¹¹⁴ Smjernice za izradu informativnih izračuna mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje, [KLASA: 011-01/24-11/02](#), URBROJ: 326-01-70-72-24-1 od 28. lipnja 2024.

informiranja članova fonda u odnosu na koje je nastupio trenutak da imaju manje od godinu dana do ostvarenja prava na mirovinu.

- Smjernice mirovinskim društvima i mirovinskim osiguravajućim društvima za osnaživanje financijske pismenosti građana Republike Hrvatske¹¹⁵, čiji je cilj unaprjeđenje, razvoj i ujednačavanje postojećih postupanja i poslovne prakse mirovinskih društava i mirovinskih osiguravajućih društava povezanih s informiranjem i financijskim opismenjavanjem postojećih i budućih članova mirovinskih fondova odnosno potencijalnih korisnika mirovine i korisnika mirovina, kao i šire javnosti, u pogledu individualne kapitalizirane štednje. Ujedno, cilj je Smjernica osiguravanje veće javne prisutnosti i prepoznatljivosti mirovinskih društava, mirovinskih fondova i mirovinskih osiguravajućih društava te pojmova povezanih s njihovim poslovanjem, a što je nužno za učinkovito osnaživanje financijske pismenosti.
- Smjernice o prikladnim mehanizmima zaštite od rizika neispunjenja obveze izdavatelja da uvrsti nedavno izdane prenosive vrijednosne papire i instrumente tržišta novca na uređeno tržište¹¹⁶
- Smjernice o platformama za skupno financiranje¹¹⁷, kojima Hanfa obavještava mirovinska društva o platformama za skupno financiranje na kojima je dopušteno stjecati prenosive vlasničke i dužničke vrijednosne papire i poslovne udjele za račun obveznih mirovinskih fondova.

Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o obliku, sadržaju i rokovima izvještavanja Središnjeg registra osiguranika¹¹⁸ mijenjaju se:

- Izvještaj o osiguranicima / članovima obveznih mirovinskih fondova OMF-15: Podaci o članstvu
- Izvještaj OMF-18: Dnevni statistički podaci o prijavama/članstvu od 1.1.2023.
- Izvještaj OMF-26: Dnevni podaci o fluktuaciji članstva

te se dodaje novi Izvještaj OMF-20b: Promjene članstva zbog istovremene promjene kategorije i društva.

4.4. Osiguranje

4.4.1. Zakonodavne aktivnosti

Tijekom 2024. Hanfa je sudjelovala u izradi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju¹¹⁹, također radi implementacije Direktive (EU) 2022/2556¹²⁰, kojom se mijenja Direktiva Solventnost II¹²¹ u dijelu IKT rizika. Zbog toga je bilo potrebno izmijeniti

¹¹⁵ [KLASA: 011-01/24-03/05](#), URBROJ: 326-01-70-72-24-1 od 23. srpnja 2024.

¹¹⁶ [KLASA: 011-01/24-03/06](#), URBROJ: 326-01-70-72-24-1 od 4. rujna 2024.

¹¹⁷ [KLASA: 011-01/24-03/07](#), URBROJ: 326-01-70-72-24-1 od 4. rujna 2024.

¹¹⁸ [NN, br. 89/24](#)

¹¹⁹ [NN, br. 152/24](#)

¹²⁰ [Direktiva \(EU\) 2022/2556](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni direktiva [2009/65/EZ](#), [2009/138/EZ](#), [2011/61/EU](#), [2013/36/EU](#), [2014/59/EU](#), [2014/65/EU](#), [\(EU\) 2015/2366](#) i [\(EU\) 2016/2341](#), SL L 333/153

¹²¹ [Direktiva 2009/138/EZ](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II), SL L 335/1

odredbe članka 92. stavka 1. točke 4. Zakona o osiguranju¹²² kako bi se postigla harmonizacija sa zakonodavstvom EU-a u pogledu upravljanja IKT rizikom društava za osiguranje.

4.4.2. Podzakonski propisi

Slijedom izmjena Zakona o obveznim osiguranjima u prometu¹²³ koje se primjenjuju od 28. prosinca 2023., a kojima se u hrvatsko zakonodavstvo implementira Direktiva 2021/2118¹²⁴, Hanfa je u 2024. donijela dva pravilnika:

- Pravilnik o načinu obračuna i rokovima uplate doprinosa te načinu vođenja i upotrebi imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda¹²⁵ i
- Pravilnik o postupku rješavanja odštetnih zahtjeva oštećenih osoba u prometu¹²⁶.

Pravilnikom o načinu obračuna i rokovima uplate doprinosa te načinu vođenja i upotrebi imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda propisuje se:

- način obračuna doprinosa
- rokovi uplate doprinosa
- način vođenja imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda
- upotreba imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda i
- način i rokovi dostavljanja izvješća Hanfi o stanju imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda,

dok se Pravilnikom o postupku rješavanja odštetnih zahtjeva oštećenih osoba u prometu uređuju obveze odgovornog osiguratelja u postupku rješavanja odštetnog zahtjeva oštećene osobe u vezi s:

- načinom rješavanja odštetnog zahtjeva
- sadržajem obrazložene ponude i utemeljenog odgovora
- evidentiranjem odštetnih zahtjeva
- informiranjem oštećene osobe o obvezama odgovornog osiguratelja i potrebnim podacima u postupku rješavanja odštetnog zahtjeva.

Hanfa je u studenome 2024. donijela i službeno stajalište u pogledu tumačenja Zakona o osiguranju, u vezi s pitanjima distribucije osiguranja i distribucije reosiguranja na zahtjev društva¹²⁷.

¹²² NN, br. [30/15](#), [112/18](#), [63/20](#), [133/20](#), [151/22](#), [152/24](#)

¹²³ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu ([NN, br. 155/23](#))

¹²⁴ [Direktiva \(EU\) 2021/2118](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2021. o izmjeni [Direktive 2009/103/EZ](#) u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti, SL L 430

¹²⁵ [NN, br. 74/24](#)

¹²⁶ [NN, br. 79/24](#)

¹²⁷ [KLASA: 008-02/21-03/01](#), URBROJ: 326-01-70-72-24-15 od 22. studenoga 2024.

4.5. Ostale normativne aktivnosti

4.5.1. Zakonodavne aktivnosti

Kako bi se osiguralo jednoznačno postupanje poduzetnika i nedvosmislenost primjene standarda financijskog izvještavanja, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu¹²⁸ utvrđuje se pravilo koje se primjenjuje ako tijekom poslovne godine nastupi promjena pokazatelja koji imaju utjecaj na primjenu standarda financijskog izvještavanja. Cilj je izmjena omogućiti neprekidno vođenje poslovnih knjiga koje su ujedno i podloga za sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja. Također, propisuje se pravilo prema kojem se, ako se tijekom poslovne godine promijene pokazatelji za razvrstavanje koji, između ostalog, utječu na obvezu izvještavanja o održivosti, za potrebe izvještavanja o održivosti primjenjuju pokazatelji koji su bili na snazi na dan koji neposredno prethodi prvom danu te poslovne godine.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji¹²⁹ propisuje se jednogodišnja odgoda primjene novog modela stalnog stručnog usavršavanja u dijelu zakonske revizije i drugih revizorskih usluga. Odgoda do 1. siječnja 2026. propisana je kako bi se cijeli sustav na najjednostavniji način pripremio za primjenu novog modela koji je uveden prethodnim izmjenama s početka 2024. godine.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama¹³⁰ propisuje se prethodno izdavanje odobrenja kreditnoj instituciji za pružanje usluga povezanih s kriptoinovinom. Navedenim izmjenama Hanfi se dodjeljuje ovlast izdavanja prethodnog neobvezujućeg mišljenja o ispunjavanju uvjeta iz Uredbe MiCA.

Kako bi se smanjilo regulatorno opterećenje za subjekte planirane za likvidaciju, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava¹³¹ utvrđuje se novo opće pravilo prema kojemu sanacijska tijela (HNB odnosno Hanfa) ne trebaju određivati MREL (engl. *The Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities*) za te subjekte. Ujedno se zadržava mogućnost da sanacijsko tijelo u određenim iznimnim slučajevima za subjekte planirane za likvidaciju odredi MREL, odnosno da odredi zahtjev koji premašuje iznos za pokrivanje gubitaka, ako je to potrebno radi zaštite financijske stabilnosti ili ograničavanja mogućeg širenja štetnih učinaka na financijski sustav.

Zakonom o provedbi Uredbe DORA osigurava se provedba te Uredbe u okviru zakonodavstva Republike Hrvatske tako što se HNB-u i Hanfi dodjeljuju ovlasti za njezinu provedbu. To uključuje ovlasti provođenja nadzora nad pridržavanjem odredaba Uredbe DORA i Zakona te ovlasti izricanja nadzornih mjera u slučajevima njihova kršenja. Zakonom se utvrđuju i prekršajne odredbe za kršenje njegovih odredaba i odredaba Uredbe DORA.

¹²⁸ [NN, br. 145/24](#)

¹²⁹ [NN, br. 85/24](#)

¹³⁰ [NN, br. 145/24](#)

¹³¹ [NN, br. 145/24](#)

Zakonom o provedbi Uredbe (EU) 2023/1114 o tržištima kriptovaluta¹³² dodjeljuju se ovlasti nadležnih tijela propisane Uredbom MiCA HNB-u i Hanfi. Podjela nadležnosti uređena je predmetnim Zakonom na način da HNB obavlja sve zadaće nadzornog tijela koje se odnose na izdavanje tokena vezanih uz imovinu (ART-ova) i tokena e-novca (EMT-ova), dok Hanfa nadzire izdavanje ostalih vrsta kriptovaluta, izdaje odobrenje za rad i nadzire poslovanje pružatelja usluga povezanih s kriptovalutom te provodi aktivnosti povezane sa sprječavanjem zlouporabe tržišta kriptovaluta. Oba nadležna tijela dobila su sve potrebne ovlasti za nadzor nad pridržavanjem te podnošenje optužnih prijedloga u slučaju kršenja odredaba Uredbe MiCA. Zakonom su uz opća pravila iz Uredbe MiCA također propisane i odgovorne osobe od kojih će imatelj kriptovaluta moći zahtijevati naknadu štete koju je pretrpio zbog netočnih ili nepotpunih, nejasnih ili obmanjujućih informacija u bijeloj knjizi o kriptovaluti. Dodatno su definirani rokovi u kojima se može zahtijevati naknada štete, rokovi zastare i prava trenutnih imatelja određenih vrsta kriptovaluta. Režim odgovornosti za informacije navedene u bijeloj knjizi o kriptovaluti uvelike se temelji na režimu odgovornosti u vezi s prospektom kod javne ponude vrijednosnih papira prema ZTK-u, s razlikama koje proizlaze iz razlika između prospekta javne ponude vrijednosnih papira i bijele knjige kriptovaluta. Što se tiče izdavanja odobrenja za rad pružateljima usluga povezanih s kriptovalutom, Zakonom se propisuju uvjeti za izdavanje odobrenja za rad, uvjeti za članstvo u upravi pružatelja usluga povezanih s kriptovalutom te uvjeti za imatelje kvalificiranih udjela. Povrh zahtjeva definiranih Uredbom MiCA uređuju se dodatni uvjeti poslovanja pružatelja usluga povezanih s kriptovalutom u dijelu prikaza informacija za klijenta, kadrovskih uvjeta za pružanje pojedinih usluga i sastavljanja poslovne dokumentacije te nadzornog i financijskog izvještavanja. Kada je riječ o izdavateljima tokena vezanih uz imovinu koji nisu kreditne institucije, Zakonom se uređuju dodatni uvjeti njihova poslovanja s obzirom na nadzorne ovlasti HNB-a, koji je prema odredbama Zakona nadležan za odlučivanje o izdavanju i ukidanju odobrenja za rad takvom izdavatelju. U kontekstu nadzora detaljnije se uređuju ovlasti nadzora i izricanja nadzornih mjera Hanfe i HNB-a te njihove ovlasti prema osobama koje su dužne primjenjivati te odredbe, a nisu subjekti nadzora (prvenstveno na ulagatelje u kontekstu zabrane zlouporabe tržišta kriptovaluta). Važno je da tijela ovlaštena za nadzor međusobno surađuju i razmjenjuju podatke i informacije potrebne za postupak nadzora te se međusobno obavještavaju o nepravilnostima i nezakovitostima koje utvrde tijekom obavljanja nadzornih radnji i o izrečenim mjerama za njihovo otklanjanje ako su ti nalazi i izrečene mjere bitni za rad drugog tijela ovlaštenog za nadzor. HNB i Hanfa imaju široke ovlasti podnošenja optužnih prijedloga za prekršaje koji čine povredu Uredbe MiCA i zakona

Bijela knjiga

obavezan je dokument koji izdavatelji kriptovaluta moraju dostaviti nadležnom tijelu (notificirati) i objaviti prije javne ponude ili uvrštenja kriptovaluta za trgovanje. Sadrži osnovne informacije o izdavatelju, projektu koji će se financirati, javnoj ponudi, pravima i obavezama povezanim s kriptovalutom, korištenoj tehnologiji te pripadajućim rizicima. Nadležno tijelo bijelu knjigu prima na znanje, ali je ne odobrava.

¹³² [NN, br. 85/24](#)

o njezinoj provedbi. Bitno je naglasiti da je prekršajna odgovornost propisana i za one subjekte koji neovlašteno, bez odobrenja za rad obavljaju djelatnosti regulirane ovim zakonodavnim paketom. Uredba MiCA propisuje različite trenutke početka primjene za pojedina područja koja uređuje. Posebno je važno istaknuti dvije bitne okolnosti: obveza izdavatelja kriptoomovine koja nije EMT ili ART u vezi s izradom, objavom i dostavom bijele knjige regulatoru odnosi se na tokene koji se nude ili uvrštavaju za trgovanje nakon 30. prosinca 2024., što znači da kriptoomovina koja se trenutačno nudi na tržištu ne podliježe tim obvezama pa je potreban pojačan oprez kod ulaganja u nju. Pružatelj usluga povezanih s kriptoomovinom može dobiti odobrenje za rad od Hanfe najranije 30. prosinca 2024., od kada se na njega počinju primjenjivati sva pravila o pružanju usluga povezanih s kriptoomovinom. Društva koja u ovom trenutku pružaju usluge povezane s kriptoomovinom na temelju ZSPNFT-a mogu te usluge pružati i nakon 30. prosinca 2024. pod istim uvjetima kao i do sada, bez primjene pravila u okviru Uredbe MiCA, ali najkasnije do lipnja 2026., do kada će se, ako i dalje žele nastaviti pružati navedene usluge, morati licencirati i ispuniti sve zahtjeve na temelju Uredbe MiCA i Zakona. Usluge povezane s kriptoomovinom mogu pružati i investicijska društva i kreditne institucije (kao i određeni drugi regulirani subjekti financijskog sektora) pod uvjetima propisanim Uredbom MiCA te nakon što prođu postupak notifikacije kod Hanfe. Slijedom navedenog, tijekom prijelaznog razdoblja potrošači neće moći iskoristiti sve regulatorne i nadzorne zaštitne mjere propisane Uredbom MiCA i Zakonom o provedbi Uredbe MiCA te će i nakon 30. prosinca biti potreban dodatan oprez kod ulaganja.

4.5.2. Podzakonski propisi

Pravilnikom o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2024. godinu¹³³ Hanfa je propisala naknade za nadzor koje plaćaju novi subjekti nadzora Hanfe, i to za pružatelje usluga skupnog financiranja i kreditne institucije koje pružaju usluge skupnog financiranja, kao i za izdavatelje pokrivenih obveznica.

Pravilnikom o izmjenama i dopunama mijenjaju se odredbe Pravilnika o privremenim zabranama u slučaju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka nad središnjom drugom ugovornom stranom i uvjetima za određivanje stope konverzije te provođenje pojednostavnjenog smanjenja temeljnog kapitala odnosno povlačenje postojećih dionica ili drugih vlasničkih instrumenata u sanaciji središnje druge ugovorne strane¹³⁴, a koje se prvenstveno odnose na privremene zabrane nakon donošenja odluke o podnošenju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka nad pojedinom institucijom (u smislu privremenih zabrana uplata i isplata s računa institucije). Izmjene i dopune odnose se na usklađivanje s izmjenama u platnom sustavu kojim upravlja središnja banka odnosno s pravilima rada sustava TARGET-HR.

U skladu sa Zakonom o mjerama ograničavanja¹³⁵ obveznici primjene mjera ograničavanja dužni su donijeti pisane politike, kontrole i postupke za provođenje mjera ograničavanja te ih provoditi u praksi i redovito, a najmanje jednom godišnje

¹³³ [**NN, br. 157/23**](#)

¹³⁴ [**NN, br. 65/24**](#)

¹³⁵ [**NN, br. 133/23**](#)

preispitivati i ažurirati. Hanfa je prema tom Zakonu, a u svrhu ujednačavanja opsega i sadržaja politika, kontrola i postupaka za provođenje mjera ograničavanja za svoje subjekte nadzora, donijela Smjernice u vezi s unutarnjim politikama, kontrolama i postupcima za provođenje mjera ograničavanja¹³⁶, kojima su detaljnije definirana nadzorna očekivanja Hanfe u vezi s integracijom obveze primjene mjera ograničavanja u interne procese subjekta nadzora. Navedeno, između ostalog, uključuje jasna i ujednačena očekivanja u pogledu:

- uloge uprave i nadzornog odbora subjekata nadzora u vezi s integriranjem politike, kontrola i postupaka u pogledu primjene mjera ograničavanja u njihov sustav unutarnjih kontrola
- imenovanja i opsega zadaća osobe zadužene za usklađenost s mjerama ograničavanja
- čimbenika rizika koje je potrebno uzeti u obzir kod procjene izloženosti mjerama ograničavanja
- procjene učinkovitosti politika, kontrola i postupaka za provođenje mjera ograničavanja
- stručnog osposobljavanja i izobrazbe zaposlenika u vezi s mjerama ograničavanja.

Osim navedenog, Hanfa je donijela i dva službena stajališta:

- o primjeni mjera za olakšavanje otplate prema Zakonu o potrošačkom kreditiranju na ugovore o financijskom leasingu sklopljene s potrošačem¹³⁷ i
- o izdvojenim poslovnim procesima leasing društava¹³⁸.

4.5.3. Sanacija

U 2024. Hanfa je u suradnji sa sanacijskim kolegijem za središnju drugu ugovornu stranu SKDD-CCP Smart Clear d.d., osnovanim krajem 2023. na temelju Uredbe CCP RRR, izradila prvi nacrt plana sanacije za tu instituciju. Postupak usvajanja tog plana, koji traje četiri mjeseca i donosi se Zajedničkom odlukom članova sanacijskog kolegija s pravom glasa, započeo je krajem 2024. godine.

U području stečaja i sanacije središnje druge ugovorne strane i središnjeg depozitorija Hanfa je donijela dvije izmjene i dopune pravilnika. Izmjenama Pravilnika o privremenim zabranama u slučaju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka nad središnjom drugom ugovornom stranom i uvjetima za određivanje stope konverzije te provođenje pojednostavnjenog smanjenja temeljnoga kapitala odnosno povlačenje postojećih dionica ili drugih vlasničkih instrumenata u sanaciji središnje druge ugovorne strane dodatno se uređuju odredbe u pogledu privremenih zabrana nakon donošenja odluke o podnošenju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka nad središnjom drugom ugovornom stranom

¹³⁶ **KLASA: 011-01/24-01/02, URBROJ: 326-01-70-72-24-1** od 4. lipnja 2024.

¹³⁷ **KLASA: 008-02/21-03/01, URBROJ: 326-01-70-72-24-12** od 23. travnja 2024.

¹³⁸ **KLASA: 008-02/21-03/01, URBROJ: 326-01-70-72-24-13** od 28. lipnja 2024.

(primjerice zabrane uplata i isplata s njezina računa). Te izmjene usklađene su s izmjenama u platnom sustavu kojim upravlja središnja banka, odnosno s pravilima rada sustava TARGET-HR i funkcioniranja T2S namjenskog novčanog računa (TS2 DCA) u skladu s relevantnim smjernicama Europske središnje banke¹³⁹. Pritom je naglasak stavljen na pravila koja se primjenjuju na namiru transakcija financijskim instrumentima prema načelu isporuke uz plaćanje u novcu središnje banke¹⁴⁰ te na postupak povrata raspoloživih novčanih sredstava u slučaju insolventnosti središnje druge ugovorne strane.

Izmjenama Pravilnika o stečaju i sanaciji središnjeg depozitorija¹⁴¹ dodatno se uređuju privremene zabrane uplata i isplata s računa središnjeg depozitorija nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, a koje su također usklađene s izmjenama u platnom sustavu i radom T2S računa u TARGET-HR sustavu. Naglasak je na zaštiti transakcija koje su do trenutka otvaranja postupka stečaja prihvaćene i neopozive te na pravilima povrata sredstava iz platnog sustava.

U 2024. propisana je i prva obveza središnjeg depozitorija da do 30. travnja 2025. Hanfi dostavi ključne informacije potrebne za izradu sanacijskog plana, sa stanjem na dan 31. prosinca 2024. godine. Također je provedeno usklađenje s odredbama Direktive BRRD 2¹⁴², kojom se ukida obveza dostavljanja plana sanacije središnjeg depozitorija na prethodno mišljenje Ministarstvu financija.

Na europskoj razini Hanfa aktivno sudjeluje u radu Sanacijskog odbora za središnje ugovorne strane ESMA-e i Projektne grupe za Direktivu IRRD¹⁴³ EIOPA-e, u kojoj predstavnik Hanfe vodi internu podgrupu za pravna pitanja koja radi na izradi regulatornih tehničkih standarda i smjernica na temelju Direktive IRRD.

¹³⁹ Riječ je o smjernicama [ESB/2012/27](#) od 5. prosinca 2012. o sustavu TARGET2 i Smjernici Europske središnje banke [ESB/2019/30](#) od 4. listopada 2019.

¹⁴⁰ Provođenje namire usklađeno je s propisanim pravilima rada platnog sustava iz novčanih sredstava koje su središnja druga ugovorna strana (i članovi sustava poravnanja kojima upravlja središnja druga ugovorna strana čije se prihvaćene i neopozive transakcije namiruju) izdvojili za te potrebe prije trenutka otvaranja postupka zbog nesolventnosti nad središnjom drugom ugovornom stranom u skladu sa zahtjevima platforme koja omogućava namiru transakcija s financijskim instrumentima po načelu isporuka uz plaćanje u novcu središnje banke i zahtjevima platnog sustava kojim upravlja središnja banka.

¹⁴¹ [NN, br. 65/24](#)

¹⁴² [Direktiva \(EU\) 2019/879](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni [Direktive 2014/59/EU](#) u pogledu kapaciteta pokrivanja gubitaka i dokapitalizacije kreditnih institucija i investicijskih društava te [Direktive 98/26/EZ](#), SL L 150

¹⁴³ [Direktiva \(EU\) 2025/1](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2024. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju društava za osiguranje i društava za reosiguranje i o izmjeni direktiva [2002/47/EZ](#), [2004/25/EZ](#), [2007/36/EZ](#), [2014/59/EU](#) i [\(EU\) 2017/1132](#) te uredaba [\(EU\) br. 1094/2010](#), [\(EU\) br. 648/2012](#), [\(EU\) br. 806/2014](#) i [\(EU\) br. 2017/1129](#), SL L 2025/1

LICENCIRANJE I EDUKACIJE

5. LICENCIRANJE I EDUKACIJE

Pri provedbi postupaka licenciranja Hanfa provjerava ispunjavanje propisanih uvjeta za izdavanje odobrenja i suglasnosti u skladu s relevantnom regulativom.

Prilikom osnivanja društava provjerava se ispunjenje uvjeta koji se odnose na regulatorne i organizacijske zahtjeve, dok se prilikom licenciranja članova uprave i nadzornog odbora subjekata nadzora provjerava ugled i integritet kandidata, njihovo radno iskustvo, stručnost i ostali uvjeti propisani zakonskim i podzakonskim propisima. Kod promjene vlasništva subjekata nadzora Hanfe, odnosno u slučajevima promjene imatelja kvalificiranih udjela, provjerava se dobar ugled, financijsko stanje te transparentno podrijetlo sredstava za financiranje namjeravanog stjecanja.

Provedbom ispita za stjecanje ovlaštenja u području distribucije osiguranja te izdavanjem uvjerenja o položenim ispitima u području tržišta kapitala, mirovinskih fondova i mirovinskih osiguravajućih društava Hanfa brine i o adekvatnom licenciranju i osposobljenosti osoba koje djeluju na tom području.

5.1. Licenciranje

Hanfa je u 2024. provela 204 postupka licenciranja, koji su obuhvaćali izdavanje odobrenja za stjecanje kvalificiranog udjela, odobrenja za rad te odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave i člana nadzornog odbora, izdavanje ovlaštenja za obavljanje poslova ovlaštenog aktuaru, izdavanje dozvola za obavljanje poslova distribucije osiguranja i reosiguranja, kao i postupke u kojima se utvrđuje prestanak važenja dozvole.

Najveći broj zahtjeva za licenciranje odnosio se na zahtjeve za izdavanje dozvola za obavljanje poslova distribucije osiguranja i/ili reosiguranja (92), od čega je najveći broj odobrenja izdan obrtima za zastupanje u osiguranju za obavljanje poslova distribucije osiguranja (61).

5.1.1. Tržište kapitala

Tijekom 2024. izdane su četiri suglasnosti za imenovanje člana uprave investicijskog društva i jedno odobrenje novom investicijskom društvu za investicijsku aktivnost trgovanja za vlastiti račun, dok je jednom investicijskom društvu izdano odobrenje za pružanje dodatne djelatnosti na temelju odredaba zakona kojima se uređuje tržište kapitala. U objedinjenom postupku, prilikom izdavanja odobrenja za rad novom investicijskom društvu, izdana je jedna suglasnost za izravno stjecanje kvalificiranih udjela i devet suglasnosti za posredno stjecanje kvalificiranog udjela. U 2024. izdana je

i jedna prethodna suglasnost kreditnoj instituciji za obavljanje investicijskih usluga na temelju odredaba zakona kojima se uređuje tržište kapitala.

5.1.2. Investiranje

U 2024. izdano je jedno odobrenje za rad društvu za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima u kategoriji srednji UAIF, koje je izdano postojećem UAIF-u koji je imao odobrenje za rad u kategoriji veliki UAIF. Jedan je postupak za izdavanje odobrenja za rad malog UAIF-a obustavljen.

U 2024. odobreno je i 15 novih prospekata UCITS fondova te tri bitne izmjene postojećih. Novoosnovani fondovi prikupili su tijekom godine preko 560 mil. eura neto imovine, od čega je većina prikupljena u novčanim fondovima.

Nadalje, tijekom 2024. izdano je 14 odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave društava za upravljanje investicijskim fondovima, od čega su četiri odobrenja izdana za obavljanje funkcije člana uprave društava za upravljanje UCITS fondovima, sedam za obavljanje funkcije člana uprave UAIF-ova te tri za obavljanje funkcije člana uprave društava za upravljanje UCITS fondovima i UAIF-ova. Jedan je postupak za izdavanje odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave UAIF-a pritom obustavljen.

Tijekom 2024. jednom je društvu za upravljanje investicijskim fondovima, uslijed dobrovoljnog prestanka obavljanja djelatnosti, ukinuto odobrenje za obavljanje djelatnosti osnivanja i upravljanja alternativnim investicijskim fondom. Nadalje, jednom je društvu za upravljanje investicijskim fondovima, uslijed dobrovoljnog prestanka obavljanja djelatnosti, ukinuto odobrenje za obavljanje djelatnosti osnivanja i upravljanja alternativnim investicijskim fondom te obavljanja pomoćnih djelatnosti upravljanja portfeljem i investicijskog savjetovanja.

Dodatno, Hanfa je u 2024. jednom društvu za upravljanje investicijskim fondovima izdala odobrenje za delegiranje poslova interne revizije na treću osobu.

5.1.3. Mirovinski sustav

Hanfa je u 2024. izdala jedno odobrenje za obavljanje funkcije člana uprave mirovinskog društva i dva odobrenja za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora mirovinskog društva.

Slijedom izmjena i dopuna Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima, odnosno uvođenja obveze licenciranja članova nadzornih odbora mirovinskih osiguravajućih društava, Hanfa je u 2024. izdala i jedno odobrenje za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora mirovinskog osiguravajućeg društva.

5.1.4. Osiguranje

Tijekom 2024. izdano je deset odobrenja za članove uprave društava za osiguranje, 15 odobrenja za članove nadzornog odbora društava za osiguranje te jedno ovlaštenje za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara u društvu za osiguranje. Osim toga, u 2024. Hanfa je društvu iz Luksemburga izdala odobrenje za posredno stjecanje kvalificiranog udjela u visini od 10 % do 19,99 % temeljnog kapitala i glasačkih prava u domaćem

društvu za osiguranje. Najviše dozvola za rad (92) izdano je u segmentu distribucije osiguranja i/ili reosiguranja, pri čemu se većina njih (61) odnosila na obrte za zastupanje u osiguranju. Isto tako, u segmentu distribucije osiguranja i/ili reosiguranja Hanfa je donijela 21 rješenje o prestanku važenja dozvola za obavljanje djelatnosti distribucije osiguranja i/ili reosiguranja.

5.1.5. Nebankarsko financiranje

Leasing / faktoring društva

U 2024. izdano je devet rješenja o suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave leasing društva. Hanfa je društvu iz Luksemburga u zasebnim postupcima izdala i dvije suglasnosti za neizravno stjecanje kvalificiranog udjela u visini od 100 % temeljnog kapitala i glasačkih prava u dvama domaćim leasing društvima. Osim navedenog, društvu iz Slovenije izdana je suglasnost za neizravno stjecanje kvalificiranog udjela u visini od 100 % temeljnog kapitala i glasačkih prava u domaćem leasing društvu.

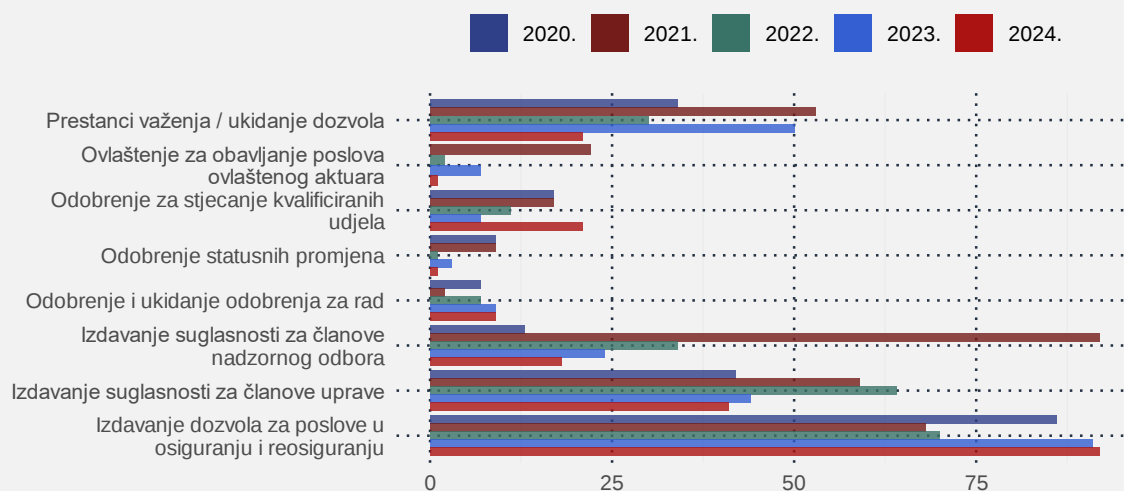
Hanfa je također, u objedinjenom postupku, novoosnovanom faktoring društvu izdala odobrenje za obavljanje poslova faktoringa, kao i suglasnosti osnivačima, društvu sa sjedištem u Irskoj i društvu sa sjedištem u Hrvatskoj te njihovim stvarnim vlasnicima, za stjecanje kvalificiranih udjela u novoosnovanom faktoring društvu, te dvije suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave. Istom je faktoring društvu u 2024. izdana još jedna suglasnost za obavljanje funkcije člana uprave. S druge strane, jednom faktoring društvu ukinuto je odobrenje za obavljanje poslova faktoringa jer je društvo donijelo odluku o prestanku poslovanja.

5.1.6. Skupno financiranje

U 2024. obustavljen je jedan postupak za izdavanje odobrenja za rad za pružanje usluga skupnog financiranja koji je pokrenut 2023. godine.

Slika 5.1. Postupci licenciranja prema vrsti postupka

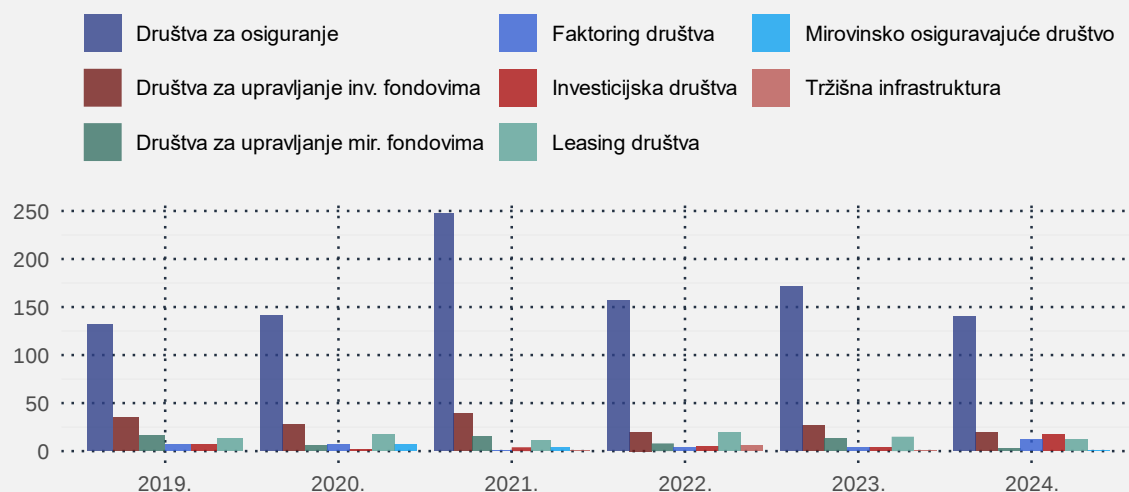
Broj postupaka

Izvor: Hanfa

Slika 5.2. Postupci licenciranja prema industriji

Broj postupaka

Izvor: Hanfa

5.2. Ispiti i edukacije

5.2.1. Ispiti iz područja tržišta kapitala, mirovinskih fondova i mirovinskih osiguravajućih društava

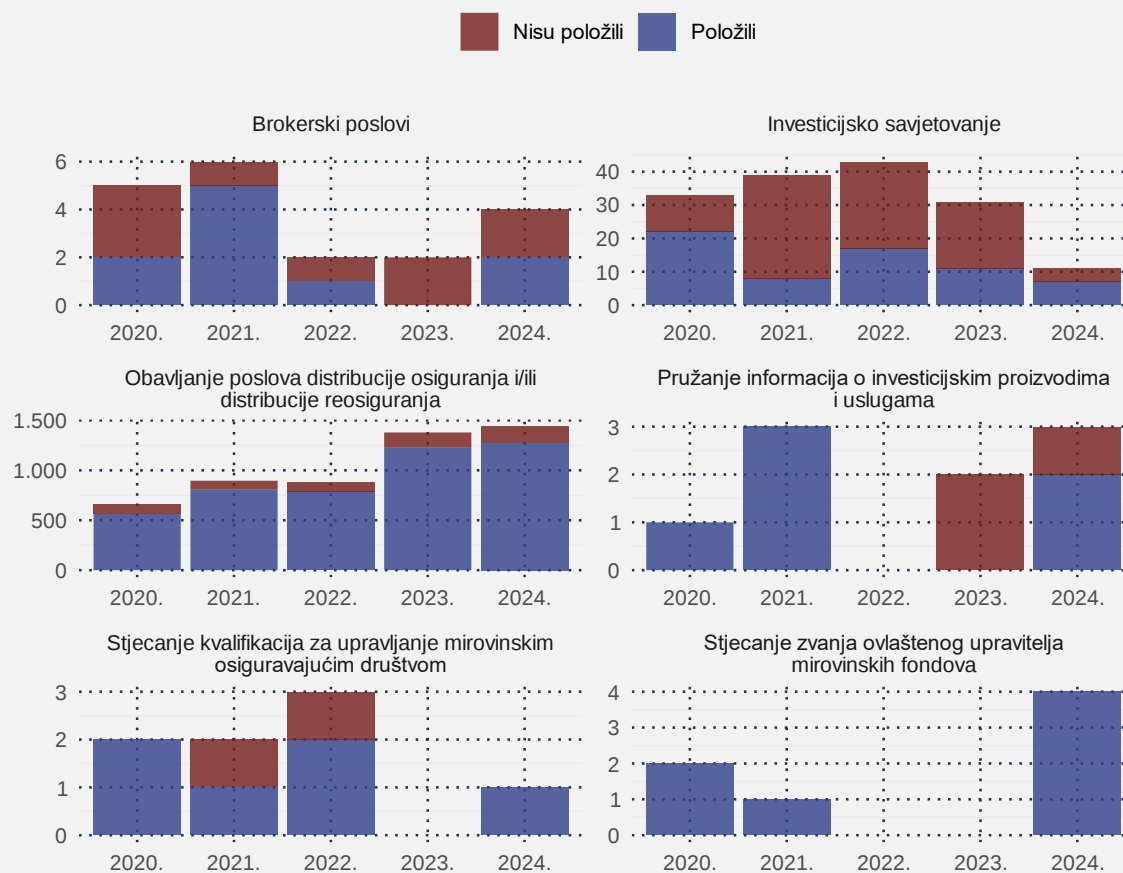
Tijekom 2024. održano je devet ispitnih rokova za provjeru znanja i stjecanje kvalifikacija za pružanje informacija o investicijskim proizvodima i uslugama, brokerskih poslova i investicijskog savjetovanja, stjecanja zvanja ovlaštenog upravitelja mirovinskih fondova te za stjecanje kvalifikacija za upravljanje mirovinskim osiguravajućim društvom. Ispiti su kontinuirano održavani u digitalnom obliku na dvomjesečnoj bazi, a pristupila su im 23 kandidata, od kojih je njih 16 (70 %) uspješno položilo ispit.

5.2.2. Ispiti za provjeru stručnih znanja potrebnih za obavljanje poslova distribucije osiguranja i/ili distribucije reosiguranja i kontinuirana edukacija distributera

U 2024. ispitu je pristupilo ukupno 1.439 kandidata, što je za 4 % više u odnosu na 2023. godinu. Ispiti se održavaju *online* na tjednoj bazi, a obuhvaćaju provjeru znanja prema izabranoj skupini osiguranja, kategoriji posrednika i sporednih posrednika u osiguranju i proizvodima osiguranja ili reosiguranja koje posrednik namjerava distribuirati.

Budući da stručnost distributera osiguranja i/ili reosiguranja, osim polaganja ispita, podrazumijeva i održavanje potrebne razine znanja i sposobnosti distributera tijekom cijelog razdoblja obavljanja poslova distribucije osiguranja i/ili reosiguranja, Hanfa je i u 2024. nastavila s redovitim praćenjem ispunjavanja obveza distributera, i to u pogledu stalnog stručnog osposobljavanja i usavršavanja, koje ujedno predstavlja i uvjet za zadržavanje licenci.

Slika 5.3. Rezultati ispitnih rokova, prema vrsti ispita

Izvor: Hanfa

ZAŠTITA POTROŠAČA I UNAPRJEĐENJE FINANCIJSKE PISMENOSTI

6. ZAŠTITA POTROŠAČA I UNAPRJEĐENJE FINACIJSKE PISMENOSTI

Hanfa ima važnu ulogu u očuvanju stabilnosti financijskog sustava i nadzoru zakonitosti poslovanja subjekata nadzora. Za postizanje tih ciljeva ključno je graditi međusobno povjerenje svih sudionika na tržištu. U tome veliku ulogu ima otvorena i transparentna komunikacija s korisnicima financijskih usluga i cjelokupnom javnosti. Iako se zaštita prava i interesa potrošača temelji prije svega na nadzornim aktivnostima, važnu ulogu također imaju i stalna edukacija te poticanje financijske pismenosti. Hanfa u tom smislu djeluje kroz rješavanje predstavki potrošača, objavu edukativnih sadržaja i upozorenja te organizaciju edukacija uživo i putem interneta odnosno društvenih mreža.

6.1. Zaštita potrošača

Zaštita potrošača jedan je od osnovnih ciljeva Hanfe, koja redovito provodi niz aktivnosti povezanih s tom tematikom, a koje između ostaloga uključuju i postupanje po predstavkama i drugim obraćanjima korisnika financijskih usluga. Hanfa redovno zaprima predstavke korisnika financijskih usluga i drugih zainteresiranih osoba iz svih područja svoje nadležnosti, obrađuje ih te na svaku od njih odgovara pisanim putem u roku od 30 dana. Predstavke i drugi upiti Hanfi se mogu dostaviti u pisanom obliku neposredno (urudžbiranjem ili usmeno na zapisnik), poštom, elektroničkom poštom te putem obrasca objavljenog na internetskoj stranici Hanfe. Kod obrade predstavki, sastavljanju odgovora podnositelju prethodi detaljna analiza navoda iz predstavke, po potrebi traženje očitovanja subjekta nadzora na kojeg se predstavka odnosi te provođenje eventualnih drugih radnji radi utvrđivanja navoda iz predstavke koje se mogu razlikovati ovisno o okolnostima predmeta. Naime, u određenim slučajevima navodi iz pojedine predstavke mogu uputiti na postojanje određenog sustavnog problema ili nedostatka u poslovnim procesima određenog subjekta nadzora te saznanja koje Hanfa dobije tim putem mogu biti vrlo korisna za obavljanje nadzornih i ostalih aktivnosti iz djelokruga zaštite potrošača.

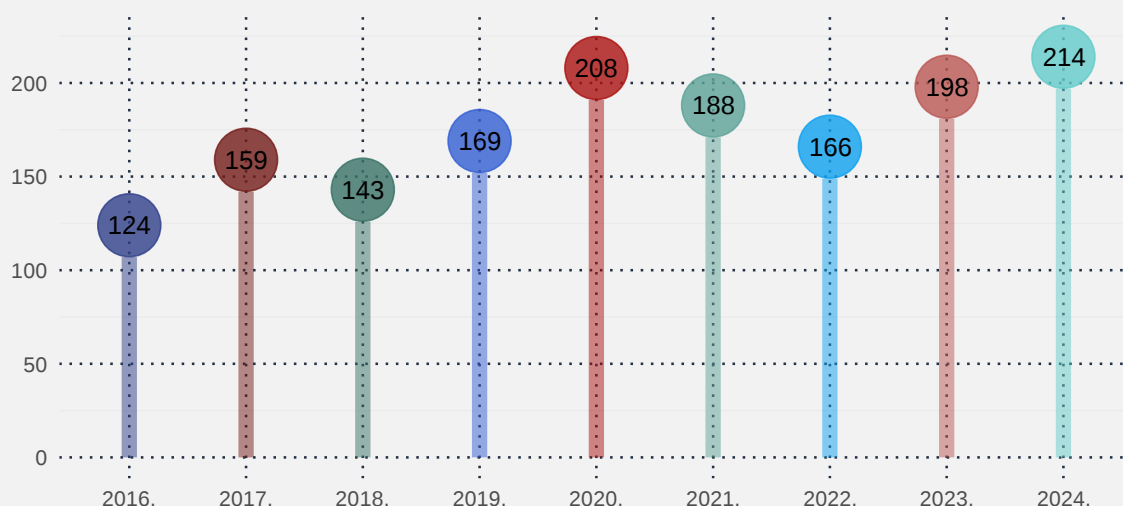
U 2024. zaprimljeno je ukupno 214 predstavki, što je najviši broj od 2016. godine (slika 6.1.).

Osim predstavki, Hanfa redovito zaprima i odgovara na razne upite korisnika financijskih usluga putem elektroničke pošte (potrosaci@hanfa.hr) te telefona za potrošače. Riječ je uglavnom o jednostavnijim upitima ili obraćanjima u kojima nije potrebno daljnje postupanje Hanfe jer nisu u njezinoj nadležnosti. U 2024. značajno je porastao broj upita koji nisu u nadležnosti Hanfe ili za koje ne postoji potreba za daljnjim postupanjem, kojih je na kraju godine bilo 405, što je za 37 % više nego na kraju 2023. godine.

Kao i prethodnih godina, i u 2024. najveći broj predstavlki odnosio se na područje osiguranja (slika 6.2.). Čak 119, odnosno 56 % od ukupnog broja zaprimljenih predstavlki, odnosilo se na područje osiguranja, što je porast od 3 postotna boda u odnosu na 2023. godinu. Od toga se 114 predstavlki odnosilo na društva za osiguranje, a preostalih pet na druge subjekte na tržištu osiguranja (primjerice distributere osiguranja, ovlaštenog predstavnika za obradu šteta i HUO). Budući da sektor osiguranja nudi široki spektar usluga, razumljivo je da upravo u tom segmentu tržišta dolazi do najvećeg broja predstavlki.

Slika 6.1. Zaprimljene predstavlke tijekom godine

Broj predstavlki

Izvor: Hanfa

U 2024. zabilježen je i porast predstavlki koje se odnose na subjekte koji nisu u nadležnosti Hanfe. Tijekom 2024. zaprimljena je čak 51 takva predstavka (24 % ukupnog broja predstavlki), što je značajno povećanje u odnosu na prethodne godine¹⁴⁴. Navedene predstavlke se uglavnom odnose na postupanje banaka u vezi s pružanjem bankarskih usluga, postupanje trgovačkih društava koja se bave otkupom dospjelih potraživanja, teleoperatera ili drugih trgovačkih društava koja nisu subjekti nadzora Hanfe. Isto tako, vidljiv je povećan broj predstavlki povezanih s različitim internetskim prijevarama, osobito u segmentu ponude investicijskih usluga. Hanfa je u 2024. zaprimila i jednu predstavku iz područja sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, no nije se odnosila na tematiku iz nadležnosti Hanfe pa je podnositelj obaviješten o dijelu nadležnosti Hanfe za poslovanje pružatelja usluga trgovanja virtualnim valutama i upućen na uvjete poslovanja, koji u pravilu sadrže odredbe o rješavanju sporova/prijepora.

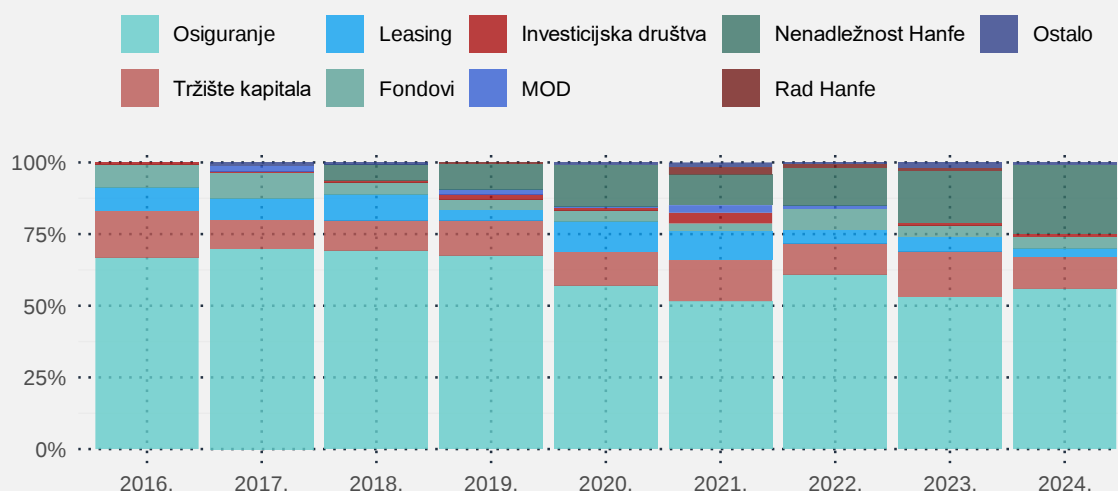
U 2024. su se 24 zaprimljene predstavlke (11 % ukupnog broja) odnosile na tržište kapitala, što je značajno smanjenje u odnosu na 2023. kada je zaprimljena 31 predstavka iz ovog segmenta sektora financijskih usluga. Smanjen je i broj predstavlki iz područja leasinga, kojih je u 2024. zaprimljeno sedam, dok ih je tijekom 2023. zaprimljeno devet.

¹⁴⁴ Tijekom 2022. bile su zaprimljene 22 takve predstavlke (13 % ukupnog broja predstavlki), tijekom 2023. bilo ih je 35 (18 %).

Predstavke su se uglavnom odnosile na postupanje leasing društava nakon povrata vozila u dijelu zaračunavanja rata leasinga, naplaćivanje opomena i mogućnosti prijevremene otplate ugovora o leasingu. U 2024. nije zaprimljena nijedna predstavka u vezi s poslovanjem faktoring društava.

Slika 6.2. Struktura predavki korisnika financijskih usluga upućenih Hanfi

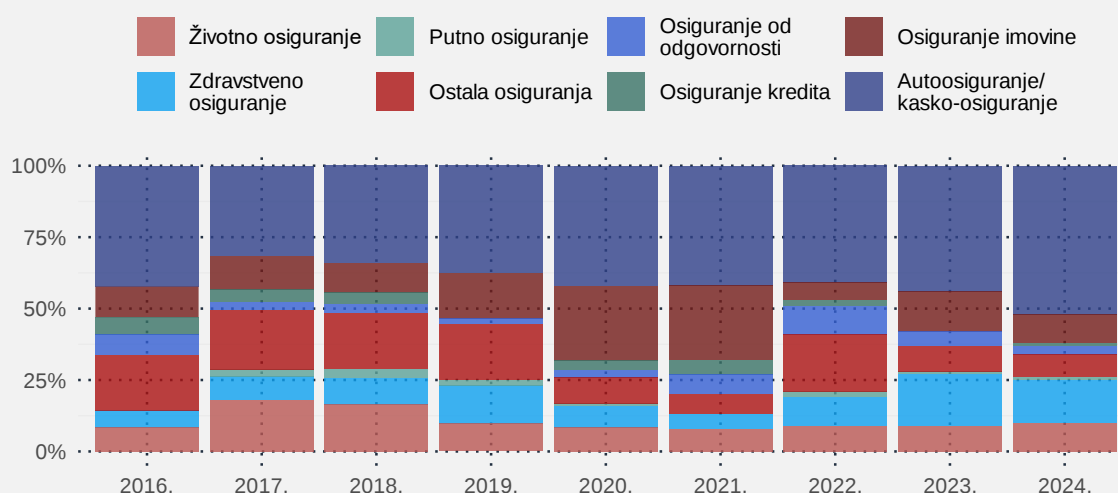
U % ukupnog broja zaprimljenih predavki

Izvor: Hanfa

Slika 6.3. Struktura predavki iz područja osiguranja s obzirom na vrstu osiguranja

U % ukupnog broja zaprimljenih predavki

Izvor: Hanfa

Na rad investicijskih i mirovinskih fondova zaprimljene su po četiri predavke u 2024. godini. Kod predavki na poslovanje investicijskih fondova tri predavke odnosile su se na isto društvo, no nisu utvrđene nepravilnosti. Predavke na rad mirovinskih fondova najvećim su se dijelom odnosile na pitanja izvan nadležnosti Hanfe. Kao i u 2023., na rad investicijskih društava zaprimljene su ukupno tri predavke. Jedna zaprimljena predavka odnosila se na mirovinsko osiguravajuće društvo, točnije na

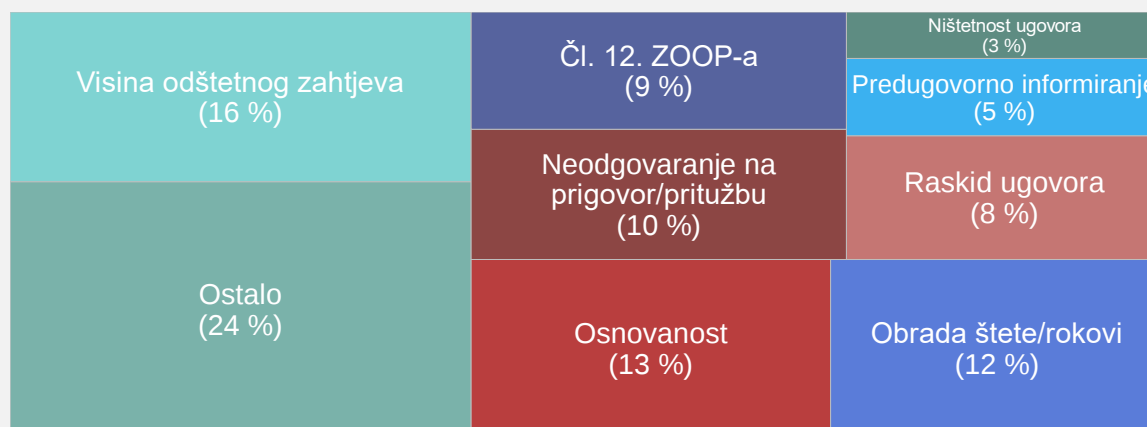
nejasnoće u mjesečnim obavijestima mirovinskog osiguravajućeg o mirovini iz 2. stupa. U 2024. nije zaprimljena nijedna predstavka na rad Hanfe.

Najveći broj zaprimljenih predstavlki iz područja osiguranja i u 2024. se odnosio na autoosiguranje (slika 6.3.), na koje se odnosilo 52 % ukupnog broja predstavlki, što predstavlja rast od 8 postotnih bodova u odnosu na 2023. godinu. Više od polovice predstavlki u vezi s autoosiguranjem (njih 43) odnosilo se na obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti, dok se na kasko-osiguranje odnosilo 16 predstavlki. Sadržajno se najčešće radilo o pitanju osnovanosti odštetnog zahtjeva i visine štete te postupanja prilikom obrade odštetnih zahtjeva, primjerice u skladu s člankom 12. ZOOP-a¹⁴⁵. U 2024. je također zaprimljeno i 11 predstavlki u vezi s osiguranjem imovine, što je blago smanjenje u odnosu na 2023. godinu. Broj predstavlki u području dobrovoljnih zdravstvenih stabiliziran je na 17 u 2024., dok je istovremeno zaprimljeno 12 predstavlki u vezi sa životnim osiguranjem, što je blago povećanje u odnosu na 2023. godinu.

Otpriblike trećina svih predstavlki u 2024. odnosila se na nezadovoljstvo odlukom o osnovanosti odštetnog zahtjeva ili visini štete. Točnije, 15 predstavlki odnosilo se na osnovanost zahtjeva, a 18 na visinu štete. Značajan broj korisnika bio je nezadovoljan i samim postupkom obrade šteta te brzinom obrade odštetnih zahtjeva. Za razliku od 2023., kada su bile zaprimljene samo tri predstavke u vezi s postupanjem društava u skladu s člankom 12. ZOOP-a, u 2024. ih je zaprimljeno čak deset. Međutim, ni u jednom slučaju nije bilo osnove za pokretanje prekršajnih postupaka. Raskid ugovora je u 2024. bio tema devet predstavlki, što je smanjenje u odnosu na 2023., kada ih je bilo 12.

Slika 6.4. Struktura predstavlki iz područja osiguranja s obzirom na predmet i razloge predstavlke

U % ukupnog broja zaprimljenih predstavlki iz područja osiguranja, u 2024. godini

Napomena: Članak 12. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (ZOOP) propisuje, između ostaloga, da je osiguratelj dužan u roku od 60 dana od primitka odštetnog zahtjeva utvrditi osnovanost i visinu zahtjeva te oštećenoj osobi dostaviti pisanu i obrazloženu odluku o zahtjevu.

Izvor: Hanfa

Sve predstavke zaprimljene u 2024. su i obrađene na način da je Hanfa podnositeljima dostavila odgovor ili ih je obavijestila o tome da predmet podnesene predstavke nije u

¹⁴⁵ Članak 12. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN, br. [151/05](#), [36/09](#), [75/09](#), [76/13](#), [152/14](#), [155/23](#))

njezinoj nadležnosti. Iznimka su anonimne predstavke, kod kojih zbog anonimnosti odgovor nije moguće uputiti.

Osim evidencije zaprimljenih predstavki, Hanfa također vodi i analizira evidenciju zabilježenih nedostataka u postupanju subjekata nadzora uočenih tijekom obrade predstavki. Ti se nedostaci ne odnose samo na nezakornosti u radu društava, već i na razne manjkavosti kod kojih postoji mogući prostor za unaprijeđenje postupanja subjekata nadzora. Ova se evidencija također koristi i kao podloga za donošenje plana nadzornih i ostalih korektivnih ili preventivnih aktivnosti Hanfe, primjerice za upućivanje preporuka subjektima nadzora, objavu edukativnih/informativnih tekstova i slično.

U segmentu osiguranja, od ukupno 119 zaprimljenih predstavki u 2024., kod 36 (30 % od ukupnog broja) je utvrđeno postojanje određenih nepravilnosti, nezakornosti ili manjkavosti. Od toga se 35 predstavki odnosi na nedostatke kod postupanja društava za osiguranje, a jedna kod predstavnika za obradu inozemnih šteta. Zastupljenost nedostataka po društvima proporcionalna je njihovom tržišnom udjelu. Sadržajno gledano, najveći broj zabilježenih nedostataka u 2024. odnosio se na obradu štete prema Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu¹⁴⁶ (7), neodgovaranje na pritužbe/prigovore zainteresiranih osoba (6) te postupanje protivno odredbama Zakona o obveznim odnosima¹⁴⁷ (5).

Tijekom 2024. provedena su tri neposredna nadzora društava za osiguranje u pogledu procesa odgovaranja na pritužbe i prigovore u skladu s člankom 378. Zakona o osiguranju. U sva tri postupka nadzora utvrđene su nezakornosti i nepravilnosti te su donesena rješenja za njihovo otklanjanje. Tim su rješenjima društvima ujedno izrečene i opomene zbog određenih nezakornosti i nepravilnosti manjeg opsega koje nije bilo moguće otkloniti zbog njihove prirode i proteka vremena. Do isteka 2024. jedno je društvo postupilo po nalogu Hanfe te je doneseno rješenje o okončanju postupka nadzora, dok su dva postupka nadzora još uvijek u tijeku.

Hanfa je u 2023. nakon anonimne predstavke provela postupak neposrednog nadzora nad jednim distributerom osiguranja. Utvrđeno je postupanje distributera protivno Zakonu o osiguranju, čime su stečeni uvjeti za ukidanje dozvole za distribuciju osiguranja i brisanje iz registra Hanfe. No zbog otvaranja stečajnog postupka nad distributerom doneseno je rješenje o obustavi postupka nadzora. U 2024. nastavljen je postupak nadzora nad distributerom kao fizičkom osobom te je u tom postupku doneseno rješenje o njegovu brisanju iz Registra ovlaštenih zastupnika u osiguranju, brokera u osiguranju i/ili reosiguranju i sporednih posrednika Hanfe.

U 2024. provedena je analiza postupanja svih društava za osiguranje koja obavljaju poslove životnog osiguranja u vezi s informiranjem ugovaratelja osiguranja o kapitalizaciji police životnog osiguranja u skladu s odredbama Zakona o osiguranju. Kod određenih društava utvrđeno je da postupaju u cijelosti u skladu s odredbama Zakona o osiguranju i da ugovaratelju osiguranja pružaju sve potrebne informacije u vezi s promjenama po polici prilikom kapitalizacije. Društvima kod kojih su utvrđene određene nepravilnosti upućene su preporuke za poboljšanje postupanja,

¹⁴⁶ NN, br. [151/05](#), [36/09](#), [75/09](#), [76/13](#), [152/14](#), [155/23](#)

¹⁴⁷ NN, br. [35/05](#), [41/08](#), [125/11](#), [78/15](#), [29/18](#), [126/21](#), [114/22](#), [156/22](#), [155/23](#)

unaprjeđenje procesa i usklađivanje sa zakonskim odredbama, koje su društva uvažila i o tome obavijestila Hanfu.

Tijekom 2024. Hanfa je uputila i četiri pojedinačne preporuke društvima za osiguranje, koje su se odnosile na određene nedostatke u predugovornom informiranju, obradi šteta te jasnoći i transparentnosti uvjeta osiguranja.

Na temelju predstavke na postupanje jednog društva za osiguranje, Hanfa je provjerila navode u vezi s distribucijom osiguranja, uvjetima rada, formiranjem proizvoda i korištenjem internih aplikacija društva za distribuciju proizvoda osiguranja. Obavljena je i provjera internih akata društva povezanih s distribucijom osiguranja i nagrađivanjem zaposlenika u distribucijskoj mreži te provjeru načina korištenja interne aplikacije društva. Iz dostupne dokumentacije i informacija nisu utvrđeni navodi iz predstavke, no društvu je upućena preporuka za poboljšanje sadržaja internog akta kojim se uređuje korištenje internih aplikacija.

U 2024. Hanfa je na svojoj internetskoj stranici objavila tekst o ugovorima o osiguranju sklopljenima kao kolateral za kredit, posebice u vezi s pitanjem treba li nastaviti plaćati premiju i nakon otplate kredita. Radi se o ugovorima o osiguranju imovine (najčešće nekretnine) ili života koji se koriste kao instrumenti osiguranja (kolaterali) uredne otplate bankovnih kredita te specifičnim ugovorima o osiguranju otplate dugovanja (engl. *credit protection insurance* – CPI). Naime, tijekom obavljanja svojih aktivnosti Hanfa je utvrdila da često dolazi do nejasnoća između ugovaratelja, društava za osiguranje i banaka, pri čemu je Hanfa istaknula da otplata kredita ne podrazumijeva nužno i automatski i prestanak obaveza iz ugovora o osiguranju.

Hanfa također redovito izdaje upozorenja namijenjena korisnicima financijskih usluga kako bi podignula svijest korisnika i zaštitila ih od potencijalnih prevara, posebice od inozemnih društava koja bez odobrenja Hanfe nude investicijske usluge na tržištu RH. Na internetskoj stranici Hanfe objavljena su i upozorenja o lažnim e-mailovima u kojima se osobe lažno predstavljaju kao zaposlenici Hanfe, šaljući lažni memorandum i logotip Hanfe te tražeći uplate na temelju izmišljenih poreznih dugovanja. Hanfa napominje da su takve e-mail poruke lažne te da zaposlenici Hanfe nikada ne šalju e-mail poruke takvog ili sličnog sadržaja građanima. Objavljena su i upozorenja na različite oblike prijevara poput lažnih ulaganja na tržištu kapitala, ulaganja u virtualnu imovinu, dionice i slične financijske proizvode, na obmanjujuće korištenje financijskih pojmova poput „fond“ ili „osnivački fond“ od strane određenih subjekata koji nisu financijske institucije do sumnjivih oglasa na društvenim mrežama koji pozivaju građane na ulaganje u dionice izvan zakonski reguliranih kanala, odnosno putem ovlaštenih društava za pružanje investicijskih usluga i obavljanje investicijskih aktivnosti.

S ciljem upoznavanja potrošača i šire javnosti s rizicima kojima korisnici usluga osiguranja mogu biti izloženi, Hanfa je objavila pregled glavnih rizika za korisnike usluga osiguranja u 2024. godini. Rizici su rangirani prema vjerojatnosti nastanka i mogućem utjecaju na potrošače. Podaci su prikupljeni putem anketnih upitnika koje su dostavila sva društva za osiguranje, stručne procjene djelatnika Hanfe te anketnim ispitivanjem potrošača, pri čemu su odgovori iz svih izvora tretirani kao jednako važni. Nijedan rizik u 2024. nije ocijenjen vrlo visokom vjerojatnosti nastanka i/ili vrlo visokim

utjecajem na korisnike usluga osiguranja. Iz toga proizlazi da nisu uočene poteškoće koje bi mogle predstavljati znatne prijetnje interesima korisnika usluga osiguranja. Kao glavni izvori rizika za korisnike usluga osiguranja (visok rizik) identificirani su vanjski čimbenici i bihevioralni aspekti. Vanjski čimbenici uključuju geopolitičku i makroekonomsku neizvjesnost, sporo i neefikasno ostvarivanje pravne zaštite potrošača, digitalizaciju financija i s tim povezanu digitalnu sigurnost podataka. Bihevioralni aspekti odnose se na nedostatnu i neprimjerenu razinu financijske pismenosti, ali i na nepovjerenje potrošača spram pružatelja financijske usluge, nedostatnu razinu ugovorne odgovornosti i podcjenjivanje vjerojatnosti nastupa pojedinih rizika. Rizik koji je porastao u odnosu na prethodnu godinu i u pogledu materijalizacije i u pogledu utjecaja povezan je s postupanjem distribucijske mreže, odnosno neadekvatnim poznavanjem proizvoda od strane distributera, ponudom neprimjerenih proizvoda osiguranja i otežanim predugovornim informiranjem. Poslovni procesi i postupanje društava za osiguranje ocijenjeni su kao umjereni rizik, dok je rizik povezan s održivim financiranjem ponovno prepoznat kao rizik relativno najnižeg stupnja i po vjerojatnosti materijalizacije i po utjecaju na korisnike.

6.2. Edukativne aktivnosti

Ubrzana digitalizacija financijskog sektora dovodi do veće složenosti financijskih proizvoda te povećanih rizika za korisnike, dok istovremeno ti proizvodi postaju lakše dostupni široj javnosti. U takvom okružju financijska pismenost, sposobnost donošenja informiranih odluka i odgovorno upravljanje novcem, postaju ključna pretpostavka zaštite potrošača, osobito u kontekstu digitalnih financija. Prepoznajući važnost financijskog obrazovanja, Hanfa već petu godinu zaredom bilježi porast u broju provedenih edukativnih aktivnosti, kako u fizičkom tako i u digitalnom formatu. Tijekom 2024. Hanfa je organizirala, odnosno sudjelovala u ukupno 113 edukativnih događanja, u kojima je izravno sudjelovalo gotovo 4300 sudionika (slika 6.5.). Dodatnih 3000 osoba sudjelovalo je u Hanfinim edukativnim aktivnostima neizravno, najčešće pregledom snimki predavanja dostupnih na Hanfinom YouTube kanalu. U usporedbi s prethodnom godinom, broj održanih aktivnosti u 2024. je porastao za 28 %, a broj sudionika za 9 %. To jasno ukazuje na intenziviranje edukativnih aktivnosti Hanfe, ali i na sve veći interes građana za teme financijskog opismenjavanja i potrebu za kontinuiranim učenjem, kako bi se lakše snalazili u dinamičnom i sve izazovnijem financijskom okružju.

Hanfa je i tijekom 2024. sudjelovala u obilježavanju važnih međunarodnih inicijativa posvećenih financijskoj pismenosti, kao i međunarodnih događanja iz područja svoje nadležnosti. Najveći broj aktivnosti tradicionalno je proveden u okviru Svjetskog i Europskog tjedna novca, koji se ponovno istaknuo kao ključni međunarodni događaj za promociju financijskog obrazovanja. S ciljem širenja dosega i jačanja suradnje Hanfa je i ove godine objavila javni poziv za partnere u edukativnim

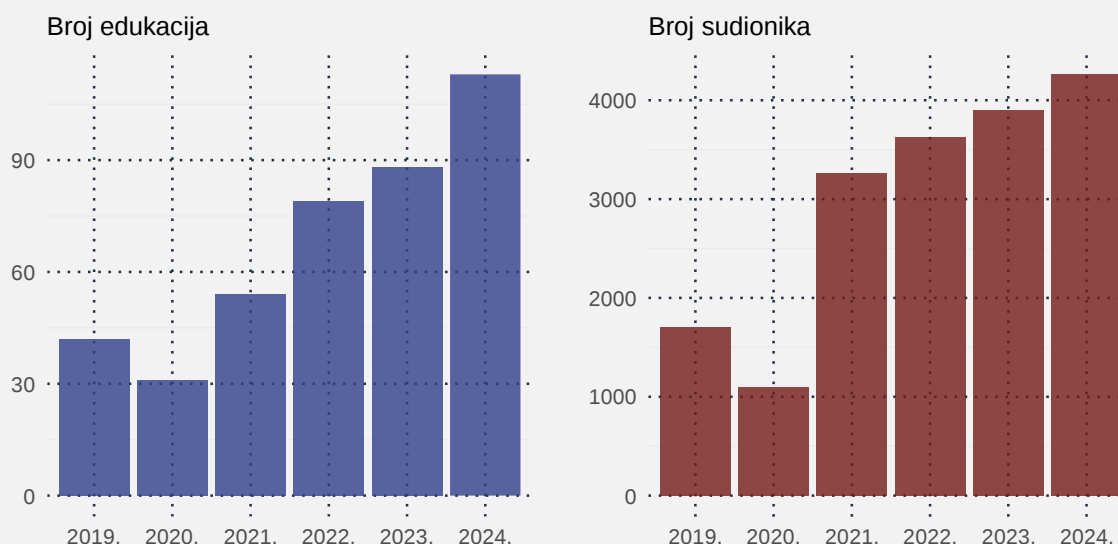
Digitalna financijska pismenost

Digitalna financijska pismenost je sposobnost razumijevanja i učinkovitog korištenja digitalnih alata i usluga za upravljanje osobnim financijama. To uključuje znanje, vještine i ponašanje potrebno za donošenje informiranih financijskih odluka u digitalnom okružju.

aktivnostima, koji se redovito raspisuje početkom siječnja. Time su ostvarene brojne suradnje, ponajprije s udrugama, školama i fakultetima. Osim toga, Hanfa je nastavila s aktivnostima unutar Operativne radne grupe zadužene za praćenje provedbe mjera i aktivnosti iz Akcijskog plana za unaprjeđenje financijske pismenosti, pod koordinacijom Ministarstva financija, čime se dodatno doprinosi koordiniranom djelovanju na nacionalnoj razini te osnažuje međuinstitucionalna suradnja. U svjetlu sve veće važnosti financijske, a osobito digitalne financijske pismenosti, Hanfa, HNB i Ministarstvo financija tijekom 2024. započeli su dvogodišnju provedbu projekta financiranog putem instrumenta tehničke pomoći DG REFORM-a Europske komisije, pod nazivom “Improving the use of financial services through enhanced digital financial literacy in Croatia”, koji je usmjeren na unaprjeđenje digitalne financijske pismenosti građana Republike Hrvatske.

Osim toga, Hanfa aktivno sudjeluje i u radu Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača, čime se potvrđuje njezina uloga važnog dionika ne samo u jačanju financijske pismenosti građana, nego i u općenitoj zaštiti potrošača.

Slika 6.5. Broj održanih edukacija Hanfe i prisutnih sudionika

Izvor: Hanfa

Prema rezultatima većine istraživanja, mladi kontinuirano postižu ispodprosječne rezultate u financijskoj pismenosti. Zato Hanfa značajan dio svojih edukativnih aktivnosti usmjerava upravo prema njima putem suradnje sa školama. Tijekom 2024. dvije trećine svih edukativnih aktivnosti provedeno je u suradnji s osnovnim i srednjim školama, pri čemu je posebno izražen porast suradnje s osnovnim školama, gdje je broj aktivnosti povećan za čak 2,5 puta u odnosu na 2023. godinu. Ovaj porast rezultat je strateške orijentacije Hanfe da se više posveti financijskom obrazovanju mlađih učenika, s ciljem stjecanja temeljnih financijskih znanja i vještina od najranije dobi. Važan doprinos ovom iskoraku dala je i društvena edukativna igra Desitudo, koju je Hanfa razvila upravo s ciljem poticanja financijskog učenja kroz igru i interaktivno iskustvo.

U okviru širenja digitalnih edukativnih sadržaja Hanfa je tijekom 2024. provela natječaj za osnovne škole pod nazivom „Digitalni sadržaj za digitalne financije“. Na natječaju je pobijedila Osnovna škola Dugave, koja je kao nagradu dobila interaktivni zaslon, čime je dodatno osnažena za provođenje suvremenih oblika nastave. Proveden je i natječaj za srednje škole pod nazivom „I financije mogu biti zelene“, usmjeren na izradu videouratka na temu održivog financijskog ponašanja i zelenih ulaganja. Pobjednički videouradak učenika Tehničke škole Bjelovar objavljen je na službenim internetskim stranicama i YouTube kanalu Hanfe, a školi je također dodijeljen interaktivni zaslon.

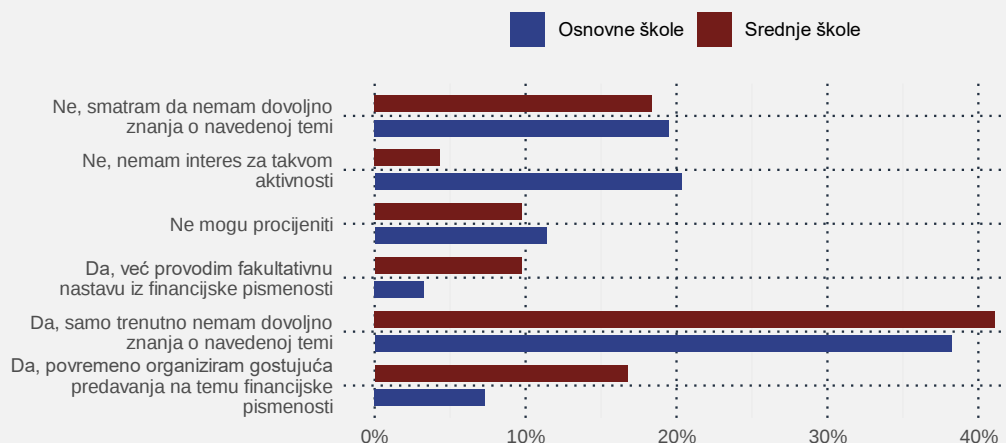
Navedeni natječaji pridonijeli su podizanju svijesti među učenicima o ključnim aspektima suvremenih financija, s naglaskom na digitalnu financijsku pismenost te održivo i odgovorno upravljanje novcem.

Financijska pismenost učitelja i nastavnika

Učitelji i nastavnici imaju ključnu ulogu u razvoju financijske pismenosti među djecom i mladima, no koliko su sami financijski pismeni i koliko su spremni prenositi ta znanja učenicima? Istraživanje koje je u 2024. provela Hanfa među 308 odgojno-obrazovnih djelatnika, od kojih su 123 učitelji osnovnih, a 185 nastavnici srednjih škola, daje odgovor na ova važna pitanja.

Anketni upitnik sadržavao je pitanja o interesu za provođenje edukativnih aktivnosti iz područja financijske pismenosti te ispitivanje financijskog znanja, ponašanja i odnosa prema novcu.

Slika 6.6. Interes za provođenje fakultativne nastave financijske pismenosti u školama
U %

Izvor: Hanfa

Rezultati pokazuju da većina učitelja i nastavnika smatra da bi financijska pismenost trebala postati sastavni dio školskog kurikuluma, s čime se slaže čak 87 % nastavnika i 70 % učitelja. Dok 10 % nastavnika i 3 % učitelja već provodi fakultativnu nastavu iz tog područja, značajan broj ispitanika iskazuje spremnost za uključivanje u slične aktivnosti, 41 % nastavnika i 38 % učitelja voljelo bi se uključiti, ali ističu kako im trenutačno nedostaje znanja i pripreme.

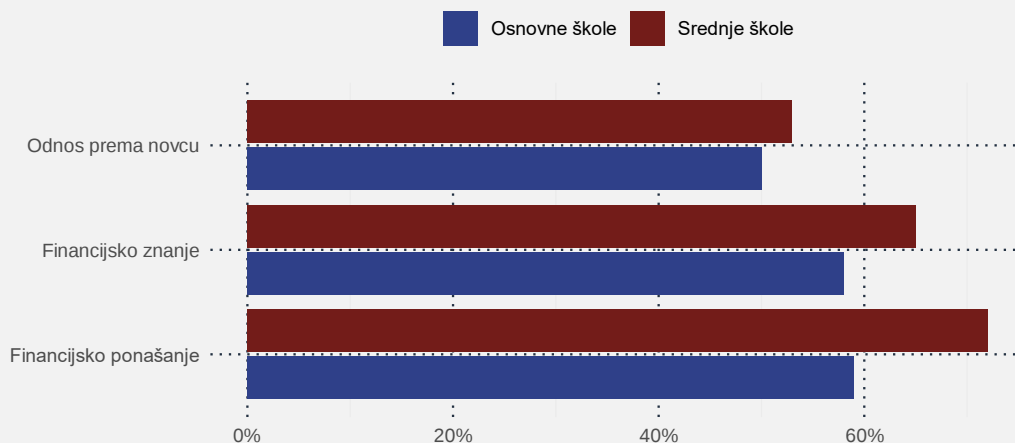
Uz to, još 17 % nastavnika i 7 % učitelja povremeno organizira gostujuća predavanja o financijama. S druge strane, 20 % učitelja i 4 % nastavnika navodi da nemaju interes za provođenje financijskih edukacija u školama.

Podaci o stvarnoj razini financijske pismenosti pokazuju da nastavnici u srednjim školama imaju nešto bolje rezultate od učitelja u osnovnim školama. Prosječna razina financijskog znanja kod nastavnika iznosi 65 %, a kod učitelja 58 %. Kad je riječ o financijskom ponašanju, koje uključuje odgovorno upravljanje novcem, štednju i planiranje, nastavnici ponovno pokazuju bolje rezultate (72 %), dok je kod učitelja taj udio 59 %. Odnos prema novcu, koji mjeri stavove i emocionalni odnos prema financijama, pokazuje najmanju razliku među skupinama, 53 % kod nastavnika i 50 % kod učitelja.

Njihova ukupna financijska pismenost u skladu je s rezultatima opće populacije odraslih u Hrvatskoj iz anketnog istraživanja 2023. koje su proveli Hanfa i HNB. Tada je ukupna razina financijske pismenosti hrvatskih građana iznosila 62 %, pri čemu su građani pokazali višu razinu znanja (70 %), nego ponašanja (59 %) i odnosa prema novcu (54 %). Nastavnici i učitelji, dakle, u prosjeku imaju nešto nižu razinu znanja, ali višu razinu financijskog ponašanja u odnosu opću populaciju, no prostor za napredak i dalje postoji, posebno u razumijevanju ključnih pojmova poput složenog kamatnog računa koji zna izračunati tek 38 % nastavnika i 27 % učitelja.

Slika 6.7. Komponente financijske pismenosti učitelja i nastavnika

U %

Izvor: Hanfa

Oko 40 % ispitanika štedi za mirovinu izvan obveznog sustava mirovinskog osiguranja, što je pozitivan pokazatelj dugoročnog financijskog planiranja. Ipak, 10 % ispitanika smatra prihvatljivim da se dug na kreditnoj kartici ne otplaćuje u cijelosti (u slučajevima kada se plati minimalni iznos), što upućuje na nedovoljno razumijevanje troška zaduživanja i važnosti pravodobnog podmirivanja obveza.

Rezultati istraživanja jasno ukazuju na velik potencijal i interes nastavnika i učitelja za rad na području financijske pismenosti, ali i na potrebu za sustavnom

edukacijom i podrškom. Ulaganjem u njihovo znanje i alate stvara se snažan temelj za financijski odgovorno društvo budućnosti u kojem škole imaju aktivnu ulogu u razvoju životno važnih financijskih vještina.

Uz suradnju s osnovnim i srednjim školama, Hanfa kontinuirano razvija edukativne aktivnosti i za studente, svjesna važnosti uključivanja mladih u rasprave i istraživanja o suvremenim financijskim temama. Već četvrtu godinu zaredom proveden je natječaj „Godišnja nagrada Hanfe studentima za najbolje znanstvene i stručne radove“, kojim se potiče istraživački interes studenata i njihovo dublje razumijevanje financijskih tema. Tri najuspješnija rada nagrađena su novčanim nagradama, a istovremeno je objavljen i natječaj za 2025., s ciljem daljnjeg jačanja suradnje s visokoškolskim ustanovama te razvoja znanstveno-istraživačkih vještina mladih, prvenstveno iz područja financija. Tijekom 2024. Hanfa je organizirala i dvije studentske konferencije: „Investiranje u kryptoimovinu – prilike i izazovi“, u suradnji s Udrugom za blockchain i kriptovalute (UBIK) te „Kriptotržište: Prilike i izazovi“, u suradnji s Ekonomskim fakultetom u Rijeci. Ove su konferencije studentima pružile priliku za stručno usavršavanje i razmjenu mišljenja o aktualnim temama koje oblikuju suvremeno financijsko tržište, s posebnim naglaskom na digitalne oblike ulaganja. Povodom Svjetskog i Europskog tjedna novca, Hanfa je u suradnji s HNB-om tradicionalno organizirala studentsku debatu na teme „Financijske prijevare u digitalnim financijama“. U debati su sudjelovali studenti Zagrebačke škole ekonomije i managementa, koji su kroz pripremu i raspravu analizirali najčešće oblike financijskih prijevara, osobito one povezane s digitalnim kanalima i kriptotržištem. Ovakav oblik aktivnosti omogućuje studentima razvoj kritičkog mišljenja i informiranosti o rizicima s kojima se susreću u digitalnom financijskom okružju.

Sve ove aktivnosti dio su širih strateških napora Hanfe usmjerenih na jačanje digitalne financijske pismenosti, osobito među mladima. U današnjem digitalnom okružju, gdje su mladi sve više izloženi rizicima, cilj je pružiti im znanja i alate za sigurno i odgovorno upravljanje financijama.

Hanfa je i u 2024. nastavila ulagati u financijsko obrazovanje, s posebnim naglaskom na jačanje edukacije učitelja i nastavnika u području financijske pismenosti. U sklopu stručnog usavršavanja nastavnika održano je ukupno šest predavanja, osmišljenih kao podrška njihovom profesionalnom razvoju. Osim toga, Hanfa je sudjelovala na dvodnevnom Državnom stručnom skupu za odgojno-obrazovne djelatnike u veljači, gdje su pred otprilike 400 učitelja i nastavnika održana dva predavanja. Putem takvih događanja Hanfa kontinuirano doprinosi povećanju razine financijske pismenosti obrazovnih djelatnika te im pruža konkretne alate i informacije za uspješnu integraciju financijskih tema u nastavni proces.

Tko su finfluenceri?

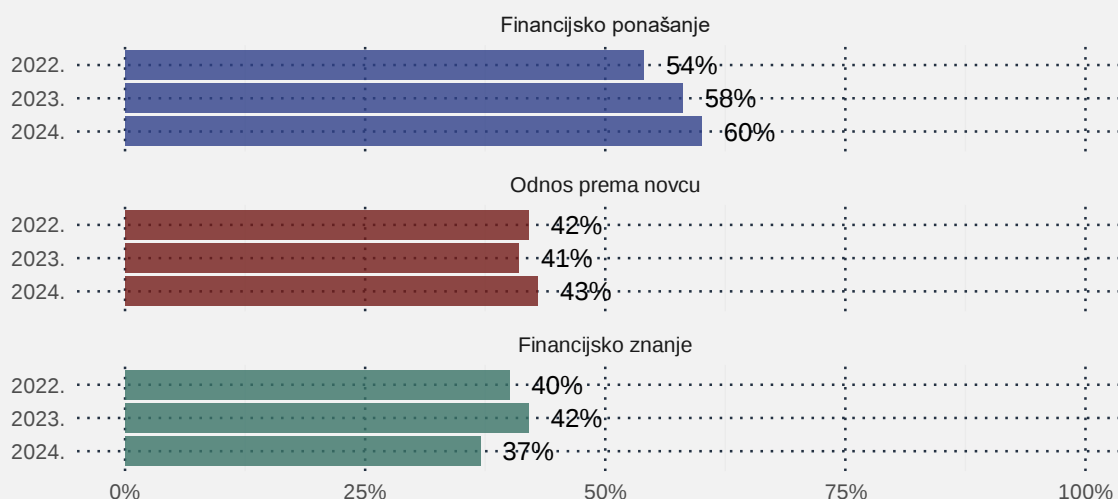
Finfluencer (engl. financial influencer) označava osobu koja putem društvenih mreža dijeli savjete, mišljenja i informacije o financijskim temama poput ulaganja, štednje, izrade proračuna, kriptovaluta ili osobnih financija i time utječe na financijsko ponašanje svoje publike.

Finfluenceri mogu biti financijski stručnjaci, ali i osobe bez formalnog znanja, pa je važno kritički procijeniti točnost i pouzdanost sadržaja koji objavljuju.

Hanfa je organizirala i deset *online* predavanja otvorenih za sve zainteresirane, pokrivajući raznolike i aktualne teme¹⁴⁸. Predavanjima je putem interneta prisustvovalo više od 160 sudionika, a snimke su dostupne na YouTube kanalu Hanfe, gdje su do kraja 2024. pregledane više od 1.200 puta. Poseban interes izazvalo je predavanje o financijskim *influencerima*, tzv. *finfluencerima*, koje je otvorilo važna pitanja o utjecaju društvenih mreža na financijsko ponašanje, prvenstveno mladih. Budući da sve više građana, osobito mlađih generacija, financijske savjete traži upravo online, ključno je razvijati kritičko razmišljanje i financijsku pismenost kako bi se prepoznala razlika između pouzdanih informacija i potencijalno štetnih savjeta.

Osim toga, Hanfa je tijekom godine objavila niz edukativnih tekstova, upozorenja i kratkih videozapisa na službenoj internetskoj stranici, portalu Novac za sutra te na društvenim mrežama, čime je nastavila širiti dostupnost provjerenih informacija o financijama.

Slika 6.8. Ocjene financijske pismenosti učenika srednjih škola, prema komponentama

Izvor: Hanfa

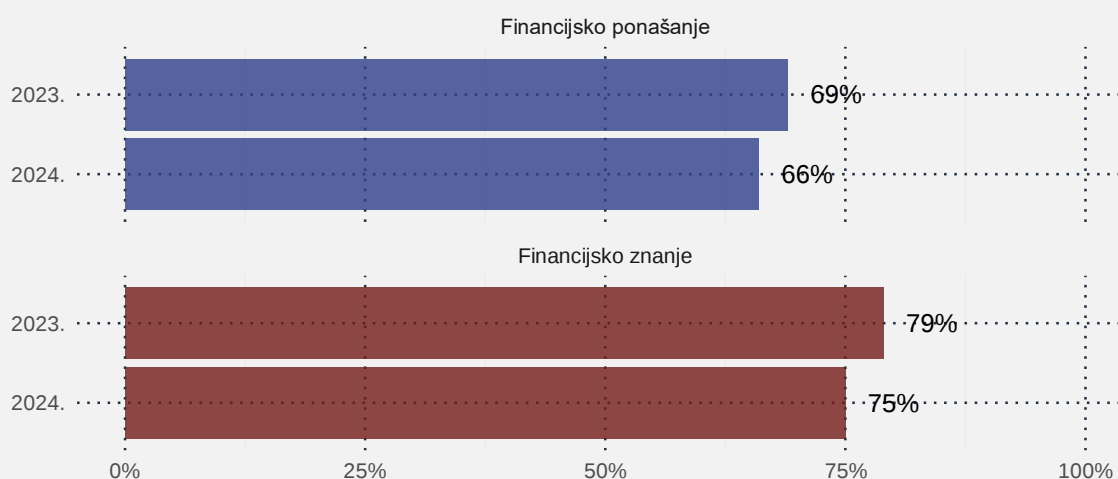
U sklopu edukativnih aktivnosti provedenih u suradnji sa srednjim školama, Hanfa redovito provodi ispitivanja financijske pismenosti učenika. Tijekom 2024. anketni upitnik ispunilo je ukupno 333 srednjoškolaca, od kojih je 62 % učenica i 38 % učenika, s prosječnom dobi od 16,7 godina. Rezultati pokazuju da su učenici u prosjeku točno odgovorili na samo 37 % pitanja koja mjere razinu financijskog znanja. Zanimljivo, učenici su svoju razinu znanja procijenili znatno višom nego što to pokazuje stvarno poznavanje financijskih pojmova. Financijsko ponašanje, koje uključuje odgovorno upravljanje novcem, ocijenjeno je bolje (60 %), dok je odnos prema novcu, koji odražava emocionalni i vrijednosni stav prema novcu, ocijenjen s 43 %. Većina učenika rijetko se

¹⁴⁸ Neke od obrađenih tema uključivale su: Od *hashtaga* do financijskog savjeta: Tko su financijski *influenceri*?, Zaštita potrošača u području osiguranja, Prijevale na financijskim i kriptotržištima, Što nova Uredba MiCA donosi za potrošače?, Psihologija upravljanja novcem: razumijevanje novčane osobnosti te druge relevantne teme iz područja financijske pismenosti.

informira o financijskim temama, a najčešći izvori informacija su internet, roditelji i škola.

Hanfa je tijekom 2024. provela i ispitivanje financijske pismenosti među učenicima osnovnih škola. Sudjelovalo je 326 učenika razredne i predmetne nastave, od toga 58 % učenica i 42 % učenika, s prosječnom dobi od 12 godina¹⁴⁹. Za razliku od srednjoškolaca, učenici osnovnih škola ostvarili su bolje rezultate iz financijskog znanja (75 %), nego iz financijskog ponašanja (66 %). Ipak, treba imati na umu da su pitanja bila prilagođena uzrastu. Pitanja za srednje škole bila su sadržajno zahtjevnija i šira. Rezultati pokazuju da su osnovnoškolci najmanje upoznati s pojmom budžeta te razlikom između štednje i ulaganja. Prilikom kupovine najčešće razmišljaju imaju li dovoljno novca, a rjeđe uspoređuju cijene, što ukazuje na prostor za dodatno razvijanje potrošačke osviještenosti.

Slika 6.9. Ocjene financijske pismenosti učenika osnovnih škola, prema komponentama

Napomena: Za učenike osnovnih škola mjerene su samo razine financijskog znanja i financijskog ponašanja.
Izvor: Hanfa

Rezultati istraživanja financijske pismenosti, kako učenika tako i učitelja i nastavnika, ukazuju na potrebu ne samo za nastavkom, već i intenziviranjem edukativnih aktivnosti. Posebno ohrabruje činjenica da su učitelji i nastavnici pokazali velik interes za temu financijske pismenosti, kao i spremnost na njezinu primjenu u svakodnevnoj nastavi. Kako bi ih se u tome dodatno podržalo, ključno je nastaviti s edukacijom učitelja i nastavnika, ali i pružiti konkretnu pomoć u osmišljavanju i provođenju nastavnih sadržaja. Prema rezultatima anketnog istraživanja, istaknuta je i potreba za izradom kvalitetnog i primjenjivog obrazovnog materijala koji bi se mogao koristiti u učionici.

S obzirom na sve navedeno, Hanfa planira dodatno intenzivirati aktivnosti usmjerene na edukaciju odgojno-obrazovnih djelatnika te na razvoj edukativnih sadržaja za učenike, koji će biti lako primjenjivi u školskom okružju. Poseban će se naglasak staviti

¹⁴⁹ Po dobnoj strukturi distribucija sudionika je ovakva: 10 % ispitanika pohađa 1. do 4. razred, 39 % 5. i 6. razred i 51 % 7. i 8. razred.

na digitalnu financijsku pismenost, koja postaje sve važnija u kontekstu suvremenih oblika potrošnje i financijskog odlučivanja.

Jedan od ciljeva Hanfinih aktivnosti jest i poticanje građana da se prije sklapanja financijskih ugovora adekvatno informiraju, usporede dostupne usluge, izbjegnu prijevare te donose informirane i odgovorne financijske odluke.

KOMUNIKACIJSKE AKTIVNOSTI

7. KOMUNIKACIJSKE AKTIVNOSTI

Komunikacija i odnosi s javnošću predstavljaju značajnu komponentu Hanfina rada i djelovanja pa su i ciljevi komunikacijske strategije usklađeni s njezinim dugoročnim ciljevima. Osim održavanja kontinuiteta pravovremenih informacija i komunikacije prema subjektima nadzora, Hanfa je nastavila pravovremeno informirati i građane s ciljem njihove kontinuirane edukacije i podizanja razine financijske pismenosti. Sve komunikacijske aktivnosti i naponi usmjereni su prema približavanju Hanfina rada, načina odlučivanja i donesenih odluka ukupnoj javnosti te, u konačnici, prema podizanju opće razine poznavanja financijskih usluga.

Dionici na financijskom tržištu prate svaku objavu i odluku regulatora, a ta pozicija Hanfi daje izuzetnu važnost u svakodnevnoj komunikaciji na tržištu financijskih usluga. Stoga ona kontinuirano, profesionalno i pravodobno komunicira prema svim kategorijama javnosti s ciljem poticanja održivog razvoja i zaštite financijskog sustava te njegovih sudionika i korisnika, kao i dugoročnog gospodarskog razvoja Republike Hrvatske.

7.1. Komunikacijske aktivnosti u 2024.

Hanfa je i u 2024. nastavila provoditi intenzivne i strateški usmjerene komunikacijske aktivnosti u skladu sa svojom misijom očuvanja stabilnosti financijskog sustava, zaštite potrošača i promicanja održivog razvoja tržišta financijskih usluga. Svoje je komunikacijske napore uskladila s dugoročnim ciljevima putem četiri ključna područja: informiranja šire javnosti, edukacije, savjetovanja sa zainteresiranom javnošću i zaštite potrošača.

Hanfa je nastavila i transparentno izvještavati o rješenjima donesenim na sjednicama Upravnog vijeća, a za pojedina rješenja koja su bila od većeg interesa za tržište i širu javnost objavljena su i posebna obrazloženja i priopćenja.

Poseban naglasak u komunikacijskim aktivnostima u 2024. stavljen je na aktualne regulatorne teme poput usvajanja zakonskog okvira za tržišta kriptoomovine, jačanja digitalne otpornosti financijskog sektora te usvajanja nacionalne strategije tržišta kapitala.

O svim zaključcima aktivno se komuniciralo putem Savjeta Hanfe: od potrebe jačanja zaštite od prirodnih katastrofa i implementacije Uredbe DORA i Direktive CSRD pa do zakonskih izmjena u fondovskoj industriji te ESG obveza i inicijativa, uključujući uspostavu ESG indeksa. Poseban naglasak stavljen je na prilagodbu zakonodavstva novim tržišnim okolnostima i jačanje otpornosti financijskog sektora.

Financijska edukacija i dalje je jedan od prioriteta komunikacijskih aktivnosti. Hanfa se aktivno uključila u velik broj javnih događanja posvećenih edukaciji potrošača u kojima

je bila suorganizator s ostalim granskim udruženjima i državnim institucijama, a organizirala je i vlastita javna događanja.

Javnosti je predstavljena edukativna igra „Desitudo“, koju je Hanfa izradila u suradnji s osnovnoškolcima s Hvara, a kojom se učenicima približavaju osnovne financijske teme. U svrhu prezentacije igre izrađen je i promotivni videomaterijal, koji prikazuje kako djeca jednostavno i uz zabavu mogu učiti o financijama. Također je nastavljena objava edukativnih materijala i upozorenja za građane, osobito u vezi s rizicima na tržištu kriptoomovine i drugim suvremenim financijskim prijetnjama.

I u 2024. objavljen je niz tradicionalnih publikacija i izvješća: Matrica rizika za potrošače, novi broj publikacije Financijska stabilnost, publikacija o predstavkama korisnika financijskih usluga, dva broja publikacije Makroprudencijalni skener rizika, Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju te dva izdanja regulatornog biltena za područje tržišta kapitala.

Hanfa je tijekom 2024. nastavila promicati transparentnost i informiranost tržišta redovitom objavom ključnih statističkih podataka. Kroz mjesečne publikacije poput Mjesečnog izvješća i Standardnog prezentacijskog formata te druge statistike dostupne na internetskoj stranici omogućen je jednostavan i pravovremen uvid u kretanja na financijskom tržištu. Takvi podaci korisnicima – bilo da je riječ o profesionalnim sudionicima tržišta, analitičarima, novinarima ili građanima – omogućuju bolje razumijevanje tržišta i donošenje utemeljenih odluka. Za Hanfu redovita i dosljedna objava statističkih podataka ima višestruku važnost: osim što pridonosi transparentnosti i povjerenju u regulatorni okvir, statistika je temelj za obavljanje njezine nadzorne i regulatorne uloge.

Uz klasične komunikacijske kanale Hanfa je koristila i digitalne kampanje kako bi na pristupačan način približila financijske teme široj javnosti. Tako je u protekloj godini predstavila kampanju o ulaganjima i pomoću serije edukativnih članaka upoznala javnost s osnovnim informacijama potrebnim za donošenje utemeljenih odluka o ulaganju te upozorila na moguće prijevare.

U 2024. dodatno su pojačane Hanfine aktivnosti u komunikaciji s tržištem organizacijom nekoliko značajnih konferencija koje su okupile domaće i međunarodne stručnjake. U listopadu je održana konferencija „Budućnost mirovina: put prema većim primanjima u starosti“ u suradnji s OECD-om i EIOPA-om, na kojoj se raspravljalo o izazovima mirovinskog sustava, demografskim trendovima i mogućnostima povećanja dobrovoljne mirovinske štednje. Krajem listopada Hanfa je organizirala konferenciju „DORA i digitalna otpornost: gdje smo i čemu težimo“, fokusiranu na implementaciju Uredbe DORA. Konferencija je okupila stručnjake iz područja kibernetičke sigurnosti, financijskih institucija i regulatornih tijela, koji su raspravljali o izazovima i strategijama za jačanje digitalne otpornosti financijskog sektora. U studenome je održana tradicionalna konferencija „Korporativno upravljanje: standardi koji oblikuju sutrašnjicu“, na kojoj su predstavljena revidirana načela skupine G20 i OECD-a te rezultati Godišnjeg izvještaja o korporativnom upravljanju za 2023. godinu. Dodijeljena su priznanja najboljim poduzećima koja kotiraju na Zagrebačkoj burzi, čime je Hanfa dodatno potaknula primjenu visokih standarda korporativnog upravljanja.

Uz izlaganja i radionice na javnim događanjima Hanfa je putem društvenih mreža redovito komunicirala mišljenja i stavove usmjerene prema poslovnoj zajednici, financijskom tržištu i potrošačima. Hanfina je LinkedIn zajednica krajem 2024. imala preko 12.000 pratitelja, a Facebook stranicu edukativnog portala Novac za sutra prati više od 10.000 građana. Tijekom godine medijima je upućeno pedesetak priopćenja i desetak prigodnih edukativnih videomaterijala.

7.2. Pristup informacijama

Hanfa kao tijelo javne vlasti kontinuirano i pravodobno objavljuje sve informacije propisane odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama¹⁵⁰ (dalje u tekstu: ZPPI) na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku.

U 2024. zaprimljeno je osam zahtjeva za pristup informacijama. Od toga je u zakonskom roku pet zahtjeva riješeno na način da su podnositeljima dostavljene zatražene informacije, jedan je djelomično usvojen, u vezi s dva izdane su obavijesti, jedan je odbijen, a jedan obustavljen. Dva zahtjeva prenesena su iz 2023., a riješena u 2024. godini.

Na Hanfinim internetskim stranicama nalaze se svi relevantni podaci u pogledu njezina rada i nadležnosti, pri čemu treba posebno istaknuti odluke sa sjednica Upravnog vijeća koje su od važnosti za financijsku javnost, informacije o zadaćama koje Hanfa obavlja te informacije o unutarnjem ustrojstvu s imenima i kontaktima rukovodećih zaposlenika. Hanfa redovito objavljuje i ažurira propise iz područja svojeg rada, registre i obrasce, kao i baze podataka. Redovito se objavljuju i informacije o svim raspisanim natjecajima za zapošljavanje te u vezi s njima i rezultati provedenih natjecajnih postupaka. Objavljuju se i Hanfini planovi: strateški plan, plan javne nabave, plan prihoda i rashoda, godišnji plan normativnih aktivnosti te podaci o donacijama i sponzorstvima. Isto tako, objavljuju se i sve potrebne informacije o pravu na pristup informacijama s odgovarajućim obrascima za podnošenje zahtjeva.

Vodeći brigu o ispunjenju zakonske obveze iz ZPPI-ja, Hanfa je u propisanom roku dostavila povjereniku za informiranje Izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama za 2024., koje je sastavni dio godišnjeg izvješća povjerenika za informiranje za 2024., a javno je objavljeno i na Hanfinim internetskim stranicama.

¹⁵⁰ NN, br. 25/13, 85/15, 69/22

MEĐUNARODNA SURADNJA

8. MEĐUNARODNA SURADNJA

Pored aktivnosti povezanih s hrvatskim sektorom financijskih usluga, Hanfa svoje regulatorne ciljeve postiže i djelovanjem na međunarodnoj razini. Hanfa te aktivnosti provodi putem članstva u europskim nadzornim tijelima EU-a, poput ESMA-e i EIOPA-e, sudjelovanjem u radu ESRB-a, kao i putem suradnje s globalnim organizacijama kao što su IAIS, IOSCO, IOPS i brojne druge. Pravovremena i učinkovita suradnja regulatora unutar EU-a, ali i globalno, postaje sve važnija za očuvanje stabilnosti financijskog sustava, ispravno funkcioniranje tržišta te zaštitu ulagatelja. Osim toga, Hanfa je uključena u različite oblike tehničke suradnje pod okriljem Europske komisije kao primatelj ili pružatelj tehničke pomoći te uspostavlja brojne bilateralne sporazume o suradnji s drugim nadzornim institucijama.

8.1. Sudjelovanje u radu nadzornih tijela i udruženja

8.1.1. ESMA – Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala

Kako je i definirano Višegodišnjim programskim dokumentom ESMA-e, tijekom 2024. ESMA i nacionalna nadzorna tijela surađivali su na pitanjima daljnjeg smjera i moguće revizije zakonodavnog okvira u pogledu održivog financiranja, daljnje razrade regulatornog paketa usmjerenog na implementaciju Uredbe MiCA, inicijativi oko unaprjeđenja tržišta kapitala u EU-u, uspostavljanja nadzornog okvira za digitalnu i kibernetičku sigurnost, povećanja kvalitete upravljanja podacima te izrade podzakonskih propisa u vezi s funkcioniranjem tržišne infrastrukture, s posebnim naglaskom na središnje druge ugovorne strane (CCP-jeve). Suradnja se realizirala i u usklađivanju nadzornih standarda te oblikovanju regulatornih politika.

U području održivog financiranja fokus je bio na objavi Završnog izvještaja o zelenom manipulativnom marketingu¹⁵¹ (tzv. *greenwashing*), izrađenog na temelju mandata zaprimljenog od Europske komisije. Dok se Privremenim izvještajem pružio pregled identificiranih nepoželjnih praksi dionika u lancu vrijednosti u pogledu održivosti (izdavatelji, upravitelji fondova, investicijska društva, pružatelji usluga referentnih vrijednosti) te dalo preporuke za njihovu prevenciju, u Završnom izvještaju fokus je bio na nadzornim praksama nacionalnih nadzornih tijela, ESMA-e i Europske komisije te su dane preporuke s ciljem postizanja nadzorne konvergencije. Cilj obaju izvještaja bio je podići kvalitetu poslovnih praksi kako bi se omogućila adekvatna zaštita ulagatelja.

¹⁵¹ Dokument je dostupan na ovoj [poveznici](#).

Pored navedenih izvještaja ESMA je u suradnji s EIOPA-om i EBA-om objavila Zajedničko mišljenje¹⁵² u vezi s revizijom Uredbe SFDR slijedom poziva Komisije krajem 2023. godine. Na pripremi su aktivno radila i nacionalna nadzorna tijela dostavljajući svoje komentare. Prijedlozi su išli u smjeru pojednostavljivanja postojećeg zakonodavnog okvira i osmišljavanja robusnijeg i kredibilnijeg sustava objava. Pored Zajedničkog mišljenja, ESMA je u suradnji s nacionalnim nadzornim tijelima pripremila Mišljenje o funkcioniranju okvira održivog financiranja¹⁵³, koje adresira i druge pojedinačne propise kojima se uređuju pitanja održivog poslovanja, poput Uredbe o EU taksonomiji te Direktive MiFID. Pored pojednostavljivanja općeg okvira, prijedlozima se sugerira razmatranje i rješavanje pitanja preklapanja pojedinih propisa, nekonzistentnosti odredaba i definicija te uvođenje sustava kategoriziranja financijskih proizvoda na temelju primjene robusnijih kriterija i kvantitativnih podataka. I zajedničko i samostalno ESMA-ino mišljenje sugeriraju uvođenje dvije do tri kategorije financijskih proizvoda (održivi financijski proizvodi i proizvodi koji ulažu u poduzeća fokusirana na tranziciju svojeg poslovanja prema održivosti) uz primjenu kvantitativnih kriterija. Pored navedenog, ESMA i nacionalna nadzorna tijela radili su nužne pripreme za početak primjene Direktive CSRD, koje su podrazumijevale izradu smjernica za nadzorna tijela u vezi s provjerom objava izvještaja o korporativnoj održivosti. Europska nadzorna tijela u suradnji s nacionalnim tijelima objavila su i Izvještaj o objavama u vezi s glavnim štetnim učincima pružatelja usluga u financijskom sektoru¹⁵⁴ kako bi se ocijenila provedba povezanog zakonodavnog okvira i istaknule dobre i loše prakse objava o glavnim štetnim učincima.

U području primjene Uredbe MiCA, ESMA je tijekom 2024. u suradnji s nacionalnim nadzornim tijelima, kao i EIOPA-om i EBA-om, pripremila nekoliko paketa regulatornih i provedbenih tehničkih standarda, kao i smjernica te setova pitanja i odgovora¹⁵⁵ kako bi tržišnim sudionicima olakšala i pojasnila način primjene relevantnih odredaba. Hanfa je o tome redovito informirala tržišne sudionike putem svoje internetske stranice i u direktnoj komunikaciji s njima.

Na istovjetan je način Hanfa u 2024. surađivala s ESMA-om i drugim europskim nadzornim tijelima prilikom izrade relevantnih podzakonskih propisa u vezi s primjenom Uredbe DORA.

Što se tiče tržišta kapitala, ESMA je u proljeće 2024. inicirala pripremu Mišljenja¹⁵⁶ u vezi s uspostavljanjem učinkovitijih i atraktivnijih tržišta kapitala u EU-u. Hanfa je, osim davanja komentara i prijedloga na nacrt mišljenja, aktivno sudjelovala u raspravama o daljnjem razvoju tržišta kapitala u EU-u, pritom upozoravajući na važnost uravnoteženog razvoja tržišta kapitala unutar EU-a, umjesto fokusiranja isključivo na centralizaciju i konsolidaciju tržišta, što je pristup koji bi mogao dovesti do oligopola i zapravo umanjiti stupanj zaštite ulagatelja te uzrokovati odljev raspoloživih financijskih

¹⁵² Dokument je dostupan na ovoj [poveznici](#).

¹⁵³ Mišljenje je dostupno na ovoj [poveznici](#).

¹⁵⁴ Izvještaj je dostupan na ovoj [poveznici](#).

¹⁵⁵ Setovi pitanja i odgovora su se odnosili na: postupak licenciranja, organizacijske uvjete, sukob interesa, podnošenje pritužbi, klasifikaciju kriptoinovine kao financijskog instrumenta, uređivanje pitanja primjerenosti kod davanja savjeta i pružanja usluga vođenja portfelja.

¹⁵⁶ Mišljenje je dostupno na ovoj [poveznici](#).

sredstava i ulaganja iz srednje i istočne Europe prema postojećim financijskim centrima EU-a.

U drugoj polovici 2024. pojačana je komunikacija oko prelaska na T+1 ciklus namire na području EU-a, što bi trebalo pridonijeti atraktivnosti tržišta kapitala u EU-u¹⁵⁷ kroz ubrzanje poravnanja transakcija, čime se smanjuje rizik namire, povećava likvidnost i osnažuje povjerenje ulagatelja. Djelatnici Hanfe bili su aktivni i u ESMA-inim odborima koji se bave tržištem kapitala pa tako i spomenutim procesom skraćivanja namire te su o njemu davali komentare i informirali tržišne sudionike s ciljem njihove pravovremene pripreme.

I u području poslije-trgovinske infrastrukture, na sastancima ESMA-ina Odbora nadzornika (engl. *Board of Supervisors*, BoS), na kojima sudjeluje predsjednik Upravnog vijeća Hanfe, kao i pripadajućim operativnim odborima na kojima sudjeluju djelatnici Hanfe, bilo je dosta aktivnosti oko provedbe Uredbe EMIR 3¹⁵⁸. Aktivnosti su uključivale brojna pitanja poput: problematike aktivnih računa (engl. *Active Account Requirements* - AAR), obveza izvještavanja, obveza oko novih metodologija za pragove poravnanja, uspostave centralne baze podataka za licenciranje, produljenja ili proširenja postojećih licenci, značajnih izmjena modela CCP-jeva, godišnjih preispitivanja i neposrednih nadzora, upravljanja kolegijima nadzornika između nacionalnih nadzornih tijela i ESMA-e.

S obzirom na ubrzani razvoj digitalnih financija, učinkovito i pravovremeno korištenje te upravljanje prikupljenim tržišnim podacima postaju sve važniji. Stoga je ESMA u suradnji s nacionalnim nadzornim tijelima pokrenula mrežu Supervisory Technology (SupTech), unutar koje će predstavnici nacionalnih nadzornih tijela i ESMA surađivati na izradi i primjeni aplikativnih rješenja usmjerenih na provedbu učinkovitog nadzora i pravovremenog reagiranja u vezi s okolnostima koje mogu destabilizirati tržišta.

Suradnja ESMA-e i nacionalnih nadzornih tijela nastavila se i u području zaštite ulagatelja pripremom i objavom nekoliko upozorenja i javnih izjava, čiji je cilj bio podizanje svijesti građana o rizicima povezanim s ulaganjima u kriptoinovinu, kao i pojavom novih oblika komuniciranja o ulaganjima putem društvenih mreža¹⁵⁹ uključivanjem tzv. *finluencera* i korištenjem umjetne inteligencije¹⁶⁰ prilikom pružanja investicijskih usluga građanima.

O svim navedenim aktivnostima, a i brojnim drugima, Hanfa je informirala širu zajednicu objavom svoje digitalne publikacije Bilten tržišta kapitala.

Tijekom 2024. predstavnici Hanfe aktivno su sudjelovali i glasali na šest sastanka ESMA-ina Odbora nadzornika i u 120 postupaka elektroničkog glasanja. Djelatnici Hanfe

¹⁵⁷ SAD je već prešao na takav ciklus namire, a u pripremi je i prelazak UK i Švicarske na T+1 ciklus namire.

¹⁵⁸ **Uredba (EU) 2024/2987** Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2024. o izmjeni uredaba (EU) br. 648/2012, (EU) br. 575/2013 i (EU) 2017/1131 u pogledu mjera za ublažavanje prekomjernih izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja i poboljšanje učinkovitosti tržišta poravnanja u Uniji, SL L 2024/2987

¹⁵⁹ Dokument je dostupan na ovoj [poveznici](#).

¹⁶⁰ Dokument je dostupan na ovoj [poveznici](#).

surađivali su s ESMA-om i drugim nacionalnim nadzornim tijelima u okviru 30 ESMA-inih grupa, odnosno podgrupa.

Pritom je ESMA u suradnji s nacionalnim nadzornim tijelima unutar navedenog razdoblja provela i reviziju funkcioniranja rada brojnih svojih (pod)grupa u kojima sudjeluju njihovi djelatnici s ciljem unaprijeđenja organizacijske strukture uvedene početkom 2023. godine.

8.1.2. EIOPA – Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje

Tijekom 2024. EIOPA je blisko surađivala s nacionalnim nadležnim tijelima, europskim institucijama i ostalim dionicima kako bi se osigurala dugoročna stabilnost sektora, podržao održivi rast i pojačala spremnost za suočavanje s novim prijetnjama i rizicima, osobito onih povezanih s održivim financijama, digitalnom transformacijom i nadzornom konvergencijom.

U području **održivih financija** EIOPA je tijekom 2024. radila na integriranju rizika održivosti u bonitetni okvir i nadzorne prakse, suzbijanju *greenwashinga* i jačanju otpornosti na prirodne katastrofe. Ključne inicijative uključivale su pokretanje Centra za podatke o katastrofama, (ponovnu) procjenu kapitalnih zahtjeva za prirodne katastrofe prema Solventnosti II i donošenje prijedloga o bonitetnom tretmanu rizika održivosti. Hanfa je u suradnji s EIOPA-om i nacionalnim nadzornim tijelima unaprijedila međusektorsku analizu scenarija, što je omogućilo uspostavu europskog sustava za upravljanje rizicima od prirodnih katastrofa i promociju globalne konvergenije nadzora te objavu Savjeta Europskoj komisiji o *greenwashingu* i Mišljenje o zahtjevima za održivost¹⁶¹.

Aktivnosti Hanfe, EIOPA-e i nacionalnih nadzornih tijela u području **digitalne transformacije** uključivale su praćenje novih trendova u osiguranju, provođenje vježbe materijalizacije kibernetičkog rizika radi poboljšanja procjene sistemskog rizika u okviru Europskog okvira za procjenu sistemskog rizika (SRAF) i promicanje razmjene znanja radi poboljšanja učinkovitosti i djelotvornosti nadzora. Zaposlenici Hanfe aktivno su sudjelovali u pripremama za ključno zakonodavstvo EU-a, kao što su Zakon o umjetnoj inteligenciji, Zakon o digitalnoj operativnoj otpornosti (DORA) i Jedinstvena europska pristupna točka (ESAP), kao i u radu s Europskom komisijom i drugim europskim nadzornim tijelima na Akademiji za nadzor digitalnih financija EU-a (EU SDFA). Uložen je značajan napor s ciljem smanjenja regulatornog opterećenja davanjem prioriteta provedbi novih pravila o umjetnoj inteligenciji, osiguravanjem usklađenosti sa sektorskim zakonodavstvom i olakšavanjem konvergenije nadzora putem ciljanih smjernica o slučajevima korištenja umjetne inteligencije koji nisu visokorizični.

Tijekom godine kontinuirano se radilo na poboljšanju **konvergenije nadzora** te zaštititi potrošača i rješavanju rizika za potrošače kroz podršku koju pružaju platforme EIOPA-e za prekograničnu suradnju i aktivnu međusobnu suradnju. Kontinuirano se doprinosilo izgradnji učinkovite i dosljedne razine nadzora diljem EU-a te je donesen

¹⁶¹ Dokument je dostupan na ovoj [poveznici](#).

plan konvergencije nadzora EIOPA-e sa sveobuhvatnim skupom ciljeva i aktivnosti. Donesene su nadzorne izjave, mišljenja, stručne ocjene i drugi alati (kao što je priručnik EIOPA-e) koji podržavaju svakodnevni nadzor nacionalnih nadležnih tijela.

Redovito su izrađivana i analitička izvješća o prekograničnim aktivnostima, izvješća kolegija nadzornika, komparativnih studija, rada internih modela te izvješća o potpunosti i kvaliteti podataka. Bitno je napomenuti da su pravovremeno objavljivana ključna izvješća, kao i informacija o bezrizičnoj kamatnoj stopi. Na tromjesečnoj osnovi objavljivana je *Risk Dashboard* te se kontinuirano promicalo pametno korištenje podataka i unapređenje sustava nadzorne tehnologije (SupTech).

Kontinuirani fokus bio je i na očuvanju financijske stabilnosti u sektorima osiguranja i mirovina EU-a **praćenjem rizika i ranjivosti**. Objavljivani su podaci i procjenjivani rizici društava za osiguranje i institucija za strukovno mirovinsko osiguranje (IORP-a).

Fokus je bio i na utjecaju inflacije na tržišta i potrošače, rizicima povezanim s klimatskim promjenama te prijetnjama i rizicima ubrzane digitalizacije, u prvom redu kibernetičkih napada. Provedeni su brojni testovi otpornosti na stres, kao i utjecaj geopolitičkih rizika na kapital i likvidnost društava.

Hanfa je u suradnji s EIOPA-om i nacionalnim nadzornim tijelima kontinuirano radila na visokokvalitetnim savjetima i politikama, s naglaskom na proporcionalnost u zakonodavstvu. Aktivnosti su uključivale ažuriranje Direktive Solventnost II, rad na smanjenju regulatornog opterećenja mjera L2 i L3 reduciranjem smjernica, pojednostavljenjem predložaka, smanjenjem učestalosti izvješćivanja i poboljšanjem proporcionalnosti prilagođavanjem pragova materijalnosti. Aktivno se doprinijelo provedbi Direktive IRRD, koja uključuje nove odgovornosti, razvoj tehničkih standarda i smjernica te druge trajne zadatke, poput osnivanja odbora za sanaciju ili sudjelovanja u kolegijima za sanaciju.

Nadalje, uloženi su kontinuirani angažman u podršci zakonodavnim procesima, uključujući FiDA (Okvir za pristup financijskim podacima) i Strategiju ulaganja u maloprodaju (RIS). Na međunarodnoj razini sudjelovalo se u inicijativama poput Konferencije o istočnoj suradnji, podrške balkanskim zemljama u prilagodbi osiguranja standardima EU-a te doprinosu globalnim standardima kroz zadatke u okviru IAIS-a.

Hanfa je tijekom 2024. putem svojih visokih predstavnika i operativnih stručnjaka sudjelovala na ukupno sedam sastanaka Odbora nadzornika, pet sastanaka Upravnog odbora, šest sastanaka Odbora za rizik i financijsku stabilnost, osam sastanaka Upravljačkog odbora za politiku, sedam sastanaka Nadzornog upravljačkog odbora, četiri sastanka Upravljačkog odbora za digitalne financije te brojnim sastancima ostalih stručnih radnih tijela i stručnih mreža EIOPA-e.

Hanfa je tijekom 2024. sudjelovala u 159 pisanih postupaka upravljačkih odbora EIOPA-e.

8.1.3. EBA - Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo

Tijekom 2024. Hanfa je nastavila sudjelovati u izradi dokumenta za raspravu o reviziji zakonodavnog okvira za bonitetne zahtjeve za investicijska društva¹⁶², koji zajednički pripremaju odbori ESMA-e i EBA-e. Dokument je nakon razmatranja finaliziran i pripremljen za odobrenje relevantnim tijelima, uključujući Stalni odbor EBA-e za regulativu i politike (SCRePOL) i Stalni odbor EBA-e za izvještavanje, analizu podataka i transparentnost (SCReDAT). U dokumentu su razmatrana ključna pitanja, uključujući usklađivanje postojećih bonitetnih zahtjeva, analizu metodologije procjene bonitetnih zahtjeva te identifikaciju rizika koji nisu pokriveni trenutnim okvirom. Razmatraju se i implikacije usvajanja novog bankovnog paketa EU-a (CRD VI i CRR 3) na trgovinske knjige, temeljito preispitivanje knjige trgovanja (FRTB) i prilagodbe kreditnom vrednovanju (CVA). Dokument razmatra i proširenje primjene bonitetnih zahtjeva na pružatelje usluga skupnog financiranja i usluga povezanih kriptoinovinom te usklađenost s UCITS, AIFM i MiFID okvirom. Nakon objave dokumenta za raspravu, komentari su bili zaprimani do 3. rujna 2024., nakon čega će EBA i ESMA pripremiti zajednički izvještaj koji će obuhvatiti opću procjenu odredaba Uredbe (EU) 2019/2033¹⁶³ i Direktive (EU) 2019/2034¹⁶⁴ te njihovu interakciju s drugim propisima.

Hanfa je također sudjelovala u pripremi materijala za sjednice Odbora nadzornih tijela EBA-e, kao i u pisanim procedurama tog Odbora. Aktivno sudjelovanje omogućilo je Hanfi da iznese mišljenja i prijedloge koji su se koristili u finalizaciji smjernica i drugih ključnih dokumenata.

U kontekstu nadzornih aktivnosti, Hanfa je dala svoj doprinos i u postupku donošenja EBA-inih smjernica vezanih uz primjenu testa grupnog kapitala za grupe investicijskih društava¹⁶⁵, koje osiguravaju jedinstven pristup primjeni testa grupnog kapitala u cijelom EU-u i daju naputke nadležnim tijelima u vezi s ocjenom ispunjavanja uvjeta za izuzeće u primjeni tog testa.

Najnoviji statistički podaci koji se odnose na bonitetne zahtjeve za investicijska društva u Hrvatskoj prikupljeni su na temelju EBA-inih smjernica i obuhvaćaju ključne aspekte kao što su regulatorni kapital, kapitalni zahtjevi, nadzorne mjere i administrativne kazne. Podaci se objavljuju na temelju agregiranih informacija, uz poštivanje načela povjerljivosti i zaštite podataka investicijskih društava. Naime, Direktivom (EU) 2019/2034 propisano je da nadležna tijela objavljuju određene informacije kako bi unutarnje tržište kapitala funkcioniralo što učinkovitije te kako bi građanima EU-a bila omogućena odgovarajuća razina transparentnosti informacija. Objavljene informacije trebale bi omogućiti smislenu usporedbu usvojenih pristupa nadležnih tijela pojedinih država članica. U skladu s navedenim, informacije svih nadležnih tijela trebaju biti

¹⁶² Dokument je dostupan na ovoj [poveznici](#).

¹⁶³ **Uredba (EU) 2019/2033** Europskog Parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnim zahtjevima za investicijska društva i o izmjeni uredaba **(EU) br. 1093/2010**, **(EU) br. 575/2013**, **(EU) br. 600/2014** i **(EU) br. 806/2014**, SL L 314

¹⁶⁴ **Direktiva (EU) 2019/2034** Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnom nadzoru nad investicijskim društvima i izmjeni direktiva **2002/87/EZ**, **2009/65/EZ**, **2011/61/EU**, **2013/36/EU**, **2014/59/EU** i **2014/65/EU** (Tekst značajan za EGP), SL L 173

¹⁶⁵ Smjernice su dostupne na ovoj [poveznici](#).

objavljene u zajedničkom formatu, redovito ažurirane i dostupne na jedinstvenoj elektroničkoj lokaciji.

8.1.4. ESRB – Europski odbor za sistemske rizike

Tijekom 2024. Hanfa je nastavila uspješnu suradnju s ESRB-om. Na redovnim tromjesečnim sastancima ESRB-ovih odbora i radnih grupa Hanfini predstavnici sudjelovali su na raspravama o glavnim ranjivostima i rizicima za financijsku stabilnost, makrobonitetnim politikama i mjerama, kao i o aktualnim gospodarskim i tržišnim kretanjima te njihovim potencijalnim implikacijama na financijski sustav.

U skladu s ocjenjenim stupnjem rizika, ESRB u 2024. nije donosio nove preporuke ili upozorenja relevantne za poslovanje domaćeg sektora financijskih usluga. U ožujku 2024. izdana je ocjena usklađenosti s Preporukom o identifikaciji pravnih osoba¹⁶⁶, kojom je ESRB preporučio nadležnim tijelima da nastave ulagati i sistematizirati svoje napore na promicanju usvajanja i upotrebe globalnog sustava identifikacijske oznake pravnog subjekta (engl. *Legal Entity Identifier* – LEI) za sve stranke u financijskim transakcijama. Hanfa je prema objavljenom izvješću¹⁶⁷ ocijenjena kao potpuno usklađena (engl. *fully compliant*) sa spomenutom preporukom. Sredinom godine izdana je i ocjena usklađenosti s Preporukom o paneuropskom okviru za sistemske koordinaciju kiberincidenata za relevantna tijela¹⁶⁸, čiji je glavni cilj bio uspostaviti strukturiran i dosljedan mehanizam suradnje među relevantnim nacionalnim i europskim tijelima kako bi se omogućila brza, učinkovita i koordinirana reakcija na kiberincidente koji bi mogli imati prekogranične i sistemske posljedice za financijsku stabilnost unutar EU-a. Za Hrvatsku je obvezujući bio B dio preporuke, prema kojem je svaka država članica iz svojih relevantnih nacionalnih tijela trebala odrediti glavnu kontaktnu točku za koordinaciju i razmjenu informacija. Prema objavljenim ocjenama usklađenosti¹⁶⁹ Hrvatska je ocijenjena kao potpuno usklađena i s tom preporukom.

Budući da je ESRB zadužen za izradu stresnih scenarija za redovite testove otpornosti na stres koje provode europska nadzorna tijela u okviru svojih nadležnosti, tijekom 2024. finalizirana su dva stresna scenarija, pri čemu su predstavnici Hanfe aktivno sudjelovali u tom procesu putem pisanih postupaka i rasprava na sastancima. Izrađeni su stresni scenarij za testiranje otpornosti na stres sektora osiguranja koje je provodila EIOPA-a te stresni scenarij za testiranje otpornosti novčanih fondova koje provodi ESMA. Svi scenariji prilagođeni su kako bi obuhvatili poslovne modele i profile rizika različitih vrsta financijskih institucija obuhvaćenih testiranjem stresa.

Hanfini predstavnici bili su uključeni i u druge aktivnosti ESRB-a, uključujući ispunjavanje upitnika o rizicima za financijsku stabilnost, sudjelovanje u raspravama te komunikaciju putem pisanih procedura. Predsjednik Upravnog vijeća Hanfe sudjelovao je na sastancima Općeg odbora, a zaposlenici Hanfe na sastancima Savjetodavnog tehničkog odbora te Radne grupe za analize.

¹⁶⁶ [ESRB/2020/12](#)

¹⁶⁷ Izvješće o usklađenosti dostupno je na [poveznici](#).

¹⁶⁸ [ESRB/2021/17](#)

¹⁶⁹ Izvješće o usklađenosti dostupno je na [poveznici](#).

8.1.5. IAIS – Međunarodno udruženje nadzornih tijela u osiguranju

Hanfa je, kao nadzorno tijelo za tržište osiguranja, članica Međunarodnog udruženja nadzornih tijela u osiguranju (engl. *International Association of Insurance Supervisors*, dalje u tekstu: IAIS) i sudjeluje u svim važnijim aktivnostima ove organizacije. IAIS ima preko 200 članova i ključna je organizacija u izradi i kontroli primjene međunarodnih standarda za regulatorni okvir i nadzor tržišta osiguranja. Predsjednik Upravnog vijeća Hanfe član je Izvršnog odbora IAIS-a za regiju Srednja i istočna Europa i Zakavkazje, kao i Makrobonitetnog odbora, Odbora za proračun i Odbora za procjenu i implementaciju.

Hanfa na godišnjoj razini sudjeluje u projektu za praćenje kretanja globalnog tržišta osiguranja (engl. *Global Monitoring Exercise – Sector Wide Monitoring*), u sklopu kojeg priprema tražene kvalitativne i kvantitativne podatke o tržištu osiguranja i reosiguranja u RH. Hanfa također redovno sudjeluje u aktivnostima povezanim s analizom primjene pojedinih IAIS-ovih standarda (engl. *Insurance Core Principles*, ICPs), kao i u pojedinim istraživanjima u vezi s nadzornim praksama. Jedno takvo istraživanje provedeno je prošle godine, a odnosilo se na operativnu otpornost.

8.1.6. IOPS – Međunarodna organizacija nadzornih tijela za mirovinske sustave

Kao redovna članica Međunarodne organizacije nadzornih tijela za mirovinske sustave (engl. *International Organisation of Pension Supervisors*, dalje u tekstu: IOPS), Hanfa sudjeluje u svim redovnim aktivnostima organizacije, što uključuje sastanke tehničkog odbora, godišnju skupštinu IOPS-a te međunarodne seminare i radionice na kojima se raspravlja o aktualnim temama u vezi s kapitaliziranim mirovinskim sustavima i razmjenjuju iskustva i najbolje prakse članica IOPS-a. IOPS trenutačno ima 96 redovnih i pridruženih članica te promatrača.

Hanfa je u protekloj godini drugi put izabrana za članicu izvršnog odbora IOPS-a na dvogodišnji mandat za razdoblje 2025. i 2026. Predstavnik Upravnog vijeća Hanfe sudjeluje na sastancima izvršnog odbora koji je zadužen za implementaciju programa rada IOPS-a. Izvršni odbor ima 15 članova s pravom glasa koji su ujedno redovni članovi IOPS-a iz različitih jurisdikcija.

8.1.7. IOSCO – Međunarodna organizacija komisija za vrijednosne papire

Međunarodna organizacija komisija za vrijednosne papire (engl. *International Organization of Securities Commissions*, dalje u tekstu: IOSCO) globalna je organizacija koja okuplja više od stotinu nacionalnih nadležnih tijela odgovornih za nadzor financijskih tržišta i vrijednosnih papira. IOSCO razvija, provodi i promiče usklađenost s međunarodno priznatim standardima za regulaciju financijskih tržišta te surađuje s drugim međunarodnim organizacijama. Pružanjem kvalitetne tehničke podrške i edukacije pomaže članovima u ostvarenju ciljeva poboljšanja zaštite ulagatelja, osiguravanja poštenih i učinkovitih tržišta i promicanja financijske stabilnosti umanjeanjem sistemskih rizika.

Članovi Upravnog vijeća Hanfe sudjelovali su u radu IOSCO-a na sastancima Odbora predsjednika, Odbora rastućih tržišta i tržišta u razvoju te Europskog regionalnog

odbora, kao i putem pisanih procedura navedenih odbora. Predstavници Hanfe sudjelovali su i u radu Mreže za financijske inovacije i Skupine za praćenje provedbe Multilateralnog memoranduma o razumijevanju (dalje u tekstu: MMoU). MMoU postavlja međunarodni standard za prekograničnu suradnju te pruža regulatorima alate za borbu protiv prekograničnih prijevara i nepravilnosti koje mogu oslabiti tržišta i narušiti povjerenje ulagatelja. Hanfa je tijekom godine na temelju MMoU-a kontinuirano razmjenjivala informacije s drugim nadzornim tijelima u svrhu pomoći prilikom provedbe nadzornih aktivnosti.

8.1.8. OECD – Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj

Hanfa je u 2024. bila značajno angažirana u procesu pristupanja Republike Hrvatske Organizaciji za ekonomsku suradnju i razvoj (dalje u tekstu: OECD). Aktivnosti su uključivale sudjelovanje na sastancima odbora i drugih radnih tijela OECD-a, gdje su Hanfu predstavljali članovi Upravnog vijeća i zaposlenici. Aktivnosti u 2024. najvećim dijelom su se odnosile na suradnju s relevantnim nadležnim tijelima Republike Hrvatske i tajništvom OECD-a u vezi s ispunjavanjem preporuka Odbora za ulaganja i Odbora za korporativno upravljanje.

8.1.8.1. Odbor za ulaganja

Slijedom pisma predsjednika Odbora za ulaganja u kojem je Republika Hrvatska zaprimila niz preporuka u pogledu postupanja prema Kodeksu liberalizacije kretanja kapitala i Kodeksu liberalizacije trenutačnih nevidljivih operacija (dalje u tekstu: OECD-ovi Kodeksi liberalizacije) i izrade Akcijskog plana postupanja po preporukama, Hanfa je usko surađivala s nadležnim ministarstvima u pogledu pripreme zakonodavnih izmjena potrebnih radi usklađivanja s preporukama.

Tako su u 2024. usvojene izmjene i dopune Zakona o alternativnim investicijskim fondovima, Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima i Zakona o osiguranju povezane s implementacijom preporuka Odbora za ulaganja u svrhu daljnje liberalizacije i usklađivanja s OECD-ovim Kodeksima liberalizacije.

8.1.8.2. Odbor za korporativno upravljanje

Hanfa je u 2024. poduzimala aktivnosti slijedom pisma predsjednika Odbora za korporativno upravljanje u kojem su Republici Hrvatskoj dane preporuke u svrhu daljnjeg usklađivanja zakonodavnog okvira koji uređuje korporativno upravljanje s najboljim tržišnim praksama. Na temelju tih preporuka Hanfa je sudjelovala u radu radne skupine za izmjene Zakona o trgovačkim društvima kao temeljnog akta koji uređuje korporativno upravljanje za društva uvrštena na uređeno tržište, a koju je u svrhu implementacije dobivenih preporuka osnovalo Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije. Preporuke OECD-a odnosile su se na niz važnih pitanja s ciljem usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s najboljim međunarodnim praksama. Među preporukama se istaknula potreba za uspostavom jasnog i usklađenog okvira za odobravanje i pregled primjerenosti transakcija povezanih strana kao i njihovim periodičnim objavljivanjem u godišnjim financijskim i ostalim izvještajima društva. Preporučena je i uspostava procesa registracije i objavljivanja dioničarskih sporazuma i uvjeta za osiguranje usklađenosti s takvim pravilima te pružanje dodatnih smjernica za nadzor grupa i održavanje skupština dioničara na daljinu u okviru korporativnog

upravljanja, kao i poticanje neovisnosti odbora usklađenjem obveznih i neobvezujućih odredaba kako bi se postigao bolji sastav odbora i osiguralo bolje objavljivanje podataka o njihovom sastavu u odnosu na neovisne članove odbora. Preporuke su implementirane putem izmjena i dopuna Zakona o trgovačkim društvima, koji je usvojen i objavljen u Narodnim novinama 27. studenoga 2024. godine.

Nadalje, Hanfa je zajedno sa Zagrebačkom burzom na odgovarajući način izmijenila i dopunila odredbe Kodeksa korporativnog upravljanja. Izmijenjeni Kodeks tako odražava promjene u hrvatskom pravu i u pravu EU-a, kao i izmijenjena Načela skupine G20 i OECD-a o korporativnom upravljanju te znatne napretke postignute u razumijevanju čimbenika i prakse koja pridonosi dobrom upravljanju. Posebna pažnja posvećena je unaprjeđenju upravljanja transakcijama s povezanim osobama, objavljivanju dioničarskih sporazuma, održavanju virtualnih skupština, kao i jačanju neovisnosti i transparentnosti nadzornih odbora. Izmjene uključuju i unaprjeđenja u području inkluzivnog radnog okružja, ravnopravnosti, sprječavanja diskriminacije, upravljanja sukobima interesa te politika odgovornog poslovnog ponašanja i upravljanja rizicima. Tako su predložene nove preporuke koje se odnose na održivost poslovanja i otpornost izdavatelja u pogledu odgovornog poslovnog ponašanja, upravljanja rizicima i prilikama, politika primitaka, uravnotežene zastupljenosti oba spola u nadzornom odboru, upravi i višem rukovodstvu, neovisnosti nadzornog odbora i njegovih odbora, prijavljivanja nepravilnosti i svakog oblika diskriminacije, zaštite dječjih prava i prava osoba s invaliditetom te usklađenja privatnog i poslovnog života. Sve predložene izmjene i dopune Kodeksa korporativnog upravljanja imaju za cilj unaprjeđenje navedenih područja u praksama upravljanja vodeći računa o postojećem zakonodavnom i regulatornom okviru, postojećoj razini usklađenosti izdavatelja u navedenim područjima te očekivanim regulatornim promjenama na razini EU-a. Izmijenjeni i dopunjeni Kodeks korporativnog upravljanja primjenjuje se od 1. siječnja 2025., a izdavatelji će biti obvezni o svojoj usklađenosti i svojim praksama korporativnog upravljanja prvi puta izvijestiti upravo za poslovnu godinu koja će započeti 1. siječnja 2025. godine.

U vezi s preporukom Odbora koja se odnosila na razvoj strateškog okvira za tržište kapitala kako bi se podržao pristup financiranju putem tržišta kapitala, Hanfa je kao partner sudjelovala u projektu izrade Strateškog okvira za razvoj tržišta kapitala u Republici Hrvatskoj 2025. – 2030. i Akcijskog plana 2025. – 2030., čiji je nositelj bilo Ministarstvo financija. Cilj projekta bio je angažirati relevantne tržišne sudionike, organizirane u Radnoj skupini za izradu Prijedloga Strateškog okvira za razvoj tržišta kapitala u Republici Hrvatskoj, kako bi se identificirali, ocijenili i definirali specifični strateški smjerovi i pripadajuće inicijative u objedinjenom strateškom dokumentu koji će služiti kao nacionalni strateški okvir.

Hanfa je kao koordinator redovito izvještavala tajništvo OECD-a o napretku postupanja po dobivenim preporukama.

Osim aktivnosti povezanih s procesom pristupanja Republike Hrvatske OECD-u, članovi Upravnog vijeća i zaposlenici Hanfe redovito su sudjelovali na sastancima odbora i drugih radnih tijela OECD-a koji se bave pitanjima iz Hanfine nadležnosti, i to Odbora za financijska tržišta, Odbora za korporativno upravljanje, Odbora za privatne

mirovine i osiguranje, Radne skupine za privatne mirovine i Savjetodavne radne skupine za OECD-ove Kodekse liberalizacije.

8.2. Tehnička međunarodna suradnja, bilateralna međunarodna suradnja i razmjena informacija

Stručnjaci Hanfe redovito sudjeluju u programima tehničke pomoći EU-a namijenjenim za jačanje institucionalnih kapaciteta i usklađivanje zakonodavstva država kandidatkinja za punopravno članstvo u EU-u.

Protekle su godine aktivnosti bile usmjerene na program TAIEX (engl. *Technical Assistance and Information Exchange*), koji je namijenjen kratkoročnoj tehničkoj pomoći pa su tako održane radionice, studijski posjeti i stručne misije za predstavnike institucija zaduženih za nadzor financijskih usluga u Crnoj Gori i Sjevernoj Makedoniji u području tržišta kapitala, investicijskih fondova, investicijskih društava, tržišta osiguranja i sistemskih rizika.

Hanfa je također odabrana za provedbu projekta Twinning Light u sklopu kojeg će se pružati tehnička pomoć Komisiji za tržište kapitala Crne Gore u izradi kodeksa korporativnog upravljanja i jačanju administrativnih kapaciteta u provedbi nadzora nad izdavateljima vrijednosnih papira uvrštenih na uređeno tržište. Implementacija projekta predviđena je u 2025. godini.

Pored sudjelovanja u programima tehničke pomoći EU-a, Hanfa surađuje sa srodnim institucijama drugih država i na bilateralnoj osnovi. Hanfa je tako u 2024. sklopila bilateralni sporazum o tehničkoj suradnji s Agencijom za nadzor kapitaliziranog mirovinskog osiguranja Republike Sjeverne Makedonije s ciljem razmjene znanja, iskustva i dobrih praksi u nadzoru mirovinskih fondova.

Isto tako, u sklopu Instrumenta za tehničku potporu u 2024. uspješno je završena provedba zajedničkog projekta Hanfe i HNB-a „Provedba propisa i nadzorne prakse u pogledu tržišnog ponašanja“, koji je bio usmjeren na jačanje kapaciteta institucija u području zaštite potrošača.

U drugoj polovici godine završena je i implementacija multinacionalnog projekta „Održivo financiranje – unaprjeđenje nadzornih kapaciteta“. Na projektu su uz Hanfu sudjelovala nacionalna nadzorna tijela Malte, Poljske i Rumunjske, koja su dobila podršku za osmišljavanje, razvoj i provedbu reformi, što doprinosi ujednačavanju nadzornih praksi u EU-u te ostvarenju transparentnosti tržišta i sprječavanju *greenwashinga*, a podržava i razvoj zelenih financija. Hanfa je ostvarila cilj poboljšanja stručnosti i povećanja kapaciteta institucije u području održivog financiranja.

Nastavljena je i provedba projekta „EU SDFA – Europska nadzorna digitalna akademija“, čiji je cilj osigurati prijenos znanja nacionalnim nadzornim tijelima država članica u pogledu novih tehnologija u području financijskih usluga, razvoja nadzornih alata i informiranja o razvoju regulatornog okvira. Projekt EU SDFA organiziran je u suradnji s ESMA-om, EIOPA-om i EBA-om te ustanovom Florence School of Banking, European University Institute (FBF-EUI). Završetak projekta očekuje se sredinom 2025. godine.

Hanfa je u 2024. započela i s provedbom još dvaju projekata odobrenih u sklopu Instrumenta za tehničku potporu, i to zajedničkog projekta Ministarstva financija, HNB-a i Hanfe „Unaprjeđenje korištenja financijskih usluga kroz povećanje digitalne financijske pismenosti“ te multinacionalnog projekta „Unaprjeđenje kapaciteta za licenciranje, nadzor, oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana – CCP-jeva“. Projekt se provodi zajedno s nacionalnim nadzornim tijelima Grčke, Poljske, Portugala i Rumunjske, što pridonosi suradnji i razmjeni iskustava i najboljih praksi među nacionalnim nadzornim tijelima svih pet država članica koje sudjeluju u projektu.

U novom ciklusu Instrumenta za tehničku potporu Hanfa se prijavila za novo izdanje projekta „EU SDFA – Europska nadzorna digitalna akademija“. Projekt je odobren, a njegova bi provedba trebala započeti u drugoj polovici 2025. godine.

SUDSKI POSTUPCI

9. SUDSKI POSTUPCI

Hanfa kontinuirano sudjeluje u sudskim postupcima djelujući kao ovlašteni tužitelj u prekršajnim predmetima te kao tuženik u upravnim sporovima pokrenutima tužbom protiv njezinih upravnih akata. Kao ovlašteni tužitelj Hanfa podnosi optužne prijedloge Općinskom prekršajnom sudu u Zagrebu, koji je za te slučajeve nadležan, te Financijskom inspektoratu Ministarstva financija Republike Hrvatske. Zaposlenici Hanfe aktivno sudjeluju u predmetnim postupcima sudjelujući na raspravama, pripremajući očitovanja i poduzimajući sve potrebne radnje u skladu sa zakonskim ovlastima.

Postupci koje Hanfa provodi u okviru svojih nadležnosti regulirani su Zakonom o općem upravnom postupku¹⁷⁰ osim ako posebnim propisima nije drugačije određeno. Kao javnopravno tijelo Hanfa vodi upravne postupke u jednom stupnju, a protiv upravnih akata donesenih u tim postupcima može se pokrenuti upravni spor, u kojem Hanfa aktivno sudjeluje kao stranka.

U skladu s kazneno-postupovnim propisima Hanfa je dužna podnijeti kaznenu prijavu nadležnom državnom odvjetništvu u slučaju saznanja o počinjenju kaznenog djela koje se progoni po službenoj dužnosti.

9.1. Prekršajni postupci

Tijekom 2024. Hanfa je podnijela četiri optužna prijedloga. Od toga su tri prekršajna postupka inicirana pred Općinskim prekršajnim sudom u Zagrebu, dok je jedan prekršajni postupak pokrenut pred Financijskim inspektoratom Ministarstva financija Republike Hrvatske. Navedeni postupci rezultat su prethodno provedenih nadzornih aktivnosti Hanfe, a odnose se na utvrđene nepravilnosti i nezakonitosti u regulatornim području tržišta kapitala, poslovanja investicijskih fondova te sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma. Podnošenje optužnih prijedloga predstavlja daljnji korak u okviru Hanfinih zakonskih ovlasti usmjerenih na osiguravanje zakonitosti, transparentnosti i stabilnosti financijskog sustava Republike Hrvatske.

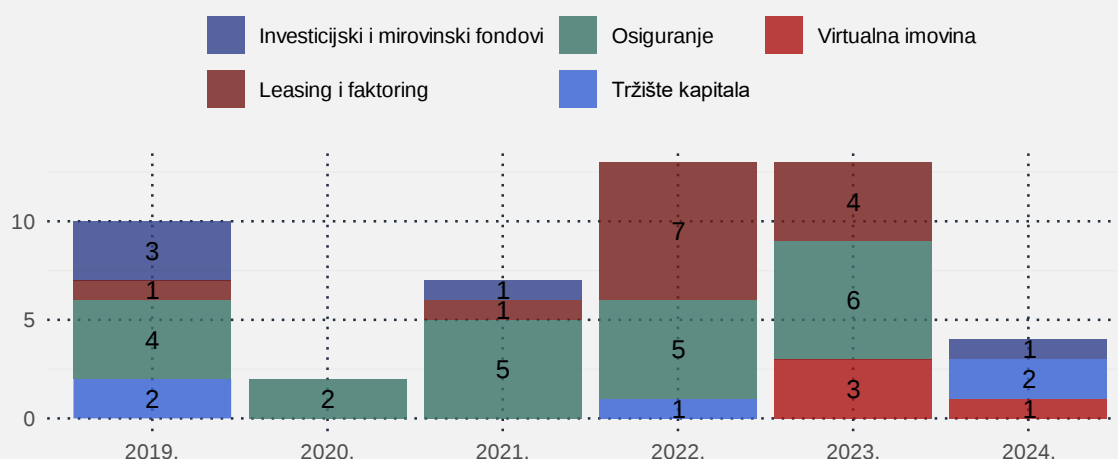
Od osnivanja 1. siječnja 2006. do 31. prosinca 2024. Hanfa je podnijela ukupno 533 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka. Prije 2018. čak je 54 % prekršajnih postupaka bilo obustavljeno zbog zastare. Međutim, u razdoblju od 2018. do kraja 2024. zabilježen je značajan pad takvih slučajeva, što je rezultat kontinuiranog unaprjeđenja institucionalnih kapaciteta i poboljšanja kvalitete Hanfina postupanja. Tome je doprinijela i sustavnija primjena instituta alternativnog rješavanja sporova, odnosno mogućnosti pregovora između ovlaštenog tužitelja i okrivljenika o priznanju

¹⁷⁰ NN, br. [47/09](#), [110/21](#)

krivnje te utvrđivanju vrste i visine sankcije u skladu s odredbama Prekršajnog zakona¹⁷¹. Navedena zakonska mogućnost počiva na temeljnim načelima učinkovitosti i ekonomičnosti postupka, kao i na praksi koja promiče primjenu alternativnih oblika rješavanja sudskih postupaka. Primjena navedenog instituta rezultirala je postupnim i stabilnim porastom broja predmeta koji su sporazumno riješeni, pri čemu su u razdoblju od 2014. do 2024. donesene ukupno 24 pravomoćno osuđujuće presude na temelju sporazuma, a pozitivan trend zadržao se i tijekom 2024. godine.

Slika 9.1. Prikaz prekršajnih postupaka po sektorima u razdoblju od 2019. do 2024. godine

Broj prekršajnih postupaka prema sektorima

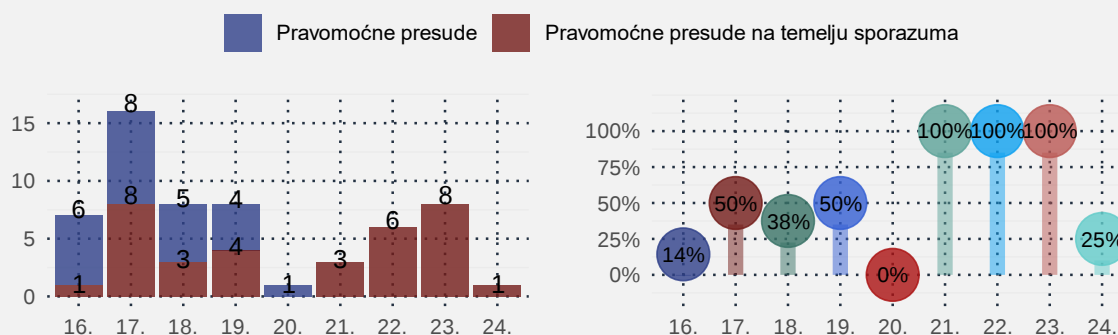

Izvor: Hanfa

Slika 9.2. Pravomoćne presude i optužni prijedlozi u razdoblju od 2016. do kraja 2024. godine

Broj pravomoćnih presuda na temelju sporazuma

Udio pravomoćnih presuda na temelju sporazuma, u % ukupnog broja optužnih prijedloga

Napomena: U pravomoćne presude na temelju sporazuma stranaka za 2016. uvršten je sporazum koji je sklopljen i pravomoćno potvrđen te godine, a za koji je optužni prijedlog podnesen 2012., kada u Prekršajnom zakonu još nije postojao institut sporazumijevanja ovlaštenog tužitelja i okrivljenika.

Izvor: Hanfa

¹⁷¹ NN, br. [107/07](#), [39/13](#), [157/13](#), [110/15](#), [70/17](#), [118/18](#), [114/22](#)

9.1.1. Tržište kapitala

Tijekom 2024. Hanfa je podnijela dva optužna prijedloga iz područja tržišta kapitala. Jedan prekršajni postupak pokrenut je protiv izdavatelja zbog propuštanja podnošenja zahtjeva za odobrenje objavljivanja ponude za preuzimanje Hanfi, i to u roku propisanom ZPDD-om. Drugi prekršajni postupak pokrenut je protiv fizičke osobe, i to zbog ukupno četiri prekršaja, a koji su uključivali nepravodobno izvješćivanje o promjenama u glasačkim pravima te o osobnim transakcijama dionicama izdavatelja, čime su povrijeđene odredbe ZTK-a i Uredbe o zlouporabi tržišta. Predmetni prekršajni postupci su u tijeku.

9.1.2. Investicijski fondovi

Hanfa je protiv društva za upravljanje alternativnim investicijskim fondom i njegovih odgovornih osoba pokrenula prekršajni postupak zbog kršenja odredaba ZAIF-a s obzirom na to da regulatorni kapital društva nije dosegao minimalnu razinu propisanu člankom 26. stavkom 2. ZAIF-a, a čime je društvo postupalo protivno obvezi održavanja adekvatne razine kapitala u skladu s člankom 13. Uredbe (EU) 2019/2033.

9.1.3. Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma

Hanfa je u 2024. pokrenula prekršajni postupak pred Financijskim inspektoratom Ministarstva financija RH protiv pravne osobe koja obavlja djelatnosti pružanja usluga razmjene virtualnih i fiducijarnih valuta i pružanja skrbničke usluge novčanika te njenih odgovornih osoba zbog kršenja odredaba ZSPNFT-a. Predmetni prekršajni postupak odnosi se na propust pravne osobe da u zadanom roku postupi u skladu s rješenjem Hanfe donesenim u provedenom postupku nadzora te na neizvršavanje zakonske obveze obavješćavanja Ureda za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma o imenovanju ovlaštene osobe za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma.

9.2. Upravni sporovi

U 2024. pokrenuta su četiri upravna spora, i to dva iz područja osiguranja, jedan iz područja leasinga te jedan iz područja tržišta kapitala, a koji se odnosi na primjenu odredaba ZPDD-a. Upravni spor kojim se osporavala ocjena ispunjavanja uvjeta dobrog ugleda i profesionalnog ponašanja za obnašanje dužnosti člana uprave leasing društva obustavljen je zbog povlačenja tužbe. Na jednak je način okončan i upravni spor pokrenut povodom rješenja o izvršenju donesenog u području osiguranja s obzirom na to da je i u tom postupku tužba povučena. Preostala dva upravna postupka, od kojih se prvi odnosi na izricanje mjere kapitalnog dodatka u skladu sa Zakonom o osiguranju, a drugi na obvezu objavljivanja ponude za preuzimanje dioničkog društva, još uvijek su u tijeku pred Upravnim sudom u Zagrebu.

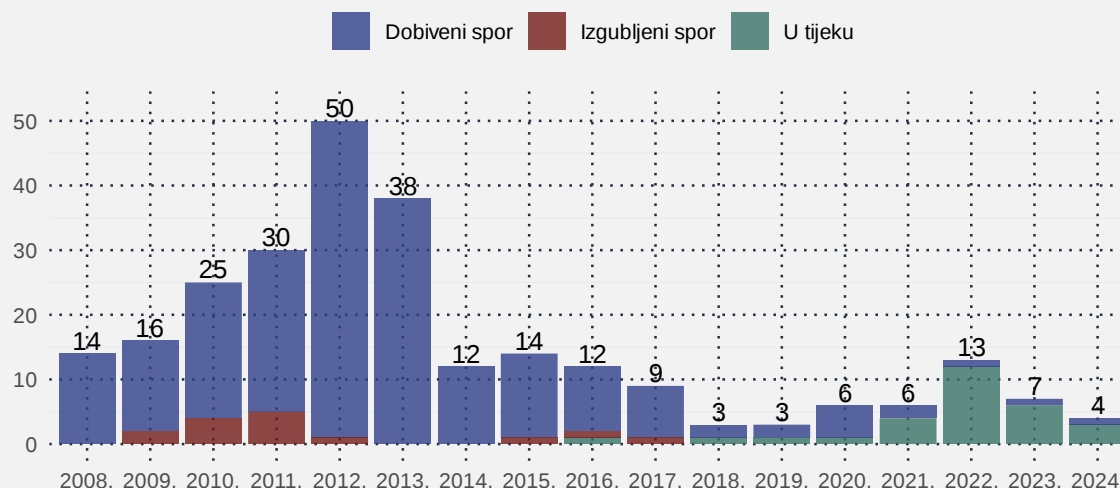
Hanfa se u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima¹⁷² očitovala na zaprimljene tužbe te sudu dostavila sve relevantne spise. U okviru predmetnih postupaka predstavnici

¹⁷² NN, br. [20/10](#), [143/12](#), [152/14](#), [94/16](#), [29/17](#), [110/21](#)

Hanfe redovito su pripremali očitovanja i sudjelovali na raspravama pred nadležnim sudom.

Slika 9.3. Ishodi upravnih sporova

Broj sporova prema vrsti ishoda

Izvor: Hanfa

9.3. Kaznene prijave

U skladu sa svojim zakonskim ovlastima Hanfa je dužna bez odgode obavijestiti nadležno državno odvjetništvo kada u okviru nadzora ili drugih postupanja utvrdi činjenice koje upućuju na postojanje osnovane sumnje da je počinjeno kazneno djelo koje se progoni po službenoj dužnosti. Time Hanfa kao nadzorno tijelo aktivno doprinosi jačanju integriteta financijskog sustava i pravovremenom otkrivanju nepravilnosti koje mogu imati kaznenopravne posljedice.

Hanfa je od osnivanja 1. siječnja 2006. do 31. prosinca 2024. nadležnom državnom odvjetniku podnijela ukupno 52 kaznene prijave.

9.4. Postupci radi naplate potraživanja

Pravilnikom o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2022.¹⁷³ te 2023.¹⁷⁴ određeni su obveznici plaćanja i visine naknada. Radi naplate potraživanja po osnovi neplaćenih naknada Hanfa je tijekom 2023. protiv jednog subjekta nadzora pokrenula ovršni postupak, nakon čega je u 2024. pred Trgovačkim sudom u Osijeku otvoren stečajni postupak, koji je još uvijek u tijeku.

¹⁷³ NN, br. **144/21**

¹⁷⁴ NN, br. **155/22**

POSLOVANJE HANFE

10. POSLOVANJE HANFE

Hanfin rad organiziran je u pet sektora i deset ureda, koji djeluju pod nadležnošću Upravnog vijeća. Ured glavnog tajnika ima ključnu ulogu u pružanju operativne podrške poslovanju i obuhvaća područja rada kao što su informacijske tehnologije, opći i administrativni poslovi, financije i računovodstvo te ljudski resursi. Podrška se ostvaruje stalnim unaprjeđivanjem internih procesa, procedura i akata koji definiraju način rada i usmjeravaju izvršavanje zadataka. Poseban naglasak stavlja se na digitalizaciju poslovanja te automatizaciju aktivnosti i upravljanje podacima, čime se povećava učinkovitost i transparentnost u radu.

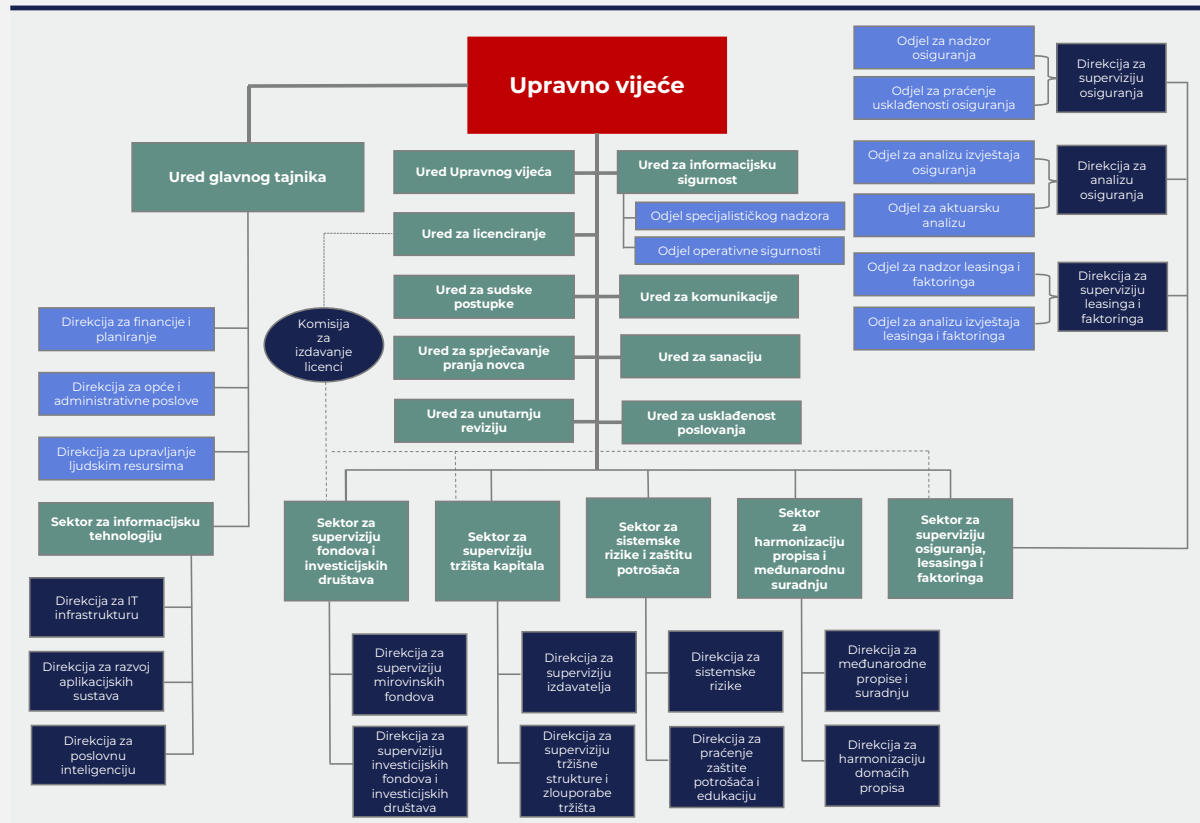
10.1. Unutrašnji ustroj i ljudski resursi

Radom Hanfe u mandatnom razdoblju do 6. veljače 2024. upravljalo je Upravno vijeće u sastavu dr. sc. Ante Žigman (predsjednik), dr. sc. Tomislav Ridzak, Jurica Jednačak, Ilijana Jeleč i Antun Palarić. Po isteku mandata Odlukom Hrvatskog sabora (Klasa: 021-04/24-07/3) dana 7. veljače 2024. imenovano je novo Upravno vijeće u sastavu dr. sc. Ante Žigman (predsjednik), dr. sc. Tomislav Ridzak, Jurica Jednačak, Anamarija Staničić i Antun Palarić.

Tijekom 2024. Upravno vijeće Hanfe održalo je 33 sjednice, na kojima je doneseno 837 odluka. Sjednice su se održavale redovito te su se pravovremeno donosile sve odluke potrebne za nesmetano funkcioniranje financijskog sustava.

Savjet Hanfe njezino je savjetodavno tijelo, koje se sastoji od devet članova. Tri člana imenuje Vlada Republike Hrvatske, a ostalih pet članova biraju predstavnici udruga subjekata nadzora pri Hrvatskoj gospodarskoj komori. Predsjednik Upravnog vijeća Hanfe član je Savjeta po službenoj dužnosti. Savjet daje mišljenja te stručne i znanstvene savjete s ciljem razvoja Hanfine nadzorne prakse. Uz predsjednika Upravnog vijeća dr. sc. Antu Žigmana članovi Savjeta Hanfe u 2024. bili su Kristijan Buk (predsjednik), Ivana Gažić, Josip Glavaš, Klaudija Karabuva Vidas, Ivana Ravlić Ivanović, Davor Tomašković, Ivana Žepić i Novka Simić. Rješenjem Vlade Republike Hrvatske o razrješenju i imenovanju dijela članova Savjeta Hanfe umjesto Novke Simić 27. studenoga 2024. članicom Savjeta imenovana je Amalija Jurin. Savjet se tijekom 2024. sastao četiri puta: 25. ožujka, 15. srpnja, 14. listopada i 17. prosinca.

Broj zaposlenika Hanfe povećao se za 9 % u odnosu na prethodnu godinu te je krajem godine iznosio 206. Ugovori o radu na neodređeno vrijeme bili su sklopljeni s 97 % zaposlenih, dok su ugovori na određeno vrijeme bili sklopljeni isključivo s umirovljenicima i pripravnicima. Udio zaposlenika muškog spola povećao se s 30 % na 33 %. Prosječna dob zaposlenika dosegla je 45 godina, što predstavlja blag porast u odnosu na prethodnu godinu.

Slika 10.1. Organizacijska shema Hanfe na dan 31.12.2024.**Izvor:** Hanfa

Tijekom 2024. godine izmijenjena je unutarnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta. Uz promjene u strukturi ažurirani su popisi radnih mjesta unutar pojedine organizacijske jedinice, opisi poslova i uvjeti za zapošljavanje na pojedinim radnim mjestima. U okviru Ureda glavnog tajnika uspostavljen je Sektor za informacijske tehnologije, koji je obuhvatio postojeću Direkciju za informatičke tehnologije i Direkciju za razvoj aplikacijskih sustava. Krajem godine dodatno je osnovana Direkcija za poslovnu inteligenciju. Cilj je navedenih izmjena učinkovitije upravljanje informacijskim tehnologijama Hanfe, a putem naknadno formirane Direkcije za poslovnu inteligenciju i jačanje kapaciteta za analizu podataka, unaprjeđenje upravljanja podacima i razvoj naprednih analitičkih procesa.

Analizom zahtjeva koje pred Hanfu postavljaju obveze nadzora u okviru Uredbe DORA te obveze iz Zakona o kibernetičkoj sigurnosti¹⁷⁵ utvrđena je potreba za formiranjem dvaju odjela unutar Ureda za informacijsku sigurnost. Odjel specijalističkog nadzora zadužen je za razvoj nadzorne prakse, provedbu nadzora i usklađenja u procesima konvergencije nadzorne prakse EU-a za digitalnu operativnu otpornost. Odjel operativne sigurnosti nadležan je za nadzor rizika i kontrolu operativnih procesa kojima se uspostavlja, održava i nadzire uredan rad, upravljanje rizicima promjena i postupanje u slučaju incidenata kibernetičke sigurnosti.

U Sektoru za superviziju fondova i investicijskih društava Direkcija za superviziju investicijskih fondova i investicijskih društava restrukturirana je te su uspostavljene dvije organizacijske jedinice: Direkcija za superviziju investicijskih fondova i Direkcija za

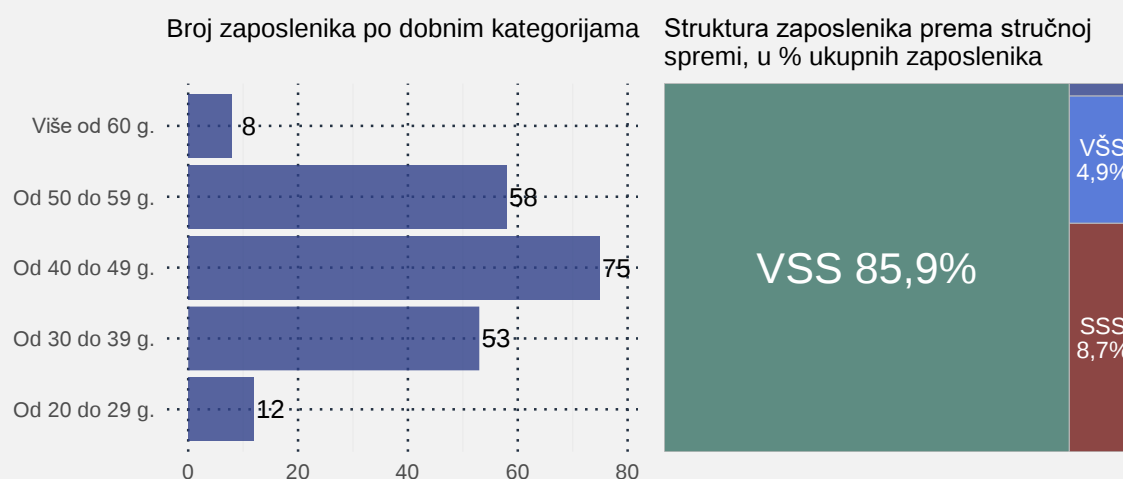
¹⁷⁵ **NN, br. 14/24**

superviziju pružatelja investicijskih i kripto usluga. Navedena podjela nastupila je zbog potreba koje proizlaze iz Zakona o provedbi Uredbe (EU) 2023/1114 o tržištima kriptoimovine, na temelju kojeg je Hanfa zajedno s HNB-om dobila ovlasti za nadzor tržišta kriptoimovine. Uz nadzor društava koja pružaju investicijske usluge u skladu sa ZTK-om, a na temelju Uredbe MiCA, Direkcija za superviziju pružatelja investicijskih i kripto usluga nadležna je i za nadzor poslovanja pružatelja usluga povezanih s kriptoimovinom (engl. *cryptoassets service providers*, tzv. CASP-ovi), kao i za notifikaciju bijelih knjiga o kriptoimovini koja nisu tokeni vezani uz imovinu ni tokeni e-novca. Direkcija za superviziju investicijskih fondova nadgleda isključivo poslovanje UCITS fondova i AIF-ova te društava koja njima upravljaju.

Na temelju natječaja za prijem studenata na studentsku stručnu praksu primljeno je devet studenata ekonomije, koji su se imali prilike upoznati s aktivnostima koje se provode unutar pojedinih organizacijskih jedinica.

Radi što bolje regulacije procesa u skladu sa stvarnim poslovnim potrebama ažurirani su pojedini interni akti. Uslijed promjene procedure praćenja i ocjenjivanja rada donesen je novi Pravilnik o praćenju radne učinkovitosti radnika Hanfe. Dorađeni su Pravilnik o radu Hanfe, Pravilnik o radu na daljinu Hanfe i Pravilnik o plaćama i ostalim primicima u Hanfi.

Slika 10.2. Struktura zaposlenika Hanfe na kraju 2024. godine

Napomena: NKV - nekvalificirani radnik (završena osnovna škola), SSS - srednja stručna sprema (završena srednja škola), VŠS - viša stručna sprema (studijski program u vrijednosti od 180 do 240 ECTS bodova), VSS - viša stručna sprema (studijski program u vrijednosti od minimalno 300 ECTS bodova)
Izvor: Hanfa

10.2. Poslovanje interne revizije

Unutarnja revizija provodi se prema planu koji uzima u obzir zahtjeve sustava financijskog upravljanja i kontrola te zahtjeve poslovanja Hanfe, u skladu s važnosti, rizičnosti i drugim relevantnim parametrima poslovnih procesa. Ured za unutarnju reviziju proveo je tijekom 2024. unutarnje revizije u području poslovnih procesa informacijskih tehnologija, računovodstvenog evidentiranja i financijskog izvještavanja, provjere transakcija financijskim instrumentima zaposlenika Ureda za

usklađenost poslovanja i članova njihovih obitelji te poslova povezanih s procesom obrade predstavki i zaštitom potrošača i provođenja postupaka posrednog i neposrednog nadzora.

10.3. Informacijska sigurnost Hanfe

Hanfa je tijekom 2024. sudjelovala u Pododboru za digitalnu operativnu otpornost Zajedničkog odbora europskih nadzornih tijela (JC SC DOR), koji je pripremio prijedloge Regulatornih tehničkih standarda (RTS) i Provedbenih tehničkih standarda (ITS), kojima se u potpunosti dovršava regulatorni okvir predviđen Uredbom DORA za početak primjene 17. siječnja 2025. godine. U svom djelokrugu nadzora tržišta financijskih usluga u Republici Hrvatskoj Hanfa je nizom aktivnosti pripremala vlastite procese nadzora u okviru Uredbe DORA. Tijekom svibnja i lipnja svi su subjekti nadzora u okviru Uredbe DORA te pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom registrirani u Republici Hrvatskoj proveli samoprocjenu, koja je uključivala informacije o adekvatnosti procesa upravljanja IKT rizicima te planovima i aktivnostima povezanim s usklađivanjem sa zahtjevima Uredbe DORA za preostalo razdoblje do početka primjene u siječnju 2025. godine.

U rujnu i listopadu Hanfa je uz stručnu podršku tvrtke specijalizirane za organizaciju vježbi u području kibernetičke sigurnosti pripremila i provela prvu *table-top* vježbu odgovora na kibernetički napad. U vježbi koja se odvijala tijekom jednog radnog dana sudjelovalo je 11 subjekata nadzora Hanfe, koji su samostalno provodili postupke detekcije, analize, ograničavanja utjecaja i kriznog komuniciranja tijekom incidenta na razinama od operativnih IKT stručnjaka do članova uprave, čime su stečena dragocjena iskustva te omogućene naknadne analize i prikupljena korisna saznanja za unaprjeđenje procesa odgovora na sigurnosne incidente.

Table-top vježba

Table-top vježba oblik je simulacije u kojoj sudionici putem strukturirane rasprave zajednički analiziraju i rješavaju unaprijed osmišljeni krizni scenarij. Cilj vježbe nije fizičko izvođenje aktivnosti, već provjera spremnosti, učinkovitosti procedura i sposobnosti donošenja odluka u izvanrednim situacijama. Takve vježbe često se koriste u institucijama i organizacijama za testiranje odgovora na sigurnosne prijetnje, tehničke incidente ili druge vrste kriznih događaja.

O navedenim temama Hanfa je izvijestila javnost i subjekte nadzora na tematskoj konferenciji „DORA i digitalna otpornost: gdje smo i čemu težimo“ održanoj 28. listopada 2024., na kojoj su subjekti nadzora raspravljali o izazovima kibernetičke sigurnosti putem panel-diskusije s predstavnicima Hrvatske akademske i istraživačke mreže – CARNET, Ministarstva unutarnjih poslova RH i Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu. Na konferenciji se raspravljalo i o vanjskom okviru izloženosti IKT rizicima kako u odnosu na kibernetičke prijetnje i trendove tako i u odnosu na vidljivost subjekata nadzora Hanfe.

Hanfa je sudjelovala i u pripremama za donošenje i provedbu novog Zakona o kibernetičkoj sigurnosti, kao i Zakona o provedbi Uredbe DORA, pri čemu je za subjekte nadzora predviđena primjena CARNET-ove Platforme PiXi za prijavu značajnih IKT

incidenata, koja se za potrebe Uredbe DORA dodatno prilagođavala u suradnji CARNET-a, HNB-a i Hanfe.

Ured za informacijsku sigurnost provodio je samostalno i u suradnji sa Sektorom za superviziju osiguranja, leasinga i faktoringa nadzore nad informacijskim sustavima pojedinih subjekata nadzora s ciljem procjene usklađenosti s propisima i standardima u području kibernetičke sigurnosti.

10.4. Informatički sustavi Hanfe

Hanfa je i u 2024. nastavila jačati svoju digitalnu transformaciju uspostavom suvremenog, stabilnog i sigurnog informacijskog sustava, koji pouzdano podupire ostvarenje Hanfinih strateških ciljeva te omogućava učinkovit nadzor nad financijskim tržištima u sve dinamičnijem digitalnom okružju.

Tijekom 2024. Hanfa je nastavila s intenzivnim ulaganjima u područje informacijske tehnologije s ciljem osiguravanja preduvjeta za ispunjavanje zakonskih obveza proizašlih iz novog Zakona o kibernetičkoj sigurnosti te usklađenosti s regulatornim i tehnološkim zahtjevima na nacionalnoj i europskoj razini.

Imajući u vidu sve veće zahtjeve povezane s kibernetičkom sigurnošću, tijekom godine proveden je niz aktivnosti i mjera te strateških ulaganja s ciljem jačanja sigurnosti, ali i unaprjeđenja i modernizacije informacijskog sustava Hanfe.

U svrhu učinkovitijeg upravljanja informacijskom tehnologijom provedena je organizacijska konsolidacija uspostavom jedinstvenog Sektora za informacijske tehnologije, koji objedinjuje funkcije prethodne Direkcije za informatičke tehnologije i Direkcije za razvoj aplikacijskih sustava. Unutar novoosnovanog sektora formirana je i Direkcija za poslovnu inteligenciju s ciljem jačanja analitičkih kapaciteta, unaprjeđenja upravljanja podacima i razvoja naprednih analitičkih procesa. Time se dodatno podupire strateška usmjerenost Hanfe na povećanje kvalitete i iskorištenosti podataka u nadzornim i operativnim procesima.

U dijelu razvoja aplikacijskih rješenja nastavljen je razvoj i održavanje ključnih aplikacija koje podupiru nadzorne, operativne i interne funkcije Hanfe. Uz funkcionalna poboljšanja postojećih sustava započete su i aktivnosti na pripremi novih aplikacija te je planirana migracija na moderniju, skalabilnu i sigurnu tehnološku platformu.

10.5. Financijsko poslovanje Hanfe

Hanfa je u 2024. vodila poslovne knjige u skladu s propisima koji reguliraju financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija. Ti propisi uključuju Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija¹⁷⁶, Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu¹⁷⁷, Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija¹⁷⁸ te Pravilnik o sustavu

¹⁷⁶ NN, br. [121/14](#), [114/22](#)

¹⁷⁷ NN, br. [01/15](#), [25/17](#), [96/18](#), [103/18](#), [134/22](#)

¹⁷⁸ NN, br. [31/15](#), [67/17](#), [115/18](#), [21/21](#)

financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija¹⁷⁹.

Ukupna imovina Hanfe na dan 31. prosinca 2024. iznosila je 4,6 mil. eura, što predstavlja povećanje od 7,1 % u odnosu na kraj 2023. godine. Na to je povećanje prvenstveno utjecao rast nefinancijske imovine, koja je porasla za 16,8 %, dok se iznos financijske imovine povećao za 4,9 % u usporedbi s prethodnom godinom. Struktura pasive također se izmijenila u odnosu na 2023. na način da su vlastiti izvori smanjeni za 4,9 %, a obveze povećane za 36,6 % te je omjer vlastitih izvora i obveza u 2024. iznosio 63/37 u korist vlastitih izvora.

Tablica 10.1. Bilanca Hanfe na dan 31. prosinca 2024.

U tisućama EUR

Aktiva	Iznos	Udio u aktivni
Nefinancijska imovina	929,8	20,3%
Financijska imovina	3.658,3	79,7%
Ukupno aktiva	4.588,1	
Pasiva	Iznos	Udio u pasivi
Obveze	1.690,4	36,8%
Vlastiti izvori	2.897,8	63,2%
Ukupno pasiva	4.588,1	

Napomena: Detaljna bilanca Hanfe objavljena je na Hanfinoj internetskoj stranici.

Izvor: Hanfa

U strukturi financijske imovine najveću stavku zauzimaju novac u banci i blagajni s 59,0 % i depoziti u bankama s 32,8 %. Ostatak financijske imovine odnosio se na jamčevne pologe, potraživanja od radnika, potraživanja od naknada koje se refundiraju, potraživanja za predujmove i rashode budućih razdoblja, koji su u 2024. iznosili 8,2 % financijske imovine. Struktura nefinancijske imovine sastojala se od 63,6 % nematerijalne imovine, koja uključuje licence i ostala prava. Ostatak nefinancijske imovine odnosio se na objekte, opremu i namještaj. Ulaganja u računalne programe u odnosu na 2023. povećana su za 11,0 %.

Obveze za rashode činile su 95,5 % ukupnih obveza u 2024. godini. Obveze za radnike iznosile su 74,1 %, a obveze za materijalne rashode i ostale obveze 21,4 % ukupnih obveza. Preostali dio obveza odnosio se na obveze za odgođeno plaćanje rashoda i prihod budućeg razdoblja. Vlastite izvore činili su izvori od poslovanja i višak prihoda nad rashodima. U 2024. ostvaren je višak prihoda nad rashodima u iznosu od 313,4 tis. eura, koji je Hanfa uplatila u državni proračun RH.

¹⁷⁹ NN, br. [119/15](#), [134/22](#)

10.5.1. Prihodi

Hanfa je u 2024. ostvarila ukupne prihode od 13,9 mil. eura, što predstavlja povećanje od 11,0 % u odnosu na prethodnu godinu. Glavni izvor prihoda čine prihodi po posebnim propisima, koji uključuju prihode ostvarene iz naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora, prihode od naknada za pružene usluge iz nadležnosti Hanfe te ostale prihode po posebnim propisima. Ti prihodi čine 99,6 %, odnosno 13,87 mil. eura ukupnih prihoda Hanfe. Preostali dio prihoda u iznosu od 58,8 tis. eura činili su prihodi od imovine, prihodi od donacija i ostali prihodi.

Tablica 10.2. Sažeti prikaz prihoda ostvarenih u 2024. godini

U tisućama EUR

Ukupni prihodi	13.930,8
Prihodi po posebnim propisima	13.872,0
Prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hanfi za 2024. godinu	13.216,3
Prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o vrsti i visini naknada Hanfe	621,7
Ostali prihodi po posebnim propisima	34,0
Prihodi od imovine	37,3
Prihodi od donacija	0,1
Ostali prihodi	21,4

Izvor: Hanfa

U strukturi prihoda po posebnim propisima najznačajniji udio u 2024. činili su prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2024. godinu¹⁸⁰ s 94,9 %, a koji su porasli za 16,0 % u odnosu na 2023. godinu. Porast stavke prihoda rezultat je povećanja uplaćenih naknada koje se Hanfi plaćaju na temelju navedenog Pravilnika, a do kojeg je došlo zbog povećanja osnovice za izračun naknade, što se ogleda u povećanju imovine i prihoda subjekata nadzora. Najznačajniju stavku prihoda iz te kategorije činili su prihodi od društava za upravljanje mirovinskim fondovima s iznosom od 8 mil. eura.

Prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o vrsti i visini naknada Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga¹⁸¹ realizirani su u visini od 621,7 tis. eura te su za 43,8 % manji u odnosu na 2023. godinu. Razlog tome prvenstveno je smanjenje udjela prihoda ostvarenih na temelju ZPDD-a, koji su u 2024. iznosili 166,6 tis. eura, odnosno 26,8 % svih prihoda na temelju spomenutih pravilnika. Iz te kategorije prihoda značajnu stavku činili su prihodi ostvareni na temelju Zakona o osiguranju po osnovi provjere stručnih znanja i izdavanja ovlaštenja i dozvola za obavljanje poslova distribucije osiguranja i reosiguranja. Ti su prihodi u 2024. iznosili 245,8 tis. eura, što je 39,5 % ukupnih prihoda ostvarenih na temelju spomenutih pravilnika Hanfe.

¹⁸⁰ NN br. [157/23](#) i [79/24](#)¹⁸¹ [NN br. 26/19](#)

Tablica 10.3. Prihodi od naknada ostvareni u 2024. godini

U tisućama EUR

Prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hanfi za 2023.	Iznos	Udjel u ukupnim prihodima
Prihodi od društava za upravljanje mirovinskim fondovima	8.031,3	60,77%
Prihodi od društava za osiguranje i društava za reosiguranje	1.436,1	10,87%
Prihodi od društava za upravljanje investicijskim fondovima	1.159,9	8,78%
Prihodi od investicijskih društava	798,8	6,04%
Prihodi od leasing društava	717,0	5,43%
Prihodi od izdavatelja	526,4	3,98%
Prihodi od Središnjeg klirinškog depozitarnog društva	189,4	1,43%
Prihodi od distributera osiguranja i distributera reosiguranja	95,3	0,72%
Prihodi od mirovinskih osiguravajućih društava	124,5	0,94%
Prihodi od Zagrebačke burze	76,0	0,57%
Prihodi od društava za upravljanje fondovima osnovanim posebnim zakom	46,5	0,35%
Prihodi od središnje druge ugovorne strane	11,9	0,09%
Prihodi od faktoring društava	3,3	0,03%
Ukupno	13.216,3	100,00%
Prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o vrsti i visini naknada Hanfe	Iznos	Udjel u ukupnim prihodima
Prihodi ostvareni na temelju ZPDD-a	166,6	26,80%
Prihodi ostvareni na temelju ZOS-a	245,8	39,54%
Prihodi ostvareni na temelju ZOIFJP-a	35,6	5,73%
Prihodi ostvareni na temelju ZAIF-a	26,4	4,25%
Prihodi ostvareni na temelju ZTK-a	47,4	7,62%
Prihodi od vođenja registra objekata leasinga	11,5	1,86%
Prihodi ostvareni na temelju ZOMF-a	12,1	1,95%
Prihodi ostvareni na temelju ZOL-a	17,8	2,86%
Prihodi ostvareni na temelju Zakona o Hanfi (izdavanje mišljenja i preslik)	13,7	2,20%
Prihodi od naknada za pohađanje obrazovnog programa za brokera, investicijskog savjetnika, stjecanje zvanja ovlaštenog upravitelja mirovinskih fondova, stjecanje zvanja ovlaštenog upravitelja mirovinskog osiguravajućeg društva	8,6	1,39%
Prihodi na temelju Zakona o provedbi Uredbe EMIR	0,2	0,03%
Prihodi ostvareni na temelju ZOF-a	35,8	5,77%
Prihodi ostvareni na temelju ZMOD-a	0,0	0,00%
Ukupno	621,7	100,00%

Izvor: Hanfa

10.5.2. Rashodi

Rashodi Hanfe knjiže se primjenom računovodstvenog načela nastanka događaja te se priznaju u izvještajnom razdoblju u kojem su nastali, neovisno o njihovu plaćanju.

U 2024. ukupni rashodi Hanfe iznosili su 13,6 mil. eura, što je za 12,5 % više u odnosu na 2023. godinu. Najveću stavku u strukturi ukupnih rashoda u 2024. činili su rashodi za radnike s udjelom od 63,0 %, a koji su za 12,6 % veći u odnosu na prethodnu godinu.

Materijalni rashodi iznosili su 4,6 mil. eura te su porasli za 13,0 % u odnosu na 2023. godinu. Najveći dio materijalnih rashoda odnosio se na rashode za usluge, koji su predstavljali 18,4 % ukupnih rashoda, a činili su ih troškovi zakupa poslovnog prostora, usluge tekućeg i investicijskog održavanja, usluge telefona, pošte i prijevoza, komunalne usluge, usluge promidžbe i informiranja, intelektualne usluge te ostale usluge. Rashodi za računalne usluge u 2024. iznosili su 15,7 % rashoda za usluge.

Značajan dio materijalnih rashoda činili su i ostali nespomenuti materijalni rashodi ostvareni u iznosu od 1,3 mil. eura, a uključivali su članarine u europskim i međunarodnim tijelima (ESMA, EIOPA, IAIS, IOSCO, IOPS i dr.), troškove reprezentacije i premije osiguranja.

Rashodi amortizacije u 2024. veći su za 2,7 % u odnosu na prethodnu godinu zbog većih nabava nove imovine i ulaganja u informacijski sustav, a u strukturi ukupnih rashoda pridonijeli su s 2,1 %. Donacije su ostvarene u iznosu od 15,6 tis. eura te su u odnosu na 2023. manje za 17,1 %, a uključuju donacije institucijama i fizičkim osobama te isplate stipendija studentima. Manje ostvarenje donacija u odnosu na prethodnu godinu rezultat je manjeg troška stipendija jer je određen broj stipendista završio studij. U 2024. proveden je natječaj za učenike osnovnih škola na temu „Digitalni sadržaj za digitalne financije“ te je kao nagrada dodijeljen interaktivni zaslon I. osnovnoj školi Dugave. Povodom Svjetskog tjedna novca proveden je natječaj „I financije mogu biti zelene“ za učenike srednjih škola, a kao glavna nagrada dodijeljen je interaktivni zaslon Tehničkoj školi Bjelovar.

Ostali rashodi u 2024. činili su 1,2 % ukupnih rashoda te su se u odnosu na prethodnu godinu povećali za 23,0 %. U tu skupinu rashoda ubrajaju se naknade zbog neispunjavanja kvote zapošljavanja osoba s invaliditetom, neotpisana vrijednost i drugi rashodi dugotrajne imovine, porez na cestovna motorna vozila, povrati naknada iz prethodnih godina, premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja te ostali nespomenuti rashodi.

Tablica 10.4. Sažeti prikaz rashoda u 2024. godini

U tisućama EUR

Ukupni rashodi	13.617,4
Rashodi za radnike	8.576,7
Materijalni rashodi	4.567,2
Naknade troškova radnicima	495,8
Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	35,1
Rashodi za usluge	2.500,2
Rashodi za materijal i energiju	231,8
Ostali nespomenuti materijalni rashodi	1.304,4
Rashodi amortizacije	286,2
Financijski rashodi	12,7
Donacije	15,6
Ostali rashodi	159,0

Izvor: Hanfa

U skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija obavljena je vanjska revizija financijskih izvještaja Hanfe za 2024. te je Izvješće neovisnog revizora objavljeno na Hanfinim internetskim stranicama.

STATISTIČKI PREGLED INDUSTRIJA

11. STATISTIČKI PREGLED INDUSTRIJA

11.1. Investicijski fondovi

Otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom – UCITS fondovi

Investicijski fondovi - UCITS

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Broj fondova	96	96	93	100	108	117
Neto imovina fondova, u tisućama EUR	2.996.499	2.417.699	2.855.179	2.165.751	2.288.781	3.227.926

Izdavanje i otkup udjela u UCITS fondovima

U tisućama EUR

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Izdavanje udjela	1.526.082	1.171.994	1.387.582	1.019.540	1.629.813	1.762.164
Otkup udjela	1.259.075	1.823.878	989.611	1.475.401	1.640.999	964.501

Struktura imovine dioničkih UCITS-a prema vrsti imovine

U tisućama EUR

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Novčana sredstva	25.478	21.237	33.073	33.365	16.950	28.463
Dionice	200.906	186.193	269.944	215.771	300.822	445.995
Obveznice	3.856	3.658	1.843	1.819	1.726	1.008
Investicijski fondovi	10.561	10.002	16.165	6.852	12.110	14.453
Instrumenti tržišta novca	0	0	0	133	145	0
Depoziti	181	1.327	2.920	5.023	32.476	32.485

Struktura imovine mješovitih UCITS-a prema vrsti imovine

U tisućama EUR

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Novčana sredstva	22.690	17.639	33.721	18.692	6.401	3.543
Dionice	29.336	32.711	48.669	32.797	47.653	55.559
Obveznice	58.264	57.394	68.073	52.444	160.312	158.874
Investicijski fondovi	19.406	20.542	45.038	31.177	43.364	50.890
Instrumenti tržišta novca	0	0	0	0	1.768	0
Depoziti	2.052	0	1.925	6.582	8.729	25.834

Struktura imovine obvezničkih UCITS-a prema vrsti imovine

U tisućama EUR

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Novčana sredstva	296.304	304.237	322.504	170.590	41.427	6.502
Dionice	0	1.742	3.391	10.221	0	0
Obveznice	1.912.402	1.406.927	1.440.558	1.039.305	697.692	683.602
Investicijski fondovi	11.566	15.116	15.941	13.658	4.839	1.062
Instrumenti tržišta novca	91.955	15.810	64.313	35.233	29.595	54.045
Depoziti	238.592	208.327	186.150	104.966	148.996	109.057

Struktura imovine novčanih UCITS-a prema vrsti imovine

U tisućama EUR

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Novčana sredstva	197	0	0	0	1	11.287
Dionice	0	0	0	0	0	0
Obveznice	0	0	0	0	0	0
Investicijski fondovi	0	0	0	0	0	0
Instrumenti tržišta novca	0	0	0	0	5.521	356.210
Depoziti	876	0	0	0	18.462	307.600

Struktura imovine ostalih UCITS-a prema vrsti imovine

U tisućama EUR

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Novčana sredstva	23.053	21.178	46.486	22.607	6.192	6.794
Dionice	6.710	10.804	20.829	19.349	18.244	15.237
Obveznice	81.211	90.375	141.329	225.457	519.715	669.992
Investicijski fondovi	53.413	44.035	82.412	65.802	63.866	76.184
Instrumenti tržišta novca	0	27	40	465	5.398	9.393
Depoziti	17.703	16.504	15.101	12.548	33.583	32.976

Struktura imovine napajajućih UCITS-a prema vrsti imovine

U tisućama EUR

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Novčana sredstva	101	497	2.022	2.022	1.859	1.590
Dionice	0	0	0	0	0	0
Obveznice	0	0	0	0	0	0
Investicijski fondovi	1.921	14.740	55.341	70.900	79.153	93.115
Instrumenti tržišta novca	0	0	0	0	0	0
Depoziti	0	0	0	0	0	0

Alternativni investicijski fondovi – AIF-ovi**Investicijski fondovi - AIF**

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Broj fondova	36	38	34	39	41	44
Neto imovina fondova, u tisućama EUR	593.889	625.407	693.196	686.309	1.074.482	1.353.648

Investicijska društva**Investicijska društva**

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Broj društava	7	6	6	5	5	6
Upravljanje portfeljem, u tisućama EUR	3.067	3.492	4.388	3.959	5.531	8.458
Skrbnništvo nad financijskim instrumentima, u tisućama EUR	140.060	241.898	581.120	659.670	977.785	1.090.632

11.2. Mirovinski fondovi

Obvezni mirovinski fondovi

Obvezni mirovinski fondovi

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Broj fondova	12	12	12	12	12	12
Broj članova fondova	2.010.403	2.057.391	2.111.192	2.179.051	2.248.825	2.333.992
Kategorija A	25.453	83.448	150.266	233.445	320.273	430.000
Kategorija B	1.948.510	1.925.328	1.899.623	1.865.378	1.827.332	1.809.206
Kategorija C	36.440	48.615	61.303	80.228	101.220	94.786
Neto imovina fondova, u tisućama EUR	14.944.337	15.803.047	17.650.040	17.542.566	20.233.301	23.220.445
Ukupne uplate, u tisućama EUR	10.602.678	11.509.131	12.498.732	13.592.485	14.848.092	16.364.031
Ukupne isplate, u tisućama EUR	-1.231.711	-1.431.943	-1.678.874	-1.960.854	-2.260.060	-2.658.427

Vrijednosti Mirex indeksa

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Mirex A	152,3	153,0	173,7	166,5	191,3	216,7
Mirex B	265,2	267,7	287,4	272,9	300,7	329,9
Mirex C	136,0	137,5	138,1	130,9	136,1	140,9

Struktura imovine A OMF-ova prema vrsti imovine

U tisućama EUR

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Novčana sredstva	2.084	4.685	8.409	20.835	9.580	11.534
Dionice	40.486	48.295	74.935	91.761	130.146	228.072
Obveznice	54.626	55.454	65.632	86.895	164.928	298.277
Investicijski fondovi	12.885	18.562	33.177	37.368	58.384	127.393
Instrumenti tržišta novca	0	0	0	3.101	10.851	17.850
Depoziti	664	3.557	8.017	15.662	41.755	49.137

Struktura imovine B OMF-ova prema vrsti imovine

U tisućama EUR

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Novčana sredstva	108.900	269.507	199.866	431.359	95.729	62.108
Dionice	2.595.473	2.873.173	3.661.505	3.451.850	4.370.703	5.140.301
Obveznice	9.895.183	9.871.192	9.990.630	9.808.964	10.994.737	12.227.322
Investicijski fondovi	1.139.143	1.268.108	2.001.896	1.777.452	2.071.720	2.279.357
Instrumenti tržišta novca	186.563	234.221	143.334	120.492	79.457	253.348
Depoziti	154.626	215.349	234.396	250.779	337.318	659.295

Struktura imovine C OMF-ova prema vrsti imovine

U tisućama EUR

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Novčana sredstva	11.372	35.157	36.485	93.064	35.671	15.586
Dionice	0	0	0	0	0	0
Obveznice	729.952	848.645	1.013.341	1.232.780	1.577.580	1.586.465
Investicijski fondovi	4.422	17.842	24.558	43.148	34.808	31.241
Instrumenti tržišta novca	7.429	10.612	31.853	20.004	62.328	44.556
Depoziti	0	52.692	85.143	50.107	153.983	157.635

Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi**Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi**

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Broj fondova	8	8	8	8	8	8
Broj članova fondova	320.533	335.327	351.266	374.760	394.363	417.183
Neto imovina fondova, u tisućama EUR	679.470	735.652	852.153	875.608	1.045.123	1.199.456
Ukupne uplate u godini, u tisućama EUR	96.508	95.386	105.030	112.566	122.893	135.556
Ukupne isplate u godini, u tisućama EUR	-32.297	-32.851	-34.194	-37.432	-40.342	-47.522

Godišnji prinosi ODMF-ova

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
AZ Benefit ODMF	6,56%	-0,44%	0,55%	-6,53%	5,07%	4,14%
AZ Profit ODMF	10,45%	-1,26%	7,03%	-6,33%	12,59%	8,89%
Croatia osiguranje ODMF	12,20%	0,39%	5,92%	-7,55%	10,14%	11,50%
Croatia osiguranje 1000 A ODMF	13,76%	0,82%	7,69%	-10,47%	12,60%	3,13%
Croatia osiguranje 1000 C ODMF	5,37%	1,76%	0,76%	-4,05%	3,37%	7,72%
Erste Plavi Expert ODMF	12,60%	-3,00%	11,26%	-4,16%	13,42%	10,44%
Erste Plavi Protect ODMF	6,85%	0,42%	-0,30%	-6,44%	4,75%	3,32%
Raiffeisen ODMF	8,86%	-1,04%	8,12%	-4,99%	8,62%	3,36%

Struktura imovine ODMF-ova prema vrsti imovine

U tisućama EUR

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Novčana sredstva	42.311	56.249	81.140	94.189	28.661	28.894
Dionice	161.412	175.064	212.246	210.396	259.761	294.121
Obveznice	421.688	442.152	456.875	479.572	568.904	672.363
Investicijski fondovi	56.687	62.655	98.649	83.519	102.286	118.511
Instrumenti tržišta novca	0	0	0	3.951	29.478	32.009
Depoziti	1.699	1.858	4.645	5.638	57.731	56.160

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi**Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi**

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Broj fondova	20	20	20	21	21	21
Broj članova fondova	44.569	45.228	46.001	47.718	48.683	49.609
Neto imovina fondova, u tisućama EUR	146.220	159.012	183.712	181.597	215.102	247.009
Ukupne uplate u godini, u tisućama EUR	20.528	17.558	18.927	17.895	18.509	21.436
Ukupne isplate u godini, u tisućama EUR	-4.971	-5.246	-6.524	-7.571	-7.123	-8.945

Struktura imovine ZDMF-ova prema vrsti imovine

U tisućama EUR

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Novčana sredstva	8.885	10.916	18.691	15.970	6.300	4.962
Dionice	37.240	39.673	47.621	46.212	56.946	66.149
Obveznice	84.360	85.197	85.597	95.578	109.937	126.971
Investicijski fondovi	15.618	26.538	31.731	24.069	23.310	28.819
Instrumenti tržišta novca	0	0	0	0	14.759	14.613
Depoziti	565	0	0	0	4.064	5.569

11.3. Društva za osiguranje

Osiguranje

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Broj društava za osiguranje i reosiguranje	16	15	15	15	14	14
*Naplaćene premije, u tisućama EUR	1.391.964	1.391.144	1.558.675	1.633.669	1.749.382	1.922.938
Likvidirane štete, bruto iznosi, u tisućama EUR	793.188	869.171	972.868	1.024.107	1.163.501	1.259.193

*Prikazani iznosi od 2019. do 2021. odnose se na zaračunatu bruto premiju, dok se iznosi od 2022. do 2024. odnose na naplaćenu premiju.

Pregled naplaćene premije po vrstama osiguranja

U tisućama EUR

Šifra	Vrsta osiguranja	2023.	Udjel	2024.	Udjel	Promjena
01	Osiguranje od nezgode	75.315	4,31%	77.432	4,03%	2,81%
02	Zdravstveno osiguranje	112.272	6,42%	131.315	6,83%	16,96%
03	Osiguranje cestovnih vozila	259.293	14,82%	296.758	15,43%	14,45%
04	Osiguranje tračnih vozila	663	0,04%	900	0,05%	35,69%
05	Osiguranje zračnih letjelica	2.029	0,12%	1.694	0,09%	-16,53%
06	Osiguranje plovila	31.817	1,82%	30.865	1,61%	-2,99%
07	Osiguranje robe u prijevozu	6.897	0,39%	6.367	0,33%	-7,69%
08	Osiguranje od požara i elementarnih šteta	128.929	7,37%	146.111	7,60%	13,33%
09	Ostala osiguranja imovine	141.293	8,08%	148.174	7,71%	4,87%
10	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	507.283	29,00%	572.941	29,80%	12,94%
11	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	1.043	0,06%	929	0,05%	-10,87%
12	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	6.210	0,35%	6.319	0,33%	1,76%
13	Ostala osiguranja od odgovornosti	83.490	4,77%	92.065	4,79%	10,27%
14	Osiguranje kredita	19.152	1,09%	19.399	1,01%	1,29%
15	Osiguranje jamstava	1.383	0,08%	1.607	0,08%	16,22%
16	Osiguranje raznih financijskih gubitaka	26.647	1,52%	28.035	1,46%	5,21%
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	475	0,03%	435	0,02%	-8,52%
18	Putno osiguranje	23.647	1,35%	26.491	1,38%	12,03%
19	Životno osiguranje	246.605	14,10%	246.480	12,82%	-0,05%
20	Rentno osiguranje	1.845	0,11%	965	0,05%	-47,70%
21	Dopunska osiguranja životnog osiguranja	15.601	0,89%	17.091	0,89%	9,55%
22	Osiguranje za slučaj vjenčanja ili rođenja	368	0,02%	322	0,02%	-12,42%
23	Životna ili rentna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja	57.124	3,27%	70.244	3,65%	22,97%
24	Tontine	0	0,00%	0	0,00%	
25	Osiguranje s kapitalizacijom	0	0,00%	0	0,00%	
Ukupno neživotna osiguranja (vrste 01 - 18)		1.427.838	81,62%	1.587.836	82,57%	11,21%
Ukupno životna osiguranja (vrste 19 - 25)		321.544	18,38%	335.102	17,43%	4,22%
Sveukupno (vrste 01 - 25)		1.749.382	100,00%	1.922.938	100,00%	9,92%

11.4. Leasing društva

Leasing društva

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Broj leasing društava	14	15	15	15	15	15
Aktiva leasing društava, u tisućama EUR	2.829.732	2.615.199	2.651.731	2.961.890	3.517.710	4.123.927
Broj novozaključenih ugovora (od 1.1. do 31.12.)						
Operativni leasing	14.853	10.392	10.983	11.530	16.815	15.524
Financijski leasing	50.600	30.033	39.130	42.438	46.000	52.960
Ukupno	65.453	40.425	50.113	53.968	62.815	68.484
Vrijednost novozaključenih ugovora, u tisućama EUR (od 1.1. do 31.12.)						
Operativni leasing	217.720	165.466	171.163	189.359	294.560	303.995
Financijski leasing	1.133.922	708.240	908.552	1.207.343	1.477.281	1.709.164
Ukupno	1.351.641	873.706	1.079.715	1.396.703	1.771.841	2.013.159
Broj aktivnih ugovora						
Operativni leasing	43.399	39.582	38.409	36.585	38.304	38.173
Financijski leasing	106.438	106.679	113.893	121.622	131.356	144.342
Zajmovi	25	24	17	6	7	3
Ukupno	149.862	146.285	152.319	158.213	169.667	182.518
Vrijednost aktivnih ugovora, u tisućama EUR						
Operativni leasing	347.218	322.681	315.284	320.297	412.595	481.947
Financijski leasing	1.916.266	1.834.678	1.895.173	2.156.922	2.579.746	3.074.514
Zajmovi	75	44	0	0	0	0
Ukupno	2.263.558	2.157.404	2.210.457	2.477.219	2.992.341	3.556.461

11.5. Faktoring društva

Faktoring društva

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Broj faktoring društava	6	4	4	4	3	3
Aktiva faktoring društava, u tisućama EUR	180.903	42.997	48.143	31.632	17.112	16.750
Volumen transkcija, u tisućama EUR (od 1.1. do 31.12.)						
Faktoring	248.167	104.005	98.239	67.958	82.578	72.468
Faktoring koji uključuje otkup mjenica	28.333	11.335	11.081	2.392	2.500	0
Dobavljački (obrnuti) faktoring	136.598	16.547	14.598	6.359	10.223	10.345
Ukupno	413.098	131.887	123.918	76.710	95.301	82.813
Potraživanja, u tisućama EUR						
Faktoring	60.011	15.394	19.134	7.690	8.153	10.401
Faktoring koji uključuje otkup mjenica	8.358	3.242	1.875	737	0	0
Dobavljački (obrnuti) faktoring	49.097	5.488	4.890	932	1.921	1.838
Ukupno	117.466	24.123	25.899	9.359	10.074	12.239

DODACI

12. DODACI

Dodatak 1. Popis pravilnika donesenih u 2023.

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o tržištu kapitala

1. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o stečaju i sanaciji središnjeg depozitorija ([NN, br. 65/2024](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom

1. Pravilnik o utvrđivanju neto vrijednosti imovine UCITS fondova i cijene udjela u UCITS fondu ([NN, br. 89/2024](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o alternativnim investicijskim fondovima

1. Pravilnik o utvrđivanju neto vrijednosti imovine AIF-a i cijene udjela AIF-a ([NN, br. 89/2024](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o provedbi Uredbe (EU) 2021/23 o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana

1. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o privremenim zabranama u slučaju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka nad središnjom drugom ugovornom stranom i uvjetima za određivanje stope konverzije te provođenje pojednostavnjenog smanjenja temeljnoga kapitala odnosno povlačenje postojećih dionica ili drugih vlasničkih instrumenata u sanaciji središnje druge ugovorne strane ([NN, br. 65/2024](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o obveznim mirovinskim fondovima

1. Pravilnik o izdavanju odobrenja za rad te stjecanju kvalificiranog udjela mirovinskog društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima ([NN, br. 51/2024](#))
2. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za članstvo u upravi i nadzornom odboru mirovinskog društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima ([NN, br. 51/2024](#))
3. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda ([NN, br. 51/2024](#))
4. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda ([NN, br. 62/2024](#))

5. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o promidžbi, informativnom prospektu i ostalim informacijama za članove obveznih mirovinskih fondova (**NN, br. 52/2024**)
6. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja i drugih izvještaja mirovinskog društva koje upravlja obveznim mirovinskim fondovima (**NN, br. 52/2024**)
7. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kapitalu mirovinskih društava koja upravlja obveznim mirovinskim fondovima (**NN, br. 52/2024**)
8. Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja obveznog mirovinskog fonda (**NN, br. 152/2024**)
9. Pravilnikom o organizacijskim zahtjevima za mirovinsko društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima (**NN, br. 152/2024**)
10. Pravilnik o izvještavanju o održivosti za mirovinska društva i obvezne mirovinske fondove (**NN, br. 141/2024**)
11. Pravilnik o troškovima koji se mogu plaćati iz imovine obveznog mirovinskog fonda te načinu i sadržaju izračuna pokazatelja ukupnih troškova obveznog mirovinskog fonda (**NN, br. 105/2024**)
12. Pravilnik o minimalnom sadržaju obavijesti o informativnom izračunu mirovine (**NN, br. 152/2024**)
13. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o postupanju Središnjeg registra osiguranika i mirovinskih društava prema članovima obveznih mirovinskih fondova (**NN, br. 152/2024**)
14. Pravilnik o sadržaju i strukturi izvještaja o radu obveznih mirovinskih fondova koji se podnose Hrvatskom saboru (**NN, br. 152/2024**)

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima

1. Pravilnik o izdavanju odobrenja za rad i stjecanju kvalificiranog udjela mirovinskog društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima (**NN, br. 51/2024**)
2. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za članstvo u upravi i nadzornom odboru mirovinskog društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima (**NN, br. 51/2024**)
3. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i cijene udjela dobrovoljnog mirovinskog fonda (**NN, br. 51/2024**)
4. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o godišnjim, polugodišnjim i drugim izvještajima dobrovoljnog mirovinskog fonda (**NN, br. 62/2024**)
5. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o promidžbi i ostalim informacijama za članove dobrovoljnih mirovinskih fondova (**NN, br. 70/2024**)

6. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja i drugih izvještaja mirovinskog društva koje upravlja dobrovoljnim mirovinskim fondovima ([NN, br. 52/2024](#))
7. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kapitalu i tehničkim pričuva mirovinskog društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom ([NN, br. 52/2024](#))
8. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za ostvarivanje prava na mirovinu temeljem dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, registru članova te obustavi uplata i isplata iz dobrovoljnog mirovinskog fonda ([NN, br. 52/2024](#))
9. Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja dobrovoljnog mirovinskog fonda ([NN, br. 152/2024](#))
10. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizacijskim zahtjevima za mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima ([NN, br. 70/2024](#))
11. Pravilnik o troškovima koji se mogu plaćati iz imovine dobrovoljnog mirovinskog fonda te načinu i sadržaju izračuna pokazatelja ukupnih troškova dobrovoljnog mirovinskog fonda ([NN, br. 105/2024](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima

1. Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i ograničenjima ulaganja imovine za pokriće tehničkih pričuva mirovinskog osiguravajućeg društva ([NN, br. 152/2024](#))
2. Pravilnik o izvještavanju o održivosti za mirovinska osiguravajuća društva i mirovinske programe obveznog mirovinskog osiguranja ([NN, br. 141/2024](#))
3. Pravilnik o minimalnim standardima koji se primjenjuju u postupku obračuna tehničkih pričuva mirovinskog osiguravajućeg društva ([NN, br. 20/2024](#))
4. Pravilnik o strukturi i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja mirovinskog osiguravajućeg društva ([NN, br. 152/2024](#))
5. Pravilnik o redovitim izvješćima i sadržaju obavijesti o jediničnim iznosima mirovina i zajamčenim isplatama mirovinskog osiguravajućeg društva ([NN, br. 145/2024](#))
6. Pravilnik o organizacijskim zahtjevima mirovinskog osiguravajućeg društva ([NN, br. 145/2024](#))
7. Pravilnik o osnovici za izračun i način naplate naknade za upravljanje imovinom ([NN, br. 145/2024](#))
8. Pravilnik o minimalnom sadržaju plana oporavka mirovinskog osiguravajućeg društva ([NN, br. 145/2024](#))
9. Pravilnik o reviziji u mirovinskom osiguravajućem društvu ([NN, br. 131/2024](#))

10. Pravilnik o djelomičnoj jednokratnoj isplati korisniku starosne i prijevremene starosne osnovne mirovine ([NN, br. 121/2024](#))
11. Pravilnik o dopuni Pravilnika o uvjetima za stjecanje i provjeru stručnih znanja potrebnih za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara ([NN, br. 128/2024](#))
12. Pravilnik o sadržaju zahtjeva za izdavanje odobrenja za preuzimanje portfelja ugovora o mirovini mirovinskog osiguravajućeg društva ([NN, br. 121/2024](#))
13. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za obavljanje funkcije člana uprave i člana nadzornog odbora mirovinskog osiguravajućeg društva ([NN, br. 121/2024](#))
14. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za obavljanje ključne funkcije u mirovinskom osiguravajućem društvu ([NN, br. 121/2024](#))
15. Pravilnik o promidžbenim aktivnostima i mrežnoj stranici mirovinskog osiguravajućeg društva ([NN, br. 121/2024](#))
16. Pravilnik o distribuciji mirovinskih programa mirovinskih osiguravajućih društava ([NN, br. 121/2024](#))
17. Pravilnik o vrednovanju imovine mirovinskog osiguravajućeg društva ([NN, br. 152/2024](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o obveznim osiguranjima u prometu

1. Pravilnik o načinu obračuna i rokovima uplate doprinosa te načinu vođenja i upotrebi imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda ([NN, br. 74/2024](#))
2. Pravilnik o postupku rješavanja odštetnih zahtjeva oštećenih osoba u prometu ([NN, br. 79/2024](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o provedbi Uredbe (EU) 2019/1238 o paneuropskom osobnom mirovinskom proizvodu (PEPP)

1. Pravilnik o obliku i sadržaju dodatnih informacija potrebnih za provedbu nadzora nad pružateljima PEPP-a ([NN, br. 51/2024](#))
2. Pravilnik o podnošenju pritužbi na rad pružatelja i distributera PEPP-a i postupanju Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga po zaprimljenim pritužbama ([NN, br. 51/2024](#))
3. Pravilnik o sadržaju zahtjeva za registraciju PEPP-a ([NN, br. 51/2024](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga

1. Pravilnik o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2024. godinu ([NN, br. 157/2023](#))

Dodatak 2. Financijska izvješća Hanfe

Bilanca Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga na dan 31.12.2024.

U tisućama EUR

Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
IMOVINA					
	IMOVINA (AOP 002+074)	1	4.284	4.588	107
0	Nefinancijska imovina (AOP 003+018+047+051+055+064)	2	796	930	117
01	Neproizvedena dugotrajna imovina (AOP 004+008-017)	3	11	3	24
011	Materijalna imovina – prirodna bogatstva (AOP 005 do 007)	4	0	0 -	
0111	Zemljište	5	0	0 -	
0112	Rudna bogatstva	6	0	0 -	
0113	Ostala prirodna materijalna imovina	7	0	0 -	
012	Nematerijalna imovina (AOP 009 do 016)	8	598	592	99
0121	Patenti	9	0	0 -	
0122	Koncesije	10	0	0 -	
0123	Licence	11	424	417	99
0124	Ostala prava	12	174	174	100
0125	Goodwill	13	0	0 -	
0126	Osnivački izdaci	14	0	0 -	
0127	Izdaci za razvoj	15	0	0 -	
0128	Ostala nematerijalna imovina	16	0	0 -	
019	Ispravak vrijednosti neproizvedene dugotrajne imovine	17	587	589	100
02	Proizvedena dugotrajna imovina (AOP 019+023+031+034+039+042-046)	18	781	923	118
021	Građevinski objekti (AOP 020 do 022)	19	473	473	100
0211	Stambeni objekti	20	0	0 -	
0212	Poslovni objekti	21	458	458	100
0213	Ostali građevinski objekti	22	15	15	100
022	Postrojenja i oprema (AOP 024 do 030)	23	1.746	1.985	114
0221	Uredska oprema i namještaj	24	1.570	1.812	115
0222	Komunikacijska oprema	25	67	97	145
0223	Oprema za održavanje i zaštitu	26	83	49	60
0224	Medicinska i laboratorijska oprema	27	0	0 -	
0225	Instrumenti, uređaji i strojevi	28	9	9	100
0226	Sportska i glazbena oprema	29	0	0 -	
0227	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	30	18	18	100
023	Prijevozna sredstva (AOP 032+033)	31	36	36	100
0231	Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	32	36	36	100
0232	Ostala prijevozna sredstva	33	0	0 -	

024	Knjige, umjetnička djela i ostale izložbene vrijednosti (AOP 035 do 038)	34	20	20	100
0241	Knjige u knjižnicama	35	0	0	-
0242	Umjetnička djela (izložena u galerijama, muzejima i slično)	36	20	20	100
0243	Muzejski izlošci i predmeti prirodnih rijetkosti	37	0	0	-
0244	Ostale nespomenute izložbene vrijednosti	38	0	0	-
025	Višegodišnji nasadi i osnovno stado (AOP 040+041)	39	0	0	-
0251	Višegodišnji nasadi	40	0	0	-
0252	Osnovno stado	41	0	0	-
026	Nematerijalna proizvedena imovina (AOP 043 do 045)	42	941	1.045	111
0261	Ulaganja u računalne programe	43	941	1.045	111
0262	Umjetnička, literarna i znanstvena djela	44	0	0	-
0263	Ostala nematerijalna proizvedena imovina	45	0	0	-
029	Ispravak vrijednosti proizvedene dugotrajne imovine	46	2.436	2.636	108
03	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti (AOP 048)	47	0	0	-
031	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti (AOP 049+050)	48	0	0	-
0311	Plemeniti metali i drago kamenje	49	0	0	-
0312	Pohranjene knjige, umjetnička djela i slične vrijednosti	50	0	0	-
04	Sitni inventar (AOP 052+053-054)	51	0	0	-
041	Zalihe sitnog inventara	52	0	0	-
042	Sitni inventar u uporabi	53	135	129	95
049	Ispravak vrijednosti sitnog inventara	54	135	129	95
05	Nefinancijska imovina u pripremi (AOP 056 do 059+062+063)	55	0	0	-
051	Građevinski objekti u pripremi	56	0	0	-
052	Postrojenja i oprema u pripremi	57	0	0	-
053	Prijevozna sredstva u pripremi	58	0	0	-
054	Višegodišnji nasadi i osnovno stado u pripremi (AOP 060+061)	59	0	0	-
0541	Višegodišnji nasadi u pripremi	60	0	0	-
0542	Osnovno stado u pripremi	61	0	0	-
055	Ostala nematerijalna proizvedena imovina u pripremi	62	0	0	-
056	Ostala nefinancijska imovina u pripremi	63	0	0	-
06	Proizvedena kratkotrajna imovina (AOP 065+070+073)	64	4	5	105
061	Zalihe za obavljanje djelatnosti (AOP 066 do 069)	65	4	5	105
0611	Zalihe za preraspodjelu drugima	66	0	0	-
0612	Zalihe materijala za redovne potrebe	67	4	5	105
0613	Zalihe rezervnih dijelova	68	0	0	-
0614	Zalihe materijala za posebne potrebe	69	0	0	-
062	Proizvodnja i proizvodi (AOP 071+072)	70	0	0	-
0621	Proizvodnja u tijeku	71	0	0	-
0622	Gotovi proizvodi	72	0	0	-
063	Roba za daljnju prodaju	73	0	0	-

1	Financijska imovina (AOP 075+083+100+105+125+133+142)	74	3.487	3.658	105
11	Novac u banci i blagajni (AOP 076+080+081+082)	75	2.078	2.158	104
111	Novac u banci (AOP 077 do 079)	76	2.078	2.158	104
1111	Novac na računu kod tuzemnih poslovnih banaka	77	2.078	2.158	104
1112	Novac na računu kod inozemnih poslovnih banaka	78	0	0 -	
1113	Prijelazni račun	79	0	0 -	
112	Izdvojena novčana sredstva	80	0	0 -	
113	Novac u blagajni	81	0	1	1.209
114	Vrijednosnice u blagajni	82	0	0 -	
	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo (AOP 084+087+088+089+095)	83	1.191	1.287	108
121	Depoziti u bankama i ostalim financijskim institucijama (AOP 085+086)	84	1.100	1.200	109
1211	Depoziti u tuzemnim bankama i ostalim financijskim institucijama	85	1.100	1.200	109
1212	Depoziti u inozemnim bankama i ostalim financijskim institucijama	86	0	0 -	
122	Jamčevni polozi	87	80	80	100
123	Potraživanja od radnika	88	1	1	108
124	Potraživanja za više plaćene poreze i doprinose (AOP 090 do 094)	89	0	0	0
1241	Potraživanje za više plaćene poreze	90	0	0	0
1242	Potraživanja za porez na dodanu vrijednost kod obveznika	91	0	0 -	
1243	Potraživanja za više plaćene carine i carinske pristojbe	92	0	0 -	
1244	Potraživanja za više plaćene ostale poreze	93	0	0 -	
1245	Potraživanja za više plaćene doprinose	94	0	0	0
129	Ostala potraživanja (AOP 096 do 099)	95	9	6	65
1291	Potraživanja za naknade koje se refundiraju	96	7	3	47
1292	Potraživanja za naknade štete	97	0	0 -	
1293	Potraživanja za predujmove	98	3	2	79
1294	Ostala nespomenuta potraživanja	99	0	1	2.787
13	Zajmovi (AOP 101+102+103+104)	100	0	0 -	
131	Zajmovi građanima i kućanstvima	101	0	0 -	
132	Zajmovi pravnim osobama koji obavljaju poduzetničku djelatnost	102	0	0 -	
133	Zajmovi ostalim subjektima	103	0	0 -	
139	Ispravak vrijednosti danih zajmova	104	0	0 -	
14	Vrijednosni papiri (AOP 106+109+112+115+118+121-124)	105	0	0 -	
141	Čekovi (AOP 107+108)	106	0	0 -	
1411	Čekovi-tuzemni	107	0	0 -	
1412	Čekovi-inozemni	108	0	0 -	
142	Komercijalni i blagajnički zapisi (AOP 110+111)	109	0	0 -	
1421	Komercijalni i blagajnički zapisi – tuzemni	110	0	0 -	
1422	Komercijalni i blagajnički zapisi – inozemni	111	0	0 -	
143	Mjenice (AOP 113+114)	112	0	0 -	
1431	Mjenice – tuzemne	113	0	0 -	

1432	Mjenice – inozemne	114	0	0 -	
144	Obveznice (AOP 116+117)	115	0	0 -	
1441	Obveznice – tuzemne	116	0	0 -	
1442	Obveznice – inozemne	117	0	0 -	
145	Opcije i drugi financijski derivati (AOP 119+120)	118	0	0 -	
1451	Opcije i drugi financijski derivati – tuzemni	119	0	0 -	
1452	Opcije i drugi financijski derivati – inozemni	120	0	0 -	
146	Ostali vrijednosni papiri (AOP 122+123)	121	0	0 -	
1461	Ostali tuzemni vrijednosni papiri	122	0	0 -	
1462	Ostali inozemni vrijednosni papiri	123	0	0 -	
149	Ispravak vrijednosti vrijednosnih papira	124	0	0 -	
15	Dionice i udjeli u glavnici (AOP 126+129-132)	125	0	0 -	
151	Dionice i udjeli u glavnici banaka i ostalih financijskih institucija (AOP 127+128)	126	0	0 -	
1511	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih banaka i ostalih financijskih institucija	127	0	0 -	
1512	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih banaka i ostalih financijskih institucija	128	0	0 -	
152	Dionice i udjeli u glavnici trgovačkih društava (AOP 130+131)	129	0	0 -	
1521	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih trgovačkih društava	130	0	0 -	
1522	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih trgovačkih društava	131	0	0 -	
159	Ispravak vrijednosti dionica i udjela u glavnici	132	0	0 -	
16	Potraživanja za prihode (AOP 134 do 137+140-141)	133	0	0 -	
161	Potraživanja od kupaca	134	0	0 -	
162	Potraživanja za članarine i članske doprinose	135	0	0 -	
163	Potraživanja za prihode po posebnim propisima	136	0	0 -	
164	Potraživanja za prihode od imovine (AOP 138+139)	137	0	0 -	
1641	Potraživanja za prihode od financijske imovine	138	0	0 -	
1642	Potraživanja za prihode od nefinancijske imovine	139	0	0 -	
165	Ostala nespomenuta potraživanja	140	0	0 -	
169	Ispravak vrijednosti potraživanja	141	0	0 -	
19	Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda (AOP 143+144)	142	218	213	98
191	Rashodi budućih razdoblja	143	218	213	98
192	Nedospjela naplata prihoda	144	0	0 -	

OBVEZE I VLASTITI IZVORI

	OBVEZE I VLASTITI IZVORI (AOP 146+195)	145	4.284	4.588	107
2	Obveze (AOP 147+174+182+190)	146	1.237	1.690	137
24	Obveze za rashode (AOP 148+156+164+168+169+170)	147	1.213	1.614	133
241	Obveze za radnike (AOP 149 do 155)	148	915	1.253	137
2411	Obveze za plaće – neto	149	292	349	120
2412	Obveze za naknade plaća – neto	150	36	50	139
2413	Obveze za plaće u naravi – neto	151	0	0 -	
2414	Obveze za porez i prirez na dohodak iz plaća	152	57	72	126
2415	Obveze za doprinose iz plaća	153	96	118	122

2416	Obveze za doprinose na plaće	154	72	89	124
2417	Ostale obveze za radnike	155	362	576	159
242	Obveze za materijalne rashode (AOP 157 do 163)	156	252	320	127
2421	Naknade troškova radnicima	157	9	8	86
2422	Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstavima i slično	158	0	0 -	
2423	Naknade volonterima	159	0	0 -	
2424	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	160	0	0 -	
2425	Obveze prema dobavljačima u zemlji	161	160	252	158
2426	Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	162	80	56	69
2429	Ostale obveze za financiranje rashoda poslovanja	163	3	5	156
244	Obveze za financijske rashode (AOP 165 do 167)	164	0	0 -	
2441	Obveze za kamate za izdane vrijednosne papire	165	0	0 -	
2442	Obveze za kamate za primljene kredite i zajmove	166	0	0 -	
2443	Obveze za ostale financijske rashode	167	0	0 -	
245	Obveze za prikupljena sredstva pomoći	168	0	0 -	
246	Obveze za kazne, penale i naknade šteta	169	0	0 -	
249	Ostale obveze (AOP 171 do 173)	170	46	42	91
2491	Obveze za poreze	171	0	0 -	
2492	Obveze za porez na dodanu vrijednost	172	2	1	75
2493	Obveze za predujmove, depozite, primljene jamčevine i ostale nespomenute obveze	173	44	40	91
25	Obveze za vrijednosne papire (AOP 175+178-181)	174	0	0 -	
251	Obveze za čekove (AOP 176+177)	175	0	0 -	
2511	Obveze za čekove – tuzemne	176	0	0 -	
2512	Obveze za čekove – inozemne	177	0	0 -	
252	Obveze za mjenice (AOP 179+180)	178	0	0 -	
2521	Obveze za mjenice – tuzemne	179	0	0 -	
2522	Obveze za mjenice – inozemne	180	0	0 -	
259	Ispravak vrijednosti obveza za vrijednosne papire	181	0	0 -	
26	Obveze za kredite i zajmove (AOP 183+186-189)	182	0	0 -	
261	Obveze za kredite banaka i ostalih kreditora (AOP 184+185)	183	0	0 -	
2611	Obveze za kredite u zemlji	184	0	0 -	
2612	Obveze za kredite iz inozemstva	185	0	0 -	
262	Obveze za robne i ostale zajmove (AOP 187+188)	186	0	0 -	
2621	Obveze za zajmove u zemlji	187	0	0 -	
2622	Obveze za zajmove iz inozemstva	188	0	0 -	
269	Ispravak vrijednosti obveza za kredite i zajmove	189	0	0 -	
29	Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja (AOP 191+192)	190	24	76	312

291	Odgođeno plaćanje rashoda	191	24	76	312
292	Naplaćeni prihodi budućih razdoblja (AOP 193+194)	192	0	0 -	
2921	Unaprijed plaćeni prihodi	193	0	0 -	
2922	Odgođeno priznavanje prihoda	194	0	0 -	
5	Vlastiti izvori (AOP 196+199-200)	195	3.046	2.898	95
51	Vlastiti izvori (AOP 197+198)	196	282	275	98
511	Vlastiti izvori	197	282	275	98
512	Revalorizacijska rezerva	198	0	0 -	
5221	Višak prihoda	199	2.765	2.622	95
5222	Manjak prihoda	200	0	0 -	
IZVANBILANČNI ZAPISI					
61	Izvanbilančni zapisi – aktiva	201	189	163	86
62	Izvanbilančni zapisi – pasiva	202	189	163	86

Izveštaj o prihodima i rashodima Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za razdoblje 1.1.2024. do 31.12.2024.

U tisućama

Račun iz rač. plana	OPIS	AO P	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
PRIHODI					
3	PRIHODI (AOP 002+005+008+011+024+040+049)	1	12.555,62	13.930,84	111,0
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga (AOP 003+004)	2	-	-	-
3111	Prihodi od prodaje roba	3	-	-	-
3112	Prihodi od pružanja usluga	4	-	-	-
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa (AOP 006+007)	5	-	-	-
3211	Članarine	6	-	-	-
3212	Članski doprinosi	7	-	-	-
33	Prihodi po posebnim propisima (AOP 009+010)	8	12.473,96	13.872,00	111,2
3311	Prihodi po posebnim propisima iz proračuna	9	-	-	-
3312	Prihodi po posebnim propisima iz ostalih izvora	10	12.473,96	13.872,00	111,2
34	Prihodi od imovine (AOP 012+021)	11	11,19	37,28	333,3
341	Prihodi od financijske imovine (AOP 013 do 020)	12	11,19	37,28	333,3
3411	Prihodi od kamata za dane zajmove	13	-	-	-
3412	Prihodi od kamata po vrijednosnim papirima	14	-	-	-
3413	Kamate na oročena sredstva i depozite po viđenju	15	7,63	35,82	469,6
3414	Prihodi od zateznih kamata	16	-	-	-
3415	Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	17	3,55	1,46	41,1
3416	Prihodi od dividendi	18	-	-	-
3417	Prihodi od dobiti trgovačkih društava, banaka i ostalih financijskih institucija po posebnim propisima	19	-	-	-
3418	Ostali prihodi od financijske imovine	20	0,01	-	0,0
342	Prihodi od nefinancijske imovine (AOP 022+023)	21	-	-	-
3421	Prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine	22	-	-	-
3422	Ostali prihodi od nefinancijske imovine	23	-	-	-
35	Prihodi od donacija (AOP 025+030+033+036+037)	24	0,19	0,14	71,4
351	Prihodi od donacija iz proračuna (AOP 026 do 029)	25	-	-	-
3511	Prihodi od donacija iz državnog proračuna	26	-	-	-
3512	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	27	-	-	-
3513	Prihodi od donacija iz državnog proračuna za EU projekte	28	-	-	-
3514	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za EU projekte	29	-	-	-
352	Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija (AOP 031+032)	30	-	-	-
3521	Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	31	-	-	-
3522	Prihodi od institucija i tijela EU	32	-	-	-
353	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba (AOP 034+035)	33	0,19	0,14	71,4
3531	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	34	0,19	0,14	71,4
3532	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba za EU projekte	35	-	-	-
354	Prihodi od građana i kućanstava	36	-	-	-
355	Ostali prihodi od donacija (AOP 038+039)	37	-	-	-
3551	Ostali prihodi od donacija	38	-	-	-
3552	Ostali prihodi od donacija za EU projekte	39	-	-	-
36	Ostali prihodi (AOP 041+044+045)	40	70,28	21,42	30,5
361	Prihodi od naknade štete i refundacija (AOP 042+043)	41	35,10	17,80	50,7
3611	Prihodi od naknade šteta	42	10,00	-	0,0
3612	Prihod od refundacija	43	25,10	17,80	70,9
362	Prihodi od prodaje dugotrajne imovine	44	1,74	2,56	146,8
363	Ostali nespomenuti prihodi (AOP 046 do 048)	45	33,44	1,05	3,1
3631	Otpis obveza	46	0,14	0,00	1,4
3632	Naplaćena otpisana potraživanja	47	-	-	-
3633	Ostali nespomenuti prihodi	48	33,30	1,05	3,2
37	Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija (AOP 050 do 053)	49	-	-	-
3711	Tekući prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	50	-	-	-
3712	Kapitalni prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	51	-	-	-
3713	Tekući prihodi od povezanih neprofitnih organizacija za EU projekte	52	-	-	-
3714	Kapitalni prihodi od povezanih neprofitnih organizacija za EU projekte	53	-	-	-

RASHODI					
4	RASHODI (AOP 055+067+108+109+120+128+139)	54	12.099,84	13.617,41	112,5
41	Rashodi za radnike (AOP 056+061+062)	55	7.620,02	8.576,67	112,6
411	Plaće (AOP 057 do 060)	56	5.562,86	6.512,32	117,1
4111	Plaće za redovan rad	57	5.492,52	6.387,10	116,3
4112	Plaće u naravi	58	58,84	73,80	125,4
4113	Plaće za prekovremeni rad	59	11,50	51,42	447,1
4114	Plaće za posebne uvjete rada	60	-	-	-
412	Ostali rashodi za radnike	61	1.210,78	1.086,48	89,7
413	Doprinosi na plaće (AOP 063 do 066)	62	846,38	977,86	115,5
4131	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	63	846,38	977,86	115,5
4132	Doprinosi za zapošljavanje	64	-	-	-
4133	Doprinosi za mirovinsko osiguranje koje plaća poslodavac	65	-	-	-
4134	Posebni doprinos za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	66	-	-	-
42	Materijalni rashodi (AOP 068+072+077+082+087+097+102)	67	4.042,66	4.567,18	113,0
421	Naknade troškova radnicima (AOP 069 do 071)	68	571,65	489,13	85,6
4211	Službena putovanja	69	338,30	292,61	86,5
4212	Naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život	70	131,99	120,22	91,1
4213	Stručno usavršavanje radnika	71	101,36	76,30	75,3
422	Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično (AOP 073 do 076)	72	8,30	6,64	80,0
4221	Naknade za obavljanje aktivnosti	73	8,30	6,64	80,0
4222	Naknade troškova službenih putovanja	74	-	-	-
4223	Naknade ostalih troškova	75	-	-	-
4224	Ostale naknade	76	-	-	-
423	Naknade volonterima (AOP 078 do 081)	77	-	-	-
4231	Naknade za obavljanje djelatnosti	78	-	-	-
4232	Naknade troškova službenih putovanja	79	-	-	-
4233	Naknade ostalih troškova	80	-	-	-
4234	Ostale naknade	81	-	-	-
424	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa (AOP 083 do 086)	82	22,79	35,08	153,9
4241	Naknade za obavljanje aktivnosti	83	21,11	33,50	158,7
4242	Naknade troškova službenih putovanja	84	1,68	1,58	93,8
4243	Naknade ostalih troškova	85	-	-	-
4244	Ostale naknade	86	-	-	-
425	Rashodi za usluge (AOP 088 do 096)	87	1.883,90	2.500,18	132,7
4251	Usluge telefona, pošte i prijevoza	88	102,02	106,34	104,2
4252	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	89	351,24	414,26	117,9
4253	Usluge promidžbe i informiranja	90	67,83	95,46	140,7
4254	Komunalne usluge	91	153,67	159,06	103,5
4255	Zakupnine i najamnine	92	696,90	760,91	109,2
4256	Zdravstvene i veterinarske usluge	93	22,33	15,93	71,3
4257	Intelektualne i osobne usluge	94	110,65	168,35	152,1
4258	Računalne usluge	95	42,09	391,99	931,3
4259	Ostale usluge	96	337,15	387,90	115,1
426	Rashodi za materijal i energiju (AOP 098 do 101)	97	291,98	231,76	79,4
4261	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	98	100,13	105,72	105,6
4262	Materijal i sirovine	99	-	-	-
4263	Energija	100	185,71	119,86	64,5
4264	Sitan inventar i auto gume	101	6,14	6,18	100,6
429	Ostali nespomenuti materijalni rashodi (AOP 103 do 107)	102	1.264,04	1.304,39	103,2
4291	Premije osiguranja	103	16,85	16,30	96,8
4292	Reprezentacija	104	74,49	65,33	87,7
4293	Članarine	105	1.170,74	1.221,28	104,3
4294	Kotizacije	106	1,97	1,49	75,6
4295	Ostali nespomenuti materijalni rashodi	107	-	-	-
43	Rashodi amortizacije	108	278,77	286,24	102,7
44	Financijski rashodi (AOP 110+111+115)	109	10,21	12,65	124,0
441	Kamate za izdane vrijednosne papire	110	-	-	-
442	Kamate za primljene kredite i zajmove (AOP 112 do 114)	111	-	-	-
4421	Kamate za primljene kredite banaka i ostalih kreditora	112	-	-	-
4422	Kamate za primljene robne i ostale zajmove	113	-	-	-
4423	Kamate za odobrene, a nerealizirane kredite i zajmove	114	-	-	-
443	Ostali financijski rashodi (AOP 116 do 119)	115	10,21	12,65	124,0
4431	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	116	7,84	7,69	98,0
4432	Negativne tečajne razlike i valutna klauzula	117	2,32	4,96	213,7
4433	Zatezne kamate	118	0,04	0,01	16,7
4434	Ostali nespomenuti financijski rashodi	119	-	-	-
45	Donacije (AOP 121+125)	120	18,87	15,64	82,9
451	Tekuće donacije (AOP 122 do124)	121	18,87	15,64	82,9

4511	Tekuće donacije	122	3,54	3,79	107,1
4512	Stipendije	123	15,33	11,85	77,3
4513	Tekuće donacije iz EU sredstava	124	-	-	-
452	Kapitalne donacije (AOP 126+127)	125	-	-	-
4521	Kapitalne donacije	126	-	-	-
4522	Kapitalne donacije iz EU sredstava	127	-	-	-
46	Ostali rashodi (AOP 129+134)	128	129,31	159,02	123,0
461	Kazne, penali i naknade štete (AOP 130 do 133)	129	-	-	-
4611	Naknade šteta pravnim i fizičkim osobama	130	-	-	-
4612	Penali, ležarine i drugo	131	-	-	-
4613	Naknade šteta radnicima	132	-	-	-
4614	Ugovorene kazne i ostale naknade šteta	133	-	-	-
462	Ostali nespomenuti rashodi (AOP 135 do 138)	134	129,31	159,02	123,0
4621	Neotpisana vrijednost i drugi rashodi otuđene i rashodovane dugotrajne imovine	135	0,45	0,95	211,6
4622	Otpisana potraživanja	136	0,04	-	0,0
4623	Rashodi za ostala porezna davanja	137	0,87	0,75	86,5
4624	Ostali nespomenuti rashodi	138	127,95	157,32	123,0
47	Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija (AOP 140 do 143)	139	-	-	-
4711	Tekući rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija	140	-	-	-
4712	Kapitalni rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija	141	-	-	-
4713	Tekući rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija za EU projekte	142	-	-	-
4714	Kapitalni rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija za EU projekte	143	-	-	-
	Stanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda na početku razdoblja	144	-	-	-
	Stanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda na kraju razdoblja	145	-	-	-
	Povećanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda (AOP 145-144)	146	-	-	-
	Smanjenje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda (AOP 144-145)	147	-	-	-
	UKUPNI RASHODI (AOP 054-146 ili 054+147)	148	12.099,84	13.617,41	112,5
	VIŠAK PRIHODA (AOP 001-148)	149	455,78	313,43	68,8
	MANJAK PRIHODA (AOP 148-001)	150	-	-	-
5221	Višak prihoda – preneseni	151	2.308,94	2.308,94	100,0
5222	Manjak prihoda – preneseni	152	-	-	-
	Obveze poreza na dobit po obračunu	153	-	-	-
	Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju (AOP 149+151-150-152-153)	154	2.764,72	2.622,36	94,9
	Manjak prihoda za pokriće u sljedećem razdoblju (AOP 150+152-149-151+153)	155	-	-	-
DODATNI PODACI					
11	Stanje novčanih sredstava na početku godine	156	2.955,89	2.078,44	70,3
11-dugovno	Ukupni priljevi na novčane račune i blagajne	157	16.069,44	16.630,31	103,5
11-potražno	Ukupni odljevi s novčanih računa i blagajni	158	16.946,90	16.550,59	97,7
11	Stanje novčanih sredstava na kraju razdoblja (AOP 156+157-158)	159	2.078,44	2.158,16	103,8
	Prosječan broj radnika na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja (cijeli broj)	160	0,20	0,20	99,5
	Prosječan broj radnika na osnovi sati rada (cijeli broj)	161	0,19	0,19	98,9
	Broj volontera	162	-	-	-
	Broj sati volontiranja	163	-	-	-
VRIJEDNOST OSTVARENIH INVESTICIJA U NOVU DUGOTRAJNU IMOVINU					
051	Građevinski objekti u pripremi	164	-	-	-
052	Postrojenja i oprema u pripremi	165	141,47	320,94	226,9
053	Prijevozna sredstva u pripremi	166	-	-	-
054	Višegodišnji nasadi i osnovno stado u pripremi	167	-	-	-
055	Ostala nematerijalna proizvedena imovina u pripremi	168	57,98	105,77	182,4
056	Ostala nefinancijska imovina u pripremi	169	6,14	6,18	100,6
Opis stavke					
	Stanje zaliha	170	4,37	4,58	104,9
	Kontrolni zbroj (AOP 160 do 170)	171	210,35	437,85	208,2

